वऱ्हाडसमाचार

BERARSAMACHAR

पर्व [४४ आकोला, वऱ्हाडसमाचार सोमवार तारीख २ माहे मे सन १९१० [अंक १५

वर्गणीचे दर

आकोल्यांतील लोकांस........१ रुपया
बाहेरगांवीं ट. ह्शी. ....२ रुपये
वर्गणी आगाऊच घेण्याची वहिवाट ठेविली आहे.

नोटिशींचे दर

दर ओळीस दीड आणा.
हेडिंगच्या दोन ओळी धरल्या जातील नोटीस सुवाच्य असली पाहिजे.

सुचनाः— गुरुवारच्या आंत येणाऱ्या नोटिसा त्याच आठवड्यांत घेतल्या जातील पुढें येणाऱ्या नोटिसास स्पेशल चार्ज पडेल.

जाहिरात

मुंबई ब्यांकेची सेव्हिंग ब्यांक.

ह्या बँकेंत खालीं दिलेल्या अटीवर ठेवी ठेवितां येतात.

कोणत्याही वर्षाचे १ ले जानेवारी आणि ३१ दिसेंबर याच्या दरम्यान एक हजार रुपये पर्यंत पैसा ठेविला जाईल.

ठेवी दोन अथवा अधिक इसमांच्य नांवावर ठेवतां येतील आणि तो पैसा त्या पैकीं एकास अथवा जास्त इसमांस अगर त्यांपैकीं मयताचे मागें राहील त्यांस काढतां येईल

व्याज दर साल दर शेंकडा तीन रुपये प्रमाणें दिलें जाईल. व्याजाची आकारणी प्रत्येक महिन्याची जी कनिष्ट शिल्लक असेल तिजवर केली जाईल. मात्र पांच हजारांवरील शिल्लक रकमेस व्याज नाहीं नियमांच्या प्रती बँकेंत अर्ज केला असतां मिळतील

मुंबई ब्यांक G. A. Phillips.
आकोला ९।९।०९ एजंट
नं ७३

नाशिकचा शुद्ध व घाटदार सोन्या चांदीचा माल.

सोन्याच्या टुशा, वज्रटीका, अग्रफुलें फिरकीचीं व गुलाबाचीं फुलें, नाग, मुद्दा डोर्लेचेनग, पुतळ्या, गोल व अष्टपैलु मणी इ०

चांदीचीं भांडीं, उपकर्णी, गडवे, पेले, फुलपात्रें, पातेल्या, गडव्या, झाऱ्या, पळ्या, ताटें, तबकें, अत्तरदाण्या, गुलाबदाण्या, वाट्या, करंडे, कुयऱ्या, मासोळ्या, व सर्व प्रकारचे दागीने मिळतील.

विशेष माहितीकरितां क्याटलाग पाठवूं मालाचे खरेपणाबद्दल जोखीमदार आहे.

लक्ष्मण आत्माराम अंबेकर
नाशीक.

नो. नं. ट ७६

नोटीस

मुक्री मर्द तुकाराम काळमेग राहणार कस्बे बावनबीर ता. जळगांव इसः—

मी खालीं सही करणार नोटीस देतों कीं तूं माझी लग्नाची बायको आहेस. आतां बारा महिन्यां पासून मला विनवि चारतां आपले भावाचे घरीं गेली. व एक महिन्या पासून तुला आणण्या करितां माझा मुलगा व माझा नोकर मनुष्य दोन तीन वेळां आले होते तरी तूं आली नाहीं तुझ्या जवळ आतां सातशें रुपयांचा डागीना आहे तो येणे प्रमाणें:—

कोपरवाळ्याचा जोड एक चांदीचा वजन तोळे ४०

दंडवाळ्याचा जोड एक वजन तोळे ५०

गुंडवाळ्याचा जोड एक वजन तोळे ७५

व साकळी, कंठी, पाटल्या, कडे मिळून तोळे ५०

व सोन्याच्या बाळ्या नग ६ वजन तोळे ३

नथ वजन तोळा १

पुतळ्या नग बारा वजन तोळे ६

हा इतका डागीना आपले भावाचे घरीं तूं पचूं पाहतेस या करितां तूं येत नाहीं. मी तुला वागविण्यास तयार आहे. तूं माझी बेइज्जत करूं पाहतेस. तुला मूलबाळ कांहीं नाहीं. खुशाल तूं पोटानें भाकर खाऊन धंदा करावा. पुढें तूं मझे पश्चातं फिर्याद वगैरे केल्यास मला कबूल नाहीं ही नोटीस पावल्या दिवसा पासून पंधरा दिवसांचे आंत वर लिहिलेला डागीना घेऊन यावें असें न झाल्यास तुझा बायकोपणाचा हक्क माझ्यावर राहणार नाहीं. व अन्न-खर्चा बद्दल फिर्याद वगैरे केल्यास मला कबूल नाहीं. पुढें डागिने माझे आणून दिले नाहीं तर मी कोर्टमार्फत फिर्याद करून घेईन. कोर्टखर्च तुला द्यावा लागेल. हें कळावें ता. २८।४।१०

सही

तुका राम वल्लद रुंजाजी काळमेग राहणार बावनबीर निशाणी खुद्द हातची

नो० नं० ठ. ४३

नोटीस

१ रा० यदु वल्लद सितराजी बेलदार व २ सारजी मर्द सोनाजी बेलदार राहणार कान्हेरी ता. बाळापूर पोष्ट पारस यांसः—

मी सोनाजी वल्लद पुंजाजी बेलदार रा. वरुड ता. दर्यापूर याजकडून नोटीस देण्यात येतें कीं तुम्ही माझे सासरे असून माझी बायको सारजी हीस आज अजमासें २।३ वर्षें झालीं माझ्या घरीं नांदण्यास ती वाणतीसवरती झाली असतांहि पाठवित नाहीं माझ्या बायकोस लबाडलातार्डांच्या नादानें भलतेंसलतें शिकवून मी घेण्यास आलों असतां तिला लपवीत फिरता. मी मनुष्यांत असल्या बद्दल तुमची चार चौघां समक्ष खातरीहि करून दिली. त्या वरून तुम्ही तिला ८ दिवसांत धाडतों असें कबूल केलें; परंतु अद्याप पोंचतें केलें नाहीं तुम्हास. पोष्ट मार्फत नोटीस सुद्धां दिली. परंतु तुम्ही उत्तर दिलें नाहीं. सबब ही नोटीस दिल्या पासून १५ दिवसांत तिला माझे येथें माझ्या चीजवस्ता सुद्धां घेऊन पावें. नाहीं तर माझ्या लग्नासाठीं झालेला खर्च रुपये ३०० अजमासें देऊन माझी पावती घ्यावी. असें न केल्यास मी तुमच्यावर दिवाणींत फिर्याद करीन. ती माझ्या येथून पळून गेली तेव्हां तिचे अंगावर डागिने होते तेः—

सोन्याच्या बाळ्या वजन तोळे अजमासें १ किं. रु. २५

सोन्याच्या मुडक्या ४ वजन अजमासें तोळा १ किं. रु. २५

सोन्याची नथ १ सांधी वजन अजमासे मासे १०

गरसोळी १ मणी सोन्याचे वजन अजमासें तोळा १॥

कोपरवाळ्याचा जोड एक चांदीचा वजन अजमासे तोळे ४० किं. रु. ३०

करडे २ चांदीचे वजन तोळे ४० अजमासें किं. रु. ३०

चांदीच्या पाटल्याचा जोड १ चांदी तोळे १२ अजमासें.

चांदीचीं कडीं २ चांदी तोळे १२ अजमासें.

कंठी चांदीचीं पोंवळ्यासह अजमासें चांदी ७ तोळ्याची किं. रु. १०

चांदीची सरी वजन तोळे अजमासें १८

अशा दागिन्यांसह तिला वर लिहिलेले मुदतींत आणून घालावी कळावें ता. २७- ४- १० सही

सोनाजी वल्लद पुंजाजी द. खु.

नो. नं. ठ. ४४

नोटीस

रा. रा. उत्तमराव वल्लद नऱ्ही पाटील राहणार मौजे थार ता० आकोट यांसः—

खालीं सही करणार याजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं तुम्ही आम्हास ता० ३० जून सन १९०९ इ. रोजीं करारनामा लिहून देऊन नोंदून दिला आहे. त्यांतील मौजे भांबेरी परगणें पातुर्डा ता० आकोट जि० आकोला. येथील सर्वे नंबर ४५ एकर २१ १० आकार रुपये ६३ चें सालीम शेत आमचे ताब्यांत देण्याचें ठरलें त्या प्रमाणें तें शेत तुम्ही अद्याप पावेतों आमचे ताब्यांत दिलें नाहीं. तुम्ही लबाडी करून तें शेत दुसरे कोणास पट्ट्यानें वगैरे देण्याचा तुमचा विचार दिसतो. करितां तुम्ही सदर्हू शेत ८ दिवसांचे आंत आमचे ताब्यांत देऊन आमची पावती घ्यावी. तसें न केल्यास शेताचे स्वामीत्वाबद्दल रुपये ५०० दर सालचे व नोटिशीचा खर्च वगैरे नुकसानी बद्दल तुमचेवर दावा केला जाईल. सदर्हू शेतासंबंधानें तुम्ही केलेली सर्व कारवाई रद्द समजली जाईल. या नोटिशीचें उत्तर ८ दिवसांचे आंत द्यावें. कळावें तारीख २७-४-१० इ० सही

शामराव नऱ्हो पाटील वस्ती

नो. न. ठ ४५ थार द० खु०

नोटीस.

गौरी मर्द सित्या गोंड राहणार आदासी ता० तिरोळा जि० भंडारा हिसः—

मी बाजी सिताराम गोंड राहणार आकोला नोटीस देतों कीं, माझा भाऊ राजा यास तुम्ही आपली मुलगी नामें बयजू ही दिली आहे. लग्न झाल्यावर तिला माहेरी १ वर्ष अजमासें ठेवण्याचा करार केला होता. त्या प्रमाणें वर्ष झाल्यावर माझा भाऊ नेण्यास आला असतां तुम्ही त्याजवळ एक वर्षाचे खावटीबद्दल पैसे मागितले व मुलीस त्याशिवाय धाडीत नाहीं असें बोलला. ही नोटीस पावल्यापासून १ महिन्याचे आंत तिला सुद्या रीतीनें पोंचती करावें. नाहींतर कायदेशीर रीतीनें तिचा आम्ही ताबा मिळवूं. कळावें, ता. १-५-१०

सही

बाजी सिताराम गोंड नि० खु०

नो. नं. ठ ४६

नोटीस

नोटीस बेशमी बीनराज कुंजीलाल मालक शिवनंद बिनराज मारवाडी दुकान दहिहांडा ता. आकोट यांसः-

खालीं सही करणार यांजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं मी तुम्हास रुपये ४०० चें गहाणखत ता. २६-५-१९०८ चें व दुसरें. १०० रु. चे गहाणखत ता. १२-२-१९०९ चें अशीं दोन तुम्हास लिहून दिलेलीं आहेत. त्या दोन्ही गहाणखतांची रक्कम मी तुम्हास व्याजासुद्धां देत असतां तुम्ही घेत नाहीं. विनाकारण चाळवाचाळवी करितां करितां तुम्हास या नोटीशीनें कळविण्यांत येत आहे कीं ही नोटीस पोहचले दिवसा पासून आठ दिवसांच्या आंत तुमच्या वरील गहाण खताची रक्कम व्याजासुद्धां मीं जमनादास गिरधारीलाल मालक सरदारी बाई जवजे जमनादास मारवाडी साहु दुकान केळीवेळी ता. आकोट यांचे दुकानावर जमा ठाविली आहे तरी तुम्ही आपले गहाणखताचा हिशेब करून रक्कम व्याजपासून घेऊन जावी. आणि दस्तऐवज व पावती त्याचे जवळ द्यावी असें सदरहू मुदतींत न केल्यास तुम्ही जर मजवर दिवाणी कोर्टांत दावा केल्यास मी खर्च देणार नाहीं व नोटीशीचे तारखेपासून मी व्याज देणार नाहीं. करितां तुम्ही आपली रक्कम घेऊन जाऊन माझे दस्तऐवज परत द्यावे कळावें ता. १-५-१०

द० रानाराम पांडूरंग पिटिशनरायटर.

सही

नो. नं. ठ ४७ पुंडलिक चिमणाजी द० खु०

वर्तमानसार

अरविंद घोष यांस पकडण्याचे ज्यांचे प्रयत्न निष्फळ झाले अशा पोलिस अंमलदारांस कामावरून सस्पेंड केल्याची जी बातमी पसरली आहे तिला वस्तुतः कांहीं आधार नाहीं. अरविंद घोष यांच्या ठावठिकाणासंबंधानें निश्चित स्वरूपाची कांहीं माहिती अद्याप मिळालेली नाहीं. अरविंद घोष आपण होऊन हजर होतील असें प्रथम लोकांस वाटत होतें पण तो समज चुकीचा ठरू पहात आहे. बाबू अरविंद युरोपास निघून गेल्याची अफवा पसरली आहे.

नारायणगंज स्टेशनावर अमूल्य कृष्ण दत्त नांवाच्या इसमास त्याच्या बिछान्यांत दोन बंदुका सांपडल्या वरून पकडण्यांत आलें होतें. अमूल्य यांस मॅजिस्ट्रेटनीं ३॥ वर्षे सक्तमजुरीची शिक्षा दिली.

सर लॉरेन्स जेंकिन्सनीं सोमवारीं हकदारी येथील दरोड्याच्या खटल्याचा निकाल सांगितला. खटल्यांतील १० आरोपींपैकीं सुशिलकुमार विश्वास यानें गुन्हा कबूल केल्यामुळें त्यास खटल्याच्या आरंभीच ७ वर्षे सक्तमजुरीची शिक्षा देण्यांत आली होती. एका आरोपीविरुद्ध असलेला पुरावा लेचापेचा आहे असें खुद्द प्रॉसिक्यूशननेंच कबूल केलें होतें. त्या व दुसऱ्या दोन आरोपींस न्यायमूर्तींनीं दोषमुक्त करून सोडून दिलें. बाकीच्या ६ आरोपींपैकीं एकास ७ वर्षे व बाकीच्यांस प्रत्येकीं ८ वर्षे सक्तमजुरीच्या शिक्षा देण्यांत आल्या. विधुभूषण विश्वास, व मन्मथनाथ विश्वास यांस कोर्टानें सोडून दिलेल्या दोघां आरोपींस दुसऱ्या कांहीं आरोपावरून ताबडतोब पकडण्यांत आलें.

राजेंद्रपूर येथील दरवड्याच्या खटल्यांतील साक्षीदार देवीचरण चतर्जी स्टेशनमास्तर, राजेंद्रपूर व दुसरा एक साक्षीदार यांच्या घरांवर ता० २२ रोजीं १२ तरुणांनीं हल्ला केला. घरांतील माणसांची आरडाओरड ऐकून शेजारीपाजारी गोळा झाले तेव्हां हल्ला करणाऱ्या तरुणांनीं आपला मार्ग सुधारला.

कुमारखेड (विक्रमपूर) चा रहिवाशी व वरील खटल्यांतील आरोपी फरारी मोतीलाल सेन यांस गुप्त चौकशीखात्यांतील इन्स्पेक्टर नेपाळ बाबू यांनीं ता. २४ रोजीं पकडून त्यास आज ता. २९ रोजीं कलकत्त्यास आणिलें आहे.

मद्रास मेलच्या बातमीदारानें पुढील आशयाची तार त्या पत्रास पाठविली आहेः-तंजावरच्या दक्षिणेकडील भागांतील एका लहानशा खेड्यामध्यें पाण्याची टंचाई झाल्यामुळें तेथील मुसलमानांच्या कांहीं बायका नजीकच्या खेड्यांतील विहिरीवर पाणी आणण्यास गेल्या. त्या गांवीं पिण्याच्या पाण्याची तेवढी एकच विहीर होती. आलेल्या मुसलमानिणी विहिरींत गेल्या व त्यांनीं घागरी भरून घेतल्या, नंतर पाण्यांत थुंकून ती विहीर भ्रष्ट करूं लागल्या, ही गोष्ट अर्थातच धर्मभोळ्या हिंदु बायकांना खपली नाहीं. पाण्यांत थुंकूं नका असें हिंदुबायका त्या मुसलमानिणीस मोठ्या काकुळतीनें सांगत होत्या पण त्या मुसलमानिणी तें कांहीं केल्या ऐकेनात, म्हणून हिंदूबायकांनीं त्यांना शिवीगाळ केली. तेव्हां त्यांचा सूड घ्यावा म्हणून त्या मुसलमान बायांनीं आपापल्या मातीच्या घागरी मुद्दाम फोडून झिंज्या उपटून घेऊन व अंगावरील लुगडी आपणच फाडून आरडत ओरडत आपल्या गांवीं जाऊन आम्ही पाण्यास गेलों असतां आम्हांस पाणी भरूं दिलें नाहीं. पण उलट आम्हांस मारून आमची दुर्दशा केली म्हणून सांगून ओक्साबोक्शी रडूं लागल्या तेव्हां त्या गांवचे सगळे मुसलमान बिथरून बेफाम झाले व हातांत सोटे घेऊन त्या खेड्यांत शिरले. दुसऱ्या दिवसां घरांत शिरून त्यांनीं हिंदू बायकांना व पुरुषांना बेदम मार दिला.

शिंदच्या महाराजांनीं वर्तमानपत्रांचा नवा कायदा आपल्या राज्यांत चालू केल्याचें जाहीर केलें आहे.

✓ नवीन प्रेस ॲक्टाअन्वयें श्रीसमर्थविद्यालयाची झडती ता. २९ एप्रिल रोजीं सकाळीं ६ वाजल्यापासून ११ वाजेपर्यंत पुण्याचे पो. सु. मि. इंगल्स यांनीं घेतली. निबंधमालेच्या प्रती ३, आमच्या देशाची स्थिति प्रती ३, स्वराज्य मासिकाचे जुने अंक ८, मॅझिनीच्या चरित्राच्या प्रती २ आणि रामदासस्तोत्र प्रत १, येणेंप्रमाणें पुस्तकें नेण्यांत आलीं.

मुझफरनगरच्या उत्तरेच्या बाजूस असलेल्या साखर तयार करण्याच्या कारखान्याच्या आवारांत एक विहीर आहे. गेलीं दीड दोन वर्षे या विहिरींतून पाण्याचा मुबलक पुरवठा होत होता. अलीकडे या विहिरीच्या पाण्यांतून एक प्रकारची पिंवळ्या रंगाची रेती येऊं लागली आहे. ही रेती सोन्याची किंवा दुसऱ्या कसल्या तरी धातूची असली पाहिजे असा तेथील लोकांचा समज आहे. रसायनरीत्या परीक्षण करण्याकरितां ही रेती रवाना करण्यांत आली आहे.

असि० सर्जन पेरेरा यांचा खून करणारा आरोपी मॅकनेमारा यास ता. २२ रोजीं मॅजिस्ट्रेटसमोर नेऊन त्याचा जबाब घेण्यांत आला. माझ्या बायकोशीं हा सर्जन वदकर्म करीत होता त्यामुळें त्वेषास चढून त्यास गोळ्या घालून मी ठार केलें असा आरोपीनें कबूलीजबाब दिला.

✓ सक्करचे वीरमल चेतमल व गोवर्धनलाल वगैरे इसमांवर "स्वदेशी हालचाल" या नांवाचें एक राजद्रोहात्मक चोपडें छापून प्रसिद्ध केल्याबद्दल खटला होऊन त्यांना शिक्षा झालेल्या होत्या त्यावर सदरहु आरोपींनीं सिंधच्या जुडिशिअल कमिशनरकडे अपील केलें होतें. त्याचा निकाल मि. हेवर्ड व मि. कौंच यांनीं ता. २२ रोजीं देऊन तें अपील नामंजूर केलें. ठरावांत क० साहेबांनीं पुढील आशयाचे उद्गार काढिले आहेतः-स्वदेशी हालचाल या चोपडींतील लेखांचें स्वरूप इतकें दोषी व ओंगळ आहे कीं, आरोपींच्या वकिलांसही तो लेख राजद्रोहात्मक नाहीं, असें जोरानें प्रतिपादणें शक्य झालें नाहीं. लेखकाचा दुष्ट हेतु व उद्देश त्या लेखावरून स्पष्ट दिसतच आहे. त्या चोपड्याची विक्री लेखकानें जी बंद ठेविली ती त्यास त्या घाणेरड्या लेखाबद्दल विषाद वाटून पश्चाताप झाल्यामुळें नव्हे, तर आपल्या अंगाची कातडी शाबूद ठवण्यासाठीं होय. एकंदर गोष्टींचा विचार करतां आरोपींस झालेली शिक्षा मुळींच कडक नाहीं असें आम्हांस वाटतें.

✓ अलाहाबाद येथें निघणाऱ्या 'स्वराज्य' वर्तमानपत्रांत गेल्या जानेवारींत ३ राजद्रोही लेख प्रसिद्ध केल्याच्या आरोपावरून त्या पत्राचे संपादक लाला लधाराम यांजवर खटला करून त्यास पोलिसांनीं अलाहाबादचे डि. मॅ. मि. हापकिन्स यांजपुढें काल ता. २३ रोजीं उभे केलें. प्रॉसिक्यूशनतर्फे आठ जणांच्या साक्षी होऊन खटल्याचें काम २७ पर्यंत लांबणीवर टाकण्यांत आलें. राजनिष्ठा, राजकीय गाणें वसंतऋतु व आम्ही हे ते तीन आक्षिप्त लेख होत. नंदगोपाल यांचे पश्चात श्यामदास हे स्वराज्याचे संपादक होते. त्यांच्या मागून लाला लधाराम संपादक झाले. या पत्रावर राजद्रोहाबद्दल हा चौथ्यांदा खटला करण्यांत आलेला आहे.

पेशावरच्या १९० प्रमुख हिंदु गृहस्थांनीं सरहद्दीवरील वायव्य प्रांताच्या चीफ कमिशनरकडे एक कांचलचक अर्ज केला आहे. कोर्टांत फिर्यादीअर्यादी करून झालेलें नुकसान भरून मिळविण्याचें आपल्याला सामर्थ्य नाहीं असें म्हणून त्यांनीं पुढील मागण्या केल्या आहेतः- १ कांहीं मुसलमानांकडून जे अत्याचाराचे व लुटीचे प्रकार झाले आहेत त्या संबंधानें योग्य तजवीज व्हावी २ या दंग्यासंबंधाची जबाबदारी कोणाकडे किती आहे याचा निर्णय करण्याकरितां वरच्या दर्जाचे सरकारी अधिकारी व बिनसरकारी हिंदुमुसलमान गृहस्थ यांचें एक मिश्र कमिशन नेमावें. ३ हिंदुचें रक्षण योग्य रीतीनें व्हावें यासाठीं कांहीं कडक उपाय योजावेत. ४ हिंदूच्या संरक्षणाची हमी देणारा जाहिरनामा प्रसिद्ध करावा. ५ शहरच्या सर्व भागांत हिंदु पोलीस व हिंदु पो. सब इन्स्पेक्टर्स यांच्या योग्य प्रमाणांत नेमणुका व्हाव्यात ६ एकंदर परिस्थिति विचारांत घेऊन कायदे व शांतता यांच्या रक्षणासाठीं आणखी कांहीं हुकूम करणें असतील ते करावेत. या एकंदर प्रकरणाची खडानखडा माहिती असलेल्या चार प्रतिष्ठित गृहस्थांस समक्ष भेट घेण्याची परवानगी द्यावी.

सिपीनसायडचे प्रमुख ताइमाम या चिनी गृहस्थास सन १७१८ च्या ३ कलमान्वयें अंदमान बेटांत १६ वर्षांच्या हद्दपारीची शिक्षा दिली होती. परंतु स्थानिक सरकाराकडून त्याच्या चांगल्या वर्तणुकीबद्दल शिफारस झाल्याकारणानें ना० व्हाइसरायसाहेबांनीं त्याला मुक्त करून त्यास लवकरच स्वदेशीं पोचविण्याचा विचार केला आहे.

इराणच्या आखातांत गेल्या नवंबरपासून एकंदर ६००० बंदुका व ९० हजार काडतुसें बेकायदेशीरपणें चोरून विकतांना पकडून जप्त केलीं.

वरिष्ठ कार्यकारी कौन्सिलींतील ना. सर हार्वे ॲडम्सन यांच्या रिकाम्या झालेल्या होम मेंबरच्या जागीं मुंबईसरकारच्या कार्यकारी कौन्सिलांतील सभासद ना. मि. जे. एल. जेंकिन्स यांची नेमणूक करण्यांत आली असून त्या नेमणुकीस बादशहांनीं मंजुरी दिली आहे.

ता. २६ रोजीं सायंकाळीं ४॥ वाजण्याचे सुमारास आकाशांत तोफेच्या आवाजासारखा एक जंगी आवाज झाल्याचें माथेरान येथील लोकांनीं ऐकिलें. त्यासरशीं दचकून लोक बाहेर येऊन पाहूं लागले तों आकाशांत विद्युत् तेजाप्रमाणें चकाकी दिसली. हा प्रकाश पश्चिमेकडून पूर्वेकडे गेल्याचें दिसलें. हा उल्कापात असावा असा कित्येकांचा तर्क आहे. ॲडव्होकेटच्या ऑफिसामधील लोकांनीं हा त्याच वेळीं मुंबईस आकाशांत तसलाच एक आवाज ऐकिला असें प्रसिद्ध झालें आहे.

खुलनावासी पत्रावरील खटल्यासंबंधांत पूर्व बंगाल सरकारनें खुलना येथील 'कमला' छापखाना सरकारजमा करण्याचा हुकूम दिला होता. छापखान्याच्या मालकानें घडलेल्या अपराधाबद्दल माफी मागून फिरून आक्षेपार्ह वर्तन न करण्याचें आश्वासन दिल्यावरून पूर्व बंगाल सरकारनें छापखाना मालकास परत दिला आहे.

बरा येथील दरोड्याच्या खटल्यांतील एका फरारी झालेल्या आरोपी वकीलास कलकत्ता येथें पकडलें आहे. यास पकडण्याबद्दल २५० रु. चें बक्षीस लागलें होतें.

लंडन येथें प्रसिद्ध होणारें 'इंडिया' नांवाचें साप्ताहिक पत्र अजूनपर्यंत बंगाल प्रांतांत येत आहे. मि. सुरेंद्रनाथ बानर्जी यांचें असें मत आहे कीं, कांग्रेस पक्षाच्या इंडियापत्रास बंदी झाली नसून मद्रास इलाख्यांत निघणाऱ्या 'इंडिया' पत्रास बंगाल सरकारकडून बंदी झाली असावी.

ता. २९ रोजीं हुबळी येथील इंडियन कॉटन कंपनीच्या कापसाचे गठ्ठे बांधण्याच्या कारखान्यास आग लागून १ लक्ष रुपयांचें नुकसान झालें आहे. सदर्हु कारखान्याचा विमा उतरला आहे. आग लागण्याचें कारण समजलें नाहीं. गेल्या तीन वर्षांत या गांवाकडे अग्निनारायणाची नजर फिरली नव्हती.

पॅरिस येथें एमा आगस्टीन पेगाडी नांवाच्या स्त्रीनें आपल्या नवऱ्यास पिस्तुलाच्या १८ गोळ्या मारून जो खून केला त्याची चौकशी होऊन आरोपी स्त्री निर्दोषी ठरली. आरोपीनें आपल्या जबानींत असें म्हटलें कीं, "माझा नवरा बदचालीचा होता व त्यानें माझा व मुलांचा जीव घेण्याची दहशत घातली होती." बाईच्या हालअपेष्टांची हृदयद्रावक कर्मकथा ऐकून ज्यूरीचें इतकें मन कळवळलें कीं त्यांनीं कोर्टातल्याकोर्टांत ९५ फ्रांकची रक्कम जमवून बाईस दिली.

साहित्यसमागम.

—:०:*:०:—

मनोरंजनाचीं बक्षिसपुस्तकें.

मासिक मनोरंजनाचे वर्गणीदारांस वार्षिक भेट म्हणून यंदा तीन उत्तम पुस्तकें देण्यांत आलीं आहेत. पहिलें ‘स्वामी रामतीर्थ यांचें चरित्र व लेख; या चारशें पृष्ठांच्या ग्रंथांत स्वामींचें चरित्र पन्नास पृष्ठांत दिलें असून साडेतीनशें पानांत त्यांचे वाचनीय लेख भाषांतर रूपांनें दिले आहेत. हा ग्रंथ रा. गुणाजी व कालेलकर या दोघां पदवीधर विद्वानांनीं लिहिला आहे. धर्म व तत्वज्ञान या संबंधाचा रा. गुणाजी यांचा व्यासंग महाराष्ट्र वाचक वर्गास प्रसिद्ध आहे त्यांच्या हातून अशा बहुमोल ग्रंथाची जोड वाचक वर्गाला करून देऊन महाराष्ट्र साहित्यांत उत्तम भर टाकल्याबद्दल आह्मी मासिक मनोरंजन कर्त्यांचें मनःपूर्वक अभिनंदन करतों. या ग्रंथाचा परिचय स्वतंत्र विस्तृत लेखानें करून द्यावयास पाहिजे आणि तसें आह्मी लवकरच करणार आहों. बाकीचीं दोन पुस्तकें आकारानें लहान पण महत्वांत किंवा चटकदारपणांत कमी नाहींत. सुप्रसिद्ध राय बहादूर आनंद चार्लू यांच्या एका लोकप्रिय झालेल्या इंग्रजी पुस्तकाचे आधारानें रा. नाडकर्णी यांनीं ‘प्रेमविजय’ हें चिमुकलें पण रसाळ पुस्तक लिहिलें आहे. यांत कृष्णरुक्मिणी, अर्जुनसुभद्रा, नलदमयंती इत्यादींच्या पौराणिक कथा मधुर वाणीनें सांगितल्या आहेत. तिसरें पुस्तक ‘स्वामी विवेकानंदांचीं पत्रें’ हें होय. प्रबुद्ध भारत मासिक पुस्तकांत स्वामी विवेकानंदांनीं आपल्या सुहृद्जनांना लिहिलेलीं पत्रें पूर्वी छापून प्रसिद्ध झालीं होतीं. तीं त्यानंतर अलीकडेच पुस्तकरूपानें खंडशः प्रसिद्ध झालीं आहेत. यांपैकीं पहिल्या खंडांतील पत्ररत्नांचा हा हार आहे. एकाच खेपेस दोन गंभीर विषयांवरील पुस्तकें वाचकांस अर्पण करून मनोरंजनकर्त्यांनीं त्यांना अजीर्ण होण्याची भीति उत्पन्न करून ठेविली आहे. कित्येक फॅशनेबल मंडळींच्या मतें तर मनोरंजनकर्त्यांचा यंदांचा उपक्रम अगदीं निंद्य ठरेल, स्वामी रामतीर्थ काय ह्मणतात किंवा विवेकानंद काय सांगतात याची पिरपिर मनोरंजनाचे वेळीं कशाला ? असें ह्मणणारे लोक आहेत आणि तें त्यांचें ह्मणणें अगदींच खोटें नाहीं. पण दुसरी बाजूही पाहिली पाहिजे. आमच्या दृष्टीनें मनोरंजनकर्त्यांचा हेतु महाराष्ट्रवाङ्मयांत उत्तम ग्रंथांची भर पडावी, वाचकांना सुविचारांचा लाभ व्हावा, त्यांचीं मनें अशा सुविचारांमुळें सुसंस्कृत व्हावींत हा आणि हाच आहे या पवित्र हेतूच्या सिध्यर्थ त्यांना आपल्या मनोरंजनैकप्रिय वाचकांचा रुसवा सहन करावा लागत आहे, टीकाकारांचे प्रहार सोसावे लागत आहेत पण त्या सर्वांना तोंड देऊन ते यथाशक्ति आणि यथावकाश आपल्या पुस्तकांच्या द्वारें समाजाचें शील बनावण्यास व चारित्र्य सुधारण्यास मदत करीत आहेत. याबद्दल ते निःसंशय प्रशंसेस पात्र आहेत आधीच लोकांना गंभीर ग्रंथ वाचण्याची आवड कमी, ते विकत घेण्याची इच्छा अगदींच थोड्यांना, अशा स्थितींत गंभीर विषयांवरचे ग्रंथ लिहवून ते छापून प्रसिद्ध करणें किती अडचणीचें व कष्टाचें आहे याचा अनुभव पुष्कळ ग्रंथप्रकाशकांस आणि विशेषतः रा. गणेश बळवंत दाभोळकर यांस आहेच. असल्या खडतर अनुभवाला झुकांडी देण्याचा एक मार्ग मासिक मनोरंजनकर्त्यांनीं स्वीकारलेलाच आहे त्यांत त्यांना यश मिळवून देणें वाचकवर्गाचे हातीं आहे.

स्वामी विवेकानंदांच्या पत्रांवर टीका लिहिण्याची वास्तवीक जरूरच नाहीं. मूळचीं पत्रें इतक्या चटकदार जोरदार इंग्रजी भार्षेत लिहिलेलीं आहेत कीं तीं वाचणाऱ्याच्या मनांत स्वामीजींच्या प्रतिपादनाचा आशय उतरलाच पाहिजे. या पत्रांचें भाषांतर मूळास धरून पण अर्थ निष्पत्तीसाठीं सढळपणानें केलेलें आहे. स्वामींनीं आपलें मूलतत्व शिकागो येथून पाठविलेल्या एका पत्रात असें सांगितलें आहे “ प्रत्येक मनुष्यप्राणी ह्मणजे ईश्वराचीच प्रतिमा आहे हें आमचें मूळतत्व आहे. त्यांत जो कमी अधिकपणा दिसून येतो, त्याचें कारण बुद्धीची कमी अधिक वाढ हें होय. सूर्य जरी एकच असला तरी निरनिराळ्या उपाधींनीं तो जसा निरनिराळा भासतो तद्वतच मनुष्याच्या अंतील ज्ञानज्योतीवरील पटलांचें ज्या ज्या मानानें उच्चाटन झालें असेल, त्या त्या मानानें ती त्याच्या कृतींत प्रतिबिंबित होत असते. पण यामुळें मूळ स्वरूपाच्या अभेदतेंत प्रत्यवाय येऊं शकत नाहीं. तुह्मी कोणतीही सुधारणा घ्या. ती याच मूलभूत तत्वास धरून चालेल तरच ती यशस्वी होईल. मग ती जड सुधारणा असो वा बुद्धिवर्धक असो; अगर बुद्धिगम्य धर्म विषयक असो. तींत हें एकच तत्व निरनिराळ्या मार्गांनीं प्रतिबिंबित झालें असलें पाहिजे. सर्व वेदांचें सार या वरील एक तत्वांतच आहे. स्वामी विवेकानंदांचे परिश्रम विशेषतः निकृष्ट वर्गा करितां असत. एका पत्रांत ते ह्मणतात, ‘ सांप्रत हिंदुस्थानांतील सर्व दैन्याचें मूळ तेथील निकृष्ट वर्गाच्या दैन्यावस्थेंत आहे. इकडील (अमेरिकेंतील) खालचा वर्ग ह्मटला ह्मणजे शुद्ध डाकिणी व समंध यांचाच आहे. त्यांच्याशीं तुलना केली असतां आमच्या कडील निकृष्ट वर्ग ह्मणजे देवदूतांचा वर्ग ह्मणण्यास हरकत नाहीं. तेव्हां किती अल्प प्रयत्नानें आह्मांला आमच्या या दोन बांधवांची स्थिति सुधारतां येईल बरें. आह्मी शक्य तितक्या झपाट्यानें शिक्षणाचा प्रसार या वर्गांत केला पाहिजे. त्यांच्या नष्ट झालेल्या मनुष्यत्वाची ओळख त्यांना पटवून ती जाणीव पुनः त्यांच्यांत उत्पन्न केली पाहिजे.''''भटाभिक्षुकांनीं केलेला जुलूम व कित्येक शतकें पर्यंत चालू असलेली परकीय सत्ता अशा दुहेरी जात्यांतून भरडून निघालेल्या लोकांना आपल्या माणुसकीची जाणीव राहिली नाहीं यांत नवल कसचें ? ” या उताऱ्यांतील विचारांचा वाचक वर्गावर सुपरिणाम होवो अशी आह्मी आशा करितों.

मासांचा हारः– हें चिमुकलें पद्यात्मक पुस्तक आमचे मित्र रा. वासुदेव नारायण खांडेकर यांनीं विशेतः लहान मुलांमुलींसाठीं लिहिलें आहे. यांत ईश्वराची भक्ती व मातापितरांचे ठायीं पूज्यभाव मुलांचे मनांत उत्पन्न करण्यासारखीं सरळ कवनें आहेत. चाली साध्या असल्यामुळें मुलांना तीं सहज पाठ होण्याजोगीं आहेत. रा. वासुदेव रावजी यांची कविता साधी, सुबोध व बहुधा दोषरहित आहे. या त्यांच्या प्रथम कृतीचा वाचकवर्ग योग्य आदर करून त्यांना बालोपयोगी अशीं आणखीं पुष्कळ गाणीं रचण्यास प्रोत्साहन देतील अशी उमेद आहे. सदरहु पुस्तकाची किंमत फक्त एक आणा असून तें पुणें, ६९४ कसबा पेठ येथें कर्त्याकडे मिळेल.

वऱ्हाडसमाचार.

चैत्र वद्य ८ शके १८३२ दुर्मतिनामसंवत्सरे

देशीं वृत्तपत्रें आणि त्यांचे टीकाकार

—:०*०:—

वर्तमानपत्रांना ‘ चौथी सत्ता ’ ह्मणण्याचा इंग्लडमध्यें प्रघात आहे आणि वस्तुस्थितीला तें अनुसरूनच आहे. पण हिंदुस्थानांतील वृत्तपत्रांना ‘ चौथी सत्ता ’ असें नांव देण्यांत कांहींच अर्थ नाहीं. या मथळ्याखालीं हिंदुस्थानरिव्ह्यू मासिकांत मि. चिन्मलगुंडू यांनीं एक लेख लिहिला आहे. इंग्लंडमध्यें खुद्द राजा, हाउस ऑफ लॉर्डस् आणि हॉउस ऑफ कॉमन्स या तीने सत्ताविशांशिवाय वृत्तपत्रें ही संस्था सत्ताधीश मानण्याचा प्रघात आहे. पण हिंदुस्थानांत तशी स्थिति नाहीं. येथील सर्व राजकीय सत्ता एकाच संस्थेच्या हातीं आहे. ग्रेट ब्रिटन प्रमाणें सरकारच्या बरोबरीनें सत्ता गाजविणारी दुसरी कोणतीही संस्था हिंदुस्थानांत नाहीं. कायद्यानें स्थापित सरकारच एकटें सत्ताधीश आहे. त्या संस्थेच्या घटकांत उच्चनीच दर्जाचे अधिकारी आहेत, पण त्याहून भिन्न अशी अधिकारी संस्था नाहीं. यामुळें आमच्या इकडील वृत्तपत्रांना जर कदाचित् सत्ताधीश संस्था ह्मणावयाचें असेलच तर त्याचा नंबर दुसरा लागतो. वर सांगितलेल्या लेखाच्या मथळ्या वरून ओघानेंच हें लिहिणें आलें. मूळ लेखाच्या लेखकानें केलेल्या विवेचनांत देशाच्या राजकीय परिस्थितीचा विचार केलेला नाहीं त्यानें फक्त इकडील वर्तमानपत्राची सध्यां जी स्थिति आहे तिचेंच विवेचन केलें आहे. मि. चिन्मलगुंडू यांनीं देशीपत्रावर कडक टीका केली आहे आणि त्यांनीं दाखविलेले दोष आणि व्यंगे खरोखरच भयंकर आहेत त्यांनीं सर्व देशी वर्तमानपत्रांवर सरसगट हत्यार उपसलेलें नाहीं; त्यांत कांहीं अपवाद आहेतच. या अपवादांचा त्यांनीं फक्त उल्लेख केला आहे पण ज्या पत्रावर ते तुटून पडले आहेत त्यांत त्यांना सद्गुण असा मुळींच दिसत नाहीं. वृत्तपत्रांशीं मुळींच संबंध नसलेल्या गृहस्थांकडून मधून मधून अशी टीका होण्यांत नुकसान नसून थोडासा फायदाच असतो. कारण टीका करण्याचा अधिकार जणूं काय आपल्याकडे मक्त्यानेंच आला अशी साधारणतः पत्रकर्त्यांची समजूत झाल्यासारखी दिसते; आणि या एक छत्री अधिकाराचा शील पत्रकर्त्यांकडून कशा रीतीनें राखला जातो हें तिऱ्हाइताच्या मुखानें कळणें फायद्याचें होतें. मि. चिन्मलगुंडू हे पत्रकर्त्यांच्या वर्गांतले नाहींत हें उघडच दिसतें आहे, कारण या व्यवसायांत जो जो कांहीं भाग त्याज्य आणि निंद्य आहे त्यावर कडक प्रहार करतांना सुद्धां त्यांतील सद्भागाकडे डोळेझांक करण्याची बुद्धी हा व्यवसाय करणाराला झाली नसती. हिंदुस्थानरिव्ह्यूतील लेखकानें केवळ दोषैक दृष्टी ठेविली आहे. वर्तमानपत्रांपासून होणारे दुष्परिणाम त्यांनीं खुलासेवार दाखविले आहे. वर्तमानपत्रांना समाजाचें हित कसें करून देतां येईल याचें दिग्दर्शनही त्यांनीं केलें आहे. आणि काव्याचीं अवतरणें घेऊन त्यांनीं आपल्या प्रतिपादनाला पुष्टी आणिली आहे. या अवतरणांचा सरळ अर्थ असा आहे कीं पत्रकर्त्यांनीं समदृष्टीनें टीका करण्याचें धोरण ठेवावें. त्यांत बरा किंवा वाईट पूर्वग्रह प्रबळ होऊं देऊं नये. विद्वान् पण सत्शील, सभ्य आणि सद्धेतु प्रेरित असून पत्रकर्त्यांनीं विनयी पण धीट, माणुसकीच्या मर्यादेच्या आंत कठोर, मित्रांचे दोष, शत्रूचे गुण घेण्यास समर्थ असें असावें. पत्रकर्त्याचें हें आदर्श स्वरूप सर्वांना मान्य होण्यासारखें आहे यांत शंका नाहीं; व अभ्यासानें आणि परिश्रमानें सर्वांना प्राप्य आहे.

मि. चिन्मलगुंडू ह्मणतात हिंदुस्थानांतील पत्रकर्त्यांचा वर्ग स्वैर सत्ताधीश आहे. बहुजन समाजाचीं मतें त्यांच्या द्वारें प्रगट होत नाहींत. ज्याति, वर्ग किंवा व्यक्ति या वरून उत्पन्न झालेल्या द्वेषाची पूर्णता करून घेण्याकडे त्याचा नेहमीं कल असतो. लोकांना ज्ञान देऊन त्यांचीं मनें सुविचाराकडे वळविण्याच्या ऐवजी लालुचिनें धाक किंवा दपटशानें ते आपलें कार्य साधित असतात. याला अपवाद नाहींत असें नाहीं पण ते फारच थोडे आहेत. वर्तमानपत्रांच्या चालकांपैकीं बहुतेकांच्या ठायीं खऱ्या शिक्षणाच्या आणि सुसंस्कारांचा अभाव असतो. त्यांचीं मनें अकुंत असतात. त्यांचि अंतःकरणें कोतीं असतात आणि समाजांत त्यांना मान्यता नसते. सारांश मि. चिन्मलगुंडू यांचा लेख वाचला असतां कोणाचीही अशी कल्पना होईल कीं हिंदुस्थानांत पत्रकर्त्याच्या वर्गानें जीव धरून राहण्याचें कांहीं कारणच नाहीं. त्यांच्या डोळ्यापुढें एककल्ली आणि विचारशून्य अशीं जीं पत्रें आहेत तीं बाजूस ठेविलीं तर त्यांनीं सरसगट सर्व पत्रकर्त्यांवर जो ताशारा झाडला आहे तो समंजस लोकांना मान्य होण्यासारखा नाहीं. हिंदी पत्रकर्ते व्यक्तिद्वेषानें प्रेरित होऊन विषमय भाषेनें भरकटींत सुटतात असें विधान करून मि. चिन्मलगुंडू यांनीं या विधानांच्या पुष्टीकरणार्थ ना. गोखले यांच्या वरील भडिमाराचें उदाहरण दिलें आहे. हें उदाहरण यथार्थ नाहीं असें कोणीही ह्मणणार नाहीं पण तें देण्यांत

लेखकाची दृष्टी देशाच्या एका विदक्षित भागांतील पत्रकर्यांमधील एका विशिक्षित वर्गाकडेच लागली होती असें दिसतें. आतां नामशेष झालेल्या एक दोन मराठी पत्रांतील लेख अजून महाराष्ट्र वाचकांच्या स्मृतींत आहेत आणि तीं पत्रें जरी मृत झालीं तरी त्यांचें नांव अशा प्रसंगीं सहज निघतें यावरून त्यांची कीर्ति अद्यापि जगांत उरली आहे असें खेदानें ह्मणावें लागतें. आह्माला आक्षित पत्रकर्त्यांची तरफदारी करावयाची नाहीं. वर्तमानपत्रांतील वावदूकपणाचा अतिरेक, मग तो कोणीही केलेला असो आह्मी स्पष्टपणें निंद्यच मानलेला आहे. वर ज्या कीर्तिरूपानें उरलेल्या पत्रांचें उदाहरण घेतलें आहे तीं पत्रें मि. चिन्मलगुंडू यांच्या ह्मणण्यांत टीकेस सर्वथा पात्र अशीं होतीं हें खरें आहे. शिक्षणाशीं आणि संस्काराशीं छत्तिसाचा आंकडा असूनही वर्तमानपत्रासारखें उन्माददायक साधन हातांत आल्यावर तत्संबंधीं मोहाला जे बळी पडले नाहींत असा वर्ग मागच्या पिढींत होऊन गेला. वृत्तपत्रांची संस्था व तिचा परंपरागत अधिकार यांची प्रत्यक्ष जाणीव नसतां पत्रकर्त्याचें कर्तव्य यशस्वी रीतीनें बजावून गेलेल्या लोकांचीं उदाहरणें अनेक देतां येतील. मागच्या पिढींत देखील 'मनःपूतं समाचरेत्' असे फर्डे (एडिटर) मधून मधून चमकत नव्हते असें नाहीं. पण त्या बीज्यापासून उत्पन्न झालेला वृक्ष चालू पिढींत कांहीं काळपर्यंत फार जोमानें फोंफावत होता. कृतकर्माचें प्रायश्चित् या वर्गाला भोगावें लागून तो नुकतांच अस्तंगत होऊं लागला आहे. पण कोणत्याच पक्षांत हा वर्ग मोठी प्रतिष्ठा भोगित होता असें ह्मणता येत नाहीं. शिमग्याच्या तमाशांतील नकल्याची जी योग्यता तीच समंजस लोक यांची समजत असत हें प्रत्ययास आलेलें आहे. मनुष्यसमाज विशेषतः साधारण जनसमाज थोडासा कुत्सित व बुद्धिपुरस्सर नव्हे तरी कमी अधिक प्रमाणांत निंदाप्रिय किंवा चेष्टा प्रिय असतो. अशा लोकांना वर सांगितलेले होळीचे होळकर वेडींवाकडीं सोंगें दाखवून क्षणभर हसूं आणतात आणि तात्पुरता तरी समाजाला आनंद होतो. पण तो त्या कालाचा परिणाम आहे. भिन्न कालांत व भिन्न परिस्थितींत तसलीं सोंग उटल्या सुटल्या कोणी दाखवूं ह्मणेल तर त्याचा निर्वाह होत नाहीं. या सोंगाची उठावणी सूज्ञ लोकांना केलेल्या जरा अधिकपणाच्या टीकेनूनच क्वचित् प्रसंगीं झालेली असते असा अनुभवही आहे तितक्या पुरता जबाबदार लेखकवर्ग दोषीही आहे पण एकदां माकडानें अनुकरणाला किंवा अनुकरणाच्या वृद्धीकरणाला प्रारंभ केल्यानंतर जसें त्याला दाबांत ठेवणें कठिण असतें तद्वतच महाराष्ट्रांतील जबाबदार पत्रकर्त्यांची स्थिति झाली होती हें लक्षांत घेतलें होतें. आपण हूं ह्मणतांच आपला ग्राम्य छावा कसा तांडव नृत्य करूं लागतो हें पाहून वनराजाला कदाचित् आंतून गुदगुल्या होत असतील; पण या आनंदा पेक्षा त्या भोंकत सुटणाऱ्या हीन पशूची कीवच त्याला ज्यास्त येत असला पाहिजे असें आह्माला वाटतें. एका तुकड्यास्तव नानाचार करणाऱ्या श्वानाबद्दल एकदां कळवळा उत्पन्न झाला ह्मणजे त्याच्या चरितार्थाची काळजी डोळ्यापुढें उभी राहून त्याच्या त्या हास्यास्पद कृतीपासून त्याला पराङ्मुख करणें मनाला आवघड वाटूं लागतें. महाराष्ट्रांतील आणि साधारणपणें सर्व हिंदुस्थानांतील स्वैरगामी पत्रकर्त्यांच्या संबंधानें असेंच झालें असावें. ही दोषाची बाजूं झाली पण दुसरी बाब मि. चिन्मलगुंडू यांच्या नजरेस आलेली नसली—आणि या बाबतींत ते स्वतःच्याच टीकेस पात्र आहेत—तरी तिला अस्तित्व नाहीं असें नाहीं. एकंदर हिंदी पत्रा संबंधानें असा ताशेरा झाडण्यांत त्यांनीं दृष्टीचा आणि मनाचा जो कोतेपणा दाखविला आहे त्या वरून त्यांना देशी पत्रांची नीटशी माहितीच नाहीं अशी बळकट शंका येते. तथापि वृत्तपत्रकर्त्यांचें कर्तव्य योग्य रीतीनें बजावलें जावें ह्मणून लेखकाच्या अंगीं ज्या गोष्टी अवश्य असाव्यांत ह्मणून त्यांनीं लिहिलें आहे त्या विषयीं त्यांच्याशीं आमचा मतभेद नाहीं. उच्चप्रतीचें शिक्षण प्रगल्भ मन, उदात्त् विचार आणि निष्कलंक शील यांनीं परिपूर्ण अशाच लेखकाच्या हातून समाजाला दिशा लावण्याचें आणि सत्ताधिशावर वजन ठेवण्याचें कार्य होऊं शकणार हें निर्विवाद आहे.

लॉर्डस व कॉमन्स यांचा लढा.

लिबरल प्रधानमंडळानें तयार केलेलें बजेट नवीन हाउस ऑफ कॉमन्सनें पुनः मंजूर करून हाउस ऑफ लॉर्डसकडे पाठविलें आहे. आणि तेथें त्याचें पहिलें वाचनाहि झालें. हें वाचन केवळ औपचारिक असून दुसऱ्या वाचनाच्या वेळीं खरा वादविवाद होत असतो. या मुळें चालू आठवड्यांत त्या वादविवादाला रंग चढून अखेर लॉर्डलोक आत्महत्या करतात कीं काय हें पहाणें आहे. तूर्तच्या घटकेस हॉउस ऑफ लार्डसला विलक्षण महत्व आलें आहे. लोकांच्य विश्वासांतील प्रधान मंडळानें तयार केलेला जमाखर्चाचा खर्डा अयत्या वेळीं हाउस ऑफ लॉर्डसनें नामंजूर करून आपल्या गतअधिकाराचा दुरुपयोग केल्यामुळें इंग्लडांत फारच मोठी क्रांति घडून येण्याचें चिन्ह दिसत आहे. पैशाच्या बाबदींतील सर्व अधिकार कॉमन्ससभेचा आहे अशी परंपरा असतां कॉन्सर्व्हेटिव्ह पक्षांतील लॉर्ड लोकांनीं आपल्या पक्षाच्या हिताकडे बघून ती परंपरा झुगारून दिली आणि कॉमन्सनीं मंजूर केलेलें बजेट नामंजूर करण्याचा अधिकपणा केला. या मुळें इंग्लंडमधील साधारण जनसमूह खवळून गेला आहे. नुसत्या बजेटच्या मुद्यावर लिबरलपक्षाला निवडणुकींत पुनः यश आलें आणि या यशामुळें देशांतील लोकमत लॉर्ड लोकांच्या अधिकाराच्या बाबदींत कसें आहे तें कळून आलेलें आहे. असें असतांहि पक्षाभिमानाला बळी पडून कॉन्सर्व्हेटिव्हपक्ष व त्या पक्षाचे लॉर्डस राष्ट्रमताची पायमल्ली करण्याच्या आपल्या उद्योपासून मागें सरत नाहींत. राजकारणांत पक्षभेदाचा अतिरेक झाला ह्मणजे कशी स्थिति होते याचें इंग्लंडांतील सध्यांचें युद्ध ढळढळीत उदाहरण आहे. प्रधानमंडळीच्या बजेटाच्या गळ्याला लॉर्डसनीं नख लावल्यामुळें त्या सभेचेच पंख उपटण्याचा व नखें छाटण्याचा विचार प्रधानमंडळानें केला असून तत्संबंधींचा आपला विचार त्यांनीं कॉमन्ससभेपुढें ठरावाच्या रूपानें मांडून तो मंजूर करून घेतला आहे. आतां हा ठराव व बजेट हीं दोन्हीं लॉर्डसपुढें आहेत आणि तेथें यांचा कसा विचार होतो हें पहाणें आहे.

वडे बापके बेटे आणि निढळाच्या घामानें चरितार्थ चालविणारे नागरिक यां च्यामधील हा लढा फार गुंतागुंतिचा पण बोधप्रद आहे. वंशपरंपरागत प्राप्त झालेले अधिकार आणि लोकमत यांचें बहुधा वांकडें असावयाचें, या मुळें केवळ वंशपरंपरेच्या कारणानें सत्ताधीश होऊन बसलेल्या राजकीय संस्थेविरुद्ध इंग्लंडसारख्या लोकमतगामी देशांतील लोकांचें मत असावें हें साहजिक आहे. मजूरपक्ष, सोशिअॅलिस्टपक्ष आणि बरेचसे लिबरल लोक हाउस ऑफ लॉर्डस अजीबात काढून टाकावें अशा मताचे आहेत. राज्यकारभार चालविणारी मंडळी एकच असावी किंवा तिच्या दोन शाखा असाव्यात याबद्दल मात्र या मंडळींत देखील भिन्न मत आहे. कांहींच्या मतें एकच संस्था असावी आणि तशाच फार महत्वाच्या किंवा क्रांतिकारक प्रकरणीं लोकांची सल्ला अगोदर घ्यावी ह्मणजे सभासदांची नवी निवडणूक करवावी, असें आहे. यापेक्षां बऱ्याच जास्त लोकांच्या मतें दोन संस्था असाव्यात पण ही दुसरी संस्था वंशपरंपरेनें नेमलेली नसून तिचे सभासद निवडून आलेले असावेत. अर्थात् हा प्रश्न फार घोटाळ्याचा आहे आणि अशा प्रकारच्या प्रश्नाचा विचार शांतपणें करण्याचें शिक्षण अद्यापि कोणत्याच लोकमतानुवर्ती राष्ट्रांतील लोकांना मिळालेलें नाहीं असें तज्ञ गृहस्थांचें मत आहे. साधारणतः बहुजनसमाज बहुधा मनोवृत्तींच्या प्रवाहाबरोबर आणि आत्मबुद्धीच्या लाटेबरोबर वहावत असतो. शहाणपणा, ज्ञान, पोक्तविचार यांचा पगडा बसून त्यांचे विचार ठरतात असें ह्मणतां येत नाहीं. त्यांची स्वतःची बुद्धि थोर असेल किंवा नीच असेल. कांहीं प्रसंगीं ती पूर्वीपासून चालत असलेल्या धार्मिक किंवा नैतिक उत्क्रांतीनें तयार झालेली असते. तशी ती असली ह्मणजे केवळ पशुवत् प्रवृत्तीपेक्षां तिच्यांत पुष्कळ जास्त माणुसकी असते. लोकांची बुद्धि केवळ सुखोपभोगांच्या अव्याहत विचारांत गढून गेलेली असली ह्मणजे तिला पशुवत् ह्मणतां न आलें तरी तिचा दर्जा बराच खालीं लागतो. पाश्चात्य राष्ट्रांत आधुनिक कालांत लोकमताचा बडेजाव आहे खरा पण त्याच्या मुळाशीं नैतिक किंवा धार्मिक उत्क्रांतीचा आधार नसल्यामुळें प्रसंगीं त्याचें तेज फिकें पडतें. कित्येक व्यावहारिक बाबतींत मागासलेल्या पण धार्मिक बाबतींत सर्वांच्या पुढें गेलेल्या किंबहुना देवभोळे ह्मणून चेष्टास्पद झालेल्या राष्ट्रांतील समाजाची जी एक प्रकारची चित्तःशुद्धि झालेली असते तिचा मागमुसहि पाश्चात्य राष्ट्रांच्या अंतःकरणांत लागत नाहीं. हा पाश्चात्य राज्यपद्धतींतला व समाज रचनेंतला मोठा दोष कित्येक इंग्लिश गृहस्थांच्या ध्यानांत येऊं लागला आहे. इंग्लडमधील साधारण जनसमूह या दोषापासून अलिप्त नसला तरी त्यांत एक गोष्ट चांगली आहे आणि तीमुळेंच तेथें प्रगतीचें निशाण फडकत आहे. अगदीं खालचा वर्ग साधारणपणें मनस्वी आणि अविवेकी आहे. तथापि त्याहून वरच्या वर्गांत ह्मणजे मध्यम स्थितींतील वर्गांत विचारांचें प्राबल्य आहे. कनिष्ट वर्ग व हा वर्ग यांत भेद दाखविणारी ही खूणच आहे. त्याहून वरच्या ह्मणजे परंपरागत सत्ताधीश वर्गांतहि मधून मधून सुसंस्कृत मनोवृत्ती व उच्च विचार झळकत असतात. या मुळेंच कित्येक प्रगमनशील लोक देखील हॉउस लॉर्डस असेंच्या तसेंच राहूं देण्याची खटपट करीत आहेत.

लोकमतावर जसा मनस्वीपणाचा पगडा आहे तसा वंशपरंपरा सत्ताधीश वर्गावर स्वार्थबुद्धीचा शिक्का आहे. लोकांच्या बुद्धीस येईल तसें व्हावें ही इच्छा एक वेळ स्वाभाविक आहे असें तरी ह्मणतां येईल. बड्या बापांच्या बेट्यांची बुद्धि जरी थोडीशी सुसंस्कृत असली तरी शेवटीं अस्वाभाविक, कृत्रिम ठरते. दोन्हीं मध्येंही उच्चप्रतीचें मानवीतेज आहे असें मुळींच नाहीं. जास्त जास्त हक्क व अधिकार मिळविण्यासाठीं साधारण जन अगदीं उतावीळ झाले आहेत; ते हक्क बजावण्याचें शिक्षण किंवा त्यांचें यथार्थ ज्ञान करून घेण्याला देखील त्यांना फुरसत काढावीशी वाटत नाहीं. इकडे परंपरेचे सत्ताधीश केवळ आप्पलपोटे, आत्मश्लाघी व शेवटीं खरोखरच आत्मघातकी बनले आहेत रास्त वारस उभा राहिला तरी आपल्या हातची सत्ता स्वतःजवळच ठेवून घेऊन दुसऱ्याला ती जबरदस्तीनें येऊं लावण्याला उत्सुक असे हे लोक! पाश्चात्य राष्ट्रांत या दोन वर्गांमध्यें विळ्याभोपळ्या इतकें सख्य आहे. त्यांच्यातील द्वैत कमालीचें आहे. जातीभेदानें तुडवलेला आमचा समाज त्यापेक्षां फार बरा. बड्या लोकांच्या सुखाचा अत्यल्प अंश देखील गरीबांच्या कधींहि अनुभवास यावयाचा नाहीं. अशी स्थिति असल्यामुळें त्या आपस्वार्थी लोकांच्या हातून सर्व राजकीय सत्ता हिसकावून घेण्याच्या कल्पनेनें ते नुसते वेडावून गेले आहेत. हॉउस ऑफ लॉर्डसशीं कामन्स सभेचा जो लढा चालूं आहे त्यांतील अंतस्थ स्थिति ही अशी आहे.

वऱ्हाडवृत्त.

हवामानः— हवेंत चलबिचल विशेष आहे. गेल्या शनिवारीं थोडा पाऊसहि पडला. हवेंत थंडपणा वाटतो व वारा चांगला जोरानें वाहतो. देवी, गोवर वगैरे आजार खेरीज करून रोगराई ह्मणण्या सारखी नाहीं.

रा. रा. विनाय कृष्ण सहस्त्रबुद्धे क्लार्क आफ कोर्ट, बुलडाणा यांस २०० रुपये पगाराची येथील जागा देऊन बुलढाण्यास रा. रा. बाळकृष्ण भाईजी दुर्गे यांस १५० रुपये पगाराची क्लार्क आफ कोर्टाची जागा कायमची दिली हें कळविण्यास आनंद वाटतो.

रा. रा. दवलत झाबाजी तहसीलदार, वणी यांस ६ आठवड्यांची रजा दिली आणि तेथें रा. रा. मीर तस्लीम हसेन यांस ऑफि. तहशीलदार नेमिलें.

सुधारलेले लोखंडी नांगर

लांकडी नांगर नाऊन त्यांच्या जागीं हळू हळू लोखंडी नांगर प्रचारांत येऊं लागले आणि हल्लीं हंगामाच्या दिवसांत तर त्यांची जरूरी फारच भासणार हें जाणून अशी तुमच्या करितां मोठ्या मेहनतीनें हल्लीं सुधारलेले लोखंडी नांगर आमच्या कारखान्यांत तयार करून ठेविले आहेत. व हे नांगर सर्वत्र पसंत असल्याचें तुमच्या वाचण्यांत अगर ऐकण्यांत आलें असेलच, शिवाय आमचे नांगर परदेशी नांगरापेक्षां प्रत्येक बाबतींत फारच मजबूत असून किमतींत स्वस्त आहेत, म्हणून जास्त माहितीकरितां आजचे आज लिहा.

किर्लोस्कर बंधु, बेळगांव.

नो. नं. ट ७२

सत्रा वर्षांपासून परीक्षित व सरकाराकडून रजिष्टर केलेला.

सुधासिन्धु

कालरा, (पटकी) दमा, खोकला, कफ पोटशूल, अतिसार, संग्रहणी, जुलाब, अतिनिद्रा वातमज्जारोग, व मुलांचे रोग या सर्वांवर एकच स्वादिष्ट व रामबाण औषध. प्रत्येक शिशीची किंमत .॥. एका डझनास रुपये ५ टपाल खर्च १ पासून ४ पर्यंत ॥ आणे व डझनास .।. आणे. एकदम ६ घेणारास १ फुकट. पूर्ण माहिती व सरटिफिकीट पाहण्याकरितां क्याटलाग फुकट पाठवूं. प्रत्येक ठिकाणीं एजंट पाहिजेत. नियम मागवून पहा.

मिळण्याचा पत्ता

सुख संचारक कंपनी,

नो. नं. घ. ५१ मथुरा.

जाहिर नोटीस.

तमाम लोकांस कळविण्यांत येतें कीं, सारजा मर्द सोनाजी बेलदार ही माझी लग्नाची बायको असून तिला मी उत्तम प्रकारें नांदविण्यास कबूल असतांही माझ्या येथून कांहीं लोकांच्या नादानें माझ्या डागडागिन्यांसह रात्रीं पळून गेली. ती अजमासें २।३ वर्षें झालीं आपला बाप सदु वल्द सिताराजी बेलदार राहणार कान्हेरी ता० बाळापूर याच्या घरीं राहिली आहे. लबाड लोक तिला भलतेंसलतें शिकवितात. व तिचा इरादा माझा संसार बुडविण्याचा आहे. तरी असें जाहिर करितों कीं तिच्याशीं कोणी माझ्या फारकतीं शिवाय गंधर्व लावील किंवा घरांत राख म्हणून ठेवील त्याला माझ्या लग्नाचा झालेला खर्च रु० ३०० अजमासें व डागिन्यांची रक्कम अशी भरून द्यावी लागेल. कोणी फसूं नये म्हणून मीं ही नोटीस दिली आहे. कळावें. तारीख २७।४।१९१० इ०

सही

सोनाजी वल्द पुंजाजी

द० खु०

नो. नं. ठ ३७

नोटीस

नोटीस बेशर्मी मारुती वल्द नागोजी गुजर मराठा रा० टिटवे तालुके व जि० आकोला यांसः—

नोटीस देणार पुतळी मर्द मारुती मराठे रा. टिटवे ता० व जि० आकोला इजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं तूं माझा लग्नाचा नवरा असून आज मजला शहाणी होण्यास तीन चार वर्षें झालीं तेव्हांपासून मजला घरांत नीट न वागवितां मारहाण करीत असतो व नुकतीच दुसरी मोहतीराची बायको केल्यामुळें मजला विशेष जांच करून खाण्यापिण्यासही व्यवस्थेशीर रीतीनें देत नाहींस व दुसऱ्या रांडांच्या व मोहतीराच्या बायकांच्या लावालावी वरून नेहमीं भांडाभांडी व मारहाण करतोस. सबब मजला आतां तुझेजवळ राहणें कठीण झालें आहे. मोहतीर लावल्यापासून माझे अन्नवस्त्राचीही सोय तूं बरोबर लावीत नाहींस. करितां या नोटीसीनें कळवितें कीं तूं माझे वेगळें अन्नवस्त्राची सोय लावून द्यावी. तशी माझी वेगळी अन्नवस्त्राची सोय ही नोटीस पावल्यापासून ८ आठ दिवसांचे आंत करावी. तुझेकडून माझे वेगळे अन्नवस्त्राची सोय होत नसल्यास मजला फारकती करून द्यावी. वर प्रमाणें माझे अन्नवस्त्राची वेगळी सोय न केल्यास, अगर ही नोटीस पावल्या दिवसापासून पंधरा दिवसांचे आंत फारकती न दिल्यास हीच फारकती समजून मी दुसरा घरठाव करीन. मग माझेवर तुझा नवरेपणाचा हक्क मुळींच चालणार नाहीं. ही नोटीस दिली असे. तारीख २१ माहे एप्रील सन १९१० इ.

सही

पुतळी मर्द मारुती रा. टिटवे

ता. व जि. आकोले नि.

हातची बांगडी

नो. नं. ठ ३८

नोटीस

भागी मर्द संपत ठाकूर राहणार सांगद ता० बाळापूर (पोस्ट शेगांव) हिसः—

मी दत्तु वल्द भगवान ठाकूर राहणार नेर ता० आकोट (पोस्ट—पंचगव्हाण) नोटीस देतों कीं, तूं माझ्या धाकट्या (मयत संपत वल्द भगवान याची) भावाची लग्नाची बायको असून तुझा हिसा माझ्या ठाकूर नांवाचे मळईचे शेतांत आहे. माझा भाऊ मरण्यास अजमासें २-२॥ वर्षें झालीं. तेव्हांपासून तूं शेत दुसऱ्यास लावून मी वडील दीर असल्यानें त्या शेतांतील तुझ्या हिश्याबद्दल सारा मला देणें भाग पाडतें. तूं बायको मनुष्य असल्यानें पाटीलपांडे तुजशीं अधिक उणें बोलूं शकत नाहींत. तुला मयताच्या पोटच्या २ मुली फक्त आहेत, त्यां पैकीं एकीचें लग्न अद्याप होणें आहे. त्या लग्नाचा खर्च मजवर टाकावा असा तुझा उद्देश दिसतो. करितां तुला मी कळवितों कीं सदरहू आपल्या मळईचे शेतांत तीन हिस्से आहेत हें तुला माहित आहेच. तुझा विचार तुझ्या अजमासें १ तिफर्नाचा हिसा व घरदार विकून दुसरा घरठाव करण्याचा आहे. परंतु तुला तसें करतां येणार नाहीं. कारण तूं शेताचा तुझे हिश्याचा वायदा व तुझे प्रपंचाचा सर्व खर्च मजवर टाकून सर्वपरी आपला फायदा करूं पाहते. तुला मी सदर्हू तुझा हिसा व घरदार माझ्या सल्ल्याशिवाय कोणासही भाड्यानें, खरेदीनें किंवा गहाणानें देण्यास हरकत करितों. याचा जबाब तूं १५ दिवसांत द्यावा. नाहीं तर त्या पुढें तूं तुझ्या वांट्याहिश्शाची माझ्या संमतीवांचून विल्हेवाट लावल्यास तो व्यवहार रद्द समजला जाईल व त्याची जबाबदारी ज्याची त्याच्यावर राहील. तुझ्या घरदाराची व शेतांतील हिश्शाची मालकी तुझें काय म्हणणें आहे तें न कळविल्यास माझ्याकडे येईल. मग तुझी कांहीं तक्रार ऐकली जाणार नाहीं. कळावें, ता. २७।४।१०

सही

दत्तु बा॥ भगवान ठाकूर नि०

खुद्द आंगठा.

नो. नं. ठ. ३९

नोटीस

नोटीस बेशर्मी देवराव वल्द रामू गायेगोळ पाटील वस्ती जळकाभडंगाचे ता. मलकापूर यासी—

खालीं सही करणार कृष्णाजी वल्द परशराम पाटील आडनांव हेंड राहणार मौजे कोनंटी ता. चिखली जिल्हा बुलडाणा याजकडून नोटीस देण्यांत येते कीं, माझी मुलगी नामें वेव्हाळ ही तुम्हांस लग्न करून दिली असोन तुमची बायको आहे. लग्न होण्यास अंदाजा १४-१५ वर्षें झालीं त्या दिवसापासून माझे घरींच आहे. कारण लग्न झाल्यानंतर २ वर्षांनीं तुम्हास रक्तपितीचा दर्द उभा राहील्यामुळें तुमच्या बापानें सांगितलें कीं तुर्त तुमच्या मुलीस तुमच्या घरीं राहूं द्यावें. आम्ही औषधपाणी देऊन माझे मुलाची प्रकृत चांगली करतों. नंतर आमचे घरीं घेऊन जाऊं. याला बरेच दिवस गुजरले. दिवसेंदिवस तुमची प्रकृती दुरुस्त न होता तुम्हास रक्तपितीचा दर्द जास्त वाढून सर्व तुमचें अंग बिघडून हातापायाचीं बोटें फुटून अगदींच तुम्ही निरोपयोगी झालात व माझी मुलगी हल्लीं वयातीत होऊन २।३ वर्षें झालीं. तिचा संसार व्यर्थ चालला. सबब नोटीस देण्यांत येतें कीं, ही नोटीस पावल्यापासून १५ दिवसांचे आंत माझे मुलीची फारकती देऊन निकाल करावा हें चांगलें आहे. कारण या कामास धर्मशास्त्र लागूं असून ह्या आधारें तुम्हांस फारकती देणें योग्य आहे. जर असें न केल्यास आम्ही तुमचें फारकतीची वाट न पाहतां, रीतीप्रमाणें व्यवस्था करून घेऊं हें पक्कें समजावें. ह्या नोटिशीचा जबाब द्यावा. कळावें, ता. २५-४-१९१० इ.

सही

कृष्णा वल्द परशराम पाटील

द. खु.

नो. नं. ठ ४०

जाहिर नोटीस

सर्वत्र लोकांस कळविण्यांत येतें कीं, रुंजाजी वल्द शिवराम कुणबी राहणार जैपूर ता० खामगांव हा आपली मुलगी पुती मर्द सिताराम हिला माझ्या येथें मी तिला चार चौघां सारखे चांगल्या प्रकारें वागविण्यास तयार असतांही तो धाडीत नाहीं. मी घरचा गरीब असल्याचा त्यानें फायदा घेऊन तो तिला दुसऱ्याचे घरांत माझा संसार बुडविण्याचे इरादानें घालवूं पाहतो. तरी सर्वांस जाहिर करितों कीं सदर्हू पुतीस कोणी ठेवूं नये. व तिच्याशीं गंधर्व लावूं नये. लाविल्यास मी त्याजवर कायदेशीर फिर्याद करून माझ्या बायकोचा ताबा मिळवीन व त्याचा कोणत्याही प्रकारें हक्क माझेवर किंवा माझ्या बायकोवर चालणार नाहीं. तो विनाकारण खर्चांत बुडेल. कळावें. ता० २७।४।१९१० इ०

सही

सिताराम वल्द नारायण भरणे कुणबी

राहणार जोगलखेडे बु०

ता० बाळापूर पोस्ट

शेगांव नि० खु०

आंगठा.

नो. नं. ठ ४१

नोटीस

रा० रा० काशिराम वल्द किसन बेलदार रा० व पोस्ट यवद ता० दर्यापुर यांसः——

खालीं सही करणार भुली मर्द काशिराम बेलदार रा० वरुड ता० दर्यापर हिजकडून नोटीस देण्यांत येत आहे कीं, मी तुमची लग्नाची बायको आहे. मी आज अजमासें २।३ वर्षांपासून न्हातीधुती झाले असून तुमचे पाशीं १-१॥ वर्ष संसारहि केला आहे. त्या नंतर आपल्या मनांत कांहीं लबाडलुच्चांनीं माझ्या बाबत कितु आणून दिल्यामुळें आपण मला टाकून घातलें आहे. कांहीं दिवसांनीं मी पंच घेऊन तुमचे गांवास आले तुमची चार चौघां समक्ष समजूत घातली पण तुम्ही कांहीं करता मला वागवीत नाहीं व मला फारकतहि देत नाहीं. मी तारुण्यांत असल्यानें मला दिवस कंठणें फार अवघड जाते. कालमाना प्रमाणें मला माहेरी राहणें बरोबर दिसत नाहीं. सबब मी तुम्हांस कळवितें कीं ही नोटीस दिल्यापासून १५ दिवसांत तुम्ही आपल्या घरीं मला माझे ३ वर्षांचे अन्नवस्त्रा बद्दल झालेला दरमाहा रुपये ५ प्रमाणें खर्च देऊन घेऊन जावें. नाहीं तर मी तुम्हावर दिवाणींत दावा लावून कोर्टखर्च व या नोटीशीचा खर्च हा सरकार मार्फत वसूल करीन व हीच फारकत समजून मी दुसरा घरठाव करीन. कळावें

दस्तुर तुकाराम वल्द तानाजी बेलदार रा० वरुड ता० २७-४-१९१० इ.

सही

भुली मर्द किसन नि० खु०

बांगडी

नो. नं. ठ ४२

आर्यवनौषधालय मुर्डी

हाईनेस व हिंदुस्थानचे गव्हर्नर जनरल यांजकडील आनररी असिस्टंट सर्जन रावसाहेब डॉ. विश्राम रामजी घोलें यांनी आमची औषधें बारिक रीतीनें तपासून कांहीं नव्या जुन्या जाहिराती प्रसिद्ध होत असत पाहून आमचीं औषधें त्या त्या रोगावर अत्यंत गुणकारी असल्याचें सर्टिफिकेट आम्हांस दिलें आहे. हें अवश्य लक्षांत ठेवावें.

आमच्या अत्यंत खात्रीच्या औषधाचा गुण शेंकडा एक दोन रोग्यास कदाचित आला नाहीं तर पैसे परत देऊनही त्याचें आरोग्यार्थ आणखी एखादें औषध द्यावें लागल्यास तें फुकटही देऊं परंतु रोग्यास पूर्णपणें बरा करूं अशी प्रतिज्ञा आहे.

मदनामृत संजीवनी

धातुवर्धक, अत्यंत कामोत्तेजक, वीर्यस्तंभक, क्षुधा संवर्धक,
रक्तशोधक, मनोल्हादक कांति व बुद्धिवर्धक सुवर्ण माक्षीक
मौक्तिक वस्तुरी व अनेक वनस्पती मिश्र

अद्भुत गुटिका.

शरीरांतील मुख्य राजा जो धातु तो शुद्ध असला तर शरिर निरोगी राहून सर्व सौख्य प्राप्त होतें तो दोषी असेल तर शरीरांत नाना प्रकारचे रोगरूपी शत्रु उत्पन्न होऊन शारिरीक सौख्याचा खरा लाभ मुळींच मिळणार नाहीं. करितां धातु शुद्ध व पुष्ट होण्यास या गुटिका प्रत्येक वर्षी पाहिजे या दिवसांत एकदां तरी अवश्य सेवन केल्यानें शरीर रोगरहित होऊन सौख्य प्राप्त होतें. हें अवश्य लक्षांत ठेवावें याच्या सेवनानें नपुंसकत्व, स्वप्नजन्य इतर धातुपात उन्हाळे इंद्रियशिथलता, कडकी. गर्मीसंबंधी सुरलेले त्रिदोष संकोच; धातुचा पातळपणा, स्त्रियाची धुपणी, छातींतील रोग, मठ पाय जळणें, व नेत्र याचा दाह, क्षय, पंडुरोग, मुदाची खर, जीर्णज्वर, अग्निमांद्य मस्तकशूळ, मूत्रव्याधी, वातरोग, निद्रानाश पित्तविकार. बाळंतरोग, धुपाहेत सुतार पत्मा, मुळीमैथूनानें आलेली कृशता इत्यादि अनेक विकार स्त्रीनें होऊन शरीर निरोगी मजबूत व सतेज बनते. पचनशक्ती व स्मरणशक्ती भरपूर वाढून धातु रक्त याची शुद्धी वृद्धि वीर्यस्तंभ व भरपूर कामोद्दीपक होते व मनास उत्साह देतात. दुध व गव्हाचे पदार्थ लागते त्यांत उपयुक्त वनस्पतींचें मिश्रण गुणकारक आहेत. करितां गुणाबद्दल असंख्य सर्टिफिकीटें मिळाली आहेत आणि मिळतात. पथ्य सेवनाची मुळींच गरज नसून स्त्रिया, पुरुष मुलें यास पाहिजे त्या दिवसांत घेण्यास अत्यंत उपयोगी आहेत गुटिका रुपयास आंत मिळणार नाहींत. एकदम ४ रुपयाच्यावर किंमतीची घेणारास टपाल खर्च माफ आहे ४ रुपयाचे आंत वेगळा टपालखर्च ८ आणे पडेल अनुपान सर्व सांगत किंवा लिहा. पत्रें खालील पत्त्यावर मिळतील.

दर:—एकदम ३१ गो० १ रु० ७५ गो० २ रु. ११६ गो ३ रु १५५ गो. ४ रु. २७५ गो० ६ रु. ५५० गो० रु.

२ अपूर्व नेत्रांजन:—यानें फूल, साहर, फुल, लुसण्या, बिंदु, कांच इत्यादि नेत्राचे सर्व विकार त्वरित बरे होऊन दृष्टी तीव्र व थंडगार राहते. या रोगांस खात्रीचा रामबाण आहे. १॥ तोळ्याच्या डबीस १ रु.

३ परम्यावर अपूर्व मिश्रण:—कोणताही नवा जुना परमा व उपदंश देह रिकीक मूत्राची लाली, संकोच पुयस्त्राव, रक्तस्राव, इत्यादि विकार पथ्य नसत सात दिवसांत जातात तिडिक एका घटकेंत जाते असें रामबाण औषध कोठें दिसत नाहीं. बा० किं० १ १। भार बाटलीस रु. २

४ दंतबलवर्धक पूड:—दंतसंबंधी सर्व विकार उत्तम बरे .

५ विंचूचें विष:—औषध लावतांच उतरतें पुडी ३ तो. ८ आणे

६ गजकर्ण:—खरूज, नायटे वगैरे सर्व विकार ३ दिवसांत जातात रु. ६ आणे

७ सर्व हिमज्वर:—औषध घेतांच कशाहि प्रकारचें ज्वर असले तरी ते औषध घेतांच जाऊन पुनः उलटत नाहीत. १२ पुड्या १ रु.

८ प्लेगावर रामबाण औषध:—आजपर्यंत आमचे औषधानें हजारों लोक बरे झाले आहेत करितां प्लेग सुरू होतांच सर्वांनीं संग्रह तापावर गोळ्या गाठीस लावा, पात चढू नये म्हणून वातावर मात्रा याचा एकवार अनुभव पहावा गुणाबद्दल खात्री पटेलच, परोपकारार्थ माफक किं. २ आणे ख. सो.

९ सामानाचा मोठा क्याटलाग मागव तो फकट पाठवूं आपवांत अपाय कारक पदार्थ अगदीं नसून पूर्ण खात्रीची असल्याबद्दल असंख्य सर्टिफिकीटें आहेत. याशिवाय मोठमोठ्या रोगावर अनेक औषधें ग्रंथोक्त रसायनें भस्म पाक. गुटिका, आसव, तेलें, सुगंधी अत्तर, माफक दरानें मिळतात. अनुभव घेऊन खात्री करा टपाल खर्च वेगळा पडेल रोग्यांनीं किंवा लिहा. पा. नें पाठवूं करितां मान फक्त विश्वास रोगाचे निदान चिकित्सा कळवूं.

अत्यंत आगत्याची सुचना.

हल्लीं वर्तमान पत्रांतून औषधाच्या अनेक जाहिराती सुरू असून प्रत्येक आपला समज निरोगी आळशी बनल्यामूळ एकदा जो धंदा सुरु केला त्याचेंच अनुकरण हुबेहुब नक्कल करून पाहिजे त्यानें करावे आमचे जाहिरातास कोंकण, वऱ्हाड, गुजराथ, महाराष्ट्र इ० प्रांतांत ऊत आला असून आमच्या औषधी वगैरे नावांतुन तो पुणावस्थेंत येऊन आणखीही नवीन जाहिराती सुरू होत आहेत. अशा जाहिराती किंवा ते लोक याची आम्हास निंदा किंवा स्तुती मुळींच करणें नाहीं. इंग्रजी राज्यांत आपली खात्री करण्यास ज्याचा तो स्वतंत्र आहे आम्हास ग्राहकांस सुचविणें हेंच कीं त्यांच्य कारखाना आज सतत १५।२० वर्षे अव्याहत सुरू असून त्यांच्य औषधा घोले डाक्टरांनी सर्टिफिकीट दिलें, ज्यांच्या औषधींनें कित्येकवेळी ग्राहक रोग मुक्त झाले व नित्य होत आहेत त्यांचीच औषध नेहमीं उपयोगांत आणणें अत्यंत हितकारक आहे यापुढें जरी हजारों जाहिराती प्रसिद्ध झाल्या तरी आमची जाहिरात न बदलतां व कोणाचीही निंदा न करतां अशाच रीतीनं कायम राहून हा सार्वजनिक व कल्याण करीत असलेला व्यवसाय नवीन नवीन उपयुक्त सुधारणा करून उर्जितावस्थेस आणण्याची खटपट करूं. आजपर्यंत आमचे खटपटीनें यशहि बरेंच आलें आहे, करितां सकळ आर्य बंधूंस व ग्राहकांस इतकीच प्रार्थना आहे कीं, रोगमुक्त होण्यास आमचींच औषधें अत्यंत गुणकारक आहेत. तीच सर्वांनीं वापरावा, एकवार अनुभवानंतर खात्री होईल इतर जाहिरातींशीं आमचा बिलकूल संबंध नाहीं, हें लक्षांत ठेऊन औषध मागणें तीं खालील पत्त्यावर बिनचूक मागवावी म्हणजे खरीं गुणकारक औषधें मिळून हटकून व त्वरित आरोग्य येईल-

नं. १

कृष्णशास्त्री पेंडसे वैद्य

पत्ता:—मुर्डी ता. दापोली जि० रत्नागिरी.

ORIENTAL GOVERNMENT

LIFE ASSURANCE COMPANY

LIMITED
ESTABLISHED IN 1874.
HEAD OFFICE—BOMBAY
CHIEF AGENCY FOR C. P., BERAR & KHANDESH
Head—Quarters—Nagpur C. P.

FUNDSEXCEED THREE CRORES AND THIRTY LAKHS

CLAIMS PAID FOR OVER TWO CRORES
IMMEDIATE SETTLEMENT OF CLAIMS

If there be one thing of more importance than another in connection with Life Assurance, it is, when claims arise, that the amount due under the policy be paid to the Claimants at the earliest possible date. This the Directors of the 'Oriental' keep well before them and act up treating heir clients with the utmost liberality.

UNQUESTIONABLE SECURITY.

It is not sufficient to read that a Company's funds amount a given sum, but it is essential to know how such Funds are invested if in miscellaneous and risky investments or how secured.

The Funds of the 'Oriental' are invested in Government Securities and lodged with the Government Official Trustee of Bombay and terms of the Company's Trust Deed, as Security for Claims arising, though decease of assured lives, and endowment policies matured.

Gvernment Officer, professional men, Tradesmen and others employing a portion of their annual income or profits in effecting life policies create a fund equivalent to the savings of many years.

No man can be sure how long he will live, and although he may save money yet if he dies early, before he had time to save much, his wife and family may be in distress. Life Assurance is a means by which this danger is not over. Life being so uncertain, the sooner a man makes up his mind to assure his life the better. Once satisfied of the propriety of the step, do not delay. There are numerous instances in the records of the 'Oriental' where the delay of a month or less, has left the family withou the intended provision.

Influential and energetic Agents wanted. For terms please apply to the undersigned.

Prospectuses, forms, and any further information can be obtained on application–

M. DESOUZA.
CHIEF AGENT.
Nagpur.

हें पत्र आकोला येथें कैलासवासी खंडेराव बाळाजी फडके यांच्या वऱ्हाडसमाचार छापखान्यांत नारायण खंडेराव फडके यांनीं सदाशिवआश्रमांत छापून प्रसिद्ध केलें.

वऱ्हाडसमाचार.

BERARSAMACHAR

वर्ष [४९ आकोला, वऱ्हाडसमाचार सोमवार ता. ९ माहे मे सन १९१० [अंक १६

वर्गणीचे दर

आकोल्यांतील लोकांस........१ रुपया
बाहेरगांवी ट. हां. .... २ रुपये
वर्गणी आगाऊच घेण्याची वहिवाट ठेविली आहे.

नोटिशींचे दर

दर ओळीस दीड आणा.
हेडिंगच्या दोन ओळी धरल्या जातील नोटीस सुवाच्य असली पाहिजे.

सुचनाः- गुरुवारच्या आंत येणाऱ्य नोटीसा त्याच आठवड्यांत घेतल्या जातील पुढें येणाऱ्या नोटिसास स्पेशल चार्ज पडेल.

जाहिरात

मुंबई ब्यांकेची सेव्हिंग ब्यांक.

या बँकेंत खालीं दिलेल्या अटीवर ठेवी ठेवितां येतात.

कोणत्याही वर्षाचे १ ले जानेवारी आणि ३१ दिसेंबर याच्या दरम्यान एक हजार रुपये पर्यंत पैसा ठेविला जाईल.

ठेवी दोन अथवा अधिक इसमांच्या नांवावर ठेवतां येतील आणि तो पैसा त्या पैकीं एकास अथवा जास्त इसमांस अगर त्यापैकीं मयताचे मागें राहील त्यांस काढतां येईल

व्याज दर साल दर शेंकडा तीन रुपये प्रमाणें दिलें जाईल. व्याजाची आकारणी प्रत्येक महिन्याची जी कनिष्ठ शिल्लक असेल तिजवर केली जाईल. मात्र पांच हजारांवरील शिल्लक रकमेस व्याज नाहीं नियमांच्या प्रती बँकेंत अर्ज केला असतां मिळतील

मुंबई ब्यांक G. A. Phillips.
आकोला ९।९।०९ एजंट
नं ७३

नाशिकचा शुद्ध व घाटदार सोन्या चांदीचा माल.

सोन्याच्या टुशा, वज्रटीका, अग्रफुलें फिरकीचीं व गुलाबाचीं फुलें, नाग, मुद्रा डोईचेनग, पुतळ्या, गोल व अटपैलु मणी इ०

चांदीचीं भांडीं, उपकर्णी, गडवे, पेले, फुलपात्रें, पातेल्या, गडव्या, झाऱ्या, पळ्या, ताटें, तबकें, अत्तरदाण्या, गुलाबदाण्यव वाट्या, करंडे, कुयऱ्या, मसोळ्या, व सर्व प्रकारचे दागीने मिळतील.

विशेष माहितीकरितां क्याटलाग पाठवूं, मालाचे खरेपणाबद्दल जोखीमदार आहे.

लक्ष्मण आत्माराम अंबेकर
नाशीक.

नो. नं. ट ७६

नोटीस.

रा. रा. चंद्रभान गंभीरजी पाटील रा० कोळविहर उर्फ कोल्हारे ता अकोट जि. आकोला यांसः....

शामलाल किसनदास दुकान उबरे तर्फे वकील महादेव गंगाधर मराठे याजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं तुमच्याकडे आमचे पक्षकाराचे रुपये २३२९।९ घेणें निघत होते त्यापैकीं १००० हजार रुपयांचे मोबदल्यांत तुम्ही त्यास मौजे कोळविहर येथील शेत सर्वे नंबर ८ यांतील दोनतृतिआंश हिस्सा विक्रया व खरेदीखत करून देण्याबद्दल करार केला व बाकीच्या १३२८ रुपयाची सवाई सुद्धां १६६० रुपये याबद्दल सालबंदी खत लिहून देण्याचें कबुल केलें पण त्याप्रमाणें खरेदीखत व सालबंदीखत लिहून देण्याबद्दल तुह्मास आमचे पक्षकारानें ह्मटलें असतां तुह्मी करून दिलें नाहीं. करितां या नोटिशीनें कळविण्यांत येते कीं तुमच्या करारा प्रमाणें वरील शेतीचें खरेदीखत लिहून व नोंदून आमचे पक्षकारचे दुकानीं ही नोटीस पावल्या पासून १५ दिवसांचे आंत आणून द्यावे व त्याचप्रमाणें सालबंदीखत ही लिहून द्यावे. याप्रमाणें न केल्यास तुमचेवर दावा दाखल करावा लागेल व त्याचा खर्च व या नोटीशीचा खर्चही तुह्मास सोसावा लागेल ही नोटीस दिली. तारीख ६ माहे मे सन १९१० इ०

सही
महादेव गंगाधर मराठे

नो. नं. ५४ ठ

नोटीस

किसनाबाई मर्द केसरीचंद मारवाडी रा० लोणार ता० मेहेकर हिजकडून रुपाबाई मर्द दुलीचंद रा० लोणार ता० मेहेकर हिजला नोटीस देण्यांत येते कीं तुह्मी आह्मी एकत्र कुटुंबांतील सख्या जावा असून तुमचा नवरा दुलीचंद मरण पावल्या नंतर सर्व समाईक जिंदगी तुमच्या हातीं आली आहे व तुह्मी त्या जिंदगीची अफरातफर करण्याच्या विचारांत आहां. तरी तुह्मास नोटीस देण्यांत येते कीं तुह्मी समाईक जिंदगीची अफरातफर करूं नये. तसें केल्यास मी तुह्मास जबाबदार धरीन. ही नोटीस तारीख १ माहे मे सन १९१० इसवी.

सही
किसनाबाई मर्द केसरीचंद
नि । . खेमराज केसरीचंद
दुकान लोणार तालुके
मेहेकर.
तर्फे वकील यादव माधव काळे.

नो. नं. ५९ ठ

नोटीस

शेकोजी वल्लद नारायणजी ढोबळे राहणार मौजे मलकापूर ता० दर्यापूर जि० उमरावती.

नोटीस वेशमी— राधाबाई मर्द शेकोजी ढोबळे राहणार मौजे खडकी ता० मुर्तिजापूर जि० अकोला. नोटीस देते अशी कीं मी लग्नाची बायको आहे, तुमच्या पोटची एक मुलगी सुमारें २ वर्षांची आहे. तुह्मी मुलगी जन्मल्यापासून कोठें गेले आहांत हें मला माहीत होत नाहीं. माझी बाहिण गिरजाबाई राहणार मौजे खडकी येथें राहत आहे तिनें मला सावकारापासून कर्ज २०० दोनशें रुपये घेऊन आज तारखेपर्यंत पोसलें आहे आतां कोणी सावकार कर्ज देत नाहीं. तुह्मी मला सदहू नोटीस पोंचल्या तारखेपासून ८ दिवसांत आपल्या घरीं घेऊन जा, रुपये आणून द्या. तसें तुमचे कडून न झाल्यास ही नोटीस फारकत समजून दुसरा गंधर्वाचा नवरा करीन. नोटिशीचा खर्च तुह्मास द्यावा लागेल. कळावें. तारीख २ माहे मे सन १९१० इ० सही

राधाबाई मर्द शेकोजी ढोबळे रा०
खडकी हल्लीं मुक्काम मौजे
सिंगणापूर परगणें कारंजा
ता. मूर्तिजापूर जि. अकोला
इच्या हातची निशाणी बांगडी.

नो. नं. ५६

नोटीस

रा. रा. शिवलाल नारायणदास मारवाडी मौजे नांदुरा यांस —

खालीं सही करणार याजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं तुह्मी ता० ८।३।१० इ० रोजीं रुपये ४०० चारशांचा कर्जरोखा लिहून दिला व भरणा घेऊन गेले व सोन्याचा कंठा वजन तोळे ८, फोनोग्राफ १, जाजम १, रुपये १५० शावर गाहाण ठेविला व कापडाचे दुकानचे रुपये ६६८ घेणें आहे व दगडु वा गंभार ठाकेर बडनेरकर यांचा सालबंदी रोखा रुपये २०० वर ट्रान्सफेर करून देण्याचें कबूल करून त्याबद्दल रुपये ५० पन्नास घेऊन गेले त्या गोष्टीला आज महिना दीडमहिना झाला ट्रान्सफेर करून दिला नाहीं करितां तुह्मास नोटीस देण्यांत येतें कीं तुह्मी आठ दिवसांचे आंत आमचे दुकानचे वरील रुपये द्यावे व ट्रान्सफर करून द्यावें. नाहीं तर तुमचेवर कोर्ट मार्फत फिर्याद केली जाईल व आपण रुपये बुडविण्याचे हेतूनें आह्मांस नोटीस दिली ती रद्द असे. ता. ६-५ १० इ०

सही
मारुती वल्लद तोताराम पाटील द. खु.

नो. नं. ५७ ठ

नोटीस

सारजी मर्द यादव राऊत कुणबी रा० रिंगणवाडी ता० खामगांव (वऱ्हाड) पोस्ट- खामगांव हिस —

मी रामचंद्र वल्लद गोविंदा राऊत रा० रिंगणवाडी याजकडून नोटीस देण्यांत येत आहे कीं, माझा भाऊ यादव याची लग्नाची बायको तूं आहेस. तो हल्लीं मयत होण्यास अजमासें ३ वर्षें झालीं. यादव हा ज्येष्ठ चुलत बंधू होता. यामुळें अपल्या शेताचें खातें त्याचे नांवें होतें. तो मेल्या नंतर त्याच्या मुलग्याचे नांवें होतें. हल्लीं तो मेल्या मुळें शेतांचें खातें तुमच्या नांवें झालें आहे. तुमचा शेतांतील हिस्सा माझ्या शेतांतच आहे. आपली शेतीवाडी वडिलोपार्जित आहे, हें तुह्मास माहीत आहे. हल्लीं तुमचा विचार तुमचा हिस्सा विकून पैसा मिळवून गंधर्व लावण्याचा दिसतो. आपल्या वडिलार्जित जिंदगींत त्रयस्ताला घालण्याचा आहे. वडिलाचें नांव कायम राहूं द्यावयाचें नाहीं. हें तुह्मांस व मला बरें नाहीं सबब या नोटिशीनें कळवितों कीं तुह्मी हयात आहां तों पावेतों तुह्मास अन्नवस्त्र कपडालत्ता मी देण्यास कबूल आहे. तुह्मी बायको मनुष्य असल्यानें अविचाराचें कृत्य न करितां मझ्याशीं मिळून मिसळून राहण्याचें करावें याचा जबाब तूं नोटीस प्रसिद्ध झाल्यापासून पंधरा दिवसांत द्यावा. न दिल्यास तुला या नोटिशींत लिहिलेल्या गोष्टी मान्य असल्याचें धरून चालेन. कळावें. ता. १-५-१९१० इ. सही

रामचंद्र वल्लद गोविंदा राऊत
नो. नं. ठ ५८ दस्तुर खुद.

वधू पाहिजे.

निरोगी, कुलीन, वय १३।१४ वर प्रथमवर वय ३०. देशस्थ. ऋग्वेदी. भारद्वाज. गोत्र मनुष्य. गण हुंड्याची अट नाहीं.

क्ष C/o वऱ्हाडसमाचार आकोला.

वऱ्हाडवृत्त.

हवामान— उष्णता वाढत चालली असून उन्हाचें स्वरूप प्रखर व उग्र आहे. रात्री हवेंत थंडपणा लवकर येतो. या उष्णकालाची रोगराई ह्मणजे ताप, गोंवर वगैरे आजार सुरू आहेत.

'किर्लोसकर नाटक मंडळी' येथें आली असून त्यांचा खेळ गेल्या गुरुवारापासून प्रारभ झाला. १ ला खेळ 'गुतमंजूर' हा होता. याचे प्रयोग व गायनवादन हीं विद्वज्जनास जितकीं पसंत पडतात तितकीं बहुजन समूहाला तीतकी सम्मत नाहींत व सरस वाटत नाहीं.

वर्तमानसार.

गेल्या सोमवारीं सायंकाळीं कराची येथील असि. पोलिस सुपरिटेंडेंटांनीं बंदर रोडवरील कच्छ स्वदेशी स्टोअर्सचा झाडा घेतला. व कांहीं पुस्तकें व हस्तपत्रकें जप्त करुन नेलीं. झाड्याचें वॉरंट १२४ (अ) या कलमाखालीं देण्यांत आलें होतें.

गुप्त पोलिसखात्यांतील अधिकाऱ्यांनीं कलकत्ता पोष्ट आफिसमध्यें पिस्तुलांचें एक पार्सल पकडलें आहे. हें पार्सल १३९ अमहर्स्ट सेंट या पत्त्यावर बरेलीहून पाठविण्यांत आलें होतें. अशा प्रकारची हत्यारांची ने—आण पद्धतशीर रीतीनें चालत आहे असें दिसतें.

कलकत्ता फौजदारी सेशनच्या बैठकीस ता. २ पासून सुरवात झाली. अलिपूर बांब प्रकरणांतील पळून गेलेले आरोपी तारानाथराय चौधरी यांजवरील खटला याच सेशनापुढें चालावयाचा आहे. स्पेशल ज्यूरीपुढें हा खटला चालावा असें सरकारी वकीलाचें ह्मणणें होतें, परंतु नाम. जस्टिस ब्रेट यांनीं तसा हुकूम करण्याचें नाकारिलें.

कलकत्याच्या स्टेशन रस्त्यावर लांकडांच्या ढिगांत कांहीं चमकत आहे, असा भास झाल्यानें एका शिपायानें विशेष चौकशी केली. तों तलवारी व १ बेयोनेट असें तेथें सांपडलें. हल्लीं हीं हत्यारें पोलिसच्या स्वाधीन करण्यांत आलेलीं आहेत.

नाशीकच्या खुनाच्या खटल्यांत ता. ३ रोजीं पुन्हां कांहीं पुरावा घेण्यांत आला. पी. बी. काळे यांजवरील आरोप फियादीपक्षानें काढून घेतल्यानें त्यांस सोडून देण्यांत आलें.

हौरा डिस्ट्रिक्ट मॅजिस्ट्रेटपुढें हौरा येथील दरोड्याच्या खटल्यांतील एक आरोपी सुरेंद्रमोहन चक्रभूती यानें आपली जामिनावर सुटका होण्याबद्दल अर्ज केला होता. आरोपी हा पुसा येथील शेतकीविषयक कॉलेजांतील एक विद्यार्थी आहे. यांचे वडीलांचें नांव बाबू मोहीनी मोहन असून ते हायकोर्ट वकील आहेत. आरोपीचा अर्ज मॅजिस्ट्रेटनें नामंजूर केला.

कमांडर पेरी प्लायमथ येथें येऊन दाखल झाले आहेत. रूटरच्या प्रतिनिधीनें त्यांची भेट घेतली, तेव्हां डॉ. कुक ध्रुवाचा शोध लाविल्याचें सांगतात त्यासंबंधीं चर्चा करण्याचें त्यांनीं नाकारिलें. आपल्या आयुष्यांतील आपलें काम पुरें झालें असें आपणांस वाटत असल्याचें त्यांनीं सांगितलें. ते ह्मणाले:— आर्टिक महासागरांतील आपला प्रवास संपला आहे, आतां अँटार्टिकमध्यें प्रवास करण्याचें राहिलें आहे, परंतु असें करण्यास पुरेसा फंड अमेरिकेंत उभा होत नाहीं याबद्दल त्यांनीं दुःख प्रदर्शित केलें आहे.

नारगोळच्या राजांवर मिदनापूरच्या डिस्ट्रिक्ट मॅजिस्ट्रेटनें 'हत्याराच्या कायद्याखालीं तुह्मांवर खटला कां करूं नये व तुमच्या जवळील हत्यारें व काडतुसें वगैरे सामान जप्त कां करूं नये याचें कारण दाखवावें, अशी नोटीस काढली आहे.

ता. २९ एप्रिल रोजीं कोमिल्ला स्टेशनवर तेथील रेल्वे पोलिसांनीं कनयालाल चॅटर्जी, वीरेश्वर पाशीलाल व सुरेंद्रनाथ दास नांवाच्या तीन बंगाली मुलांस संशयावरून पकडलें. " आह्मी जगाचा त्याग केला असून संन्याशी झालों आहों, आमच्या स्वामीच्या देवालयाहून आह्मी परत चाललों आहों, " अशी मुलांनीं आपणासंबंधीं हकीकत सांगितली. त्यांना पकडलें तेव्हां त्याजवळ कांहीं धार्मिक पुस्तकें व जन्मपत्रिका सांपडल्या. त्यासंबंधानें तपास चालू आहे.

ता. २ रोजीं सकाळीं कलकत्ता येथें स्ट्रँड रोडवर लांकडाच्या वखारीमागें एका शिपायाला कांहीं चकचकीत पदार्थ दिसले, ते काय आहेत तें पाहण्याकरितां त्यानें बाहेर काढलें. तेव्हां त्या दोन तरवारी व एक बेयानेट आहेत असें आढळून आलें. हीं हत्यारें त्यानें पोलिसांच्या ताब्यांत दिलीं; पोलिसांनीं तीं जप्त केलीं.

√ पत्याळाच्या महाराजांनीं जाहिरनामा काढून कांहीं नमूद केलेलीं वर्तमानपत्रें आपल्या संस्थानांत आणण्याची किंवा विकण्याची बंदी केली आहे; ह्या हुकुमाविरुद्ध वर्तन केल्यास संस्थानांतील कायद्याप्रमाणें व वहिवाटीप्रमाणें खटला करण्यांत येईल असें ह्या जाहिरनाम्यांत फर्माविलें आहे. एकंदर ४३ पत्रांना या प्रमाणें बहिष्कृत केलें आहे. यामध्यें बंगालची 'अमृतबझार पत्रिका,' 'इंडियन एंपायर,' 'मुसलमान' 'कर्मयोगीन' 'संध्या' 'वसुमती' 'वंगवासी,' हिंदी भाषेंतील 'वंगवासी' वगैरे अकरा पत्रें आहेत. मुंबईतील 'मराठा,' 'हिंदूपंच,' 'राष्ट्रमत,' 'हिंदी स्वराज्य,' 'भाला,' 'केसरी,' 'काळ,' वगैरे नऊ पत्रें आहेत, मद्रासमधील चार पत्रांना मज्जाव झाला आहे, त्यांत तेथील 'इंडिया' हें एक पत्र आहे; आणि पंजाबांतील 'पंजाबी,' 'हिंदुस्तान,' 'आकाश,' झांगसियाल,' वगैरे सात पत्रांस बंदी झाली आहे.

चेहरा इब्राहिम बिन इब्राहिम याजवळ एक ऑटोमॅटिक पिस्तुल व १९ काडतुसें सांपडल्याबद्दल त्यास सोमवारीं तिसरे प्रेसिडेन्सी मॅजिस्ट्रेट रा. ब. सेटलवाड यांजसमोर उभें करण्यांत आलें. पोलिस इन्स्पेक्टर महमद हुसेन यानें सांगितलें. आपण आरोपी रहातो त्या घरीं जाऊन पंचासमक्ष त्याच्या खोलीची झडती घेतली तेव्हां त्याच्या बिछान्याखालीं एक फ्रेंच ऑटोमॅटिक पिस्तुल; आणि कागदांत गुंडाळून बिछान्याखालीं ठेविलेलीं ६ काडतुसें व त्याच्या खिशांत ७ काडतुसें इतके जिन्नस सांपडले. आरोपीनें हें कबूल केलें. तो ह्मणाला मी बगदादचा व्यापारी असून मक्केस चाललों आहे. तिकडे जाण्याच्या तयारींत असतां मध्येंच मला पकडण्यांत आलें. निकाल उद्यां सांगण्यांत येणार आहे.

बँक ऑफ बंगालच्या व्यवस्थापकांनीं पंडित तारिणीप्रसाद ज्योतिषी व दुसऱ्या कित्येक गृहस्थांनीं, कोणत्या कारकुनानें सरासरी नोटीची चोरी केली आहे, तें शोधून काढण्याच्या कामीं नेमलें आहे या गोष्टीवरून शहरांत बरीच चळवळ उडाली आहे. या कामांत एका होडीवाल्याचीही मदत घेण्यांत आली आहे. या गृहस्थाच्या हातीं एक बांकडी लवचिक छडी असते. हे गृहस्थ हातांत एक वक्रवेत घेऊन गांवांत भटकत असतात व कांहीं ठिकाणीं पुजा वगैरे करतात. या वेतांत असा कांहीं गुण आहे कीं, त्याच्या दृष्टीस गुन्हेगार पडला ह्मणजे तो वेत उडत जाऊन त्या गुन्हेगाराच्या गळ्यांत पडावयाचा आहे.

अन्नद प्रसादराय चौधरी या गोचरण येथील जमीनदाराजवळ परवान्याशिवाय पिस्तुल सांपडल्याकारणानें त्यास मॅजिस्ट्रेट साहेबांनीं ३ महिने सक्त मजुरीची शिक्षा दिली आहे.

हिज एक्सलेंसी चाओ एर्फिंग यांनीं, पेकिंग येथील सरकारास, नवीन दलाई लामा नेमल्याबद्दल तार केली आहे व तींत चीनच्या बादशहाकडून सनद मागितली आहे.

पेकिंग येथील रशीयन सरकारच्या वकिलास त्या सरकार कडून तारेनें असा निरोप गेला आहे कीं, येत्या जुलै महिन्याच्या १ ल्या तारखेपर्यंत संगरी येथें बोटी चालविण्याच्या प्रश्नाचा निकाल पूर्वी झालेल्या तहाप्रमाणें न लागेल तर चिनी सरकारचे नियम पाळले जाणार नाहींत. रुसोचिनी बँकेंत कस्टम खात्याच्या फीचे पैसे जुलैपर्यंत भरले जातील परंतु त्यानंतर ते रशियांतील नौकांच्या मालकांस परत मिळाले पाहिजेत.

आपल्या बायकोस सामुनें व बायकोच्या आमानें आपल्या घरीं न पाठविल्यावरून कुंदनरसद या इसमानें त्या तिघांचेही खून केले. व शेवट आपण होऊन पोलिसच्या स्वाधीन झाला. सदर्हू इसमावर खटला चालून त्यास शहानपूर येथील सेशन कोर्टांत फाशीची शिक्षा झाली होती, परंतु त्यावर अपील होऊन अलाहाबाद हायकोर्टमध्यें आरोपी निर्दोषी ठरून सुटला

√ डेराइस्माइलखान येथें प्रसिद्ध होणाऱ्या " फ्रँटियर अडव्होकेट " नांवाच्या उर्दू पत्राचे संपादक व मालक लाला करमचंद यांस, नवीन प्रेस ॲक्टाप्रमाणें छापखाना व पत्रें याबद्दल प्रत्येकी २००० रु. चे दोन जामीन द्यावे, असा सरकारी हुकूम झाला आहे. हे जामीन दहा दिवसांत द्यावे असेंही सदर्हू हुकूमांत ह्मटलें आहे.

फरिदपूरचे जमीनदार बाबू बिस्तु चुरारॉय यांच्या घराची झडती कांहीं दिवसांपूर्वी घेण्यांत आली होती. ही झडती बाबूजीच्या पश्चात घेण्यांत आली होती. या झडतीच्या वेळीं दारूगोळा सांपडला होता असें ह्मणतात.

हल्लीं बिस्तू बाबूंनीं आपली विनाकारण छळणूक केली, अशा अर्थाची पोलिसवर फिर्याद केली पाहिजे.

स्वामी रामतीर्थाचा संदेश.

--:*:-:+:-*:--

स्वामी रामतीर्थाचें नांव त्रिखंडविश्रुत आहे. या महात्म्याच्या उपदेशानें आर्यावर्तांतील जनांचीं मनें आस्तिक्याकडे–धर्ममार्गाकडे वळविलीं आहेतच, पण अमेरिका आणि विशेषतः अमेरिका खंडांतहि स्वामींच्या उपदेशाचा परिणाम झालेला आहे. सुहृज्जनांच्या, आप्तांच्या, एकंदर समाजाच्या विषयीं कळवळा येऊन त्यांची उन्नति कशी होईल, त्यांना सन्मार्ग कसा कळेल, आत्मप्रतीति त्यांना कशी होईल अशा ईश्वरी विवंचनेंतून ज्यांचा या भूतलावर अवतार झाला आणि ती विवंचना पूर्ण करण्यांतच ज्यांनीं आपलें सर्वस्व खर्ची घातलें अशा महानुभावाच्या उपदेशामृताचा घट कोणा पुण्यपुरुषाच्या कृपेनें साधारण जनांना देखील आणि ज्यांना त्याची विशेष जरूर आहे सुलभ होण्याचा योग जुळून आला ह्मणजे तो एक महापर्वकाल असेंच समजावें. पूज्य अमृतसागर आतां सर्वांच्या आटोक्यांत आला आहे, त्या आनंदसागरांत मज्जन करण्याची प्रत्येकाची इच्छा आतां पूर्ण होणारी आहे असें दिसून आल्याबरोबर समाजाला त्याची माहिती मी आधीं देईन, मी आधीं देईन ह्मणून चढाओढ सुरू होते यांत आश्चर्य कसचें ? सत्याचा, ज्ञानाचा, अमृताचा ठेवा अमुक ठिकाणीं आहे असें समजल्यावर त्याचें एकट्यानेंच सेवन करून इतरांना त्याची वार्ताहि लागूं न देणारे जर कोणी समाजांत असतील तर त्यांनीं त्या ज्ञानसंग्रहावरून नुसती दृष्टि मात्र फिरविली, त्याचें आकलन केलें नाहीं असें ह्मणावयास काय हरकत आहे ? मात्र ज्या ज्या कोणाला या रसमूर्तीचें दर्शन सर्वांस करून देण्याची उत्कंठा असते त्यावर त्या दर्शनाचा पूर्ण प्रसाद झालेला असतो असें सूचित करण्याचा येथें हेतु नाहीं. येवढेंच ह्मणावयाचें आहे कीं, अमृताचे घन स्वर्गांतून कोसळत असतां त्याबद्दलची दवंडी पिटविण्याचें ज्यांचें कर्तव्य आहे तें त्यांनीं बजावलेंच पाहिजे. तसें करण्यांत कर्तव्यापेक्षां जास्त कांहींच होत नाहीं. हें दवंडीवाल्याचें काम अशा समयीं किती आनंदाचें असतें याची कल्पना अनुभविकांनाच होईल. हें काम जितकें आनंदाचें तितकेंच जोखमाचें आहे. अमृतवृष्टि होत आहे असें दवंडीवाल्याच्या मनानें घेतलें तरी ती बातमी ज्या रीतीनें त्याच्या मनाला समजली तशीच ती श्रोत्यांना समजावयास पाहिजे. प्रस्तुत सारख्या प्रसंगीं तर दवंडीवाल्याची त्रेधाच उडून जाते. आपण अत्यंत लाभदायक अशा ज्ञाननिधीची वाट लोकांना नुसत्या बोटानें दाखवून देऊं असें त्याला वाटतें. पण तो कार्याला उद्युक्त झाल्यावर मात्र त्याची स्थिति अनुकंपनीय होते. लोकांना तो निधि कशाचा आहे ह्मणून सांगूं, तें कसें सांगूं, माझ्या मनांतील भाव लोकांना समजला तर बरा, आणि न समजला तर ! अशा अनेक विचारांचें काहुर त्याच्या मनांत उठतें. आपल्याला सांगावयाचें आहे, ज्याची वाट दाखवून द्यावयाची आहे, तो अमूल्य ठेवा आहे

हें आपल्या मनाला कळतें खरें, पण तें खरें करावयाचें कशावरून ? तो ठेवा अमूल्य आहे याची साक्ष कोणी द्यावयाची ? आपल्या मनानें तर ती दिली आहे, पण लोकांना ती पटली पाहिजे ! जन त्रिविध आहे. रत्नाला व्यावहारिक ज्ञानी मनुष्य मौल्यवान संपत्ति ह्मणेल, रसायनशास्त्रवेत्ता कोळसा ह्मणेल आणि तिसरा पूर्ण अज्ञानी नेत्रांना तोषविणारी वस्तु ह्मणेल. तिघांचेंहि ह्मणणें खरें आहे. पण तें रत्न आहे ह्मणून सांगणाऱ्याच्या मनांतील अर्थ जशाचा तसा घेणारे या तिघांत कोण व किती आहेत स्वामीरामांच्या उपदेशरत्नांची स्थिति अशीच आहे. तें एक अलौकिक व अमूल्य रत्न आहे. तें देदीप्यमान आहे. त्याच्या सारखीं रत्नें दुर्मिळ आहेत. त्यांची समाजाला अत्यंत जरूर आहे ह्मणून त्याची महति फार आहे. पण ती व्यवहारोपयोगी संपत्ति आहे कीं शास्त्रांतील एक सिद्धांत आहे कीं निर्मळ मनाला आल्हाद देणारें काव्य आहे; रामतीर्थ यांपैकीं काय आहे, पहिलें, दुसरें, तिसरें कीं तिन्ही आहे ? आमच्या अडाणी समजुतीप्रमाणें विधात्याच्या सृष्टींतील वस्तुमात्र भिन्न भिन्न सर्व अवस्थांतून नेऊन पाहिली असतां ज्याप्रमाणें सृष्टीचें पूर्ण स्वरूपच आहे असें दिसून येतें, त्याचप्रमाणें स्वामी रामांचा उपदेश हा ज्या दृष्टीनें पहाल त्या सर्व बाजूंनीं परिपूर्ण असा आहे.

परिचयविषयक ग्रंथांत प्रथम स्वामी रामतीर्थ यांचें जीवन चरित्र दिलें आहे. अशा असाधारण अधिकाराच्या पुरुषाचें चरित्रहि असाधारणच असावयाचें. तुलसीदासांच्या पवित्र कुलांत जन्म, लहानपणापासून धर्मनीति इत्यादि विषय ऐकण्याची आवड, तारुण्याच्या आंतच धन्नाभगत यांच्या सारख्या सत्पुरुषांचा अनुग्रह अशी पूर्व तयारी असल्यामुळें पुढें स्वामी रामांचें चरित्र साहजीकपणें धर्मपर झालें. पूर्वसंस्कारांत आणखी पाश्चात्य शिक्षणाची उत्तम भर पडली. रामतीर्थ एम्. ए. झाले तेव्हां अवघे २१ वर्षांचे होते. इतकी त्यांची बुद्धि तीव्र होती. गणित विषयाची त्यांना फार आवड असे आणि त्यांत ते निष्णात होते. एम्. ए. झाल्याबरोबर त्याना लाहोरच्या मिशनकॉलेजांत गणित विषयाचे प्रोफेसर नेमण्यांत आलें. रामतीर्थांची प्रथमपासूनच धर्ममार्गाकडे प्रवृत्ति होती, हें वर सांगितलेंच आहे. प्रोफेसरचें काम करीत असतांना त्यांनीं आत्मविद्या प्राप्त करून घेण्याचा निश्चय केला. त्या वेळीं त्यांचें वय चोवीस वर्षांचें होतें. त्यानंतर दोन वर्षांनच त्यांना वैराग्याची उत्तम दशा लाभली आणि त्यांनीं नोकरी सोडून देऊन पुढें लवकरच संन्यास घेतला. स. १९०२ मध्यें स्वामी रामतीर्थ अमेरिका, इजिप्त, जपान इत्यादि ठिकाणीं प्रवास करून तीन वर्षांनीं परत हिंदुस्थानांत आले. या मुदतींत स्वतःच्या आत्मिक उन्नतीचें व धर्मोपदेशाचें अशीं दोन्ही कामें त्यांनीं चालू ठेविलीं होतीं. अमेरिकेंत त्यांच्या व्याख्यानांची छाप चांगली बसली, इतकी कीं स्वामी रामतीर्थांचें वैराग्य व त्यांचें अगाध ज्ञान पाहून एका पत्रकर्त्यानें असें लिहिलें कीं, नव्या जगांतील ज्ञानाची किंवा सुधारणेची दिशा चुकलेली असावी; कारण या ज्ञानवृद्धींत एकहि रामतीर्थ निर्माण झाला नाहीं किंवा पुढेंहि निपजण्याची आशा दिसत नाहीं. हें त्या पत्रकर्त्याचें नैराश्य किंचित अतिशयोक्तीचें असलें तरी पौर्वात्य व पाश्चात्य ज्ञानवृद्धीच्या मधील अंतराचें तें निदर्शक आहे यांत शंका नाहीं. अमेरिकेंत स्वामींचा उपदेश अशा मुद्यांवर असे. मनुष्यप्राणी हा प्रतिईश्वर आहे. सर्व जगताशीं ज्याचें तादात्म्य झालें आहे त्याच्या इच्छेप्रमाणें सर्व जग चाललेंच पाहिजे; कायेनें अविश्रांत उद्योग करणें व मन शांत व प्रेममय करणें हीच या जगांतील मुक्ति होय; सर्वांशीं आपलें ऐक्य आहे असा पूर्ण साक्षात्कार झाला ह्मणजे चित्ताची समता प्राप्त होते; रसायनशास्त्राचा जसा आपण अभ्यास करतों, तसा जगांतील सर्व धर्मग्रंथांचा आपण अभ्यास करावा व प्रत्यक्ष अनुभव हेंच एक शेवटचें प्रमाण मानावें. स्वामींच्या मनांत अमेरिकेंतील लोकांना केवळ बाह्यतः हिंदु करावयाचें नव्हतें तर वेदांतानें त्यांचीं मनें विकसित करावयाचीं होतीं ह्मणून त्यांचा उपदेश कोणत्याहि धर्माच्या बाह्य स्वरूपाला धरून नव्हता; सर्व धर्मांचें सार अशी जी जगत् व आत्मा यांच्या ऐकमेकांशीं अभिन्नतेनें वास्तव्याची बुद्धि ती जागृत करावयाची होती. बाह्य उपाधींना वाजवीपेक्षां जास्त महत्व द्यावें हें स्वामी रामतीर्थांस वाटत नसे. विशेषतः सद्यःस्थितींतल्या हिंदी समाजानें त्या बाह्य प्रकारांचें स्वरूप देशकालानुरूप बदलून घ्यावयास पाहिजे असें त्यांचें आग्रहाचें व स्पष्ट सांगणें असे. त्यांचे लेख ह्मणून अमूल्य विचाररत्नांचें भांडार आहे हें वर सांगितलेंच आहे. तें भांडार लुटण्याची प्रत्येकाला मोकळीक आहे. तेव्हां त्या विचारांचा येथें थोडक्यांत परिचय करून देणें सुद्धां स्थलसंकोचास्तव कठिण आहे. तथापि नमुन्यादाखल त्यांतील थोडासा भाग येथें देत आहों.

हिंदुस्थानापुढें सध्यां कोणता प्रश्न आहे व तो कसा सोडवावा याचें विवेचन करतांना स्वामींनीं ह्मटलें आहे; “ बोला कोणाची स्थिति तुह्माला पसंत आहे ? नीच गुलामाची किंवा जीवित्वाच्या स्वामीची ?” शतकानुशतकें या देशांत निसर्गाच्या विरुद्ध असलेले द्वेषभाव व त्यांहून अनिष्ट अनास्था, हे रुढीच्या व भोळसरपणाच्या मार्गानें एकसारखे चालले आहेत. यापुढें कुचकामाची झालेली ही गति बदलणारी चैतन्यशक्ति, सच्छील व सुसंस्कृत तरुणांनो ! तुह्मींच झालें पाहिजे. या जुन्या शिथलतेचा विरोध करा, जरूर असेल तेथें गतीचा ओघ वळवा, अवश्य असेल तेथें गतीचा जोर वाढवा, योग्य असेल तेथें हा लोट बदला, काम करा, उद्योग करा, पुढें चला; वर्तमानकाळाच्या परिस्थित्यनुरूप भूतकाळ बदलून जुळवून घ्या आणि निर्भयपणें तुमचा शुद्ध व बलवान् वर्तमानकाळ भविष्यत् कालाच्या शर्यतीमध्यें निर्धास्तपणें लोटा ”

आत्मकृपा ह्मणजे काय या विषयीं स्वामींचा उपदेश असा आहे कीं, “ आत्मकृपा ह्मणून जें ‘ राम ’ सांगत आहे त्याचा अर्थ कोणताहि अहंकार, आत्मश्लाघा किंवा स्वार्थ नव्हे. त्याचा अर्थ अध्यात्मिक शिक्षण व अंतःकरणाचें औदार्य. हा आत्मकृपेचा मोठा भाग आहे. ह्मणजे चित्ताची शुद्धि इतकी करावयाची कीं आपला आत्मा देशाचा आत्मा झाला पाहिजे. सर्व जगाला प्रतिबिंबित करणारा आरसाच आपण झालें पाहिजे. सर्व देशाच्या गरजा आपल्याच गरजा आहेत असें वाटूं लागलें पाहिजे. आणि ज्या वेळीं लोकांच्या दृष्टीनें आपण सर्व हिंदुस्थानचें किंवा जगाचें काम करीत आहों असें दिसतें तेव्हां स्वतःच्या दृष्टीनें आपण फक्त आपलेंच काम करीत आहों, असें वाटलें पाहिजे. ”

हीं आणि दुसरीं अनेक उपदेशरत्नें स्वामी रामतीर्थांच्या भांडारांत आहेत. पौर्वात्य व पाश्चात्य तत्वज्ञान, चारी मोठे धर्म आणि जगाचा इतिहास यांचें पूर्ण अवलोकन, स्वदेशाच्या स्थितीचें यथार्थ आकलन, गुरुकृपेनें प्राप्त झालेलें व अनुभवानें अंगीं बाणलेलें दिव्यज्ञान यांमुळें स्वामींच्या उपदेशाकडे कोणाचा डोळा उचलून पाहाण्याची छाती होती. आपलें पुण्यमय चरित्र व बोधामृत या पितृधनाचा ठेवा मागें ठेवून स्वामींनीं स. १९०६-च्या आक्टोबरांत नश्वर शरीराचा त्याग केला. त्या वेळीं त्यांचें वय केवळ ३३ वर्षांचें होतें. साऱ्या दहा पांच वर्षांतील हा सर्व खेळ ! अशा महात्म्यांना याहून अधिक कालपर्यंत मानवी समाजांत वसती करण्याची इच्छा होत नाहीं हें समाजाचें दुर्दैव होय ! स्वामींनीं देहत्याग केला पण ते समाजाला विसरले नाहींत. ते जसे आह्माला विसरले नाहींत त्याचप्रमाणें आह्मी त्यांना विसरतां कामा नये.

वऱ्हाडसमाचार.

चैत्र वद्य ३० शके १८३२ दुर्मतिनामसंवत्सरे

नवे होम मेंबर.

—*:*:-*::—

व्हाइसरॉयच्या कौन्सिलचे होम मेंबर सर हार्वे अडामसन यांची ब्रह्मदेशच्या ले. गव्हर्नरच्या जागीं नेमणूक झाल्यामुळें होम मेंबरच्या जागीं ना. मि. जेन्किन्स यांचीं नेमणूक झाली आहे. ना. मि. जेन्किन्स हे मुंबईच्या गव्हर्नर साहेबांच्या कौन्सिलाचे तिसरे सभासद असून त्यांच्या कडे शिक्षण, न्याय इत्यादि लोकोपयोगी खातीं होतीं. मि. जेन्किन्स हे मुंबई इलाख्यांत मुलकी खात्यांत कलेक्टर, कमिशनर वगैरे जागांवर काम केलेले गृहस्थ असून गाजावाजा न करतां लोकांची सोय व कारभाराचा चोखपणा हीं साधण्याकडे यांचें नेहमीं लक्ष असे असा यांचा लौकिक आहे. मुंबई इलाख्यांत शिक्षण खात्याची—विशेषेंकरून प्राथमिक शिक्षणाची—व्यवस्था जास्त फलद्रूप व्हावी ह्मणून सरकारचे अलीकडे जे प्रयत्न झाले त्यांपैकीं बऱ्याचशा यशाचे मि. जेन्किन्स हे वांटेकरी आहेत. प्राथमिक शिक्षणाच्या शाळांतील शिक्षकांच्या पगाराची वाढ व शाळांच्या संख्येची वाढ या दोन उपायांनीं त्यांनीं फार जुनें असें लोकांचें एक गाऱ्हाणें दूर करून साधारण जनसमूहाच्या शिक्षणाचा प्रश्न मुंबई इलाख्यापुरता सोडवीत आणलेला आहे. सर जॉर्ज क्लार्क यांच्या सारख्या लोकहितचिंतक गव्हर्नर साहेबांची कारकीर्द असल्यामुळें आणि शिक्षण खात्याच्या कारभाराच्या दोऱ्या मि. जेन्किन्स यांच्या हातीं असल्यामुळेंच हें सर्व घडून आलें आहे यांत शंका नाहीं. ना. मि. जेन्किन्स हे मुंबईहून जात असल्यामुळें त्या इलाख्याचें नुकसान होत आहे हें निर्विवाद आहे पण एकंदर हिंदुस्थानच्या हिताच्या दृष्टीनें ही झालेली निवड चांगली झाली असेंच सर्वतोमुखीं आहे. लॉर्ड कर्झन यांच्या सात वर्षांच्या कारकीर्दींत त्यांच्या कौन्सिलचें नांवहि बहुधा ऐकूं येत नसे. सर्व कांहीं लॉर्ड साहेबांच्या स्वाधीन अशी स्थिति होती. पण त्या नंतरच्या मनूंत कौन्सिलचें प्रस्थ बरेंच वाढलें असून त्याचे घटक लोकहिताची कदर बाळगणारे असतील तरच तरणोपाय आहे असें होऊं लागलें आहे. विशेषतः राजद्रोहाचें भूत अधिकारी वर्गाला पछाडूं लागल्यापासून तर होममेंबरच्या जागेला बरेंच महत्व आलेलें आहे. व्हाइसरॉयचे जागीं जसा पोक्त विचाराचा मुत्सद्दी आहे तसाच होममेंबर असता तर व्हाइसरीगल कौन्सिल बऱ्याचशा टीकेच्या भाडिमारांतून वांचलें असतें. दिवाणी खात्याच्या अनुभवावरून पुढें मनुष्य जास्त शांत व विचारी होतो व त्याची दृष्टि समतोल रहाते ही कल्पना सर हार्वे अडामसन यांच्या संबंधांत खोटी ठरली आहे. आतांचे नव्हे होममेंबर मुलकी खात्यांतले आहेत. त्या खात्याचा दिवाणी खात्याइतका पोक्त विचाराच्या बाबदींत लौकिक नसला तरी व्यक्तिशः मि. जेन्किन्स यांचा लौकिक त्यांच्याविषयीं आशा उत्पन्न करण्यास पुरेसा आहे.

साम्राज्यांतील सावत्र मुलें.

—:०:+:०:—

ट्रान्सव्हालमधून साठ हिंदी लोकांना देशपार केल्याची बातमी थोड्या दिवसां पूर्वी इकडे येऊन पोहोंचली. या नव्या बातमीमुळें हा प्रश्न पुनः एकवार सर्वांच्या स्मृतींत ताजा झालेला आहे. या साठ लोकांपैकीं पुष्कळसे लोक दक्षिण आफ्रिकेंत जन्म झालेले असून तेथील रहिवाशी झालेले होते. हे लोक हिंदुस्थानच्या बादशहाची प्रजा होत. बोअर लोकांनीं ब्रिटिश प्रजापद स्वीकारलें त्या पूर्वीं पासून दक्षिण आफ्रिकेंतील हिंदी लोक बादशहाची प्रजा आहे. सध्यां जरी त्या देशांत बोअर लोकांचा मान मोठा आहे तरी ब्रिटिशप्रजा या नात्यानें त्यांचा मान धाकट्या सुनेचा आहे. बोअर लोकांना ब्रिटिश सरकारनें जिंकल्याला पुरतीं दहाही वर्षें अजून झालीं नाहींत. त्याच्या दसपट वर्षें हिंदी लोकांनीं ब्रिटिश सत्तेखालीं काढलीं आहेत. असें असून साम्रा-

त्यांचें धोरण, त्यांचें हित व त्यासंबंधाची जबाबदारी यां पैकीं एकाहि गोष्टीकडे लक्ष न देतां या नुकत्याच जिंकलेल्या लोकांनीं ब्रिटिश साम्राज्याच्या प्रजेस देशपार करण्याचें साहस चालविलें आहे! जणूं काय ट्रान्सवाल बोअर लोकांकरितांच निर्माण झालेलें आहे व यावच्चंद्रदिवाकरौ तें त्यांच्याच करितां राखून ठेवलेलें असलें पाहिजे! त्या देशांत साम्राज्याचे इतर कोणी नागरिक असतील तर त्या पैकीं जे इंग्लिश असतील त्यांनीं बोअरांचा अधिकार पत्करला पाहिजे आणि हिंदी असतील यांनीं तो देश सोडून चालतें झालें पाहिजे अशी स्थिति होऊन बसली आहे. अरे बाबांनो! आमचा जन्म येथें झाला, आम्ही येथें आज इतकीं वर्षें वस्तीस करीत आलों, आतां तुम्ही आम्हांला जावयास सांगतां आणि खुषीनें न गेलों तर सक्तीनें घालवितां याचा अर्थ काय असा प्रश्न देखील विचारण्याची सोय उरली नाहीं. जन्मारंभ वसती करून राहिलेल्यांना देशांत राहण्याचा, मालमत्ता करण्याचा वगैरे अनेक हक्क प्राप्त होतात प्रपंचांत ज्याची. ह्मणून सहाजिक मानली जाते तें तें सर्व तेथें संपादितां येतें. पण हें सुधारलेल्या समाजाचें तत्व बोअर लोकांना लावून उपयोग काय? त्यांच्या असल्या बेमुर्वतखोरपणाला आळा घालण्याचे कामांत सार्वभौम सरकारनें देखील हात टेकले तेथें इतरांची काय कथा! ट्रान्सवालांत जाऊन राहिलेल्या हिंदी लोकांची हालत आम्हाला कळते व तेथें त्यांच्या अनुभवास येते ती अशी आहे अर्थात् ही स्थिति अत्यंत कष्टमय, अपमानास्पद व अन्यायमूलक आहे. ट्रान्सव्हालांतून देशपार झालेले लोक लवकरच इकडे येतील व त्यांच्या कष्टमय जीविताची कहाणी ऐकून इकडील त्यांच्या बांधवांचीं अंतःकरणें विदीर्ण होतील. हिंदी प्रजेच्या कष्टांमुळें ट्रान्सव्हालांत ब्रिटिश सरकारनें युद्ध सुरू केलें हें लोकांच्या पुरतें लक्षांत असल्याकारणानें, सार्वभौम सरकारचें बोअर लोकांपुढें कांहीं चालत नाहीं व त्यामुळें हिंदी लोकांचे हाल त्यांना मुकाट्यानें पहावे लागत आहेत, हें लोकांना खरें देखील वाटणार नाहीं. युद्धाचे प्रसंगीं प्रथम हिंदी लोकांचें कारण पुढें होतेंच. त्याच्या बरोबरच इंग्लिश रहिवाशांना राज्यकारभारांत मत देण्याचे वगैरे हक्क मिळावेत असेंहि दुसरें एक कारण होतें. युद्ध झालें. ब्रिटिश सरकार विजयी झालें. इंग्लिश व बोअर हा भेद नाहींसा झाला. पण हिंदी प्रजेची वाट काय? राज्यकारभारांत मत देण्याचे वगैरे हक्क नव्या मनूंत मिळावयाचे लांबच राहिले. पण ट्रान्सव्हालांत आपल्या मालमत्तेसह अब्रूनें राहूं अशी हिंदी लोकांची अगदीं निरुपद्रवी इच्छा देखील पूर्ण झाली नाहीं! या आशेचा देखील भंग झाला. ट्रान्सव्हाल सरकारच्या या अरेरावीविरुद्ध वरिष्ठ सरकारकडे तक्रार गेली पण व्यर्थ. ट्रान्सव्हालला वठणीवर आणण्याची वरिष्ठ सत्तेस इच्छा नाहीं किंवा शक्ति नाहीं असें नाहीं तसें करण्याची सोय नाहीं असें शेवटीं दिसून आलें. अवघड जागेच्या दुखण्यावर औषध देण्याचें काम जांवई वैद्याकडे आलें. या संबंधांतली आपल्यावरील जबाबदारी हिंदुस्थान सरकार ओळखून आहे व त्यांनीं वेळोवेळीं स्पष्टपणें आपलें मत योग्य अधिकाऱ्यांना जाहिर केलें आहे. हिंदुस्थानांतील लोकांची मनस्थिति अर्थात् हिंदुस्थान सरकारला जास्त चांगली कळणार. ती त्यांनीं सार्वभौम सरकारास अनेक वेळां कळविली आहे. पण साम्राज्यांतील घटकांचे परस्परांशीं संबंध इत्यादि व्यवहार सार्वभौम सरकारचे हातीं असल्या कारणानें हिंदुस्थान सरकारास यापेक्षां त्या दिशेनें जास्त कांहीं करतां येणें शक्य नाहीं. त्यांना इतर मार्ग मात्र मोकळे आहेत व सध्यां ट्रान्सव्हालांत कोणत्या थराला गोष्टी येत आहेत याकडे लक्ष देऊन ते उपाय योजण्याला हिंदुस्थान सरकारनें आतां तयार व्हावयास पाहिजे अशा उपायांपैकीं एकाचा विचार कायदे कौन्सिलानें केला असून त्याला सर्व बाजूंनीं एकमतें संमतिहि मिळाली आहे.

विपन्नावस्थेंत पडलेल्या हिंदी लोकांच्या तारणाचा मार्ग शोधून काढण्याचा प्रयत्न इकडील लोक व सरकार आपआपल्या परीनें करित आहेत आणि तिकडे रीस साहेबांसारखे हिंदुस्थानचे हितशत्रु अंडर सक्रेटरी मि मॉंटेग यांना प्रश्न विचारून त्यांच्या मनांत विकल्प उत्पन्न करण्याचा प्रयत्न करीत आहेत माजी अंडर सेक्रेटरी मास्टर ऑफ एलिबँक यांच्या मागें सध्यांचे लॉर्ड मोर्ले यांचे नायब मि. रीस सारख्यांना अद्यापि विश्वासांत घेऊं लागले नाहींत हें सुचिन्हच आहे. त्या दोघांच्या प्रश्नोत्तरांत एकविचाराची झाक अजून दिसूं लागली नाहीं. रीस साहेबांना हवीं तशीं उत्तरें अजून मिळत नाहींत. पण मि. रीस पडले हिंदुस्थानच्या द्वादशस्थानचे बृहस्पति हिंदी लोकांच्या विरुद्ध कांहीं तरी केल्याखेरीज त्यांना पार्लमेंटाच्या दिवाणखान्याच्या बाहेर पाऊलच टाववत नाहीं ट्रान्सव्हाल प्रकरणाविषयीं हिंदुस्थान सरकारनें आपलें धोरण जाहिर केल्यावर त्या संस्थेशीं कांहीं तरी संबंध असलेल्या गृहस्थानें त्या सरकारचे हेतु ह्मणून पाडण्याचा उद्योग करावा हें किती निंद्य आहे? पण रीस साहेबांची हिंदी लोकांना इतकी पक्की ओळख झाली आहे कीं त्यांनीं कांहींहि केलें तरी त्याचें हिंदी लोकांना आश्चर्य वाटत नाहीं. वसाहतवाल्यांच्या अरेरावीपणाला बळी पडलेल्यांच्या मदतीस हिंदुस्थान सरकार येत असतां त्यांच्या वाटेंत फाटे फोडण्याचा त्यांचा प्रयत्न सारखा सुरू आहे. दक्षिण आफ्रिकेंत मजूर पाठविण्यासंबंधांच्या कायद्यांत हिंदुस्थान सरकार काय दुरुस्ती करीत आहे व ती कां करीत आहे हें माहित असतां मि. रीस यांनीं गेल्या महिन्यांत असे प्रश्न विचारले कीं त्यावरून कोणालाहि साहजिकपणें असें वाटावें कीं हिंदी मजूर दक्षिण आफ्रिकेंत कशाहि अटीवर जाण्यास तयार असून हिंदुस्थान सरकार मात्र त्यांना विनाकारण प्रतिबंध करूं पहात आहे. हिंदुस्थान सरकारनें जो मार्ग स्वीकारला आहे तो त्यांनीं सोडून द्यावा हीं मि. रीस यांची इच्छा आहे. तथापि मि मॉंटेग यांनीं असा जबाब दिला कीं वसाहतींत करार करून मजूर पाठविण्याचें बंद करण्याचा त्यांचा हेतु होत आहे असें गेल्या आठवड्यांत वारंवार प्रसिद्ध करून जणूं काय हिंदुस्थान सरकाराच्या सिमल्याच्या थंड हवेंतील वसतीचें समर्थनच ॲंग्लोइंडियन पत्रें करीत आहेत हेंही आम्हांला दिसतें. पण त्यावरून किंवा गेल्या आठवड्यांत लॉर्ड मोर्ले यांनीं हंटन येथें जें संदिग्ध भाषण केलें त्यावरून मध्यप्रांताकरितां येवढी सगळीं सरकारी पंचमहाभूतें प्रचलित झालीं आहेत किंवा इंडिया ऑफिस मंदिरांतील देवतेनें फक्त मध्यप्रांतासंबंधानें कल्पनांतील घडामोड होणार असें गुढार्थानें ध्वनित केलें आहे असें आम्हाला वाटत नाहीं. राजकीय सुधारणा पचविण्याला अनुकूल अशी स्थिति हिंदुस्थानांत आतां झाली आहे येवढ्याबद्दल आनंद लॉर्ड मोर्ले यांनीं प्रदर्शित केला ह्मणून त्यावरून आतांच मध्यप्रांतांत कायदे कौन्सिल होणार ह्मणून लोक नाचूं लागतील ही कल्पना जितकी असंभाव्य तितकीच त्वेष आणणारी आहे अशा चेष्टा आतां ॲंग्लोइंडियन पत्रांनीं सोडून द्याव्यात हें बरें. त्यांची खरी किंमत आतां समाजाला कळून चुकली आहे आतां त्यांच्या युक्त्यांनीं समाज फसणार नाहीं.

आहे पण तो अंमलांत आणण्यापूर्वी त्या प्रश्नासंबंधानें पूर्ण विचार केल्याशिवाय तें सरकार राहणार नाहीं. या फटक्यानें मि रीस यांना गार चोळीतच बसावें लागलें असलें पाहिजे. गेल्या कित्येक आठवड्यांत कांहीं मजूर नेटालकडे मुळींच गेले नाहींत. पुढें काय करावयाचें त्याची हिंदुस्थान सरकार वाटाघाट करीत आहेच.

पायोनियरची एक गटारगप्प.

—:०:*:०:—

त्रिखंडांत गाजलेल्या मोर्लेमिणीत सुधारणांचा थोडाबहुत अंश सर्व प्रांतांच्या वांट्यास येऊन मध्यप्रांत व त्याच्याशीं संलग्न असलेला वऱ्हाड प्रांत यांना जिथा चाटीत बसावें लागलें, हें खरें झालें नाहीं असें कोणाच्या तरी पोटांत डाचूं लागलेलें दिसतें. मध्यप्रांतांतले व वऱ्हाडचे रहिवासी या बाबतीवरून नाराज आहेतच, पण आतांचें हें मळमळणें त्यांचें नव्हे. सिमल्याच्या थंड हवेमधून देखील ही मळमळ आतांपर्यंत टिकली आहे यावरूनच हें सिद्ध होतें कीं मध्यप्रांताला राजकीय सुधारणेच्या संबंधानें नाखुष टेवणें पचावयाचें नाहीं. सिमल्यास चालू असलेल्या चळवळीचा वस शेवटीं ठरलेल्या मार्गानें राजा अलाहाबादेहून प्रथम आला आहे. खाई त्याला खवखवे अशी ह्मण आहे तशीच स्थिति येथें झालेली दिसत आहे. राजकीय प्रगतीचा कपिलाषष्ठीचा योग आला असतां आह्माला मधेंच थांबवून धरूं नका, आमच्या मार्गांतल्या क्षुल्लक अडचणींचें स्तोम माजवून आमच्या उन्नतीला पायबंद देऊं नका, असा मध्यप्रांतांतील सुशिक्षित लोकांनीं कितीही आक्रोश केला तरी कायदे कौन्सिल नागपुरास स्थापन झालें नाहीं. आणि चीफ कोर्टाची रचनाहि झाली नाहीं. रा. ब. मुधोळकर आदिकरून वऱ्हाडचे पुढारी वऱ्हाड करितां स्वतंत्रपणें भांडले पण त्यांची डाळ शिजली नाहीं. वऱ्हाड अजीबात कोरडा राहिला व्हाइसरायच्या कौन्सिलांत एक प्रतिनिधीही निवडून पाठविण्याचा हक्क वऱ्हाडच्या लोकांना नाहीं. मध्यप्रांत वऱ्हाडचें नशीबी काय आहे हें ठरलें. आतां ह्मणजे वंगभंगाप्रमाणें ठरले त्या गोष्टी वज्रलेप मानण्याच्या नूतन आमचें नशीब उघडेल ही कल्पना बिलासपूर संबलपूरपासून मल्काबूरपर्यंत कोणाच्याहि मनांत नसतां पायोनिअर पत्रानें ती सर्वत्र आहे असें गृहीत धरून ती चुकीची आहे, सरकार अशी दुरस्ती करण्याच्या विचारांत मुळींच नाहीं असें जाहिर करण्यांत तात्पर्य काय! कायदे कौन्सिलाच्या बैठकी कलकत्यास सुरू असतांना ना. दादाभाई, ना. चिटणवीस व ना. मुधोळकर यांनीं अधिकाऱ्यांचा दुराग्रह घालविण्याची पराकाष्ठा केली असेल हें आह्मांला अगदीं कबूल आहे. त्याचप्रमाणें कायदे कौन्सिलांत लोकपक्षीय सभासदांकडून ठरावांच्या प्रश्नांच्या वगैरे रूपानें ज्या सुधारणेच्या व्यवस्था सुचविल्या गेल्या त्या पैकीं बहुतेकांना वाटण्याच्या अक्षता लागल्या आहेत तरी आतां शिमल्यास त्या सर्व प्रश्नांचा पूर्ण विचार होत आहे असें गेल्या आठवड्यांत वारंवार प्रसिद्ध करून...

सातवे एडवर्ड
बादशहांचा मृत्यु

धुमकेतूच्या दर्शनामागोमाग इतक्या स्वल्प कालांत ही निधनवार्ता ऐकण्यांत यावी यांत कांहीं तरी आश्चर्य वाटतो. धूमकेतूचा संबंध पृथ्वीवरील घडामोडींशी असो किंवा नसो, पण जुन्या दंतकथा खऱ्या वाटतात आणि हॅलेच्या धूमकेतु हा आमच्या चक्रवर्ती बादशहांस फार अनिष्टकारक होता असें कांहीं लोक प्रतिपादन करितात. श्रीमंत सार्वभौम एडवर्ड बादशहा यांस कफाची विकृती प्रथम दोन तीन दिवस झाली आणि शेवटीं तिचाच विकोप होऊन गेल्या शनिवारीं सकाळीं त्यांस देवाज्ञा झाली हें अशुभ वर्तमान विद्युत्संदेशानें त्याच दिवशीं सर्व पृथ्वीभर पसरलें इंग्लंडच्या सिंहासनाचा लाभ यांस पुरीं १० वर्षें देखील झाला नाहीं ही दुःखाची गोष्ट होय. इंग्लंडच्या इतिहासांत इतकी चिमुकली कारकीर्द हीच पहिली होय! आमच्या बादशहांच्या सौजन्याचा, प्रेमळपणाचा, व दीनबंधुत्वाचा अनुभव प्रसंगानुसार सर्व ब्रिटिश राज्यासच काय पण सर्व दुनियेस आला आहे असें ह्मटलें असतां चालेल. त्यांनीं आपल्या व्हिक्टोरिया मातुश्रीची अजरामर कीर्ती अभिवृद्धि केली आणि त्यांचें अनुकरण इतकें उत्तम केलें कीं धन्य त्या माऊलीची कुशी असा उद्गार सर्वत्र ऐकूं येत आहे. वृद्धापकाळीं ह्मणजे पाऊणशेच्या भैदानांत एडवर्ड बादशहा मृत झाले ही गोष्ट सृष्टीनियमाला अनुरूपच आहे तथापि असा उदार, सत्वशील व पुण्यश्लोक महान् नृपति गेल्यामुळें कोट्यावधि प्रजाजनास मोठी हळहळ वाटते, व मोठें दुःख होतें. अशीं नरनें महाविष्णूचे विशेष अंश असतात तेव्हां एडवर्ड यांचा आत्मा शांतिधामाचें कैवल्य सुख चिरंतन भोगी राहील आणि त्यांतच प्रजेची समाधानी राहील.

सुधारलेले लोखंडी नांगर

लांकडी नांगर जाऊन त्यांच्या जागीं हळू हळू लोखंडी नांगर प्रचारांत येऊं लागले आणि हल्लीं हंगामाच्या दिवसांत तर त्यांची जरूरी फारच भासणार हें जाणून अशी तुमच्या करितां मोठ्या मेहनतीनें हल्लीं सुधारलेले लोखंडी नांगर आमच्या कारखान्यांत तयार करून ठेविले आहेत. व हे नांगर सर्वत्र पसंत असल्याचें तुमच्या वाचण्यांत अगर ऐकण्यांत आलें असेलच, शिवाय आमचे नांगर परदेशी नांगरापेक्षां प्रत्येक बाबतींत फारच मजबूत असून किंमतींत स्वस्त आहेत, म्हणून जास्त माहितीच्या हस्तपत्रका करितां आजचे आज लिहा.

किर्लोस्कर बंधु, येळगांव.

नो. नं. ट ७२

सत्रा वर्षांपासून परीक्षित व सरकाराकडून रजिष्टर केलेला.

सुधासिन्धु

कालरा, (पटकी) दमा, खोकला, कफ, पोटशूळ, अतिसार, संग्रहणी, जुलाब, अतिनिद्रा, वातजन्यरोग, व मुलांचे रोग या सर्वांवर एकच स्वादिष्ट व रामबाण औषध. प्रत्येक शिशीची किंमत ॥. एका डझनास रुपये ५ टपाल हांशील १ पासून ४ पर्यंत ०=॥ आणे व डझनास ।. आणे. एकदम ६ घेणारास १ फुकट. पूर्ण माहिती व सरटिफिकीट पाहण्याकारितां क्याटलाग फुकट पाठवूं. प्रत्येक ठिकाणीं एजंट पाहिजेत. नियम मागवून पहा.

मिळण्याचा पत्ता

सुख संचारक कंपनी,

नो. नं. ग. ९३ मथुरा.

जाहिर नोटीस

सर्व लोकांस जाहिर नोटीस देण्यांत येते कीं, मुक्काम लोणार ता० मेहकर येथील खेमराज केसरीचंद काम करणार दूलीचंद खेमराज या नांवाच्या दुकानची सर्व जिंदगी हल्लीं रुपाबाई मर्द दूलीचंद इच्या हातीं असून ती माझी सरखी जाऊ आहे व ती आणि मी एकत्र कुटुंबांतील आहों. रुपाबाई ही वरील जिंदगीची अफरातफर करण्याच्या विचारांत आहे असें मला समजल्यावरून मी ही नोटीस देते कीं वरील जिंदगी कोणी सदरील रुपाबाई हिजजवळून खरेदी, गहाण वगैरे घेतल्यास त्याचा बोजा मजवर राहणार नाहीं. ही नोटीस तारीख ९ माहे मे सन १९१० इ०

सही

किसनाबाई मर्द केसरीचंद
निा खेमराज केसरीचंद
दुकान लोणार ता.
मेहेकर.

तर्फे वकील यादव माधव काळे.

नो० नं० ठ ४८

नोटीस

नोटीस बेशमी गोविंदा वल्द गुणवंता आरकिळे राहणार तेल्हारं तालुके आकोट यास:---

खालीं सही करणार यांजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं, अजमासें ४॥ वर्षें झालीं तुमची मुलगी मझा मुलगा धोंडू यास देण्याचें ठरलें व तुम्हांस नगदी रुपये २०० व खालीं लिहिल्या प्रमाणें दागीने व कपडा देऊन मुलगा उजविण्याचें ठरलें. त्या प्रमाणें ज्या दिवशीं हा ठराव झाला त्याच दिवशीं रुपये २०० दोनशें मीं तुम्हास रोख दिले व मुलीस कुंकू लाविलें त्या दिवशीं चांदीचे दागीने तोडे ६१ रुपयेभार पैंजण १५ भार. दंडांतल्या भावठ्या १७ भार. व पुतळ्या वज्रटीक कानांतलें झुबे. या बद्दल सोन्याची सरी ८ तोळ्यांची व १७ रुपयांचें लुगडें. दोन खण दोन रुपयांचे व एक रुपया कपाळास लावणेबद्दल. ह्या प्रमाणें दिलें ज्या प्रमाणें तुमचें आमचें ठरलें त्या प्रमाणें दागदागीने रुपये व कपडा तुम्हास पावता झाला. त्या नंतर जातीं संबंधानें कांहीं वाद झाल्यावरुन फौजदारी कोर्टांत फिर्याद केली त्या वेळीं तुम्ही माफी मागितल्यावरून आम्ही राजीनामा दिला. तरी आतां तुम्हास नोटीशीनें कळवितों कीं आतां तुमचे मनांत माझ्या मुलास मुलगी देणें असल्यास ८ दिवसांचे आंत कळवावें व देणें नसल्यास वर लिहिल्या प्रमाणें तुम्हास दिलेली रक्कम, दागदागीने व कपडा असे नोटीस पावल्या पसून ८ दिवसांचे आंत आम्हास देऊन पावती ध्यावी. तसें न केल्यास तुमच्यावर दिवाणी कोर्टांत दावा करून कोर्टखर्चासह सर्व रक्कम भरून घेतली जाईल. वर लिहिले प्रमाणें दागदागीने. कपडा, व रुपये तुमचेकडे आमचें येणें आहेत तों पावेतों तुमच्या मुलीवर आमचा हक्क आहे. तरी नोटीस पावतांच लग्न करणें असल्यास करावें, करणें नसल्यास आमची घेतलेली रक्कम, दागीने व कपडा आम्हास परत करून आमची पावती ध्यावी मग आमची कांहीं तक्रार राहिली नाहीं. कळावें तारीख ३-५-१० इ.

सही

नाना चिमणाजी खांडवे.
द० खु०

नो. नं. ठ ४९

नोटीस

नोटीस बेशमी हेमु व केवजी वल्द मारुती चव्हाण रा. खामखेड ता. बाळापूर यांस:—

खालीं सही करणार यांजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं, मौजे खामखेड येथील शेत सर्वे नं. १७ एकर २८।१२ आकार रुपये ४१ यांतील निम्मा हिस्सा पश्चिमेकडिल वाटलेला तुम्हास सन १९०९ सालाकरितां म्हणजे १ वर्षाकारितां उभे पिकाचें खरेदी घेतलें तें रुपये २७५ व बैलाची जोडी १ रंग निशाणीची खरेदी करून घेऊन सर्व माल तुम्ही नेला. मालाचे खरेदीचे रुपये तुम्ही आज तारखेपावेतों दिले नाहींत करितां या नोटीशीनें कळविण्यांत येतें कीं, तुम्हाला खरेदीखत उभे पीकाचे व जोडीचे रुपये २७५ ही नोटीस पावले तारखेपासून ८ दिवसांचे आंत आणून द्यावे. असें न केल्यास कोर्ट मार्फत फिर्याद करून पैसे वसूल करूं. कळावें. ता. २।५।१०

सही

उकर्डा वल्द रावजी कदम अ० प्रा० क० आत भागाबाई मर्द नारायण रा० गोवनापूर हल्लीं खामखेड हिचे हातची निशाणी बांगडी असे.

नो० नं० ठ. ५०

जाहिर नोटीस.

जाहिर नोटीस बेशमी शेक हमजा वल्द शेक ईमाम मुसलमान बावनचीरकर हल्लीं राहणार नांदुरा बुजरुक ता० मलकापूर जि० बुलडाणा येथें यासीनबेग कादरबेग यांचे घरीं रहातो

त्यास:—

खालीं सही करणार याचे कडून जाहिर नोटीस देण्यांत येतें कीं तुम्हीं तारीख २५ माहे जून सन १९०८ इसवी रोजीं आमचे दुकानचे कोर्टाचें काम चालविण्या कारितां नोकर राहीला असून तुमचे नावाचें कुलमुखत्यारपत्र देऊन मुखत्यार नेमीले होते त्या दिवशीं तुम्हीं आकोल्याचे जेलखान्यांत शिक्षा भोगण्यास गेल्या तारखेपासून तुमचे मुखत्यारपत्राचा अधिकार रद्द करून नोकरीवरून दूर केलें आहे. तुम्हाला आम्ही तुम्ही ज्या वेळेस जेलांत शिक्षा भोगण्यास गेले त्याच वेळेस तुम्हाला नोटीस देणार होतों परंतु सरकारी जेलखाना असल्यामुळें त्या वेळेस नोटीस देतां आली नाहीं व ती शिक्षा तुम्हाला सहा महिन्यांची होती व ती आज तारखेपासून थोडे दिवस भरण्याची राहिली. सबब तुम्हाला आज रोजीं जाहिर नोटीस देण्यांत आली आहे या जाहिर नोटीसीनें तुम्हाला कळविण्यांत येतें कीं वर लिहिलेले तारखेपासून तुमचा मुखत्यारीचा व नोकरीचा अधिकार आम्ही रद्द केला आहे व नोकरीवरून दूर केलें आहे व तुमचेकडेस आमचे दुकानचे रुपये ४३७ वहीखात्यावरून आम्हाला तुमचे जवळून घेणें आहे ती बाकी तुमचे नौकरीचें तनखा वजा जाऊन आहे व तुमचे समोर दीपवाळीवर हिशोब तुम्हीच केला होता ती खातेबाकी नोटीस पावल्यापासून ८ दिवसांचे आंत आमचे दुकानावर आमचे मुखत्यार अबदूलखा हयातखा यांचे जवळ देऊन पावती घेऊन जावी. असें न केल्यास रीतीप्रमाणें तजविज करण्यांत येईल ता. ५।५।१९१० इसवी दस्तुर सलमचंद नंनुसा गुमास्ते.

सही

शेख उमर वल्द जानमहमद जमादार
राहणार नांदुरा हल्लीं दादगांव
द० खु०

नो० नं० ठ. ५१

नोटीस

रा० रा० डालुराम बनसीधर मारवाडी राहणार दहिगांव ता० अकोट पोस्ट पंचगव्हाण यांस:--

खालीं सही करणार याजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं, माझा वडील बंधु देवराव रामराव देशमुख रा० पचगव्हाण ता० अकोट हा वाईट चालीचा निघाल्यामुळें त्यांस तुम्ही आमचे वाडिलोपार्जित सामायिक जिनगींतील कांहीं पय्यानें, गहाण किंवा खरेदी वगैरे माझ्या संमती वांचून करुन घेऊं नये. त्याचा इरादा आपल्याला नागवून मलाहि खाण्यास पिण्यास न राहील असें करण्याचा आहे. माझ्या संमती वांचून यापुढें जो देवघेव आमच्या ५० तिफनी जमिनी पैकीं कांहीं भाग मांडून घेऊन कराल व कर्ज द्याल तें मला कबूल नाहीं व आमच्या वडिलोपार्जित संपादन केलेल्या जिंदगीवर त्याचा कोणत्या प्रकारें जबाबदारी नाहीं व या पूर्वी दिलें असल्यास तें मला मान्य नाहीं. ज्याचा तो जबाबदार राहील. आपण फसूं नये, सबब ही नोटीस दिली आहे. कळावें. तारीख २९ माहे एप्रिल सन १९१० इ०

सही

खुशालराव रामराव देशमुख
रा० हल्लीं हातरूण ता०
व पोस्ट आकोला
दस्तुर खुद्द.

नो. नं. ठ ५२

जाहिर नोटीस

तमाम लोकांस कळविण्यांत येतें कीं सारजी मर्द यादव राऊत कुणबी रा० रिंगणवाडी ता० जळगांव (वऱ्हाड) ही खालीं सही करणाराची चुलत जेष्ठ भावजई असून तिचा इरादा आमची वाडिलोपार्जित जमीनजुमला विकून पैसा करून गंधर्व लावण्याचा आहे. ती फक्त अन्नवस्त्राची मालकीण असून तिला तीचे हयातीपावेतों तें मी देण्यास कबूल आहे. सबब मी या नोटीशानें जाहिर करीतों कीं कोणीहि तिजपासून माझ्या सल्ला शिवाय आमच्या मालमत्ते पैकीं कांहीं मांडून घेऊन तिच्याशीं व्यवहार करूं नये. केल्यास तो मला कबूल नसून त्याची जबाबदारी मजवर किंवा आमच्या वडिलोपार्जित संपादन केलेल्या इस्टेटीवर कोणत्याहि प्रकारें नाहीं. तो व्यवहार रद्द समजला जाईल. या पूर्वी कोणी सदरचे औरते पासून आमच्या जिंदगी पैकीं कांहीं पय्यानें, गहाण, खरेदी वगैरे करून घेऊन तिला पैसाअडका दिला असल्यास त्याची रुजुवात माझ्याशीं ही नोटीस प्रसिद्ध झाल्यापासून १५ दिवसांत करून घ्यावी. त्या नंतर तिनें घेतलेलें कर्ज वगैरे मला मान्य होणार नाहीं. कळावें ता० १-५-१९१० इ.

सही

रामचंद्र वल्द गोविंदा राउत

नो. नं. ठ ५३ द० खु०

आर्यवनौषधालय मुर्डी

हाईनेस व हिंदुस्थानचे गव्हर्नर जनरल यांचकडील आनररी असिस्टंट सर्जन राजश्री अ. स. डॉ. विश्राम रामजी घोले यांनी आमची औषधें बारिक हल्लीं वर्तमानपत्रांतून ज्या कांहीं नव्या जुन्या जाहिराती प्रसिद्ध होत आहेत पाहून आमचीं औषधें त्या त्या रोगावर अत्यंत गुणकारी असल्याचें सर्टिफिकिट आम्हास दिलें आहे. हें अवश्य लक्षांत ठेवावें.

आमच्या अत्यंत खात्रीचा औषधाचा गुण शेंकडांतून एक दोन रोग्यास कदाचित आला नाहीं तर पैसे परत देउनही त्याचें आरोग्यार्थ आणखी एखादें औषध द्यावें लागल्यास तें फुकटही देऊं परंतु रोग्यास पूर्णपणें बरा करूं अशी प्रतिज्ञा आहे.

मदनामृत संजीविनी

धातुवर्धक, अत्यंत कामोत्तेजक, व पौष्टीक, वीर्य स्तंभक, रक्तशोधक; मनोत्साहक कांति व बुद्धीवर्धक सुवर्ण माक्षीक मौक्तिक कस्तुरी व अनेक वनस्पती मिश्र

अद्भुत गुटिका.

शारीरिक मुख्य राजा जो धातु तो शुद्ध असला तरच शरीर निरोगी राहून सर्व सौख्य प्राप्त होते तो दोषी असेल तर शरीरांत नाना प्रकारचे रोगरूपी शत्रु उत्पन्न होऊन शारिरीक सौख्याचा खरा लाभ मुळींच मिळणार नाहीं. करितां धातु शुद्ध व पुष्ट होण्याप्त या गुटिका प्रत्येक वर्षी पहिले या दिवसात एकदा तरी अवश्य सेवन केल्यानें शरीर रोगरहित होऊन सौख्य प्राप्त होतें. हें अवश्य लक्षांत ठेववें याच्या सेवनाने नपुंसकत्व, स्वप्नजन्य इतर धातुपात उन्हाळे इंद्रियशिथिलता, कडकी. गर्मीसंबंधी मुरलेले विकार संकोच; धातुचा पातळपणा, स्त्रियाची धुपणी, छातींतील रोग, सठ पाय आग. व नेत्र याचा दाह, क्षय, पंडुरोग, मुलाची खर, जीर्णज्वर, अग्निमांद्य मस्तकशूळ, मुत्रव्याधी, बातरोग, निद्रानाश पित्तविकार. बाळंतरोग, मूत्रमेह लघवीचा परमा, मुष्ठीमैथूनाने आलेली कृशता इत्यादि अनेक विकार खात्रीनें हटून शरीर निरोगी मजबुत व सतेज बनते. पचनशक्ती व स्मरणशक्ती भरपूर वाढून धातु रक्त याची शुद्धी वृद्धि वीर्यस्तंभ व भरपूर कामोद्दीपक होते व मनास उत्साह देतात. दुध व जडान्न प्रमाण लागते त्यांना उपयुक्त प्रमाणात मिश्रण गुणकारक आहेत. करितां गुणाबद्दल असंख्य सर्टिफिकीटें मिळाली आहेत आणि मिळतात. पथ्य सेवनाची मुळींच गरज नसून स्त्रिया, पुरुष मुलें यास पाहिजे त्या दिवसात घेण्यास अत्यंत उपयोगी आहेत गुटिका रुपयाचे आंत मिळणार नाहींत. एकदम ४ रुपयाच्यावर किंमतीही घेणारास टपाल खर्च माफ आहे ४ रुपयाचे आंत वेगळा टपाल खर्च ९ आणे पहिल अनुपान खर्डा सोबत किंवा व्ही. पीनें खालील पत्यावर मिळेल.

दर:-एकदम ३१ गो० १ रु० ७५ गो० २ रु. ११६ गो ३ रु १२६ गो. ४ रु. २७५ गो० ६ रु. ५५० गो० रु.

२ अपूर्व नेत्राजन:-यानें धुरकट, साहर, फुल, खुपऱ्या, बिंदु, कांच इत्यादि नेत्राचे सर्व विकार त्वरीत बरे होउन दृष्टी तीव्र व थंडगार राहते. या रोगांस नवीन वर रामबाण आहे. १॥ तोळ्याच्या डबीस १ रु.

३ परम्यावर अपूर्व मिश्रण:---कोणताही नवा जुना परमा व उष्णत्य दाह हिरवीक मुत्राची लाली, संकोच पुपस्राव, रक्तस्राव, इत्यादि विकार पथ्य नसत सात दिवसांत जातात तिडिक एका घटकेंत जाते असें रामबाण औषध कोठें दुसरें नाहीं. बा० किं० १ ११ भार बाटलीस रु. २

४ दंतबलवर्धक पूड:-दंतसंबंधी सर्व विकार उत्तम बरे.

५ विंचूचें विष:-औषध लावतांच उतरतें मुर्डी ३ तो. ८ आणे

६ गजकर्ण:-खरूज, नायटे वगैरे सर्व विकार ७ दिवसांत जातात ड. ६ आणे

७ सर्व हिमज्वर:-औषध घेताच कशाही प्रकारचें ज्वर असले तरी तें औषध घेताच जाऊन पुन: उलठत नाहीत. १२ पुड्या १ रु.

८ प्लेगावर रामबाण औषध:-आजपर्यंत आमचे औषधानें हजारों लोक बरे झाले आहेत करितां प्लेग सुरूं होतांच सर्वांनीं संग्रह तापावर गोळ्या गाठीस मलम, वात चढू नये ह्मणून वातावर मात्रा याचा एकवार अनुभव पहावा गुणाबद्दल खात्री पटेलच, परोपकारार्थ माफक कि. २ आणे ख. सो.

९ सामानाचा मोठा क्याटलाग मागवा तो फुकट पाठवूं आमच्यांत अपाय-कारक पदार्थ अगदीं नसून पूर्ण खात्रीची असल्याबद्दल असंख्य सर्टिफिकीटें आहेत. याशिवाय मोठमोठ्या रोगावर अनेक औषधें ग्रंथोक्त रसायने भस्म चूर्ण. गुटिका, आसव, तेलें, सुगंधी अत्तर, माफक दरानें मिळतात. अनुपान खर्डा सोबत टपाल खर्च वेगळा पडेल लिहिणें किंवा व्ही. पी. नें पाठवूं छापिलें मान फळविश्यास रोगाचे निदान चिकित्सा कळवूं.

अत्यंत आगत्याची सुचना.

आपला समज नरुद्योगी आळशी बनल्यामुळें, एकदा जो धंदा सुरु केला त्याचचें अनुकरण हुबेहुब नक्कल करून पाहिजे त्यानें करावें आमचे जाहिरातीस कोंकण, वऱ्हाड, गुजराथ, महाराष्ट्र इ० प्रांतांत ऊत आला असून आमच्या आंजर्लें वगैरे गावांतून तो पुण्यापर्यंत येऊन आणखीही नवीन जाहिराती सुरूं होत आहेत. अशा जाहिराती किंवा ते लोक याची आमास निंदा किंवा स्तुती मुळींच करणें नाहीं. इंग्रजी राज्यांत आपली थोरवी गाण्यास ज्याचा तो स्वतंत्र आहे आह्मास ग्राहकांस सुचविणें हेंच कीं ज्यांचा कारखाना आज सतत १९।२० वर्षें अव्याहत सुरूं असून ज्यांचे औषधावर मोठाले डाक्टरांनी सर्टिफिकीट दिलें, ज्यांच्या औषधींनें कोट्यावधी ग्राहक रोग मुक्त झाले व नित्य होत आहेत त्यांचीच औषध नेहमीं उपयोगात आणणें अत्यंत हितकारक आहे यापुढें जरी हजारों जाहिराती प्रसिद्ध झाल्या तरी आमची जाहिरात न बदलतां व कोणाचीही निंदा न करता अशाच रितीनें कायम राहून हा सार्वजनिक व कल्याणकारीत असलेला व्यवसाय नवीन नवीन उपयुक्त सुधारणा करून उर्जितावस्थेस आणण्याची खटपट करूं. आज पर्यंत आमचे खटपटीनें यशहि बरेंच आलें आहे, करितां सकल आर्य बंधुस व ग्राहकांस इतकीच प्रार्थना आहे कीं, रोगमुक्त होण्यास आमचींच औषध अत्यंत गुणकारक आहेत. तीच सर्वांनीं वापरावा, एकवार अनुभवानें खात्री होईल इतर जाहिरातीशीं आमचा बिलकूल संबंध नाहीं, हें लक्षांत ठेऊन औषध मागणें तीं खालील पत्यावर बिनचूक मागवावी ह्मणजे खरी गुणकारक औषधें मिळून हटकूण व त्वरित आरोग्य येईल- नं. १

कृष्णशास्त्री पेंडसे वैद्य

पत्ता:—मुर्डी ता. दापोली जि० रत्नागिरी.

ORIENTAL GOVERNMENT

LIFE ASSURANCE COMPANY

LIMITED

ESTABLISHED IN 1874.

HEAD OFFICE—BOMBAY

CHIEF AGENCY FOR C. P., BERAR & KHANDESH

Head—Quarters—Nagpur C. P.

FUNDSEXCEED THREE CRORES AND THIRTY LAKHS

CLAIMS PAID FOR OVER TWO CRORES

IMMEDIATE SETTLEMENT OF CLAIMS

If there be one thing of more importance than another in connection with Life Assurance, it is, when claims arise, that the amount due under the policy oe paid to the Claimants at the earliest possible date. This the Directors of the 'Oriental' keep well before them and act up treating heir clients with the utmost liberality.

UNQUESTIONABLE SECURITY.

It is not sufficient to read that a Company's funds amount a given sum, but it is essential to know how such Funds are invested if in miscellaneous and risky investments or how secured.

The Funds of the 'Oriental' are invested in Government Securities and lodged with the Government Official Trustee of Bombay and terms of the Company's Trust Deed, as Security for Claims arising, though decease of assured lives, and endowment policies matured.

Gvernment Offices, professional men, Tradesmen and others employing portion of their annual income or profits in effecting life policies create fund equivalent to the savings of many years.

No man can be sure how long he will live, and although he may save money yet if he dies early, before he had time to save much, his wife and family may be in distress. Life Assurance is a means by which this danger is not over. Life being so uncertain, the sooner a man makes up his mind to assure his life the better. Once satisfied of the propriety of the step, do not delay. There are numerous instances in the records of the Oriental' where the delay of a month or less, has left the family withou the intended provision.

Influential and energetic Agents wanted. For terms please apply to the undersigned.

Prospectuses, forms, and any further information can be obtained on application—

M. DESOUZA.

CHIEF AGENT.

Nagpur.

हें पत्र आकोला येथें कैलासवासी खंडेराव बाळाजी फडके यांच्या वऱ्हाडसमाचार छापखान्यांत नारायण खंडेराव फडके यांनीं सदाशिवआश्रमांत छापून प्रसिद्ध केलें.

वऱ्हाडसमाचार.

BERARSAMACHAR

वर्ष ४४] आकोला, वऱ्हाडसमाचार सोमवार तारीख १६ माहे मे सन १९१० [अंक १७

वर्गणीचे दर

आकोल्यांतील लोकांस........१ रुपया
बाहेरगांवा ट. हां. ....२ रुपये
वर्गणी आगाउच घेण्याची वहिवाट ठेविली आहे.

नोटिशींचे दर

दर ओळीस दीड आणा.
हेडिंगच्या दोन ओळी धरल्या जातील
नोटीस सुवाच्य असली पाहिजे.

सुचनाः— गुरुवारच्या अंत येणाऱ्या नोटीसा त्याच आठवड्यांत घेतल्या जातील पुढें येणाऱ्या नोटिसास स्पेशल चार्ज पडेल.

जाहिरात

मुंबई ब्यांकेची सेव्हिंग ब्यांक.

या बँकेंत खालीं दिलेल्या अटीवर ठेवी ठेवितां येतात.

कोणत्याही वर्षाचे १ ले जानेवारी आणि ३१ दिसेंबर याच्या दरम्यान एक हजार रुपये पर्यंत पैसा ठेविला जाईल.

ठेवी दोन अथवा अधिक इसमांच्या नांवावर ठेवतां येतील आणि तो पैसा त्या पैकीं एकास अथवा जास्त इसमांस अगर त्यापैकीं मयताचे मागें राहील त्यांस काढतां येईल

व्याज दर साल दर शेंकडा तीन रुपये प्रमाणें दिलें जाईल. व्याजाची आकारणी प्रत्येक महिन्याची जी कनिष्ट शिल्लक असेल तिजवर केली जाईल. मात्र पांच हजारांवरील शिल्लक रकमेस व्याज नाहीं नियमाच्या प्रती बँकेंत अर्ज केला असतां मिळतील

मुंबई ब्यांक G. A. Phillips.
आकोला ९।९।०९ एजंट
नं ७३

नाशिकचा शुद्ध व घाटदार सोन्या चांदीचा माल.

सोन्याच्या टुशा, वज्रटीका, अग्रफुलें फिरकीचीं व गुलाबाचीं फुलें, नाग, मुदा डोईचेनग, पुतळ्या, गोल व अटपैलु मणी इ०

चांदीचीं भांडीं, उपकर्णीं, गडवे, पेले, फुलपात्रें, पातेल्या, गडव्या, झाऱ्या, पळ्या, ताटें, तबकें, अत्तरदाण्या, गुलाबदाण्यव वाट्या, करंडे, कुयऱ्या, मासोळ्या, व सर्व प्रकारचे दागीने मिळतील.

विशेष माहितीकरितां क्याटलाग पाठवूं, मालाचे खरेपणाबद्दल जोखीनदार आहे.

लक्षमण आत्माराम अंबेकर
नाशीक.

नो. नं. ट ७६

नोटीस

(१) बनी मर्द लक्षमण व (२) दगडू वल्द देवाजी आणि (३) धनु वल्द देवाजी व (४) नकाई मर्द देवाजी जात धनगर सर्व राहणार परगणें पिंजर ता० आकोला यांना:—

लक्षमण वल्द मल्हारी जात धनगर रा० आलेगांव ता० बाळापूर याजकडून देण्यांत येते कीं बनी ही माझी लग्नाची बायको असून हिला माहेरीं म्हणजे नंबर २ ते ४ यांचे येथें जाण्यास बरेच दिवस झाले. हिला आणण्यासाठीं मी पिंजर येथें अनेक वेळ आलों असतां नंबर २ ते ४ यांनीं बनी ही माझे घरीं नांदणूक करण्यासाठा येण्यास तयार असतांहि तिला येऊं न देतां माझ्याशीं तंटा केला व फारकती मागूं लागले या मुळें मला परत येणें भाग पडलें. आतां या द्वारें कळविलें जातें कीं ही नोटीस पावल्या पासून बनी हिनें नांदणूकीसाठीं माझ्या घरीं आलेगांव येथें आठ दिवसांत यावें किंवा नंबर २ ते ४ यांनीं कांहीं अडथळा न आणतां आणून घालावें मी फारकती देण्यास तयार नाहीं व तिला विनाकारण ठेविलें व तोही राहिली. यामुळें तिचे खावटीचा मजवर कोणताच बोजा नाहीं. यांत कळविल्या प्रमाणें नघडल्यास मला कायदेशीर इलाज करावा लागेल त्याचे खर्चाची जाखीम सर्वांवर राहील. त्याच प्रमाणें सर्व लोकांस प्रसिद्ध होण्यास सुचविलें जातें कीं बनी हिच्याशीं कोणी पाट लावू नये. लाविल्यास तो अपराधी होईल. याची एक एक प्रत सर्वांस निरनिराळी पाठविली आहे. कळावें ता० २९-१९१० इ.

सही
लक्षमण वल्द मल्हारी नि० खु०
हातची रेघ

नो. नं. ठ ६९

जाहिर नोटीस

सर्व शेट सावकार पाटील पटवारी इतर सर्व लोकांस खालीं सही करणार यांजकडून या जाहिरनोटीशीनें कळविण्यांत येतें कीं, मयत जयनाई मर्द लक्षमण बुवे ही मौजे पिंपरी गौळी येथें मरण पावली. तिनें मरण्यापूर्वीं आपलीं स्थावर जंगम इस्टेटीचे आम्हास तारीख ९-४-१० रोजीं मृत्युपत्र करून दिलें त्या आधारें आम्ही तिच्या स्थावर जंगम इस्टेटीचे १ कृष्णा वल्द हिराजी. २ मानाजी वल्द नारायण व मी भिवा वल्द दत्तू असे ३ तिचे पूर्ण मालक झालों आहों. जयनाई मर्द लक्षमण ही आमची फुई होती. तिचा मुलगा खंडू तिचे पूर्वींच मरण पावला. त्याची बायको मैनी मर्द खंडू ही फक्त अन्नवस्त्राची मालकीण आहे तरी तिचे पासून कोणी मृत्युपत्रांतील जिनगी मौजे रोहर तालुके बाळापूर येथील सर्व्हे नंबर ७७ चें सालीम व घर धनयचें, खांब १२, पागेचे खांब १८ मिळून ३० खांब व जंगम जिनगी बैल २ व भांडी-कुंडीं ह्या जिनगीचे कोणी गहाण खरेदी खत वगैरे करून घेऊं नये. घेतल्यास तें रद्द असे कळावें तारीख ९-५-१०

सही,
भिवाजी वल्द दत्तूजी बाघ द. खु.

नो. नं. ठ. ६६

नोटीस

बेशमी- भागर्थी मर्द पांडू पाटील रा० भेनगांव ता० खामगांव यांस:——

खालीं सही करणार याजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं तूं माझी गंधर्वाची बायको असून तुझ्या मामानें तुला आजीच्या निमित्तानें माझे घरून नेलें. त्याला बरेच दिवस झाले मी दोन तीन वेळां तुजला नेण्यास आलों. तूं आली नाहीं मी असें ऐकतों कीं, तूं दुसरा गंधर्वाचा नवरा करून जाणार आहे तरी या नोटीशीनें कळविण्यांत येतें कीं नोटीस पावल्यापासुन पंधरा दिवसांचे आंत तूं माझे घरीं दागिन्या मुद्रां निघून यावें. मी वागविण्यास कबूल आहे. तुझ अंगावर दागीने आहेत ते येणें प्रमाणें —

गुंडवाळ्याचा जोड १, तोळे ४० चांदीचा.
चांदीच्या कोपरवळ्याचा जोड १ तोळे ३२
पुतळ्या ४ व मंगळसुत्र १ मिळून तोळे १॥। सोनें.
पोलट तोळे ४ चांदीचे.
पाटल्या चांदीच्या तोळे ८.

वर लिहिलेल्या डागीन्यामुद्रां बरील मुदतींत तूं यावें. न आल्यास कायद्या प्रमाणें तजवीज केली जाईल. कळावें. तारीख ७ माहे मे सन १९१० इ०

सही
पांडु वल्द रावजी पाटील झाडेगांव
ता० खामगांव अज मुक्काम
आकोला द० खु०

नो. नं. ६७ ठ

नोटीस.

नोटीस बेशमी — अबदूल सतार वल्द सेखलाल मुसलमान वस्ती नांदुरे ता० मलकापूर जि० बुलडाणा यांस:—

खालीं सही करणार याजकडून नोटीस देण्यात येतें कीं मीं तुम्हास अजमासें ६।७ वर्षांपासून कुलमुखत्यार नेमलें होतें परंतु तुम्ही जीं कामें केलीं. त्याचा हिशोब बरोबर दिला नाहीं. ही तुमची लबाडी हल्लीं मजला समजली. त्यावरून तुम्हास दिलेलें मुखत्यारपत्र मी आज तारखेपासून रद्द केलें आहे व तुम्ही ही नोटीस पावल्या पासून आठ ८ दिवसांचे आंत आमचे सर्व कागदपत्र व देण्याघेण्याचे रोखे पुरजे गहाणखतें खरेदीखतें वगैरे सर्व माझे ताब्यांत द्यावीं. व सर्व हिशेब बरोबर समजाऊन द्यावे तसें न केल्यास तुमच्यावर रीतीप्रमाणें काम चालवून मी जी मशी नुकसानी झाली, असेल ती ती सर्व भरून घेईन. मी बोलून चालून अडाणी आहे मला लिहिणें वगैरे मुळींच नाहीं. सबब तुम्हास मुखत्यार नेमिलें होतें. परंतु तुम्ही आमचें काम इमानानें केलें नाहीं व आतां आमचे हिशोबही तुम्ही देत नाहीं व कागदपत्रही देत नाहीं. मला बुडविण्याचा तुमचा बेत झालेला दिसल्यावरून तुम्हास दिलेलें मुखत्यारपत्र मी रद्द केलें आहे तरी आठ दिवसांत माझा सर्व हिशोब बरोबर द्यावा व कागदपत्र माझे मजला द्यावे ह्या प्रमाणें न केल्यास रीतीप्रमाणें तुमच्यावर काम चालविणें भाग पडेल. कळावें. ता० ६-५-१० इ.

सही
दानू सयाजी चोपडे फुलमाळी नि० खु०
वस्ती नांदूरे महमदपूर.

नो. नं. ६८ ठ

जाहिर नोटीस.

सर्व शेट सावकार व इतर सर्व लोक यांस:—

खालीं सही करणार याजकडून या जाहीर नोटीशीनें कळविलें जातें कीं मीं अबदूल सतार वल्द शेखलाल मुसलमान वस्ती नांदूर यांस मुखत्यार नेमिलें होतें परंतु त्याची माझे कामांत लबाडी दिसून आल्यावरून सदरहू इसमाचें मुखत्यारपत्र मी आज तारखे पासून रद्द केलें आहे तरी सदरहू इसमापाशीं माझे संबंधीं कोणताच व्यवहार कोणी करूं नये जर कोणी त्याच्याशीं माझ्या संबंधीं पैशाचा व दुसऱ्या कोणताही माझ्या नफ्यातोट्याचा व्यवहार केल्यास त्याचा मी जबाबदार नाहीं. कळावें. तारीख ६ माहे मे सन १९१० इसवी.

सही
दानू वल्द सयाजी चोपडे
फुलमाळी राहणार नांदुरा
महमदपूर नि० खु०

नो. नं. ६९ ठ

वर्तमानसार.

हीरा टोळीवरील खटल्यांतील आरोपी भूपेंद्रनाथ बानर्जी यांना गेल्या गुरुवारीं जामिनावर सोडलें होतें. परंतु आतां क्रि. प्रो. कोडाच्या ११० कलमाखालीं पुनः त्यास अटकेंत ठेवल्याचें कळतें.

खुलना येथील ‘ खुल्नावासी ’ पत्राच्या संपादकावर व मुद्रकावर राजद्रोहाचा खटला होऊन गुन्ह्याची शाबिदी झाल्या. नंतर पत्राचा छापखाना सरकार जप्त झाला होता. परंतु नंतर सरकारनें छापखाना मालकांचें स्वाधीन केल्यामुळें ‘खुल्नावासी’ पत्र पुनः निघूं लागलें आहे.

बारिसालच्या डिस्ट्रिक्ट मॅजिस्ट्रेटनें तेथील नॅशनल मशीन प्रेसचे मालकास इशारतीचें पत्र लिहिलें आहे. या छापखान्यांत छापून निघणाऱ्या ‘ हितैषी ’ नांवाच्या पत्रांत ‘ सर्वत्र आनंदीआनंद ’ या माथळ्याखालीं प्रसिद्ध झालेला लेख राजद्रोही स्वरूपाचा आहे, असें या पत्रांत लिहिलें असून या संबंधांत एकदम जामीनगत रक्कम ठेवण्याची नोटिस काढण्यापूर्वी आपली वर्तणूक सुधारण्याला या आगाऊ सूचनेनें मी तुम्हांला संधि देत आहे असें सदरील पत्रांत छापखान्याच्या मालकास कळविण्यांत आलें आहे.

चीनहून अशी बातमी आली आहे कीं वैवूपूनीं ल्हासाचे रेसिडेंट ल्यूयू यांना पुढील आशयाची तार पाठविली आहे:— दलाई लामा यांचा अपराध माफ केला आहे; ते जर तिबेटांत परत येतील तर त्यांची योग्य बडदास्त ठेवून आपल्या मतप्रचाराकरितां वुताय पर्वतावर त्यांची रवानगी करण्यांत येईल.

अमूल्य दत्त याजवर हत्यारांच्या कायद्याखालीं खटला होऊन दीडवर्षाची सक्तमजुरीची शिक्षा झाली होती, ती शिक्षा तो सध्यां भोगीत आहे. याशिवाय ता. ९ रोजीं बंदुका चोरल्याबद्दल फरीदपूरच्या मॅजिस्ट्रेटनें त्यास आणखी तीन महिन्यांची सक्त कैदेची शिक्षा दिली.

बादशहा एडवर्ड यांच्या मृत्यूसंबंधानें बोलतांना लाहोर येथील चीफ जज्ज वकील व बॅरिस्टर लोकांना उद्देशून ह्मणाले कीं, “ तुमच्यापैकीं कांहीं राजनिष्ठ नाहींत असा आरोप करण्यांत येतो तेव्हां गैरसमज नाहींसे करून आणि अज्ञानी लोकांची चांगली समजूत घालून तुह्मी आपलें कर्तव्य नीट रीतीनें बजाविलें तर या अराजनिष्ठ लोकांचें कांहीं एक चालावयाचें नाहीं. ”

नाशीक येथील कटाचे खटल्यांतील आतांपर्यंत तीस आरोपींचे जबाब दाखल करण्यांत आले आहेत. खटल्याचें काम उद्यां पूर्ण होईल असा अदमास आहे.

राज्यपदारूढ होण्याचे वेळीं इंग्लंडच्या बादशहास जी शपथ घ्यावी लागते त्यांतील मजकूर कॅथोलिक धर्मीयांस मर्मभेदक असल्या कारणानें तो काढून टाकण्यांत यावा, अशाबद्दल मि० रेडमंड यांनीं मि. ॲस्क्विथ यांना सुचविलें आहे व या दुरुस्तीस पूर्वी एक वेळ संमति मिळाली असल्याचेंही त्यांनीं लिहिलें आहे.

एडवर्ड राजेसाहेबांचें शव १७ मे रोजीं वेस्ट मिनिस्टर हॉलमध्यें नेण्यांत येईल तेथें तें मंगळवार बुधवार व गुरुवार या तीन दिवस उघडें राहील व ता. २० मे रोजीं दफनविधि करण्याकरितां तें वुइडसर हॉल मध्यें नेण्यांत येईल. नेदर्लंडचे राजे अल्फॉन्सो व प्रिन्स हेनरी हे दफनविधीच्या वेळीं हजर रहाणार आहेत.

गुरुवार ता. १२ रोजीं संध्याकाळीं ५ वाजतां कलकत्ता येथें टाउन हॉलच्या पायऱ्यांवर कलकत्याचे शेरीफ पांचवे जॉर्ज बादशहा राज्यारूढ झाल्याची द्वाही फिरवितील आणि त्यानंतरचा त्यांचा जाहिरनामा वाचून दाखवितील असें गॅझेटच्या जादा अंकांत प्रसिद्ध झालें आहे. त्या वेळीं सर्व सरकारी अधिकाऱ्यांनीं व खासगी लोकांनीं हजर रहावें अशी विनंति करण्यांत आली आहे.

चोरीचें पिस्तुल आपणांजवळ ठेवून त्याचा वापर करण्याच्या आरोपावर पूर्णचंद्र शा, शंभू उरिया व त्याची आई यांवर चवथ्या प्रेसिडेन्सी मॅजिस्ट्रेटसमोर खटला चालला होता, त्याचा [ता. १०] रोजीं निकाल झाला. दुसऱ्या व तिसऱ्या आरोपींच्या रहाण्याच्या खोलीची झडती घेत असतांना पोलिसांना एक पिस्तुल, कांहीं काडतुसें व दारू असे जिन्नस सांपडले. पहिल्या आरोपीनें हे जिन्नस दुसऱ्या दोन आरोपींकडे लपवून ठेवण्याकरितां दिले, असें प्रॉसिक्यूशनचें ह्मणणें होतें, त्यावर मॅजिस्ट्रेटचा विश्वास न बसल्यामुळें त्यांनीं पूर्णचंद्रास सोडून दिलें आणि दुसऱ्या व तिसऱ्या आरोपींना अनुक्रमें सहा व तीन महिन्यांची सक्त मजुरीची शिक्षा दिली.

अलेक्झांड्रा राणीसाहेबांनीं सर्व राष्ट्रास पुढील आशयाचा निरोप पाठविला आहे:— या माझ्या पराकाष्ठेच्या असह्य दुःखांत लहानथोर सर्व दर्जाच्या लोकांनीं मजबद्दल जी सहानुभूति व्यक्त केली तिजबद्दल मी सर्व राष्ट्राचे प्रजेचें मनःपूर्वक आभार मानिते. माझ्या प्रिय पतीच्या निधनानें माझ्या एकटीचेंच सर्वस्व नष्ट झालें आहे असें नसून सर्व राष्ट्राचा परम स्नेही, पिता व राजा अकस्मात इहलोक सोडून गेल्यानें सर्वांची कधींही भरून न येणारी अशी हानि झाली आहे. ईश्वरानें मजवर ही परमावधीची आपत्ति आणिली आहे, ती सहन करण्यास तोच मला सामर्थ्य देवो ! ईश्वरी इच्छेनुसार होणें तें व्हावयाचेंच, अद्यापि मला पुष्कळच सहन करावयाचें आहे; तें करण्यास माझे अंगीं शक्ति येण्याकरितां तुह्मी आपल्या उपासनेंत मजसंबंधानेंही प्रार्थना करा. माझा प्रिय पुत्र जॉर्ज यास मी तुमच्या स्वाधीन करीत आहे, त्याच्या प्रिय पित्याबद्दल तुमचे मनांत जशी निष्ठा वसत होती, या प्रमाणें त्याबद्दलही असावी अशी माझी विनवणी आहे. तो आपल्या प्रिय पित्याचें उदाहरण डोळ्यापुढें ठेवून वागेल आणि तो व त्याची भार्या तुमचें प्रेम संपादन करण्यासारखेंच वर्तन ठेवतील अशी माझी खात्री आहे.

हरद्वार येथील गुरुकुल संस्थेचे पूर्वी गव्हर्नर असलेले महात्मा मुनशीराम यांनीं आपल्या ‘ सद्धर्मप्रचारकां ’त एक लेख लिहून पोलिसांची आपल्या हालचालीवर सक्त नजर असते, व सध्यां आपली प्रकृति चांगली नसल्यामुळें या पोलिसांच्या टेहळणीपासून आपणांस विशेषच त्रास होतो अशी तक्रार केली आहे. ते ह्मणतात:— आर्यसमाजाकरितां प्रत्यक्ष काम करण्याचें माझ्या अंगीं सामर्थ्य नसल्यानें मी सर्व कामांतून आतां आपलें अंग काढून घेतलें आहे. असें आहे तरी पंजाब पोलिसांची मजवर नजर आहे. संयुक्त प्रांताच्या सरकारला माझ्या राजनिष्ठेबद्दल पूर्ण खात्री वाटते असें असतां पंजाबांतील पोलिसांनाच मजविषयीं शंका कां यावी हें समजत नाहीं. शिवाय पंजाबचे लेफ्टनंट गव्हर्नर सर लुई डेन यांनीं आर्यसमाजाला पत्र लिहून सरकारचे मनांत आर्यसमाजाबद्दल कांहीं संशय नसल्याचें कळविलें आहे.

हार्टसमन नांवाच्या एका युरोपियनास एका रामचरण नांवाच्या गाडीवाल्यानें लाठीनें मारल्याबद्दल त्यास तीन महिने सक्तमजुरीची शिक्षा झाली आहे.

बरा येथील दरोड्याच्या खटल्यांत आरोपी लालमोहन दे याजवर हल्लीं खटला चालू आहे. जून १९०८ ते फेब्रुवारी १९१० पर्यंत तुह्मी कोठें होता असा त्यांना एक प्रश्न विचारण्यांत आला आहे. आरोपी आपला जबाब तयार करीत आहे.

बरद्वान तालुक्यांतील बाराकर गांवीं मि. शेरिडन या एका युरोपियनानें ता. १ रोजीं आपल्या बायकोचा पिस्तुल मारून खून केला. जवळपासचे लोक त्या ठिकाणीं धाऊन येताहेत असें पाहून मि. शेरिडन यांनीं तेंच पिस्तुल स्वतःस मारून घेऊन आत्महत्या केली. पोलीस तपास चालू आहे.

पेशावर नजीक नुकतेंच हिंदु—मुसलमानांमध्यें झालेल्या दंग्या संबंधानें रावबहादूर ना. हरिचंद्र यांनीं सरहद्दीवरील प्रांताच्या कमिशनरकडे पत्र पाठवून हिंदु लोकांच्या अडचणी कमिशनर साहेबांच्या कानावर घालण्याकरितां व हिंदु-मुसलमानांत सलोखा व स्नेहभाव होईल असे उपाय सुचविण्याकरितां हिंदुचें एक डेप्युटेशन पाठविण्यास परवानगी देण्याविषयीं विनंती केली होती. कमिशनर फिरतीवर असल्यामुळें या पत्राचें अद्यापि उत्तर आलें नाहीं. या डेप्युटेशनवर पंजाब व वायव्य सरहद्दीवरील प्रांत या भागांतील उच्च दर्जाचे व वजनदार हिंदु लोक असणार आहेत.

बारिसालवर बसविलेल्या गुरखा पोलिसापासून अद्याप तेथील लोकांची सुटका झाली नाहीं. मधून मधून पोलिसाचे व लोकांचे खटके उडतात. परवां एका सन्माननीय वकिलाचे चिरंजीव सायकलवर बसून जात असतां पोलिस शिपाई मध्यें आल्यामुळें दोघेही पडले, उठल्यावर पोलिस बहादुरानें त्या तरुण गृहस्थास लाथ मारली. तिची परत फेड त्या तरुण गृहस्थाकडून होतांच आणखी दोघे गुरखे पोलिस धांवत येऊन त्या सर्वांनीं मिळून त्या तरुण गृहस्थास चोप दिला व त्यामुळें त्यास बऱ्याच जखमा झाल्या.

नाशीक येथील कटाच्या खटल्याच्या चौकशींत पुरावा दाखल करून घेण्याचें काम काल (ता. ११) रोजीं पुरें झालें. आतां त्य संबंधांत मॅजिस्ट्रेटला अखेरचा हुकूम देण्याचें मात्र राहिलें आहे. आरंभीं या खटल्यांत एकंदर ८४ आरोपी होते; त्यांपैकीं सात जणांवर स्पेशल ट्रायब्यूनलपुढें खटला होऊन त्यांतील सहांना फाशीची व जन्म ठेपेची शिक्षा झालेली आहे. बाकींच्यापैकीं चार आरोपींचा गुन्हा माफ केला आहे. तिघांना निरपराधी ठरविलें आहे. एक मेला आहे आणि दुसऱ्या पांचांची हत्यारांच्या कायद्याखालीं स्वतंत्रपणें चौकशी चालली आहे. तेव्हां बाकी राहिलेल्या ३९ आरोपींना हायकोर्टाच्या स्पेशल ट्रायब्यूनलपुढें चौकशी होण्याकरितां कमिट केलें जाईल. त्यांजवर इं. पी. कोडाच्या १२१, १२१ अ व १२२ आणि हत्यारांच्या व स्फोटकारक द्रव्यांच्या कायद्याच्या कलमाखालीं आरोप ठेवण्यांत येतील.

हांगकांग बंदरांतील रॉयल गॅरिसन ३ तोफखान्यांतील गोलंदाज व्रेन यानें एक जपानी इसमास हांगकांग बंदरांत येण्याची पूर्वेकडील वाट रोखली जाईल असा लीगम किल्याच्या भागचा नकाशा काढून घेत असतां पकडलें आहे.

लाल मोहन दे यानें मॅजिस्ट्रेटसाहेबांस आपण गुप्त असल्याचें कारण असें दिलें आहे कीं, जून १९०८ पासून मी स्वदेशी माल विकत होतों व यात्रा करीत होतों.

नाशिक जिल्ह्याचे माजी कलेक्टर मि. ए. एम. टी. जॅकसन यांचा अत्यंत निर्दयपणें अकालीं खून झाल्याकारणानें त्यांच्या पत्नीस तहाहयात सालीना १७० पौंड त्यांच्या मातुश्रीस २२० पौंड मिळावे असा हुकूम हिंदुस्थानचे स्टेट सेक्रेटरी साहेबांकडून प्रसिद्ध झाला आहे. इंडियन सिव्हिल सर्व्हिस फॅमिली पेनशनच्या नियमांप्रमाणें मि. जॅकसन यांच्या फॅमिलीस मिळणाऱ्या सालीना ३०० पौंड पेनशनच्या रकमे शिवाय वरील खास पेनशन सरकारांतून मंजूर झालें आहे.

‘ अनलप्रभा ’ पत्राच्या मुद्रकावरील राजद्रोहाच्या खटल्यांत आरोपीनें गुन्हा नाकबूल केला, परंतु त्याच्या वकीलानें गुन्हा कबूल केला. आपल्या वकीलाला योग्य सल्ला देण्यास आरोपीस वेळ मिळावा ह्मणून चीफ प्रेसिडेन्सी मॅजिस्ट्रेटनें खटला कांहीं दिवस तहकूब ठेविला आहे.

हिंदुस्थानांतील महर्घतेसंबंधानें मि. के. एल. गुप्त चौकशी करतील त्यावेळीं त्यांना एक डेप्युटेशन मदत करणार असल्याचें कळतें. ही चौकशी करीत असतां सिमला व कलकत्ता या ठिकाणीं मात्र थोडें रहातां येईल; इतर शहरीं आसपास बराच प्रवास करावा लागेल. ही चौकशी पुरी होण्यास निदान एक वर्ष तरी लागेल.

डेली टेलिग्राफची सूचना:- हाउस ऑफ लॉर्डस्च्या दुरुस्तीचा प्रश्न १९११ पर्यंत लांबणीवर टाकावा; मध्यंतरी दोन्ही पक्षांच्या लोकांनीं आपसात वाद मिटेल असें बोलणें करावें, पांचवे जॉर्ज बादशहा यांना संकटांत टाकणें राष्ट्राला खपणार नाहीं.

हिंदुस्थान सरकारच्या सॅनिटरी कमिशनरकडून पुढील प्रेस नोट प्रसिद्ध झाली आहे:-- मुंबई येथें भरलेल्या मेडिकल कॉंग्रेसमध्यें सर्पदंशावर काय उपाय योजावा या संबंधानें कित्येक निबंधांतून विवेचन झालें होतें. यापैकीं एका निबंधांत एकाद्या रक्तवाहिनींतून पोटॅशियम परमॅंगेनेटचें सोल्यूशन पिचकारीनें घालून रक्तप्रवाहांत तें मिसळेंसें करावें असा इलाज सुचविला होता. पोटॅशियम परमॅंगेनेटचा इलाज सर्पदंशावर कितपत लागू पडेल हें पहातांना रक्तप्रवाहांत पोटॅशियम परमॅंगेनेटचें सोल्यूशन सोडणें सर्वस्वी अनपकारी आहे किंवा काय या संबंधीं प्रयोग करून पाहणें जरूर पडलें. या प्रयोगांवरून असें ठाम ठरलें आहे कीं रक्तवाहिन्यांतून हें रसायन घालणें अत्यंत धोक्याचें आहे. हा उपाय कोणीही उपयोगांत आणूं नये. मुंबईतील प्रयोगशाळेंत केलेल्या प्रयोगांची सविस्तर हकीकत लवकरच 'इंडियन मेडिकल गॅझेट'-च्या अंकांत प्रसिद्ध केली जाईल.

कलकत्ता येथील चवथ्या प्रेसिडेन्सी मॅजिस्ट्रेटच्या कोर्टांत पूर्णचंद्रशहा, इंदू उरिया आणि त्यांची आई या तीन आरोपींची पिस्तुल चोरून विकल्याबद्दल १० रोजीं चौकशी चालू होती. दुसऱ्या व तिसऱ्या नंबरांच्या आरोपीच्या खोलींत पोलीसला पिस्तुल व काडतुसांचें पुडकें सांपडलें होतें. मॅजिस्ट्रेटनीं पहिल्या आरोपीस निर्दोषी ठरवून दुसऱ्यास व तिसऱ्यास अनुक्रमें ६ व ३ महिने कैदेची शिक्षा दिली.

डेली मेल पत्रांत सातवे एडवर्ड बादशहांवर जो अग्रलेख प्रसिद्ध झाला आहे त्यांत ह्मटलें आहे कीं, बिआरिझ येथें बादशहा आजारी झाल्यापासून तुह्मी आतां राजकारभारांत लक्ष न घालतां स्वस्थ बसावें अशी डॉक्टरनें त्यांना सल्ला दिली. परंतु ते ह्मणाले:--"छेः, खुर्चीला पाठ टेंकून मी अखेरपर्यंत लढत राहणार!" आणि हे त्यांचे शब्द अखेर खरे ठरले.

एका बंगाली ख्रिस्ती मनुष्यानें व बाईनें मेसर्स लियान आणि लियान कंपनीचें पिस्तुल चोरून विकल्याबद्दल त्यांना अनुक्रमें ६ व ३ महिने सक्त मजुरीची शिक्षा झाली आहे.

येत्या आलाहाबादच्या प्रदर्शनाकरितां एका जर्मन कंपनीकडून वायुनौका आणि एका इंग्लिश कंपनीकडून उड्डाणयंत्रें पाठविण्यांत येणार आहे. प्रदर्शनाच्या पूर्वेकडील जागेंत असल्या तऱ्हेच्या यंत्राकरितां जागा राखून ठेविली आहे व त्यास 'विमानांचा तबेला' असें नांव दिलें आहे.

वऱ्हाडसमाचार.

वैशाख शुद्ध ८ शके १८३२ दुर्मतिनामसंवत्सरे

राजराजेश्वर पांचवे जॉर्ज.

—::*-:*:*।

परलोकवासी बादशहा सातवे एडवर्ड यांच्या शोकजनक निधनाची वार्ता आमच्या वाचकांस कळविण्याचा अत्यंत दुःसह प्रसंग गेल्या आठवड्यांत आला. त्या प्रसंगीं आह्मी ह्मटल्याप्रमाणें ब्रिटिश साम्राज्याची झालेली ही हानी सर्व जगांतील राष्ट्रांनीं आपली मानून खुद्द एडवर्ड बादशहा विषयीं व ते ज्या साम्राज्याचे मेरू होते त्या विषयींचा आपला आदर व्यक्त केला आहे. बादशहांच्या वियोगामुळें जनता दुःखांत निमग्न झाली, सर्वांनीं आपआपले व्यापार-व्यवसाय एकदम बंद ठेविले, राजकारणी पुरुषांनीं पक्षभेद विषयक प्रपंचाला आळा घातला, सारांश एडवर्ड बादशहांच्या साम्राज्याला आपल्या शांतिमय कारकीर्दीचा चटका लावून एकाएकीं निघून गेले ह्मणून सर्व समाज स्तंभित व शून्य झाला आहे. समाजाची अशी स्थिती व्हावी हें अगदीं साहजिक आहे. पण राष्ट्रविषयक राजकारणासंबंधींची जाबाबदारी मोठी निष्ठुर आहे. आपल्या प्रिय राजाबद्दल ती पुरतेपणीं रडूं देखील देत नाहीं. राजाच्या अंतकालसमयीं वैद्यराजांचा हात त्या राज्यवैभवशाली रोग्याच्या नाडीवर असतो आणि त्याच वैद्यराजाच्या शेजारीं उभ्या असलेल्या राजकारण धुरंधरांच्या पोटांत एक प्रबल व उच्च अशी मनोवृत्ति निराळेच विचार उत्पन्न करीत असते. हा एक प्रकारचा विरोधाभास आहे. पण तो त्या व्यक्तींचा दोष नाहीं. ते ज्या स्थानीं असतात त्या पदाशीं संलग्न असलेल्या जबाबदारींतलाच अनुपेक्ष्य असा भाग आहे. परम भाग्यशाली परम प्रिय, अशा राजासाठीं व पित्यासाठीं डोळ्यांतून एकच अश्रुबिंदु बाहेर पडण्याला अवकाश मिळतो न मिळतो तोंच युवराजाला तें सर्व दुःख बाजूला ठेवून अंतःकरण घट्ट करून जबाबदारीच्या जोखडाला खांदा देण्यासाठीं क्षणार्धांत तयार व्हावें लागतें मनुष्यस्वभाव हा चोहोंकडे एकसारखाच आहे किंबहुना मानवी मन सर्वत्र एकाच जातीच्या सामग्रीनें तयार झालेलें आहे, निरनिराळ्या प्रसंगांनीं सर्वांच्या मनांवर एकसारखेच परिणाम होतात. आप्तजनांविषयीं दुःख, महान योग्यांपासून तों अज्ञानी बालकांपर्यंत सर्वत्र सारखेंच असतें. कोणी तें बाहेर प्रकट होऊं देतो, कोणी तें आंतल्या आंत दाबून टाकतो इतकाच फरक. उसन्या कन्येच्या तात्कालिक विरहानें कण्वासारख्या महातपोनिष्ठाच्या अंतःकरणांत जो दारुण दुःखकोलाहल उत्पन्न झाल्याचें संस्कृत कविवरानें दाखविलें तोच सर्व मानवी प्राण्यांच्या अंतःकरणांत प्रियजनांच्या वियोगसमयीं होतो. त्या शोकावेगाला आवरून धरण्याला महान योगी समर्थ झाला नाहीं. इतका तो शक्तिमान आहे. आणि त्याचें कारण इतकेंच आहे कीं तो शोकावेग नैसर्गिक आहे, मनुष्यनिर्मित किंवा यंत्रनिर्मित नव्हे. पण प्रियजनविषयक शोक जसा नैसर्गिक तसेंच कर्तव्यहि ईश्वरनिर्मित आहे. तें कोणीही मनुष्यानें बळेंच आपल्यामागें लावून घेतलेलें नाहीं. कर्तव्याची जाणीव प्रत्येक मनुष्याच्या मनांत यथाकालीं उत्पन्न व्हावयाचीच. पण जसें दुःख विवेकानें दाबून ठेवलें जातें तसें कर्तव्य विचारशून्यतेनें, मोहानें विसरलें जातें. दोन ईश्वरी भावनांत हा येवढा फरक आहे. एकाच्या अगदीं उलट दुसऱ्याची स्थिति आहे. ती अशी नसती तर केवढा मोठा आनंददायक चमत्कार झाला असता! पण तसें होऊं नये अशी ईश्वराचीच इच्छा दिसते. हीच विधात्याची अगम्य करणी आहे, हाच संसार आहे. जसें असावें ह्मणून मनुष्य इच्छा करतो तसें तंतोतंत आयतें तयार असत नाहीं. त्याचीं साधनें मात्र सर्वांना उपलब्ध असतात. त्या साधनांच्या उपयोगाचें ज्ञान सर्वांना देवून ठेवलेलें आहे. पण या शिदोरींत कांहीं तरी कमी ठेवलें आहे आणि ती समस्यापूर्ती करण्याचें मनुष्याकडे सोंपविलेलें आहे. तें बिकट कार्य करण्यांत यशस्वी झालेले तेच मनुष्यपणाला योग्य होत. बाकीच्यांनीं मनुष्यदेह मात्र धारण केला, मनुष्यकृति त्यांनीं केली नाहीं असें ह्मणावयास मुळींच हरकत नाहीं, अशा प्रकारचें कर्तव्य एकदम आचरावयाची जबाबदारी ज्यांच्या शिरावर येऊन पडते त्यांची त्या वेळीं परीक्षाच असते. या परीक्षेंत उत्तम रीतीनें उत्तीर्ण होऊन नवे बादशहा पांचवे जॉर्ज यांनीं आपल्या कारकीर्दीला आरंभ केला आहे. राजसिंहासन कधींही रितें असत नाहीं, एकाचा हात त्यावरून निघतो त्याचक्षणीं दुसऱ्याचा तेथें स्थिर व्हावयास पाहिजे तरच राष्ट्रकार्य सुरळीत चालेल हा राजनीतींतला सिद्धांत आहे. शब्दशः अराजकता क्षणमात्र देखील उद्भवूं न देण्याची खबरदारी कशा कठोर अंतःकरणानें शिरावर घ्यावी लागते हें प्रत्यक्ष राजनिधनप्रसंगीं समाजाला पहावयास मिळते आणि त्यावरून समाजानें एक मोठा धडा घ्यावयास पाहिजे. तो हा कीं सत्तेखेरीज समाज चालावयाचा नाहीं. समाजांतील व्यक्तिमात्राचा प्रयत्न सत्तेच्या विध्वंसाकडे असण्या ऐवजीं सत्तेच्या स्थापनेकडे दृढीकरणाकडे असावयास पाहिजे. अस्तु.

महाराजाधिराज राजराजेश्वर जॉर्ज यांनीं वर सांगितल्याप्रमाणें ब्रिटिश साम्राज्याचा अधिकार आपल्या हातीं घेतला आहे. राजा, पिता व मित्र अशा तीन नात्यांनीं प्रिय असलेल्या परलोकवासी एडवर्ड बादशहांविषयींचें दुःख आवरून धरून त्यांनीं ही जबाबदारी शिरावर घेतली आहे. आणि या जबाबदारीच्या कर्तव्यस्वीकाराच्या समयीं त्यांचेठायीं अखिल ब्रिटिशसाम्राज्याची निष्ठा आहे हेंहि जाहिर झालें आहे. येवढा मोठ्या जबाबदारीचा कार्यभाग शिरावर घेण्याला ते वयानें व अनुभवानें योग्य आहेत. बादशहांचा जन्म सन १८६५ च्या जूनच्या तिसऱ्या तारखेस झाला. ह्मणजे आजमितीस त्यांचें वय जवळजवळ ४५ वर्षांचें आहे. त्यांच्यावर पुढें जी जबाबदारी यावयाची होती तिला अनुरूप असें शिक्षण त्यांना देण्याची तजवीज माजी महाराजांनीं मोठ्या दक्षतेनें केली होती व तिचा पूर्ण फायदा विद्यमान महाराजांनीं घेतलेला आहे. त्यांनीं पृथ्वीच्या पाठीवरील बहुतेक राष्ट्रांत प्रवास केलेला आहे, विशेषतः ब्रिटिशसाम्राज्यांतर्गत सर्व जातींच्या समाजांची त्यांनीं प्रत्यक्ष अवलोकनानें ओळख करून घेतलेली आहे. ते स्वभावतः विचारी, पोक्त, सदय व ज्ञानवंत आहेत. त्यांच्याकडे आलेल्या जबाबदारीला नेटानें तोलून धरण्याइतकी स्थिरप्रज्ञा त्यांचे ठायीं आहे. आपल्या प्रियपित्यानें ज्या मार्गानें चालून सर्व जगाकडून धन्यवाद संपादला त्याच मार्गानें जाण्याची आपली इच्छा त्यांनीं प्रकट केली आहे. अर्थात् या पेक्षां दुसरा कोणताच मार्ग अधिक श्रेयस्कर ठरला नसता. युवराजाच्या पदावर असतांना त्यांचेठायीं साम्राज्यांतील सर्व वर्गांचें प्रेम जडलेलें होतें. इतकेंच नव्हे तर जेथें जेथें त्यांची स्वारी गेली तेथील लोकांच्या मनांत तोच भाव उत्पन्न होत असे. यौवराज्य स्वीकारल्यानंतर त्यांच्याकडे जो प्रथम राजकारणी भाग आला तो आस्ट्रेलियाच्या पार्लमेंटाचा प्रारंभ हा होय. ब्रिटिश साम्राज्यांतील प्रत्येक घटकाला स्वतःच्याकरितां प्राप्य व प्रिय वाटणाऱ्या अशा अनुशासनसंस्थेचा अनावरण विधि आस्ट्रेलियांत करतांना तेव्हांच्या युवराजांनीं आपल्या प्रेमळ वर्तनानें, सहानुभूतिपूर्ण वागणुकीनें सर्वांच्या अंतःकरणांना आपल्याकडे कायमचें ओढून घेतलें. उदात्त विचार व प्रेमपूर्ण उद्गार यांचे योगानें आस्ट्रेलियन प्रजेचीं मनें युवराजांनीं साम्राज्यनिष्ठेंत दृढ केलीं. इतर देशांत सुद्धां जनतेचें प्रेम संपादण्यांत त्यांनीं तसेंच यश मिळविलें. बादशहांच्या प्रजाजनांपैकीं प्रत्येकाला युवराजांच्याठायीं पूर्ण सौजन्य व अपरिमित औदार्य दिसून आलें. प्रेम व सहानुभूति या सात्विक गुणांचा त्यांच्या मनांत प्रभाव दिसून आला. आणि अशा रीतीनें पूर्वजांनीं काबीज केलेल्या देशांतील लोकांचीं मनें काबीज करून आणल्याबद्दल युवराजांविषयीं खुद्द महाराजांस मोठी धन्यता वाटली यांत आश्चर्य कशाचें?

युवराज या नात्यानें महाराजांनीं हिंदुस्थानाला आपल्या भेटीचा जो लाभ दिला तो सर्वांच्या आठवणींत अगदीं ताजाच आहे. युवराजांची आकर्षक मूर्ति व त्यांचे चित्ताकर्षक बोल येणें करून हिंदुस्थानांतील ब्रिटिश प्रजेचीं मनें ब्रिटिश सत्तेच्या ठिकाणीं जास्त दृढ झालीं. आपल्याला सहानुभूतीपूर्वक व उदात्त विचारांनीं वागविलें जावें ही आमची आशा युवराजांच्या आगमनानें पूर्ण झाली. युवराजांनीं मुंबई बंदरांत उतरतांच प्रथम जें भाषण केलें त्या योगानें भावी बादशहांविषयीं समाजाच्या अंतःकरणांत प्रेम उत्पन्न

झालें. नुसतें प्रेमच नव्हे तर स्वीजनांची आकांक्षाहि त्या वेळीं उदयास आली व तीं या पुरुषाच्या हातून पूर्ण होईल असा भरंवसाहि आला. गुणज्ञांनीं आपल्या मनांतले प्रेममय विचार येथे प्रकट केले होते त्याचें परत स्वदेशीं गेल्यावर पुनरुच्चारण केल्यामुळें तो भरंवसा व आशा टिकून राहिली आहे या सर्व कारणामुळें आमच्या मनांत अनेक श्रेयस्कर विचार उंच झळकविणारी अशी व्यक्ति या नात्यानें आम्ही भरतखंडवासी प्रजाजन आमच्या नवीन राजराजेश्वराकडे आतुरतेनें पहात आहों.

अग्निप्रकोप

गेल्या गुरुवारीं रात्रीं बारा वाजण्याच्या सुमारास येथील रा० रा० बिहारीलाल भगुलाल यांच्या दुकानांतून अग्नीचा भडका बाहेर दिसूं लागला आणि थोड्या वेळांत अग्नीच्या ज्वाला चोहोंकडे पसरल्या. प्राणाची हानी झाली नाहीं हें दुःखांत सुख होय. मालाची हानी पाऊण लाख पर्यंत झाली असावी. ह्या आगीनें गांवांतील बाजाराची शोभाच घालविली. आगीचे लोळ फार भयंकर असून तीन चार कोसांवरून दिसत होते. तीन तीन मजल्यांच्या इमारती धडाधड जमीनदोस्त झाल्या तेव्हांचा तो देखावा पाहण्यासारखा होता. आग विझविण्याच्या कामांत मे० टोल्मीन पोलीस सुपरिंटेंडंट आदि करून पोलिस अधिकारी, मुनसिपल सभासद वगैरे मंडळींनीं चांगली मेहनत घेतली म्हणून आग न वाढतां सर्व आळी बचावली. आग विझविण्यासंबंधानें कायमची व्यवस्था कांहींच नसते. आग लागल्यावर पंप वगैरेसाठीं मागणी होऊं लागते. नळाचें पाणी सुटे पर्यंत कमींतकमी दोन तास लागतात; आणि आग विझवण्याच्या वेळीं कोणी कोणावर हुकमत चालवावी याचा कांहीं धरबंध नसतो. थोडीशी बेबंदशाही होऊन दर्याद्र लोकांच्या आपखुषीच्या मेहनतीवर काय ती भिस्त असते. तशांत दुकानाचा विमा उतरला म्हणजे मालक आगीला कः पदार्थ समजून भीक घालीत नाहीं असा कधीं कधीं अनुभव येतो. आतां आकोल्याची वस्ती फार मोठी वाढली आहे. आणि आग ही उन्हाळ्याची ठराविक आपत्ति आहे तेव्हां आगीसंबंधानें मुनसिपालिटीनें कांहीं तरी कायमची व्यवस्था केली पाहिजे. त्यासंबंधीं आवश्यक उपकरणीं व यंत्रें जय्यत ठेविलीं पाहिजेत. कांहीं आमला देखील कायमचा पाहिजे. आणि शहराचीं जशीं इतर कामें तशींच गोष्ट आग विझविण्यासंबंधानें मानली पाहिजे. आग विझविण्यासंबंधानें आग लागलेल्या व आसपासच्या घरवाल्याकडून मेहनताण्याबद्दल व हिशेब खर्चाबद्दल आगीच्या मानानें विशेष रकम वसूल करण्याचा अधिकार मुनसीपालिटीला असला पाहिजे. या कामांत आगीचा विमा उतरणाऱ्या कंपन्या देखील मुनसिपालिटीला मदत करण्याला पुढें येतील असा भरंवसा आहे. नळाच्या पाण्यासंबंधानें तूर्तातूर्त तावडतोब व्यवस्था होण्यासाठीं नळ-वाल्यावरील लोकांस वर्दी देण्यासंबंधानें कांहीं विशिष्ट हुकूम असल्याशिवाय चांगलासा बंदोबस्त होणार नाहीं.

आगी संबंधानें आणखी एक सूचना करण्यास रखी आहे. कांहीं लोक इमारतींत जळाऊ लांकडें पुष्कळ साठवून ठेवितात. कांहीं जणांच्या इमारतींतून धान्याचीं पोतीं असतात असा माल भरलेल्या घर मालकांनीं आपापल्या घरासमोर निदान उन्हाळ्या पुरता पाण्याचा विपुल पुरवठा आगाऊ करून ठेविला पाहिजे. पाणी भरपूर ठेविलें नाहीं तर त्यांस अग्नी लवकरच घेणाऱ्या पदार्थांचा संग्रह करण्याविषयीं कायद्यानें सक्तीची मनाई पाहिजे.

वऱ्हाडवृत्त.

हवामान--समुद्र आगाला वादळ व तुफान झाल्या नंतर जशी हवा वऱ्हाडा सारख्या सपाटीवर सुटते तसा वारा सोमवाच्या वाहतो. उष्णतेचें मान बरेंचवर बदलल आहे. आणि त्यामुळें रोहिणीचा आगामी काल सध्यांच समीप आल्या सारखा वाटतो. रोगराई विशेष नसून सार्वजनिक आरोग्य समाधानकारक आहे.

भावी रावसाहेब— रा. रा. रामचंद्र विष्णु महाजनी व्हाइसचेअरमन म्युनिसिपाल कमेटी यांनीं म्युनिसिपालटीचें काम उत्कृष्ट केल्याबद्दल त्यांच्याकडे अलिशान चीफ कमिशनर साहेबांकडून मुद्दाम लिहून आलें आहे असा "धन्यवादाचा उल्लेख तिसऱ्यांदा आलेला आहे तेव्हां त्या मानानें पाहतां राजश्री महाजनी यांच्या सार्वजनिक कार्याचा गौरव त्यास रावसाहेबा सारखा बहुमानाचा किताब देऊन लवकरच करण्यात येईल असा आमचा तर्क आहे.

रा. रा. काशिनाथ खंडेराव गर्दे बी. ए. एल. एल. बी. अडिशनल मनसफ, आकोला यांची बदली मेहकर कोर्टावर झाली आहे हे आपल्या कामांत निस्पृह व न्यायदक्ष असून त्यांच्या सौजन्यानें व विनयानें ते येथें विशेष लोकप्रिय झालेले आहेत.

आकोला बाजारभाव

हुंडी दर्शनी		१००४॥=
मुंबई ब्यांकेची सोन्याची चीप दर तोळ्यास		२४।
चांदी		७४
ज्वस		१७५
ज्वारी नवी	७५	७६
गहूं काठे		११०
गहूं खांडवा पीवळा		१२७
गहूं बनसी		१२५॥
चणे	४	४।
तुरी		३।
उडीद		४
मुंग		४॥
टोळी मोहाचे बीज		३२॥
तेल		७
सरकी		१२
तुप		११॥
कापूस	६४	७४
रुई आकोला जीन		८९

बादशहांचा हिंदुस्थानास संदेश.

-:०+:=:—

व्हाइसराय साहेबांनीं हिंदुस्थानांतील लोकांच्या व संस्थानिकांच्या वतीनें बादशहांस जो सहानुभूतीचा निरोप पाठविला होता, त्यास स्टेट सेक्रेटरी मार्फत बादशहांकडून पुढील आशयाचें उत्तर आलें आहे.—माझ्या प्रिय पित्याच्या निधनाबद्दल हिंदुस्थानांतील सर्व जातींच्या व धर्मांच्या लोकांनीं जें दुःख प्रदर्शित केलें आहे त्यानें माझें मन अत्यंत सद्गदित झालें आहे व मजबद्दल त्यांनीं जी सहानुभूति व राजनिष्ठा व्यक्त केली आहे तिजबद्दल मी फार आभारी आहे. एडवर्ड बादशहा हिंदुस्थानांतील आपला प्रवास मोठ्या प्रेमानें आठवीत. आणि हिंदी लोकांचें हित करण्याची बुद्धी सदैव त्यांच्या अंतःकरणांत जागृत असे मला स्वतःला हिंदी लोकासंबंधीं जो अनुभव आला आहे त्यावरून इंग्लंडच्या राजाबद्दल हिंदी प्रजेच्या अंतःकरणांत परम स्वामीभक्ति सतत आहे हें मी जाणून आहे. त्यांनीं व्यक्त केलेली राजनिष्ठा आपणांस पावल्याचें त्यांना कळवावें हिंदी साम्राज्याचें कल्याण व त्याची उत्तरोत्तर भरभराट होईल असें करण्याबद्दल व्हिक्टोरिया महाराणी व एडवर्ड बादशहा सदैव दक्ष होते तसाच मीही राहीन.

I have received with profonnd appreciation the expression of sympathy and loyalty conveyed in Your Excellency's message from the Princes and people of all races and creeds in my Indian Empire on the occasion of the death of my dearly loved father the King-Emperor. I am deeply touched by this expression of their universal sorrow for his death. He always remembered with affection his visit to India and its welfare was ever in his thoughts. From my own experience I know the profound loyalty felt for my throne by the Princes and people of India to whom I desire that my acknowledgments of the homage they have tendered to me on my accession may be made knowu. The prosperity and happiness of my Indian Empire will always be to me of the highest interest and concern as they were to the late King-Emperor and the Queen-Empress before him.

नोटीस

(१) रेणुका मर्द मुकुंदा तेली व (२) तुळसा मर्द मुकुंदा तेली रा० कानशिवणी ता० आकोला:-

खालीं सही करणार याकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं, तुह्मी आमचा जेष्ठ बंधू मुकुंदा याच्या पाटाच्या बायका आहेत. त्यांतून रेणुका हिस माझ्या भावानें अजमासें ८।१० वर्षे टाकून दिली होती. परंतु आता माझा भाऊ मरतांच ती तेथें येऊन आमच्या संमति वाचून आपल्या घराण्यांतील नाहीं अशा दूरच्या मुलग्यास तिनें दत्तक घेतल्याचें समजतें परंतु हें सर्व आह्मास मान्य नाहीं. तुमचा विचार माझ्या भावाकडे असलेल्या वडिलार्जित जिंदगीची अफरातफर करून त्रयस्त माणसाचा शिरकाव करून त्यास आमची वडिलोपार्जित जिंदगीचा वांटेकरी करण्याचा आहे. हें बरें नाहीं. तुह्मी फक्त अन्नवस्त्राच्या मालकीणी आहांत. तेवढें आह्मी तुह्मास तुमचे हयाती पावेतों पुरवूं. परंतु तुह्मी आमच्या मता विरुद्ध असतां कामा नये व तुह्मास आह्मी वडिलांनीं संपादन केलेली मालमत्ता विकूं, गहाण किंवा पट्यानें देऊं देणार नाहीं. कळावें. तारीख १४ माहे मे सन १९१० इ.

सही

मारुती लक्ष्मण तेली राहणार कानशिवणी याचा आंगठा..

नो. नं. ठ. ७०

जाहिर नोटीस

तमाम शेट सावकार व इतर लोक यांस—

कळविण्यांत येतें कीं माझ्या जेष्ठ भावाच्या [१] रेणुका व २ तुळसा अशा गंधर्वाच्या बायका आहेत. त्यांस मी खाण्यापिण्यास व कपडालत्ता देण्यास त्यांच्या हयाती पावेतों तयार आहे. त्यांचा नवरा माझ्या शेताभातांत व मालमत्तेंत वावरत असून त्याचा उपभोगहि भाऊ या नात्यानें घेत होता. त्याची माझी वांटणी वडिलांनीं संपादन केलेल्या जिंदगींत अद्याप झाली नाहीं. सबब सदर्हू बायांकडून आमची वडिलार्जित मालमत्ता कोणी मांडून घेऊन, खरेदीनें किंवा पट्यानें माझ्या सल्ल्याशिवाय घेऊं नये व त्यांस कर्ज वगैरे देऊं नये. अशा प्रकारचें देणें-घेणें केल्यास ज्याचा तो जबाबदार राहील. त्याचा हक्क आमचे वडिलांनीं संपादन केलेल्या इस्टेटीवर किंवा माझ्यावर मुळींच राहणार नाहीं. त्याच्या असाम्यांनीं मला देण्याची फेड करून माझी पावती घ्यावी त्या शिवाय त्यांची फेड मजरा धरली जाणार नाहीं. लोकांनीं फसूं नये म्हणून ही नोटीस दिली आहे. कळावें तारिख १४।५।१९१० इ०

सही

मारोती लक्ष्मण तेली रा० कानशिवणी नि० आंगठा

नो. नं. ठ ७१

वधू पाहिजे.

निरोगी, कुलिन, वय १३।१४ वर प्रथमवर. वय. ३०. देशस्थ. ऋग्वेदी. भारद्वाज. गोत्र मनुष्य. गण. हुंड्याची अट नाहीं.

क्ष C/o वऱ्हाडसमाचार आकोला.

आर्यवनौषधालय मुर्डी

हाईनेस राय व हिंदुस्थानचे गव्हर्नर जनरल यांचेकडील आनररी असिस्टंट सर्जन मार्शी अ. स. डॉ. विश्राम रामजी घोले यांनी आमची औषधें बारिक हल्ली वर्तमानपत्रांतून ज्या कांहीं नव्या जुन्या जाहिराती प्रसिद्ध होत आहेत पाहून आमची औषधें त्या त्या रोगावर अत्यंत गुणकारी असल्याचें सर्टिफिकिट आम्हास दिलें आहे हें अवश्य लक्षांत ठेवावें.

आमच्या अत्यंत खात्रीच्या औषधाचा गुण शंभरांतून एक दोन रोग्यास कदाचित आला नाहीं तर पैसे परत देऊनही त्याचे आरोग्यार्थ आणखी एखादें औषध द्यावें लागल्यास तें फुकटही देऊं परंतु रोग्यास पुर्णपणें बरा करूं अशी प्रतिज्ञा आहे.

मदनामृत संजीवनी

धातुवर्धक, अत्यंत कामोत्तेजक, व पौष्टिक, वीर्यस्तंभक,
रक्तशोधक; मनोत्साहक कांति व बुद्धिवर्धक सुवर्ण माक्षीक
मौक्तिक कस्तुरी व अनेक वनस्पती मिश्र

अद्भुत गुटिका.

शारीरिक मुख्य राजा जी धातु ती शुद्ध असेल तरच शरिर निरोगी राहून सर्व सौख्य प्राप्त होतें ती दोषी असेल तर शरीरांत नानाप्रकारचे रोगरुपी शत्रु उत्पन्न होऊन शारिरीक सौख्याचा खरा लाभ मुळींच मिळणार नाहीं. करितां धातु शुद्ध व पुष्ट होण्यास या गुटिका प्रत्येक वर्षी पाहिजे या दिवसांत एकदां तरी अवश्य सेवन केल्यानें शरीर रोगरहित होऊन सौख्य प्राप्त होईल. हें अवश्य लक्षांत ठेवावें यांच्या सेवनानें नपुंसकत्व, हस्तकृत्य इतर बाबतत उन्हाळे इंद्रियशिथिलता, कडकी. गर्मीसंबंधी मुरलेले विकार वक्रांकोच; धातुचा पातळपणा, स्त्रियाची धुपणी, छातींतील रोग, सर्व पाय त्रास. व नेत्र यांचा दाह, क्षय, पंडुरोग, मुळाची खर, जीर्णज्वर, अग्निमांद्य मस्तकशूळ, मुळव्याधी, वातरोग, निद्रानाश पित्तविकार. श्वेतरोग, धुळेहेर फुनार परमा, मुठीमैथूनानें आलेली कृशता इत्यादि अनेक विकार खात्रीनें हे जाऊन शरीर निरोगी गजबुत व सतेज बनतें. पचनशक्ती व स्मरणशक्ती भरपूर वाढून धातु रक्त यांची शुद्धी वृद्धि वीर्यस्तंभ व भरपूर कामोद्दीपक होते व मनास उत्साह देतात. दुध व जडान्न पचू लागते त्यांत उपयुक्त वनस्पतीनें मिश्रण गुणकारक आहेत. करितां गुणाबद्दल असंख्य सर्टिफिकिटें मिळालीं आहेत आणि मिळतात. पथ्य सेवनाची मुळींच गरज नसून [illegible] पास पाहिजे त्या दिवसांत घेण्यास अत्यंत उपयोगी आहे रुपयाचे आंत मिळणार नाहींत. एकदम ४ रुपयांच्यावर कितीही टपाल खर्च माफ आहे ४ रुपयांचे आंत वेगळा टपालखर्च ५ आणे अनुपान खर्ची सोबत किंवा रही. पीनें खालील पत्यावर मिळतील.

दरः-एकदम ३९ गो० १ रु० ७५ गो० २ रु. ११९ गो० ३ [illegible] १९९ गो. ४ रु. २७५ गो० ६ रु. ५५० गो० रु.

२ अपूर्व नेत्रांजनः-यानें [illegible], साहर, फुल, खुपऱ्या, बिंदु, कांच इत्यादि नेत्राचे सर्व विकार त्वरित बरे होऊन दृष्टी तीव्र व थंडगार राहते. या रोगावर अंजन खरें रामबाण आहे. १॥ तोळ्याच्या डबीस १ रु.

३ परम्यावर अपूर्व मिश्रणः---कोणताही नवा जुना परमा व उजन्य दाह तिडिक मुत्राची लाली, संकोच पुस्राव, रक्तस्राव, इत्यादि विकार पथ्य नसत आत दिवसांत जातात तिडिक एका घटकेंत जाते असें रामबाण औषध कोठें मिळत नाहीं. बा० किं० १ १। भार बाटलीस रु. २

४ दंतबलवर्धक पुडः-दंतसंबंधी सर्व विकार उत्तम बरे.

५ विंचूवें विषः-औषध लावतांच उतरतें मुळी ३ तो. ८ आणे

६ गजकर्णः-खरूज, नायटे वगैरे सर्व विकार ३ दिवसांत जातात ड. ६ आणे

७ सर्व हिमज्वरः-औषध घेताच कशाही प्रकारचें ज्वर असले तरी तें औषध घेतांच जाऊन पुनः उलटत नाहीत. १२ पुड्या १ रु.

८ प्लेगावर रामबाण औषधः-आजपर्यंत आमचे औषधानें हजारों लोक बचावले आहेत करितां प्लेग सुरू होतांच सर्वांनी संग्रह तापावर गोळ्या गाठीस लावून, वात चढू नये म्हणून वातावर मात्रा याचा एकवार अनुभव पहावा गुणाबद्दल खात्री पटेल, परोपकारार्थ माफक क. २ आणि ख. सो.

९ सामानाचा मोठा व्यापार मागव तो फक्त पाउडं औषधांत अपाय-कारक पदार्थ अगदीं नसून पूर्ण खात्रीची असल्याबद्दल असंख्य सर्टिफिकिटें आहेत. याशिवाय मोठमोठ्या रोगावर अनेक औषधें ग्रंथोक्त रसायनें भस्म धातु. गुटिका, आसव, तेलें, सुगंधी अत्तर, माफक दरानें मिळतात. अनुपान खर्ची सोबत टपाल खर्च वेगळा पडेल राखीनें किंवा रही. पां. नें पाठवूं कृतीचें मान कळविल्यास रोगाचे निदान चिकित्सा कळवूं.

अत्यंत आगत्याची सुचना.

हल्लीं वर्तमान पत्रांतून औषधाच्या अनेक जाहिराती सुरू असून प्रत्येक जाहिरात मुद्रांकित करून जो तो पुढें येऊं पहात आहे.

आपला समाज निरुद्योगी व आळशी बनल्यामुळें एकानें जो धंदा सुरू केला त्याचेंच अनुकरण हुबेहुब नकल करून पाहिजे त्यानें करावा आमचे जाहितीस कोंकण, वऱ्हाड, गुजराथ, महाराष्ट्र इ. प्रांतांत ऊत आला असून आमच्या आंजिलें वगैरे गावांतून तो पुर्णावस्थेत येऊन आणखीही नवीन जाहिराती सुरू होत आहेत. अशा जाहिराती किंवा ते लोक यांची अज्ञान निंदा किंवा स्तुती मुळींच करणें नाहीं. इंग्रजी राज्यांत आपुले धोरे राज्यात ज्याचा तो स्वतंत्र आहे आम्हास ग्राहकांस सुचविणें हेंच कीं ज्यांचा कारखाना आज सतत १९।२० वर्षे अव्याहत सुरू असून ज्यांच्या औषधाबद्दल डाक्टरांनीं सर्टिफिकीट दिलें, ज्यांच्या औषधांनें केल्यावरी साहेब रोग मुक्त झाले व नित्य होत आहेत त्यांचीच औषधी नेहमीं उपयोगात आणणें अत्यंत हितकारक आहे. यापुढें जरी हजारों जाहिराती प्रसिद्ध झाल्या तरी आमची जाहिरात न बदलतां व कोणाचीही निंदा न करता अशाच रीतीनें कायम राहून हा सार्वजनिक व कल्याणकारीत असलेला व्यवसाय नवीन नवीन उपयुक्त सुधारणा करून उर्जितावस्थेस आणण्याची खटाट करूं. आज पर्यंत आमचे खटपटीनें यशहि बरेंच आलें आहे, करितां सकल आर्यबंधूस व ग्राहकांस इतकीच प्रार्थना आहे कीं, रोगमुक्त होण्यास आमचींच औषधें अत्यंत गुणकारक आहेत. तीच सर्वांनीं वापरवा, एकवार अनुभवानेंच खात्री होईल इतर जाहिरातीशीं आमचा बिलकूल संबंध नाहीं, हें लक्षांत ठेऊन औषधें मागणें ती खालील पत्यावर बिनचूक मागवावी म्हणजे खरीं गुणकारक औषधें मिळून हटकून व त्वरित आरोग्य येईल-

नं. ?

कृष्णशास्त्री पेंडसे वैद्य

पत्ता:—मुर्डी ता. दापोली जि० रत्नागिरी.

ORIENTAL GOVERNMENT

LIFE ASSURANCE COMPANY

LIMITED

ESTABLISHED IN 1874.

HEAD OFFICE—BOMBAY

CHIEF AGENCY FOR C. P., BERAR & KHANDESH

Head—Quarters—Nagpur C. P.

FUNDSEXCEED THREE CRORES AND THIRTY LAKHS

CLAIMS PAID FOR OVER TWO CRORES

IMMEDIATE SETTLEMENT OF CLAIMS

If there be one thing of more impothan another in connection wit [illegible] it is, when claims arise, that the amount due under the policy [illegible] Claimants at the earliest possible date. This the Directors of the [illegible] well before them andtreating heir clients with sh

UNQUESTIONABLE SECURITY.

[illegible] ent to read that a Company's funds amount a given sum, but [illegible] know how such Funds are invested if in miscellaneous and [illegible] or how secured.

[illegible] the 'Oriental' are invested in Government Securities [illegible] e Government Official Trustee of Bombay and terms of the [illegible] d, as Security for Claims arising, though decease of assured [illegible] policies matured.

[illegible], professional men, Tradesmen and others employin [illegible] al income or profits in effecting life policies create [illegible] he savings of many years.

[illegible] how long he will live, and although he may sav [illegible] lies early, before he had time to save much, his wife [illegible] in distress. Life Assurance is a means by which this [illegible] Life being so uncertain, the sooner a man make p h [illegible] fe the better. Once satisfied of the propriety of he st [illegible] here are numerous instances in the records of the Orie [illegible] of a month or less, has left the family withou e int [illegible]

Influ [illegible] Agents wanted. For terms please apply to tht undersig [illegible]

Prospe [illegible] any further information can be obtained on applic [illegible]

M. DESOUZA.
CHIEF AGENT.
Nagpur.

हें पत्र आकोल [illegible] डेरात बाळाजी फडके यांच्या वऱ्हाडसमाचार छापखान्यांत [illegible] के यांनीं सदाशिवआश्रमांत छापून प्रसिद्ध केलें

सुधारलेले लोखंडी नांगर

लांकडी नांगर जाऊन त्यांच्या जागीं हळू हळू लोखंडी नांगर प्रचारांत येऊं लागले आणि हल्लीं हंगामाच्या दिवसांत तर त्यांची जरूरी फारच भासणार हें जाणून आह्मी तुमच्या करितां मोठ्या मेहनतीनें हल्लीं सुधारलेले लोखंडी नांगर आमच्या कारखान्यांत तयार करून ठेविले आहेत. व हे नांगर सर्वत्र पसंत असल्याचें तुमच्या वाचण्यांत अगर ऐकण्यांत आलें असेलच, शिवाय आमचे नांगर परदेशी नांगरापेक्षां प्रत्येक बाबतींत फारच मजबूत असून किंमतींत स्वस्त आहेत, ह्मणून जास्त माहितीच्या हस्तपत्रका करितां आजचे आज लिहा.

किर्लोस्कर बंधु, बेळगांव.

नो. नं. ट ७२

सत्रा वर्षांपासून परीक्षित व सरकाराकडून रजिष्टर केलेला.

सुधासिन्धु

कालरा, (पटकी) दमा, खोकला, कफ, पोटशूल, अतिसार, संग्रहणी, जुलाब, अतिनिद्रा, वातज्वरोग, व मुलांचे रोग या सर्वांवर एकच स्वादिष्ट व रामबाण औषध. प्रत्येक शिशीची किंमत .॥. एका डझनास रुपये ५ टपाल हांशील १ पासून ४ पर्यंत ८= आणे व डझनास .।. आणे. एकदम ६ घेणारास १ फुकट. पूर्ण माहिती व सरटिफिकीट पाहण्याकरितां क्याटलाग फुकट पाठवूं. प्रत्येक ठिकाणीं एजंट पाहिजेत. नियम मागवून पहा.

मिळण्याचा पत्ता

सुख संचारक कंपनी,

नो. नं. ष. ९३ मथुरा.

नोटीस

नोटीस बेशमी मंजाई मर्द भिवसन जात माळी बहेनाई मर्द भिवसन जात माळी उभयतां राहणार उमरी तालुके आकोलें यांना

खालीं सह्या करणार यांच्याकडून नोटीसीनें कळविले जातें कीं तुह्मी आह्माला वऱ्हाडसमाचार तारीख १८ एप्रील सन १९१० चे पत्रांत नोटीस दिली त्यांत जो मजकूर लिहिला तो अगदीं खोटा आहे. कारण तुमचा नवरा हा आमचा चुलता असून आमचा बाप निराळा होता असें आपण नोटीशीनें दर्शविलें ही गोष्ट खरी आहे आणि आमचे बापाचे हिशाची जी जमीन होती ती आजपर्यंत आमचेच ताब्यांत असून भिवसन हा आमचा चुलता असल्यामुळें आमचे तर्फे तोच वहात असून त्या वहितीबद्दल आंह्मास दरसाल पैसे देत असे हें सर्व पंचास व गावकरी लोकांस माहित आहे. त्याचप्रमाणें पुढें तुह्मीच वाहून पूर्वी प्रमाणें पैसे द्याल अशी इच्छा होती परंतु आमचे चुलत्याचे मरणाचे वेळेस आह्मी उभयता आलों तेव्हां तुह्मी तुमचे स्वसंतोषानें जातीचे पंच व गांवचा पटवारी यांचे समोर आमचे बापाची जी जिनगी ती आह्मास दिली व पंचाचे सह्याचा एक लेखही करून दिला आहे आजपर्यंत आमचे बापाचे जिनगीवर आमचाच ताबा आहे. असें असून आमचें अकल्याण व्हावें असा तुमचा मागाहून विचार होऊन किंवा दुसऱ्यानें फितूर देऊन तुह्मी आह्मास नोटीस दिली तींतील सर्व मजकूर अगदीं खोटा आहे शिवाय याच नोटीसीनें आह्मी तुह्मास जाहिर करितों कीं तुह्मी माझे चुलत्याच्या गंधर्वाच्या बायका आहांत करितां तुह्मी जिवंत आहा तोपर्यंत चुलत्याचे स्थावर जंगम जिनगीचा उपभोग घ्यावा. कारण तुमचे उभयतांचे पोटीं माझे चुलत्यापासून मुलगा किंवा मुलगी मुळींच नाहीं. सबब तुमचा हक्क नुसता खाण्यापुरता आहे. तुह्मी कोणास गहाण खरेदी वगैरे दिल्यास त्याचा तो जबाबदार राहील तुह्मी उभयतांनीं तुमचे पूर्वीचे घरचे दोघींनीं दोन मुलगे आणिले आहेत. आणि त्यांना जिनगी द्यावी असा तुमचा हेतु आहे परंतु ते आमचे चुलत्याचे बिजाचे ह्मणजे लोकरे उपनांवाचे नसल्याकारणानें त्यांना आमचे चुलत्याची व बापाची जिनगी देऊं देणार नाहीं. त्या जिनगीचे वारस आह्मी उभयतां आहोंत. शिवाय आह्मी उभयतां आपले घरीं असतांना चुलता मरण्याचे आजमासें दोन महिन्यांपूर्वी आमचे बापाचे घराची भिंत नवी बसवीत असतां त्यांत हजार रुपये आमचे चुलत्यास सांपडले आणि हे सर्व बहुतेक गांवकरी लोकांस माहीत आहे. सांपडलेले रुपये आमचा चुलता नामें भिवसन लोकरे यानें आह्मास देण्याचें कबूल केलें होतें परंतु तितक्यांत तो आजारी होऊन मरण पावला. ते रुपये तुह्मापासून घेणें राहिले आहेत व ही गोष्ट पंचासही माहित आहे वरील सांपडलेले रुपये पचवावे असा हेतु मनांत आणून आह्मास खोटी नोटीस दिली आहे. तरी ही नोटीस पावल्यापासून १५ दिवसांचे आंत हजार रुपये देऊन पावती करून घ्यावी. तसें न केल्यास रितीप्रमाणें व्यवस्था करून रुपये घेण्यांत येईल. कळावें ता. ५-५-१० इ.

सही

१ सजी मर्द रावजी माळी धनोकार राहणार कान्हेरी हल्लीं मुक्काम उमरी निशाणी खुद्द हातची बांगडी

२ अंबाई मर्द शेळाजी माळी पऱ्हाडे राहणार बाडेगांव हल्लीं मु. उमरी नि. खु. हातची बांगडी

नो० नं० ठ. ६०

नोटीस

१ शेख महेबुब वा॥ महंमद इस्माईल जात मुसल्मान राहणार तेल्हारा तालुका अकोट व २ शेख ईमाम वल्लद शेख कालू कसाब राहणार पंचगव्हाण तालुका अकोट यांना:—

चांदबी मर्द शेख कासम व जिवडाबी अ० पा० करणार चांदबी राहणार मौजे खावटा ता० अकोट या उभयतांकडून देण्यांत येतें कीं आह्मी तुह्मां उभयतांना सुमारें तीन वर्षांपूर्वी शेख कालू वल्लद शेख कासम राहणार इसापूर ता० अकोट याजवर मुसल्मानी शऱ्याप्रमाणें आह्मां उभयतांनीं हिश्याबद्दल दिवाणींत दावा करण्यासाठीं कुलमुखत्यारपत्र देऊन तें रजिष्टरहि करून दिलें होतें. परंतु या संबंधानें तुह्मांपैकीं कोणीच अजवर कांहींच कारवाई न करितां आह्मांस भुलथाप देऊन घाळवित आहा. या साठीं तुह्मां उभयतांना दिलेलें मुखत्यारपत्र या नोटीशीनें रद्द केलें आहे. तरी या पुढें तुह्मी अमचे संबंधांत कोर्टांतील अगर दुसरी कोणतीच कारवाईची कामें करूं नये. केल्यास आह्मी जबाबदार होणार नाहीं. कळावें ता. १०।५।१०

सह्या

१ चांदबी मर्द शेख कासम निशाणी बांगडी ०

२ जिवडाबी अ० पा० करणार चदबी हिचे निशाणी खु० बांगडी ०

नो० नं० ठ ६१

जाहीर नोटीस

सर्वत्र लोकांस खालीं सही करणार यांजकडून जाहिर नोटीशीनें कळविण्यांत येतें कीं माझा बाप नामें रामजी वल्लद भोजाजी पाटील राहणार हतोळी परगणे शिरोळी तालुके मंगरूळपीर हा फार वृद्ध झाल्यामुळें त्याचा बुद्धीभ्रंश झाला आहे. व तो अफूही खातो. त्या निशेमध्यें लोकांच्या नादीं लागून वडिलार्जित स्थावर जंगम मालाची अफरातफर करण्याचे विचारांत आहे सबब अशा स्थितींत त्याच्याशीं कोणी देवघेव वगैरे करून जंगम व स्थावर माल त्याचेपासून गहाण व खरेदी करून घेतल्यास तो सर्व व्यवहार रद्द असून त्या रकमेचा बोजा इस्टेटीवर राहणार नाहीं. त्याला हल्लीं कोणाचें कर्ज नाहीं. त्याला तिघे मुलगे कर्ते आहेत. ज्याचें कर्ज वगैरे असेल त्यांनीं माझे जवळ मागणी करावी. माझे रुजूवाती शिवाय व माझे अपरोक्ष जो कोणी माझ्या वृद्ध बापाशीं व्यवहार करील तो सर्व रद्द समजला जाईल. कळावें ता. ७-५-१० इसवी.

सही

फकीरजी वा॥ रामजी पाटील द. खु. हातोळी.

नो. नं. ठ ६२

नोटीस

नोटीस बेशमी— सयद नांदु वल्लद सयद उमर मुसलमान राहणार माटरगांव ता० खामगांव जि० बुलडाणा यांस:—

खालीं सही करणार यांजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं तुह्मी वऱ्हाडसमाचारांतून ता० १८।४।१० इ० रोजीं नोटीस दिली ती पावली. तुमचा आमचा व इतर दुसरे भावांचा इस्टेटीबद्दल आजमासें तीन वर्षांपूर्वी निकाल होऊन हिस्सेपत्रक नोंदून दिले आहे त्या वेळेस माझे हिश्यावर अंदाज ५०० रुपये कर्ज होतें. व मी त्याचाच जबाबदार आहे. माझे हिशाच्या शेतांतील पीक तुह्मी खाल्लें आहे. हिशोबाप्रमाणें उत्पन्न वजा जातां जें कर्ज निघेल तें देण्यास तयार आहे. तुह्मी मजला वाईट रीतीनें वागून माझीच कलाल आणि मजलाच दोष देत आहां हें आपणांस शोभत नाहीं. माझा कोणतेही तऱ्हेचा अपराध नाहीं. पूर्वीचा माझा हिस्सा करारनाम्याप्रमाणें आहेच. व आतां सयद आनवर हा मयत झाल्यामुळें त्याच्या हिश्यांत माझा निमे हिस्सा कायद्या प्रमाणें आहे. सयद आनवर याचे हिशाची निमे कर्जदारी जें योग्य असेल तें मी देण्यास राजी आहे. सारांश माझे स्वतःचे बाबतींत व आनवरचे हिशाचे बाबतींत जें कांहीं कायदेशीर कर्ज असेल तें मी देण्यास तयार आहे. माझी बिलकूल हरकत नाहीं. माझे हिशा प्रमाणें जी इस्टेट आहे ती तुह्मी माझे ताब्यांत द्यावी व तसें न केल्यास रीतीःप्रमाणें तजवीज करावी लागेल. कळावें. तारीख २ माहे मे सन १९१० इ०

सही

सैयद मनवर वल्लद सैयद नादु याची निशाणी असे.

दस्तुर इस्माईलबेग वल्लद अमीरबेग मु० बडनेरभोलजी ता. मलकापूर जि. बुलडाणा पो. बडनेरभोलजी.

नो. नं. ठ ६३

जाहिर नोटीस.

सर्व शेट सावकार लोकांस खालीं सही करणार याजकडून कळविण्यांत येतें कीं माझा वडील बंधु देवराव रामराव देशमुख पंचगव्हाण हा वाईट लोकांच्या नादीं लागून तो विनाकारण लोकांचें कर्ज काढून जिनगी गहाण व खरेदी लिहून देत आहे. त्यानें दारूचा मक्ता वगैरे केला परंतु त्यांत त्याचें मुळींच लक्ष नसून तो नेहमीं दारू पिऊन धुंद असतो. त्या धुंदींत तो वाटेल तें करितो. ह्यासाठीं सर्वत्रांस मी ह्या जाहीर नोटीशीनें कळवितों कीं माझा बंधु देवराव यांस कोणीही कर्ज वगैरे देऊन जिनगी गहाण खरेदी घेऊं नये. घेतल्यास त्याचा बोजा माझ्या निमे हिश्याच्या इस्टेटीवर चालणार या पूर्वी त्यांनीं ज्या ज्या लोकांचें कर्ज काढलें असेल व माझी समाईक इस्टेट गहाण वगैरे लिहून दिली असेल तर माझ्या निमे हिश्याच्या इस्टेटीवर सावकाराचा हक्क चालणार नाहीं. कळावें. ता. २४।४।१० इ.

सही

खुशालराव रामराव द० खु०

नो० नं० ठ. ६४

वऱ्हाडसमाचार.

BERARSAMACHAR

वर्ष ४४] आकोला, वऱ्हाडसमाचार सोमवार तारीख २३ माहे मे सन १९१० [अंक १८

वर्गणीचे दर

आकोल्यांतील लोकांस........१ रुपया
बाहेरगांवा ट. हा. ....२ रुपये
वर्गणी आगाउच घेण्याची वहिवाट ठेविली आहे.

नोटिशीचे दर

दर ओळीस दीड आणा.
हेडिंगच्या दोन ओळी धरल्या जातील नोटीस सुवाच्य असली पाहिजे.

सुचनाः– गुरुवारच्या आंत येणाऱ्या नोटीसा त्याच आठवड्यांत घेतल्या जातील पुढें येणाऱ्या नोटिसास स्पेशल चार्ज पडेल.

जाहिरात

मुंबई ब्यांकेची सेव्हिंग ब्यांक.

ह्या बँकेंत खालीं दिलेल्या शर्तीवर ठेवी ठेवितां येतात.

कोणत्याही वर्षाचे १ ले जानेवारी आणि ३१ दिसेंबर याच्या दरम्यान एक हजार रुपये पर्यंत पैसा ठेविला जाईल.

ठेवी दोन अथवा अधिक इसमांच्या नांवावर ठेवतां येतील आणि तो पैसा त्या पैकीं एकास अथवा जास्त इसमांस अगर त्यापैकीं मयताचे मागें राहील त्यांस काढतां येईल

व्याज दर साल दर शेंकडा तीन रुपये प्रमाणें दिलें जाईल. व्याजाची आकारणी प्रत्येक महिन्याची जी कनिष्ट शिल्लक असेल तिजवर केली जाईल. मात्र पांच हजारांवरील शिल्लक रकमेस व्याज नाहीं नियमांच [illegible] बँकेंत अर्ज केला असतां मिळतील

मुं[illegible]ंक G. A. Phillips.
आको[illegible]१२।०९ एजंट
नं ७३

NOTICE.

The following extract from Government of India, Home Department, Resolution No. 2831-42, dated the 8th December 1899, is published for general information.

B. P. STANDEN,
Chief Secretary to the Chief Commissioner,
Central Provinces.

NAGPUR:
The may 1910

RESOLUTION.

The Secretary of State for India has brought to the notice of the Government of India that it not infrequently happens that natives of India, students or others, who have proceeded to England, desire to obtain passports to enable them to travel to foreign countries in which the possession of a passport is necessary or desirable, and that difficulty often arises from want of evidence to shew that the applicant is a British subject and therefore entitled to a passport. Appeals for assistance are also frequently addressed to His Lordship by destitute Indians who desire to return to their country and by students who, owing to embarrassed circumstances, are unable to complete their course of education.

2. In order to enable the Secretary of State to deal with such cases satisfactorily, the Governor-General in Council has decided that it is necessary to press upon Indian students and others visiting England desirability of providing themselves, before their departure from India, with an authoritative certificate of identity, in the form appended to this Resolution, signed by the head of the district (in a Presidency Town, the Commissioner of Police) in the case of residents of British India and by the Political Officer in that of residents of Native States. For a student the certificate should be signed by the head of his last school or college and countersigned by the District Officer (in a Presidency Town, the Commissioner of Police) or Political Officer, as the case may be:—

FORM OF CERTIFICATE OF IDENTITY.

1. Name of applicant __________________
2. Father's name and caste __________________
3. Residence __________________
4. Age of applicant __________________
5. Nationality of applicant* __________________
6. Social and pecuniary status of father (or guardian)
7. Date of probable departure of applicant from India __________________
8. Object of applicant's visit to England (Europe)

Signature of District Officer (in a Presidency Ton, wthe Commissioner of Police), or Political Officer, or head of school or college.

Date.....................

* i. e. whether a British subject by birth or by naturalization (or a subject of a Native State).

† Countersignature of the District or Political Officer should be obtained on certificates signed by heads of schools or colleges.

नो. नं. ठ

सुधारलेले लोखंडी नांगर

लांकडी नांगर जाऊन त्यांच्या जागीं हळू हळू लोखंडी नांगर प्रचारांत येऊं लागले आणि हल्लीं हंगामाच्या दिवसांत तर त्यांची जरूरी फारच भासणार हें जाणून आह्मी तुमच्या करितां मोठ्या मेहनतीनें हल्लीं सुधारलेले लोखंडी नांगर आमच्या कारखान्यांत तयार करून ठेविले आहेत. व हे नांगर सर्वत्र पसंत असल्याचें तुमच्या वाचण्यांत अगर ऐकण्यांत आलें असेलच, शिवाय आमचे नांगर परदेशी नांगरापेक्षां प्रत्येक बाबतींत फारच मजबूत असून किंमतींत स्वस्त आहेत, ह्मणून जास्त माहितीच्या हस्तपत्रका करितां आजचे आज लिहा.

किर्लोस्कर बंधु, बेळगांव.

नो. नं. ट ७२

सत्रा वर्षांपासून परीक्षित व सरकाराकडून रजिष्टर केलेला.

सुधासिन्धु

कालरा, (पटकी) दमा, खोकला, कफ, पोटशूल, अतिसार. संग्रहणी, जुलाब, अतिनिद्रा, वातजन्यरोग, व मुलांचे रोग या सर्वांवर एकच स्वादिष्ट व रामबाण औषध. प्रत्येक शिशीची किंमत .॥ एका डझनास रुपये ५ टपाल हांशील १ पासून ४ पर्यंत ≤≡ आणे व डझनास .। आणे. एकदम ६ घेणारास १ फुकट. पूर्ण माहिती व सरटिफिकीट पाहण्याकरितां क्याटलाग फुकट पाठवूं. प्रत्येक ठिकाणीं एजंट पाहिजेत. नियम मागवून पहा.

मिळण्याचा पत्ता

सुख संचारक कंपनी,

नो. नं. घ. ९३ मथुरा.

नाशिकचा शुद्ध व घाटदार सोन्या चांदीचा माल.

सोन्याच्या टुशा, वज्रटीका, अग्रफुलें फिरकीचीं व गुलाबाचीं फुलें, नाग, मुदा डोईचेनग, पुतळ्या, गोल व अष्टपैलु मणी इ०

चांदीचीं भांडीं, उपकर्णी, गडवे, पेले, फुलपात्रें, पातेल्या, गडव्या, झाऱ्या, पळ्या, ताटें, तबकें, अत्तरदाण्या, गुलाबदाण्यव वाट्या, करंडे, कुपऱ्या, मसोळ्या, व सर्व प्रकारचे दागीने मिळतील.

विशेष माहितीकरितां क्याटलाग पाठवूं, मालाचे खरेपणाबद्दल जोखीमदार आहे.

लक्ष्मण आत्माराम अंबेकर
नाशीक.

नो. नं. ट ७६

वधू पाहिजे.

निरोगी, कुलीन, वय १३।१४ वर प्रथमवर. वय. ३०. देशस्थ. ऋग्वेदी. भारद्वाज. गोत्र मनुष्य. गण. हुंड्याची अट नाहीं.

क्ष C/o वऱ्हाडसमाचार आकोला.

नोटीस

[१] नोटीस बेशमी कोंडाई मर्द जयराम
[२] आपई मर्द उदेभान राहणार कुपट ता. व पोष्ट बाळापूर यांसः—

खालीं सही करणार याजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं, तुह्मी माझ्या घराण्यांतील असून माझ्या नंबर १ ही साक्षात चुलत भावजई व नंबर २ ही चुलती आहे. तुह्मांपैकीं नंबर २ हिला फक्त मुलगी आहे. नंबर १ ला मुलबाळ नाहीं. तुह्मी बायकोमाणूस असून तुमचा इरादा वडिलार्जित मालमत्तेची अफरातफर करण्याचा आहे व आमच्या मालमत्तेंत तिसऱ्याचा शिरकाव करण्याचा आहे. तुह्मी फक्त हयाती पावेतों अन्नवस्त्राच्या मालकीणी आहांत. तुह्मास माझ्या संमतीवांचून कांहींएक करतां येत नाहीं. आपली वडिलोपार्जित मालमत्ता आहे तीः—

वर्णन	सर्वे नं.	एकर	आ.	रु.	हिस्सा
सोनकस	२७	१९८९	२०		।।।
रायभान तिमाजेचे विहीरीचें ३ पैकी १		६८२४	१९		॥
जयराम उदेभान ३३ पैकी २		६८२९	१३		॥
दत्तु वल्द कृष्णाजी आखरे यांचें २६		२३८२९	१७		

यांत आंब्यांचीं झाडें अजमासें ९८ आहेत. या मालमत्तेपैकीं तुह्मास कांहीं भाग अगर सालीम विकण्यास, मांडून देण्यास किंवा पट्यानें देण्यास मी हरकत करितों. कारण मी तुह्मा दोघींस अन्नवस्त्र तुमच्या हयातीपावेतों देण्यास तयार आहे. मात्र तुह्मी माझ्या मताविरुद्ध जाता कामा नये. माझा भाऊ जयराम मरण्यास अजमासें ४।९ महिने झाले. त्याच्या मागें तुह्मी शेतांतील माल विकून अंदाजा १००० रुपये मिळविले. माझ्या भावाचें २८ तोळ्यांचें सोनें [कडीं] दोन व ६ तोळे सोन्याच्या आंगठ्या २ व वही खात्यांतील ३००० च्या असाम्या, राहतें घर १ व दुकान १ अशी स्थावरजंगम जिंदगी आहे, ती तुह्मी माझ्या सल्ल्यावांचून मांडून देऊं नये. दिल्यास हा व्यवहार मला कबूल होणार नाहीं. कळावे. ता. २०।५।१० इ.

सही
मारुती वल्द उखाजी पाटील राहणार
कुपट नि० खु० आंगठा

नो० नं० ठ ७५

वऱ्हाडसमाचार.

BERARSAMACHAR

वर्ष ४४] आकोला, वऱ्हाडसमाचार सोमवार तारीख २३ माहे मे सन १९१० [अंक १८

वर्गणीचे दर

आकोल्यांतील लोकांस........१ रुपया
बाहेरगांवा ट. हां. ....२ रुपये
वर्गणी आगाउच घेण्याची वहिवाट ठेविली आहे.

नोटिशींचे दर

दर ओळीस दीड आणा.
हेडिंगच्या दोन ओळी धरल्या जातील नोटीस सुवाच्य असली पाहिजे.
सुचनाः– गुरुवारच्या आंत येणाऱ्य नोटीसा त्याच आठवड्यांत घेतल्या जातील पुढें येणाऱ्या नोटिसास स्पेशल चार्ज पडेल.

जाहिरात

मुंबई ब्यांकेची सेव्हिंग ब्यांक.

ह्या बँकेंत खालीं दिलेल्या अटीवर ठेवी ठेवितां येतात.

कोणत्याही वर्षाचे १ ले जानेवारी आणि ३१ दिसेंबर याच्या दरम्यान एक हजार रुपये पर्यंत पैसा ठेविला जाईल.

ठेवी दोन अथवा अधिक इसमांच्या नांवावर ठेवतां येतील आणि तो पैसा त्या पैकीं एकास अथवा जास्त इसमांस अगर त्यापैकीं मयताचे मागें राहील त्यांस काढतां येईल

व्याज दर साल दर शेंकडा तीन रुपये प्रमाणें दिलें जाईल. व्याजाची आकारणी प्रत्येक महिन्याची जी कनिष्ट शिल्लक असेल तिजवर केली जाईल. मात्र पांच हजारांवरील शिल्लक रकमेस व्याज नाहीं नियमांच्या प्रती बँकेंत अर्ज केला असतां मिळतील

मुंबई ब्यांक, आकोला ९।१२।०९ G. A. Phillips. एजंट
नं ७३

नाशिकचा शुद्ध व घाटदार सोन्या चांदीचा माल.

सोन्याच्या टुशा, वज्रटीका, अग्रफुलें फिरकीचीं व गुलाबाचीं फुलें, नाग, मुद्रा ढोईचेनग, पुतळ्या, गोल व अष्टपैलु मणी इ०

चांदीचीं भांडीं, उपकर्णी, गडवे, पेले, फुलपात्रें, पातेल्या, गडव्या, झाऱ्या, पळ्या, तार्टे, तबकें, अत्तरदाण्या, गुलाबदाण्यव वाट्या, करंडे, कुपऱ्या, मसोळ्या, व सर्व प्रकारचे दागीने मिळतील.

विशेष माहितीकारितां क्याटलाग पाठवूं, मालाचे खरेपणाबद्दल जोखीमदार आहे.

लक्ष्मण आत्माराम अंबेकर
नाशीक.

नो. नं. ट ७६

NOTICE.

The following extract from Government of India, Home Department, Resolution No. 2831-42, dated the 8th December 1899, is published for general information.

B. P. STANDEN,
Chief Secretary to the Chief Commissioner,
Central Provinces.

NAGPUR:
The may 1910

RESOLUTION.

The Secretary of State for India has brought to the notice of the Government of India that it not infrequently happens that natives of India, students or others, who have proceeded to England, desire to obtain passports to enable them to travel to foreign countries in which the possession of a passport is necessary or desirable, and that difficulty often arises from want of evidence to shew that the applicant is a British subject and therefore entitled to a passport. Appeals for assistance are also frequently addressed to His Lordship by destitute Indians who desire to return to their country and by students who, owing to embarrassed circumstances, are unable to complete their course of education.

2. In order to enable the Secretary of State to deal with such cases satisfactorily, the Governor-General in Council has decided that it is necessary to press upon Indian students and others visiting England desirability of providing themselves, before their departure from India, with an authoritative certificate of identity, in the form appended to this Resolution, signed by the head of the district (in a Presidency Town, the Commissioner of Police) in the case of residents of British India and by the Political Officer in that of residents of Native States. For a student the certificate should be signed by the head of his last school or college and countersigned by the District Officer (in a Presidency Town, the Commissioner of Police) or Political Officer, as the case may be:—

FORM OF CERTIFICATE OF IDENTITY.

1. Name of applicant ____________________
2. Father's name and caste ____________________
3. Residence ____________________
4. Age of applicant ____________________
5. Nationality of applicant* ____________________
6. Social and pecuniary status of father (or guardian) ____________________
7. Date of probable departure of applicant from India ____________________
8. Object of applicant's visit to England (Europe) ____________________

Signature of District Officer (in a Presidency Ton, wthe Commissioner of Police), or Political Officer, or head of school or college.

Date.....................

* i. e. whether a British subject by birth or by naturalization (or a subject of a Native State).

† Countersignature of the District or Political Officer should be obtained on certificates signed by heads of schools or colleges.

नो. नं. ठ

सुधारलेले लोखंडी नांगर

लांकडी नांगर जाऊन त्यांच्या जागीं हळू हळू लोखंडी नांगर प्रचारांत येऊं लागले आणि हल्लीं हंगामाच्या दिवसांत तर त्यांची जरूरी फारच भासणार हें जाणून आह्मी तुमच्या करितां मोठ्या मेहनतीनें हल्लीं सुधारलेले लोखंडी नांगर आमच्या कारखान्यांत तयार करून ठेविले आहेत. व हे नांगर सर्वत्र पसंत असल्याचें तुमच्या वाचण्यांत अगर ऐकण्यांत आलें असेलच, शिवाय आमचे नांगर परदेशी नांगरापेक्षां प्रत्येक बाबतींत फारच मजबूत असून किंमतींत स्वस्त आहेत, ह्मणून जास्त माहितीच्या हस्तपत्रका करितां आजचे आज लिहा.

किर्लोस्कर बंधु, बेळगांव.

नो. नं. ट ७२

सत्रा वर्षांपासून परीक्षित व सरकाराकडून रजिष्टर केलेला.

सुधासिन्धु

कालरा, (पटकी) दमा, खोकला, कफ, पोटशूल, अतिसार. संग्रहणी, जुलाब, अतिनिद्रा, वातजन्यरोग, व मुलांचे रोग या सर्वांवर एकच स्वादिष्ट व रामबाण औषध. प्रत्येक शिशीची किंमत .॥. एका डझनास रुपये ५ टपाल हांशील १ पासून ४ पर्यंत ≤ आणे व डझनास ।. आणे. एकदम ३ घेणारास १ फुकट. पूर्ण माहिती व सरटिफिकीट पाहण्याकरितां क्याटलाग फुकट पाठवूं. प्रत्येक ठिकाणीं एजंट पाहिजेत. नियम मागवून पहा.

मिळण्याचा पत्ता
सुख संचारक कंपनी, मथुरा.

नो. नं. घ. ९३

वधू पाहिजे.

निरोगी, कुलीन, वय १३।१४ वर प्रथम-वर. वय. ३०. देशस्थ. ऋग्वेदी. भारद्वाज. गोत्र मनुष्य. गण. हुंड्याची अट नाहीं.

क्ष C/o वऱ्हाडसमाचार आकोला.

नोटीस

[१] नोटीस देशमी कोंडाई मर्द जयराम
[२] आपई मर्द उदेभान राहणार कुपट ता. व पोष्ट बाळापूर यांस:—

खालीं सही करणार याजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं, तुह्मी माझ्या घराण्यांतील असून माझ्या नंबर १ ही साक्षात चुलत भावजई व नंबर २ ही चुलती आहे. तुह्मांपैकीं नंबर २ हिला फक्त मुलगी आहे. नंबर १ ला मुलबाळ नाहीं. तुह्मी बायकोमाणूस असून तुमचा इरादा वडिलार्जित मालमत्तेची अफरातफर करण्याचा आहे व आमच्या मालमत्तेंत तिसऱ्याचा शिरकाव करण्याचा आहे. तुह्मी फक्त हयाती पावेतों अन्नवस्त्राच्या मालकीणी आहांत. तुह्मास माझ्या संमतीवांचून कांहींएक करतां येत नाहीं. आपली वडिलोपार्जित मालमत्ता आहे ती:—

वर्णन	सर्वे नं.	एकर	आ. रु.	हिस्सा
सोनकस	२७	१५०५	२०	॥।
रायभान तिमाजेचे विहीरीचें ३ पैकी	१	६०२४	१५	॥
जयराम उदेभान	३३ पैकी २	६०२५	१३	॥

दत्तु वल्द कृष्णाजी आखरे यांचें २६ २३०२५ १७ यांत आंब्यांचीं झाडें अजमासें ५८ आहेत. या मालमत्तेपैकीं तुह्मास कांहीं भाग अगर सालीम विकण्यास, मांडून देण्यास किंवा पट्यानें देण्यास मी हरकत करितों. कारण मी तुह्मा दोघींस अन्नवस्त्र तुमच्या हयातीपावेतों देण्यास तयार आहे. मात्र तुह्मी माझ्या मताविरुद्ध जाता कामा नये. माझा भाऊ जयराम मरण्यास अजमासें ४।५ महिने झाले. त्याच्या मागें तुह्मी शेतांतील माल विकून अंदाजा १००० रुपये मिळविले. माझ्या भावाचें २८ तोळ्यांचें सोनें [कडीं] दोन व ६ तोळे सोन्याच्या आंगठ्या २ व वही खात्यांतील ३००० च्या असाम्या, राहतें घर १ व दुकान १ अशी स्थावरजंगम जिंदगी आहे, ती तुह्मी माझ्या सल्ल्यावांचून मांडून देऊं नये. दिल्यास हा व्यवहार मला कबूल होणार नाहीं. कळावे. ता. २०।५।१० इ.

सही
मारुती वल्द उखाजी पाटील राहणार कुपट नि० खु० आंगठा

नो० नं० ठ ७६

व्हेलेन्सिया येथें रिपब्लिकन लोकांचा दंगा झाला असून त्यांनीं एका पोलिस अंमलदाराच्या पोटांत भोंसकून ठार मारल्याचें व बऱ्याच इसमांस जखमी केल्याची बातमी आली आहे.

'कर्मयोगीं'वरील राजद्रोहाच्या खटल्याची पुढील सुनावणी (ता. १७) रोजीं होणार होती; परंतु बाबू अरविंद घोष यांना अद्याप पकडलें नसल्यामुळें दोन पोलिसांच्या साक्षी होऊन खटला पुनः तहकूब राहिला.

हरमुख राय दुलेचंद कंपनीनें जगन्नाथदास व रामजीदास या दोन अत्यंत धनाढ्य मारवाड्यांवर पैशाची अफरातफर केल्याचा व बनावट हिशेब केल्याचा आरोप ठेवला होता. हा खटला दुसऱ्या प्रेसिडेन्सी मॅजिस्ट्रेटासमोर चालला होता, त्याचा (ता० १९) रोजीं निकाल झाला. तागाच्या एक लाख रुपये किंमतीच्या हजार गठ्ठ्यांच्या देवघेवी संबंधांत वरील खटला झाला होता. फिर्यादीतर्फेच्या साक्षीदारांची जबानी खोटी आहे असें मॅजिस्ट्रेटनीं ठरविलें व आरोपींस दोषमुक्त केलें.

मिदनापूर बाँब खटल्याची हकीकत 'बंगाली' पत्रानें डॉ० एन. मित्र यांची बेअब्रू करण्यासारखा मजकूर छापला या आरोपावर 'बंगाली' वर खटला झाला होता. तो आपसात मिटविण्या करितां पंचांकडे सोंपविला होता. त्यानीं 'बंगाली' नें माफी मागून फिर्यादीस खर्चाचे ९०० रुपये द्यावे असा फैसला केला. प्रतिवादीस हा मान्य नाहीं त्या कारणानें या खटल्याची चौकशी मॅजिस्ट्रेटपुढें होईल.

मेसर्स मॅक्रोपोलो कंपनीचे ग्रीक मॅनेजर मि० हॅटझोपोलो यांच्यावर विश्वासघाताची फिर्याद होऊन हा खटला हायकोर्ट सेशन्स मध्यें न्या. ब्रेट यांजपुढें चालला होता. त्याचा ता० १६ रोजीं निकाल झाला. सरकारानें हा खटला काढून घेतल्यामुळें न्यायमूर्तींनीं आरोपीस दोषमुक्त करून सोडून दिलें.

नॅशनल इन्शुअरन्स बँकेच्या वतीनें 'इंपीरियल सोला हॅट कंपनीवर' समन्स बजावण्याकरितां कोर्टाचा बेलिफ कंपनीकडे गेला असतां त्यास त्यांनीं ठोकलें, त्याबद्दलचें प्रकरण [तारीख १६] रोजीं हायकोर्टांत न्या. फ्लेचर यांजसमोर आलें. न्यायमूर्तींनीं आरोपींना दोषी ठरवून प्रत्येकीं शंभर रुपये दंड केला.

हौरा व आसनसोल यांच्या दरम्यान नेआणीमध्यें बंदुकीच्या दारूची एक पेटी नाहींशी झाली आहे, त्या संबंधी हौऱ्याचे रेलवे पोलिस तपास करीत आहेत. ९ तारखेस ही पेटी आसनसोल येथें पाठविण्या करितां हौरा स्टेशनावर घेण्यांत आली; परंतु वाटेंत कोठें ती नाहींशी झाली तिचा अद्याप पत्ता लागला नाहीं.

कराची येथील कच्छ स्वदेशी स्टोअर्सची पोलिसांनीं झडती घेऊन कांहीं पुस्तकें जप्त केल्याचें पूर्वींच प्रसिद्ध झालें आहे आतां असें समजतें कीं, त्या संस्थेच्या मॅनेजरास तुम्हीं राजद्रोही लेखाचा प्रसार करतां सबब तुम्हांपासून ३००० रुपयांचा जामीन कां घेतला जाऊं नये, याचें कारण दाखवा असें कोर्टानें विचारलें आहे.

मि. मिक्सन यांना गोळी घातल्यासंबंधाच्या खटल्यामधील आरोपींनीं केलेला अर्ज पंजाब सरकारकडून नामंजूर झाला आहे. अर्थात सिमला येथील डेप्युटी कमिशन यांनीं दिलेला हुकूम कायम आहे. या खटल्यांत आरोपींवर असा आरोप आहे कीं, त्यांनीं कट करून मि. मिक्सन यांस त्यांच्या जागेवरून दूर करण्याच्या उद्देशानें त्यांजवर जंगलांत गोळ्या झाडल्या. आरोपींतील पुष्कळांस कैदेची शिक्षा झाली आहे.

बंगाल रसायज्ञांची एक सभा भरून तींत औषधांत लागणाऱ्या दारूवर ७ रुपये जकात ठेवावी असें बहुमत ठरलें. परदेशांहून येणाऱ्या दारूसंबंधीं कांहीं सवलत देण्याविषयीं हिंदुस्थानसरकारास विनंती केली आहे.

ता. १४ रोजीं राजेंद्रपूर येथील आगगाडींतील दरवड्याच्या खटल्यांत ज्यूरीनें सर्वानुमतें आरोपी निरपराधी असल्याचें सांगितलें. ज्यूरीचा निकाल जज्जांस मान्य होऊन त्यांनीं सर्व आरोपींस दोषमुक्त करून सोडून दिलें.

ता. १७ रोजीं हालेच्या धूमकेतूचा उदय पहांटे ४ वाजून ९ मिनिटांनीं होईल. ता. १८ रोजीं तो सूर्याजवळ गेल्यामुळें दिसणार नाहीं. ता. १९ रोजीं सकाळीं ८। ते ९। पर्यंत तो सूर्यबिंबावरून जाईल. त्या दिवशीं सायंकाळीं तो पश्चिमक्षितिजाकडे दिसणार नाहीं पण ता. २० रोजीं सायंकाळीं ७ वाजतां तो थोडा वेळ तिकडे दिसेल. ता. २१ रोजीं सायंकाळीं त्याचें दर्शन ७॥ पर्यंत होईल. ह्या वेळीं धूमकेतु पृथ्वी व सूर्य या दोहोंपासूनही त्वरेनें दूर जात असल्यामुळें त्याचा आकार व प्रभा फार लवकर कमी होत जाईल. मे महिन्याचे अखेरचे दिवशीं तो क्षितिजापासून सुमारें ८० अंशावर येऊन सायंकाळपासून मध्यरात्रीं पर्यंत दिसेल.

मि. विष्णू तात्याजी, मि. केशवलाल बाळाभाई व मि. ए. डीसोझा यां तीन मुंबईकर गृहस्थांस 'ट्रॉपिकल मेडिसन' संबंधानें लिव्हरपूर युनिव्हर्सिटीनें सर्टिफिकिटें दिल्याचें प्रसिद्ध झालें आहे.

लाला लजपतराय हे लंडन येथें जाऊन पोहोंचले ते आपल्या मुलाच्या प्रकृति संबंधाच्या काळजींत असून सार्वजनिक व्याख्यानें वगैरे देण्याचा त्यांचा विचार नाहीं. यासंबंधानें 'डेली न्यूज' पत्राचा लंडनचा बातमीदार ह्मणतो कीं, हिंदुस्थानांतील वातावरण थोडें थोडें शांत होत चाललें असून आपल्या देशाच्या भावी स्थितीसंबंधानें लालाजींनीं निराश होण्याचें कारण नाहीं. त्यांनीं आपल्या कर्तबगारीचा उपयोग देशकार्याकडे करण्याचे कामीं माघार घेऊं नये.

माणिकगंज नजीक मोफा गांवीं रोमेश बाबूच्या घरावर १९ तारखेस १६-१७ लोकांनीं दरवडा घातला, त्यासंबंधानें अशी बातमी कळते कीं, दरवडेखोरांनीं चार हजार रुपये लांबविले. या दरवडेखोरांचा धंदाच दरवडे घालण्याचा असावा असा तर्क आहे. ओळखूं न देण्याकरितां त्यांनीं खोटे पोशाख केले होते. पोलिसचे डि० सुपरिंटेंडंट हे आज (ता० १७ स) दरवडा पडला त्या ठिकाणीं गेले आहेत. याहून सविस्तर माहिती अद्याप आली नाहीं.

बारा दरवड्याच्या खटल्याच्या संबंधांत पकडलेले नृपेंद्र चक्रवर्ती यांस २०० रुपयांच्या जामिनावर सोडलें आहे.

ता० १६ रात्रीं रंगूनहून सकाळीं ६ वाजतां सुटलेल्या अप-मेल गाडीला मावझा स्टेशनापासून एका मैलावर अपघात होऊन तीन थर्डक्लासचे डबे रुळांवरून घसरून उलटे पडले अशी बातमी आली आहे. रेलवे लायनीची बरीच खराबी झाली, परंतु आतांपर्यंत आलेल्या तारांवरून लोक दगावल्याचें किंवा जखमी झाल्याचें दिसत नाहीं ही समाधानाची गोष्ट आहे. अपघाताच्या वेळीं जोराचें तुफान होऊन सगळ्यानें गाडी रुळावरून खालीं आली असें ह्मणतात. उतारूंना नजीकच्या स्टेशनावर नेऊन लाईन मोकळी करण्याचें काम चालूं आहे.

बाबू अरविंद घोष यांचा अद्याप पत्ता लागत नाहीं. तथापि, 'कर्मयोगी' पत्रावरील खटला पुढें चालविण्यांत येऊन दोन गृहस्थांच्या साक्षी घेण्यांत आल्या, व त्यानंतर खटल्याचें काम तहकूब ठेवण्यांत आलें.

माणिकगंजपासून १ मैल अंतरावर असलेल्या माता गांवीं पुन्हां दरवडा पडला असून, मि. रमेशचंद्र यांच्या घरांतील अदमासें ४००० रुपयांचा माल घेऊन दरवडेखोर पसार झाले. दरवडेखोर कारागीर वर्गापैकीं असावे, असा अदमास आहे. त्यांचा पोषाख मात्र दिखाऊ व बनावट होता. पोलीस सुपरिंटेंडंट या गांवीं जाऊन पोंचले असून, लौकरच या दरवड्याची विशेष हकीकत बाहेर येईल असा अदमास आहे.

गेल्या मंगळवारापासून वर्षाऋतु सुरू झाला असून हल्लीं जिकडे तिकडे पाऊस पडत आहे, असें कोलंबोचा पायोनियरचा बातमीदार कळवितो.

बंदुकीचा दारू विकण्याचा प्रशस्तपणें धंदा आरंभिल्याबद्दल कलकत्ता येथील पोलिसांनीं सुरेंद्रनाथ मुकरजी नांवाच्या माणसास काल [ता. १८] रोजीं पकडलें. एका डिटेक्टिव्ह शिपायाकडे कांहीं खुणा केलेलीं नाणीं देऊन सुरेंद्रनाथाजवळून दारू विकत घेण्यास सांगितलें होतें. त्याप्रमाणें त्याजकडे डिटेक्टिव्ह गेला आणि त्यानें अर्ध्या पौंडापेक्षां किंचित अधिक इतकी दारू मागितली सुरेंद्रनाथास कांहीं संशय न येऊन त्यानें तितकी दारू तोलून डिटेक्टिव्हाकडे दिली आणि त्यानें दिलेले पैसे एका पेटींत घालून ठेविले. हा व्यवहार होतां क्षणींच पोलिसांनीं सुरेंद्रनाथास पकडलें आणि त्याच्या घराची झडती घेतली. पेटींत खुणा केलेलीं नाणीं मिळालीं.

क्रिटेबटांतील पार्लमेंट भरलें तेव्हां ख्रिस्ती सभासदांनीं सुलतानचे ऐवजीं ग्रीसच्या राजाशींच राजनिष्ठ राहूं अशी शपथ घेतली! एक मुसलमान प्रतिनिधी बोलावयास उठला असतां ख्रिस्त्यांनीं ओरड करून त्यांस खालीं बसविलें व त्याचे हातांतला कागद फाडून टाकला! याबद्दल सुलतानानें इतर राष्ट्रांकडे तक्रार केली तेव्हां ख्रिस्ती सभासदांनीं कशीही शपथ घेतली असली तरी क्रीटच्या सांप्रतच्या स्थितींत बदल होणार नाहीं, असें युरोपियन सरकारांनीं त्यांस कळविलें. पण त्यांचें हें आश्वासन मोघम व अपुरें आहे, असें तुर्की प्रधानमंडळाचें मत आहे.

नाशिकप्रकरण:— पुणें येथील भवानी पेठेंतील गमनाजी पिराजी नांवाच्या मारवाड्यास कांहीं महिन्यांपूर्वीं नाशिकप्रकरणासंबंधानें पकडण्यांत आलें होतें. त्यास गेल्या बुधवारीं सोडून देण्यांत आलें असें समजतें.

पत्याळाचे महाराज आपल्या संस्थानांतून ६० मैल लांबीची रेलवे लाईन तयार करण्याची योजना करीत आहेत. ही लाईन संस्थानांतील अत्यंत सुपीक प्रदेशांतून जाणार आहे आणि त्यामुळें धान्याची नेआण करण्याची जी सोय होईल तिच्या योगानें संस्थानची सांपत्तिक स्थिति सुधारण्यास बरीच मदत होईल असें वाटतें. ही रेलवे तयार करण्यास एकंदर २० लाख रुपये खर्च येईल. असा अंदाज आहे. या संबंधानें नॉर्थ वेस्टर्न रेलवे अधिकाऱ्यांचा सल्ला घेण्यांत आला आहे.

पंजाबचें शिक्षणखातें अलीकडे शिक्षणाच्या खर्चांत छाटाछाट करीत आहे, आणि त्यासंबंधांत उत्पन्नाचा आणि खर्चाचा मेळ घालण्या करितां दुय्यमप्रतीच्या शाळांची फी सरकारानें दीडपट वाढविली आहे. त्यायोगानें येथील लोक असंतुष्ट झाले आहेत.

राजेंद्रपूर नजीक आगगाडींत दरवडा घातल्याच्या प्रकरणाशीं कांहीं संबंध असल्याच्या संशयावरून नारायणगंज येथें राहणाऱ्या सीतानाथ दास नांवाच्या डाका कॉलेजांतील दुसऱ्या वर्षाच्या विद्यार्थ्यास पकडलें होतें, परंतु गुन्हा शाबीद करणारा कांहीं पुरावा नसल्यामुळें त्यास सोडून देण्यांत आलें होतें. त्यास आतां अत्यंत 'घाणेरड्या अनाचाराबद्दल' काढून टाकण्यांत आलें आहे.

(ता० १९ रोजीं) कलकत्ता येथें इलियट रोडवर मि० जेम्स कॅनिफ नांवाच्या दुकानांतील एका नोकरानें मि. हर्ड नांवाच्या इसमास एक रिव्हॉल्व्हर दिलें. त्यानें त्या पिस्तुलाचा घोडा एक दोनदां ओढून पाहिला होता. परंतु पिस्तुल उडालें नाहीं. तें सात बारी पिस्तुल होतें; नंतर हर्ड यानेंही दोनतीनदां पिस्तुल उडवून पाहण्याचा प्रयत्न केला, परंतु त्यावेळींही ते उडालें नाहीं. पण नंतर सहज त्यानें चापावर बोट ठेविलें तेव्हां रिव्हाल्व्हर उडून कॅनिफ यांच्या नाकावरून उजव्या डोळ्यावर गोळी गेली. कॅनिफ यांस इस्पितळांत पाठविण्यांत आलें आहे.

(ते

साहित्य-- समागम.

बुद्ध, धर्म, आणि संघ.

—:०:※:०:—

दोन अडीच हजार वर्षांपूर्वी आजच्या ह्मणजे वैशाख शुद्ध पौर्णिमेच्या दिवशीं हिंदुस्थानच्या इतिहासांत सोन्याच्या अक्षरांनीं लिहून ठेवण्याइतकी आह्मां हिंदुस्थानवासीयांनाच काय, पण एकंदर मानवजातीला अभिमान वाटण्यासारखी–एक गोष्ट घडली. शाक्यवंशीय श्री गौतमबुद्ध याला सगळ्या मानवजातीचें कल्याण ज्या मार्गानें जाण्यांत आहे व ज्या मार्गावर गुलाबाचे कांटे पसरले असले, तरी मनुष्याच्या खऱ्या परमार्थाचा, खऱ्या मोक्षाचा व जीविताफलाचा तो मार्ग आहे अशा प्रकारचा मार्ग सांपडला, व त्यानें सद्वासनारूपी सेनेच्या साह्यानें काम, क्रोध, लोभ इ० शस्त्रास्त्रांनीं सज्ज असलेल्या दुष्ट मारावर जय मिळविला—आत्मजय केला—हा जय बाह्य शत्रूवर मिळविलेल्या जयापेक्षां किती तरी पटीनें श्रेष्ठ ह्मटला पाहिजे! अशा आत्मविजयाचा दिवस सगळ्या बौद्धधर्मी देशांतून उत्सवाचा दिवस ह्मणून पाळण्यांत येतो. हिंदुस्थान जरी बौद्धधर्मी राहिलें नाहीं तरी बुद्धानें केलेल्या आत्मविजयाची महती कळण्याइतकी थोरवी त्याच्या बुद्धीचे ठायीं खास आहे. ह्मणून श्री गौतमबुद्धाच्या सन्मानार्थ आणि त्यानें करून ठेवलेल्या सत्कार्याच्या गौरवार्थ आजच्या दिवशीं हाच बौद्धधर्माचा विषय हातीं घेऊन त्यासंबंधानें दोन शब्द आमच्या वाचकांना सांगण्याचें आह्मी योजिलें आहे. सुदैवानें पाली भाषेचे महान् पंडित आणि स्वतः बौद्धधर्माचा स्वीकार केलेले प्रो० धर्मानंद कोसंबी यांनीं मराठी भाषेवर अनुग्रह करून "बुद्ध, धर्म, आणि संघ" या नांवानें लिहिलेलें मराठी पुस्तक आमचे पुढें आज आहे हें पुस्तक त्याच्या कर्त्याप्रमाणेंच बाह्यतः अत्यंत साध्या स्वरूपाचें असलें तरी तें सत्वविशिष्ट-सारयुक्त–सविचारांनीं परिप्लुत आणि बौद्धधर्माविषयींची खरी व विश्वसनीय माहिती देणारें आहे. या पुस्तकाचा विशेष हा आहे कीं तें कांहीं पाश्चात्यांच्या उसन्या माहितीच्या आणि विचित्र कल्पना व भलत्या सलत्या अनुमानें यांच्या पायावर रचलेलें नाहीं बुद्ध ही ऐतिहासिक व्यक्ति नसून पौराणिक देवता असावी व तिच्याशीं सूर्योपासनेचा संबंध असावा अशी कल्पना करण्याचा मोह सेनारसारख्या तत्वज्ञ पंडिताच्यानें सुद्धां दूर करवला नाहीं, तेथें इतरांची काय कथा! पण प्रो० धर्मानंद यांनीं बौद्ध धर्माच्या माहितीसाठीं या पाश्चात्यपंडितापाशीं तोंड न वेंगाडतां अस्सल पाली ग्रंथरूपी निर्मळ झऱ्याचाच आश्रय केला. आणि सीलोन, ब्रह्मदेश वगैरे बौद्धधर्मी देशांत प्रवास करून, स्वतः बौद्धधर्माची दीक्षा घेऊन, आणि भिक्षूंच्या विहारांत अध्ययनांत काळ घालवून मिळविलेली माहिती या ग्रंथांत निविष्ट केलेली आहे. अशा प्रकारच्या माहितीचें हें मराठींत पहिलेंच पुस्तक असल्यामुळें त्याचा अल्पसा परिचय वाचकांस करून देण्यास आह्मांस फार संतोष वाटतो.

या पुस्तकाचे बुद्ध, धर्म, आणि संघ असे तीन ठळक भाग आहेत. या तीन विषयांवर हीं तीन व्याख्यानेंच आहेत. पहिल्या व्याख्यानांत बुद्धाच्या चरित्राची माहिती आहे. यांत बुद्धानें आपल्या शिष्यांना सांगितलेल्या आत्मचरित्रांतले कांहीं उतारे सुत्तपिटक ग्रंथांतून दिले आहेत. ते फार महत्वाचे आहेत. प्रिय पत्नी व नूतन जात अर्भक यांचा वियोग होण्याची वेळ आली असतां गौतमाचें मन मायाबद्ध झालें असें वर्णन पाश्चात्य पंडितांनीं केलें आहे तें सपशेल खोटें आहे. गौतमाच्या मनाची तयारी पूर्वीपासूनच होती व तो घरा बाहेर पडला तोच शिरोमुंडन करून व काषाय वस्त्रें परिधान करून बाहेर पडला असें पाली ग्रंथांत स्पष्ट ह्मटलें आहे.

गौतमाचे गुरु आळार कालम व उद्दक रामपुत्र यांनीं त्याला निरनिराळ्या प्रकारच्या समाधि कशा शिकविल्या व गौतमानें किती भयंकर देहकष्ट सोसले व नंतर योगमार्गाची निष्फलता पाहून निर्वाणप्राप्तीचा मार्ग ह्मणून ध्यानाचा कसा स्वीकार केला, व तेथें मारानें त्याला आडमार्गानें जाण्याविषयीं कसा उपदेश केला, वगैरे गोष्टी सर्वश्रुत आहेत. हा मार ह्मणजे दुष्ट वासनांची मूर्ति, किंवा सैतान. दुष्ट वासना जिंकून माराचा संपूर्ण नाश करण्याचा मार्ग ह्मणजे सम्यक् दृष्टि, सम्यक् संकल्प, सम्यक् वाचा एवंगुणविशिष्ट आर्य अष्टांगिक मार्ग. हा बुद्धानें या पौर्णिमेच्या दिवशीं शोधून काढला व पुढें उपदेशकांच्या द्वारें त्याचा प्रसार साऱ्या पृथ्वीभर केला याहून बौद्ध धर्माची आणखी महती कोणती ह्मणावयाची! सर्व पापापासून विरत होणें, पुण्याचा संचय करणें व चित्ताचें दमन करणें हें बुद्धाचें अनुशासन आहे. शील हें मुख्य आहे व तें दोन प्रकारचें असतें. विहित शील ह्म० सज्जनांची संगति करणें, मन दृढ ठेवणें, आईबापांची सेवा करणें, दुसऱ्यावर उपकार करणें इ० व निसिद्धशील ह्मणजे हिंसा न करणें, दारू न पिणें, व्यभिचार न करणें. बौद्धधर्माचीं तत्वें ह्मणजे ईश्वरविषयक नसून सगळीं मनुष्याच्या आचरणसंबंधाचीं—नैतिक—आहेत ही गोष्ट विचार करण्यासारखी आहे. संसार हा सुखमय नाहीं, तसा तो दुःखमय ही नाहीं. हे दोन्ही अंत टाळून मनुष्यानें मध्यमवर्ती व्हावें अशी बुद्धाची शिकवणी असे, आणि ही शिकवणी 'आधीं प्रपंच करावा नेटका, या रामदासी शिकवणीशीं पुष्कळ जुळते. बौद्धधर्माचीं तत्वें फारशीं घोटाळ्याचीं नाहींत, आणि ह्मणूनच युक्तिवादानें ज्याचीं मनें वश करून घेतां येतात अशा सामान्य जनांना ही तीं तत्वें शिकवून त्यांना धर्ममार्गाला लावतां आलें.' या कार्यासाठीं स्वतःला वाहून घेतलेले सहस्त्रावधि शिष्य गौतमाला मिळाले—पुरुष मिळाले इतकेंच नाहीं तर स्त्रिया ही मिळाल्या, आणि त्यांनीं आपलें स्वतःचें चारित्र्य उत्तम राखून भगवान् बुद्धाच्या उपदेशाचा सर्वत्र घोष केला. या शिष्यांनीं व शिष्यिणींनीं आचाराची शुद्धता राखावी ह्मणून फार कडक निर्बंध बुद्धानें घालून दिले होते. आपल्या शिष्य मंडळींत (संघांत) एखाद्याला घेण्यापूर्वीं त्याच्या मनाची दृढता पाहण्यासाठीं त्याला बऱ्याच खडतर संस्कारांतून जावें लागे. स्पर्शजन्य किंवा इतर रोग नाहींत ना? ऋणमुक्त आहेस ना? स्वतंत्र आहेस ना? आईबापाची परवानगी आहे ना? वगैरे प्रश्न विचारल्या नंतर भिक्षान्नावर यावज्जीव राहण्याची तयारी, ब्रह्मचर्य, लोभविरहितता, मद्यपाननिषेध वगैरे २२७ नियम त्याला पाळावे लागत. अशा प्रकारें कडक नियम घालून दिलेले असतां सहस्त्रावधि शिष्य संघाला येऊन मिळत या वरून बुद्धाच्या उपदेशाची थोरवी कळून येते. बौद्धधर्माचा या प्रमाणें उत्कर्ष होत असतां त्याला ही शत्रु उत्पन्न झाले, आणि बुद्धाचा सूड उगविण्यासाठीं एकानें मत्त हत्ती बुद्धाचे अंगावर सोडला. पण बुद्ध ह्मणजे प्रेमाची मूर्ति त्याला काय विकार घडावयाचा होता! आंद्रोक्लीज आणि सिंह या गोष्टींतल्या प्रमाणें त्या हत्तीला ही बुद्धाच्या प्रेमाचा प्रभाव कळला, पण पशूला जेवढी नैसर्गिक बुद्धि असते, तेवढी सुद्धां मत्सरग्रस्त माणसाला नसते! प्रत्यक्ष बुद्धाचा नाश करतां येईना, तेव्हां त्याच्या संघांत भेद उत्पन्न करण्याचा प्रयत्न झाला, पण तोही फसला. अशा अनेक संकटांतून वाचलेला बौद्धधर्म पुढें कोट्यवधि लोकांना पुण्यमार्ग दाखवून त्यांना सच्छील बनविण्यास कारण झाला. आह्मी हिंदु लोक सारसंग्रही आहों. कोठें हीं चांगुलपणाचा भाग दिसला कीं तो लागलीच उचलण्याचा आमचा स्वभावच आहे. त्याप्रमाणें बौद्धधर्मांतल्या चांगल्या तत्वांचा हिंदुधर्मानें आपल्यांत अंतर्भाव केल्यावर बौद्धधर्म हिंदुधर्मांत लय पावला. तो नष्ट झाला असें ह्मणणें चुकीचें आहे. बौद्धधर्मांत इतकीं चांगलीं तत्वें भरलीं आहेत कीं तो नष्ट होणें शक्यच नाहीं. खुद्द बुद्धाला आह्मी दशावतारांत निविष्ट केलें आहे, बुद्धाविषयीं आणखी पूज्यबुद्धि ती काय पाहिजे! बौद्धधर्माविषयींची आमची ही पूज्यबुद्धि अशीच उत्कर्ष पावो, आणि त्या धर्माच्या खऱ्या तत्वांशीं परिचय करून देण्यास प्रो० धर्मानंदासारखे अनेक सत्पुरुष पुढें सरसावोत येवढी परमेश्वरास प्रार्थना आहे.

अंत्यजोद्धार

(एका सन्मान्य मित्राकडून)

अलीकडे आमचे देशांत देशोन्नतीच्या अशा ज्या नव्या चळवळी निघाल्या आहेत त्यांतली ही एक असल्यामुळें लोक अद्याप तिच्याकडे साशंक दृष्टीनें पाहत आहेत. अशा वेळीं या चळवळीचे उद्देश व त्यांची फलश्रुति यांच्या संबंधानें दोन शब्द लिहिणें अप्रशस्त होणार नाहीं असें वाटतें.

अंत्यजोद्धार ह्मणजे काय याची विशेष फोड करून सांगण्याचें कारण दिसत नहीं. ज्यांना आह्मी अंत्यज समजतों, त्यांच्या उद्धारार्थ हा यत्न आहे, आणि या उद्धाराचें साधन शिक्षण आहे असें समजून सुधारक मंडळींनें शिक्षणाचा प्रसार अंत्यज समाजांत झपाट्यानें करण्याचें योजिलें आहे, आणि हें योग्यच आहे. पण शरीराच्या कोणत्याही अवयवावर महारोगाचीं लक्षणें दिसूं लागतांच त्या संबंध शरीरांतलें रक्त नासलें आहे असें समजून रक्त शुद्धीच्या उपायाकडे आपण तत्काळ धावतों, फक्त त्या अवयवा पुरते इलाज करीत नाहीं, तसें वास्तविक या गोष्टी संबंधानें व्हावयास पाहिजे आहे. एकंदर समाजांत शिक्षणाचा प्रसार अधिक झपाट्यानें करण्यासाठीं आपणा सर्वांचे प्रयत्न पाहिजेत, त्याच्या एखाद्या विशिष्ट भागापुरता विचार करून त्याची तेवढी उन्नति करण्याची खटपट करणें ह्मणजे एकदेशीपणा होईल. आज अंत्यजांची स्थिति अत्यंत निकृष्ट आहे ह्मणून त्यांच्या उन्नती प्रीत्यर्थ विशेष प्रयत्नांची जरूरी आहे. आणि बाकीच्या संबंधानें नाहीं असें कदापि ह्मणतां येणार नाहीं. तेव्हां अंत्यजोद्धार करण्या साठीं स्थापन झालेल्या मंडळीचे यत्न यद्यपि प्रशंसनीय आहेत, तथापि ते एकदेशीय आहेत असें ह्मणणें भाग आहे.

दुसरी गोष्ट—अंत्यजाविषयीं कळकळ बाळगून त्यांच्या उन्नतीसाठीं अविश्रांत श्रम करणारांकडून केव्हां केव्हां गैरसावधपणानें जातिद्वेषाचें बीज पसरण्यांत येत असतें. अंत्यजांची आज जी निकृष्ट स्थिति दिसत आहे तिला कारण समाजांतल्या कांहीं जातींचा आपमतलबीपणा असें व्याख्यानांतून व लेखांतून सांगण्यांत येत असतें. दुसऱ्या जातींनीं वर डोकें काढूं नये ह्मणून ब्राह्मणांनीं त्यांना मुद्दाम अज्ञानांधकारांत ठेविलें असें विधान करणारे इतिहासाची कितपत पर्वा बाळगतात ते तर दिसतेच आहे, पण हें विधान खरें आहे असें आपण धरून चाललों तरी असलें विधान सध्याच्या काळीं करण्यापासून आणि मागच्या गोष्टी उकरून काढून उखाळ्या पाखाळ्या काढण्यापासून तादृश लाभ कोणता आहे याचा या लेखक व वक्ते मंडळींनें कधीं विचार केला आहे काय? अशा त्यांच्या उद्गारानें त्यांच्या सुधारणेचा मार्ग निष्कंटक होत असेल तर ती सर्वैव चूक आहे. मागच्या काळच्या ब्राह्मणांनीं स्वार्थासाठीं इतर जातींच्या उन्नतीला विघ्नें आणिलीं हें आपण क्षणभर खरें धरून चाललों तरी अंत्यजोद्धाराचा प्रश्न हातीं घेऊन त्याला द्रव्य व श्रम यांच्या रूपानें साह्य करणारांत ब्राह्मणांचीच संख्या मोठी निघेल. या हल्लींच्या ब्राह्मणांना 'तुमचे पूर्वज असे लुच्चे होते; त्यांनीं आमचें अशा अशा प्रकारें नुकसान केलें' असें सांगण्यापासून कोणता लाभ होणार आहे.' ज्या अंत्यजांच्या पुढें व्याख्यानांतून अशा प्रकारचीं विधानें करण्यांत येतात, त्या अंत्यजांच्या मनांत हीं विधानें ऐकून ब्राह्मणांविषयीं द्वेषबुद्धि उत्पन्न झाल्या शिवाय कशी राहील? व त्या बरोबरच हें आह्मी ज्यांच्या उन्नतीकरितां येवढा त्याग करतों ते शेवटीं आह्मांस दूषणें देऊन कृतघ्नपणा दाखवितात असें ब्राह्मणवर्गाला वाटूं लागल्यास व ते या अंत्यजोद्धाराच्या चळव-

ळीपासून अलिप्त राहिल्यास त्याचकडे काय दोष आहे ?

सारांश, अंत्यजोद्धाराचा हा प्रयत्न प्रशंसनीय असतां कित्येक अदूरदर्शी वक्त्यांच्या गैरसावधपणाच्या उद्गारांमुळें या प्रश्नाच्या पक्षुतींत कमीपणा येण्याचा संभव आहे हें वरील विवेचनावरून दिसून येईल. ही काल्पनीक भीती नाहीं. आमच्या या वऱ्हाड प्रांतांतच अंत्यजोद्धार करण्यासाठीं मिशनरीचा बाणा धरून काम करीत असलेल्या गृहस्थांच्या तोंडून वरच्या सारखें विधान आह्मी खुद्द ऐकलें आहे, आणि त्याचा वर सांगितल्या सारखा परिणाम श्रोत्यांत असलेल्या कित्येक ब्राह्मण गृहस्थांच्या मनावर झालेला आह्मांस पूर्णपणें माहित आहे, ह्मणून ही सावधगिरीची सूचना देत आहों. याचा अंत्यजोद्धारक मंडळी पूर्ण विचार करील अशी आशा आहे.

वऱ्हाडसमाचार.

वैशाख शुद्ध १४ शके १८३२ दुर्मतिनामसंवत्सर

इंग्लंडची बुद्धिमत्ता.

-:+:-

ईजित देशांत ज्या राजकारणपद्धतीचा अंगीकार इंग्लंडनें केलेला आहे तिजवरून इंग्लंडला स्वातंत्र्य आणि न्याय यांच्याविषयीं पूर्वीप्रमाणें चाड राहिली आहे किंवा नाहीं याविषयींची शंका खुद्द इंग्लंडातल्या कित्येक मुत्सद्यांनीं प्रदर्शित केली आहे! त्यांचें ह्मणणें असें आहे कीं सैन्य आणि आरमार यांच्या उत्कृष्टपणाविषयीं इंग्लंडनें खुशाल प्रौढी मिरवावी; कारण कीं इंग्लंड इतकें बलाढ्य आरमार व सैन्य फार झालें तर एखाद दुसऱ्याच राष्ट्राच्या पदरीं असेल. पण इंग्लंडचे वैभवाची शाश्वती त्या देशाच्या सैन्याच्या किंवा आरमाराच्या बलाढ्यतेवर केवळ अवलंबून आहे असें मानणें हा विचाराचा संकुचितपणा आहे आणि राष्ट्राच्या उन्नत्यवनतीविषयींची मीमांसा करणारांना असला संकुचितपणा शोभत नाहीं. त्या आरमाराच्या व सैन्याच्या पाठीमागें बुद्धीचा जोर असल्याशिवाय राज्यवैभव प्राप्तही होत नाहीं व झालें तरी टिकत नाहीं ही अनुभवसिद्ध गोष्ट आहे. नुसत्या तरवारीच्या धारेवर राज्यें कमाविण्याची व तरवारीच्या धारेवरच तीं संभाळण्याची महत्वाकांक्षा ही हीन प्रतीची महत्वाकांक्षा आहे. त्यापेक्षां जित राष्ट्रांतील लोकांच्या पोटांत शिरून त्यांची प्रीति संपादणें, व त्यांना आपल्या बरोबरीची पात्रता येईल अशा प्रकारचें शिक्षण देऊन स्वातंत्र्य आणि न्याय याविषयींची आवड उत्पन्न करणें ही महत्वाकांक्षा सहस्रपटीनें थोर आहे आणि इंग्लंड या दुसऱ्याच महत्वाकांक्षेचें अवलंबन आजपर्यंत करीत आलें आहे असें इतिहासावरून दिसून येईल. इंग्लंडांतल्या प्रत्येक कुटुंबांत स्वातंत्र्याच्या लढाया रोज लढल्या जात आहेत असा इंग्लंडचा लौकिक आजपर्यंत चालत आला आहे. इंग्लंड हें नुसत्या ‘पशूंच्या जोरा’वर आपलें वैभव संभाळून राहिलें नसून बुद्धीचा प्रभाव हा त्याच्या अलौकिक शक्तीचा उगम आहे अशी इतर राष्ट्रांतून समजूत झाली आहे. इंग्रजी वाङ्मय व ज्या राष्ट्रांशीं इंग्लंडचा संबंध घडून आला त्या राष्ट्रांचा इतिहास या गोष्टीची साक्ष देत आहेत. इतका अभिमानास्पद गतकालीन इतिहास असणें फार थोड्यांच्या भाग्यांत असतें, पण तें इंग्लंडच्या भाग्याला आलें होतें हें खास. प्रश्न येवढाच आहे कीं हा बुद्धीचा प्रभाव-स्वातंत्र्य व न्याय यांची ही चाड. हा आजकालच्या इंग्रज मुत्सद्यांच्या अंगचा सद्गुण आहे कीं नाहीं? हा प्रश्न उपस्थित व्हावा हीच गोष्ट अगोदर मोठी दुर्दैवाची गोष्ट आहे, आणि तशांतून तो इंग्रज मुत्सद्यांनीं काढावा हें ज्यास्त दुर्दैवाचें आहे. सीझरच्या पत्नीनें आपल्या सतीत्वाबद्दल कोणाला शंका घेण्यास जागाच ठेवूं नये अशी इंग्रजींत एक ह्मण आहे. त्याप्रमाणें इंग्रज मुत्सद्यांनीं इंग्लंडच्या बुद्धिमत्तेविषयीं शंका घेण्यास जागाच ठेवावयाची नसती. पण अशी अपेक्षा यपुढें करण्यांत अर्थ नाहीं. कदाचित् असेंही असेल कीं इंग्लंडच्या उत्कर्षाची आतां परमावधि झालेली आहे, उत्कर्षाच्या मार्गांत त्याचें पाऊल पूर्वींच्या सारखें आतां झपाट्यानें पडत नाहीं, आणि तें पडणें शक्य ही नाहीं हें पाहून निराश झालेल्या मंडळीचा हा बुद्धिविलास असेल; किंवा इंग्लंडचें वैभव पाहून त्याविषयींच्या मत्सरानें ग्रासलेल्या इतर राष्ट्रांतून निघालेल्या वरील आशंकेची लाट इंग्लंडच्या किनाऱ्यावर आदळली असेल; अथवा आह्मां हिंदुस्थानवासी यांनीं पाहिजे तर असें ही ह्मणावें कीं इंग्लंडानें या देशांत आजपर्यंत केलेला राज्यकारभार एकंदरीनें त्या देशाला अत्यंत भूषणावह व आमच्या लोकांना शांतता सुखाची प्राप्ति करून देणारा असला, तथापि त्याच्याबरोबरच आमच्या देशांत दारिद्र्या सारखी संकट परंपरा आलेली आहे, व येथील अधिकारी प्रजेबरोबर मन मोकळें करून वागावयास पाहिजेत तसे वागत नाहींत असा जो सिंहनाद कांग्रेससारख्या संस्थांनीं आज पंचवीस वर्षें चालविला आहे त्याचा प्रतिध्वनि इंग्लंडांत उठून तो आतां आह्मांस ऐकूं येऊं लागला आहे. ट्रान्सवाल मध्यें हिंदुस्थानांतल्या ब्रिटिश प्रजेस ज्या रीतीनें इंग्रज अधिकाऱ्यांकडून वागविण्यांत येत आहे त्या वागविण्याच्या पद्धतीचा ही वरील गोष्टीशीं संबंध कोणी जोडल्यास आणि त्यावरून इंग्लंडला अलीकडे बुद्धिभ्रंश होऊं लागला आहे, निदान न्याय आणि सत्य यांच्या विषयींचा इंग्लंडचा कडकडीत अभिमान पूर्वी सारखा राहिला नाहीं असें अनुमान कोणी काढल्यास अगदीं चुकीचें ठरेल असें कोणास ह्मणता यावयाचें नाहीं. एक काळ असा होता कीं तेव्हां आपल्या राष्ट्राच्या बाहेर—पृथ्वीच्या पाठीवर कोठेंहि—अन्याय, जुलूम, गरीब लोकांचा छळ, इ. प्रकार घडलेले पाहिले कीं इंग्रज मुत्सद्यांच्या उदार मनाला तळमळ लागत असे, आणि ते प्रकार एकदम बंद पाडण्यासाठीं इंग्रज वीरांच्या तरवारी आपोआप म्यानांतून बाहेर येत. आतां इंग्रज मुत्सद्यांच्या न्यायप्रियतेला मधून मधून झोप लागते, आणि कधीं कधीं सिंहनादानेंसुद्धां ती खडबडून जागी होत नाहीं हें ट्रान्सवाल प्रकरणावरून सर्वांच्या निदर्शनास येऊन चुकलें आहे. या प्रकारावरून इंग्लंडच्या बुद्धिप्रभावाच्या क्षयाचीं चिन्हें इंग्रज मुत्सद्यांना दिसूं लागलीं आहेत तीं खरीं असतील आणि हा सारा दृष्टिभ्रम नाहीं असें वाटतें. ही आमची समजूत इंग्रज मुत्सद्यांनीं आपल्या वर्तनानें चुकीची ठरवावी यांत आह्मांला संतोष वाटेल, आणि इंग्लंडच्या आजपर्यंतच्या लौकिकास व इभ्रतीस व त्याचप्रमाणें इंग्लंड आणि हिंदुस्थान या उभयतांच्या शाश्वत कल्याणास त्यापासून मोठी मदत होईल यांत शंका नाहीं

वऱ्हाडवृत्त.

हवामान—दिवसा अतिशय उष्णता भासते, आकाशात अभ्रें वावरतात व वाराही सोसाट्याचा सुटतो रोगराई विशेष नाहीं. हीं सर्व चिन्हें पर्जन्यास लौकर सुरवात होईल अशीं दिसत आहेत

रा. रा. खोलकुटे इ. ए. सी. (एक्साइज) यांनीं २ महिन्यांची रजा घेतल्यामुळें रा. रा. मेशाक ए. अ. क. नागपूर यांस त्यांच्या जागीं अकोल्यास नेमलें आहे.

२।३ दिवसां पासून धुमकेतु सायंकाळीं सुर्यास्ता नंतर आकाशांत पश्चिमेकडे दिसत असतो. काय काय वाईट चिन्हें व्हावयाचीं आहेत कोण जाणे!

आकोला बाजारभाव

हुंडी दर्शनी		१००८॥=
मुंबई ब्यांकेची सोन्याची चीप दर तोळ्यास		२४-॥।
चांदी		७४
जवस		१७१
जवारी नवी	६८	७१
गहूं काठे		११०
गहूं खांडवा पीवळा		१२७
गहूं बनशी		१२१॥
चणे	४	४।
तुरी		३।
उडीद		४
मुंग		४॥
टोळी मोहाचे बीज		३२॥
तेल		७
सरकी		१२
तुप		११॥
कापूस	६४	७४
रुई आकोटा जीन		८९

प्रेक्षकाचीं टांचणें.

::-*:—

१ लॉर्ड कर्झन साहेब आणखी सहा वर्षांनीं कलकत्त्याचें व्हिक्टोरिया मेमोरियल पाहण्यासाठीं देशांतर करून येणार आहेत अशी बातमी ‘इंदु’ च्या कलकत्त्याच्या विनोदी बातमीदारानें दिली. आणि ती खरी समजून मद्रासच्या ‘इंडियनपेट्रियट’ सारखीं पत्रें गंभीरपणें तिचा अनुवाद करीत आहेत! विनोद हा गुण आमच्यांतल्या पत्रकर्त्यांना निसर्गतः मिळाला नसला तरी अभ्यासानें संपादला पाहिजे.

२ आमचा पुण्याचा बातमीदार लिहितो कीं तेथील वसंतव्याख्यान मालेंतल्या एका व्याख्यानाचे वेळीं रा. नाना साहेब पावगी हे अध्यक्ष होते, व त्यांनीं आपल्या भाषणांत मोठ्या आवेशानें सांगितलें कीं आह्मी हिंदू लोक हिंदुस्थाना बाहेर जेथें जेथें गेलों तेथें तेथें आमचीं साम्राज्यें स्थापिलीं.’ आवेश आणि सत्यप्रीति यांची ताटातूटच व्हावयास पाहिजे असते काय? एऱ्हवीं इतिहासदृष्ट्या इतकें चुकीचें विधान आणि तें ही रा० पावगी यांच्या सारख्या विद्वान् गृहस्थाच्या तोंडून बाहेर आलें नसतें. आह्मां हिंदूचीं साम्राज्यें कोठें कोठें झालीं त्यांची यादी रा. पावगी यांनीं ‘भारती साम्राज्या’ साठीं तयार केलीच असेल. त्या यादींत युरोपचें नांव आहे काय? असेल तर बहार होईल. मग इतक्या दूरच्या हिंदुस्थानासारख्या देशांत येऊन तेथील लोकांच्या कल्याणासाठीं साम्राज्य हाकण्याच्या कल्पनेचें पेटंट मूळचें आह्मां हिंदूंचें असतां तें इंग्रजांनीं बळकावलें अशी कोर्टांत फिर्याद मांडतां येईल. अजून प्रकरण मुदतीच्या बाहेर गेलें नाहीं असें आमचे एक वकील स्नेही ह्मणत आहे.

३ एक नांवाचा धूमकेतु ज्यावेळीं हजर व्हावयास पाहिजे होता त्या वेळीं तो हजर झाला नाहीं, ह्मणून तो आल्यावर ज्योतिष्यांच्या कोर्ट मार्शल करून त्याची जबानी घेण्यांत आली. तेव्हां बाहेर आलें कीं त्या बिचाऱ्याकडे बिलकुल दोष नाहीं. तो वाट चालत असतां मार्गांत वाटमाऱ्यांनीं त्याला गाठून उचलून नेलें. या वाटमाऱ्यांचा नायक बृहस्पति नांवाचा कोणी आहे. त्याला वास्तविक शिक्षा व्हावयास पाहिजे होती. पण तो पडला थोरांचा आश्रित! त्याला पकडण्यासाठीं सूर्याच्या जवळ जाण्याची छाती कोणाची आहे! पण डाकाइत लोक थोरांचा आश्रय करून असे गरीबांवर हल्ले करूं लागले तर गरीबांचा निभाव कसा लागावा? याला कांहीं तरी इलाज करावयास पाहिजे ह्मणून पृथ्वीवरल्या ज्योतिर्विदांचें कान्फरन्स लवकरच भरावयाचें आहे. या कान्फरन्समध्यें सूर्याकडे डेप्युटेशन पाठविण्याचा ठराव पास न होवो ह्मणजे झालें!

४ पाश्चात्य रिवाजाप्रमाणें अशौच सूचक असा काळा पट्टा दंडास बांधून फिरण्याचा प्रघात पडलेला पाहून एका राजनिष्ठ नीग्रोला प्रश्न येऊन पडला आहे. तो ह्मणतो कीं मी काळा पट्टा बांधून फिरलों तर माझ्या कृष्णवर्णापुढें तो पांढरा दिसूं लागेल व अधिकाऱ्यांना मी हुकुमाची अमर्यादा केली असें वाटेल. तेव्हां आतां काय करावें? या प्रश्नाचें समाधानकारक उत्तर मिळेपर्यंत घराबाहेर पडत नाहीं असा त्याचा निश्चय आहे.

प्रेक्षक

१७ ण नोटीस

बेशमी झांग्या वा रम्या महार आडनांव सानोने राहणार मौजे टाकळी खुसबोड ता. बाळापूर जि. आकोला यांस—

नोटीस देणार सोन्या वल्लद गोंद्या महार आडनांव इंगळे रा. मौजे खामखेड प्रगणें व तालुके बाळापूर जिल्हा आकोला सुमारसन १३२० फसली नोटीस देतो कीं माझी मुलगी नामें सावित्री मर्द झांग्या महार इच्यायशीं तुह्मी लग्न केलें. त्यास आज अंदाज वर्षे १० झालीं आहेत. आज तीन वर्षे झाल्याचे अगोदर तुह्मी तिची ने आण केली व चांगले तऱ्हेनें वागविलें. त्या योगानें संततिही झाली परंतु दैवयोगानें राहिली नाहीं. असो, आज ३ तीन वर्षे झालीं तुह्मी तिला आमचे घरीं आणून घातलें तेव्हां पासून नेण्यास आले नाहीं. व तिची खाण्यापिण्याची व्यवस्था करीत नाहीं. मी गरीब मनुष्य आहे. माझ्याच्यानें तिचा प्रतिपाळ होत नाहीं. तिच्यापाई मजला दरसाल रुपये ५० प्रमाणें तीन वर्षांचे रुपये १५० कर्ज झाले आहेत. तुह्मास बरेच वेळां सांगितलें तव्हां नेतों नेतों असें ह्मणतां नेत नाहीं व तुह्मी दुसरी बायको केली आहे. तरी ही नोटीस पावल्या तारखे पासून ८ दिवसांचे आंत खावटीचे रुपये १५० आणून देऊन तुह्मी आपल्या बायकोस घेऊन जावें. तसें न केल्यास तुमचा नवरेपणाचा हक्क राहणार नाहीं व फारकत द्यावी लागेल. जर कारितां असें करण्यास चुकाल तर रीतीप्रमाणें दावा आणून खावटीचा खर्च भरून घेतला जाईल. ही नोटीस दिली सही तारिख ८।११।१० इसवी दस्तुर गणेश मारुती पि० रा० आकोला.

सही

सोन्या वल्लद गोंद्या महार हल्लीं मुक्काम अकोला निशाणी खुद्द.

नों० नं० ण २४

नोटीस

राजेश्री धोंडू कोम तात्या चव्हाण राहणार कोर्वे पोस्ट विटें जिल्हा सातारा व राजश्री रामचंद्र वासुदेव भागवत राहणार कसबे विटे तालुके खानापूर जिल्हा सातारा यांस—

खालीं सह्या करणार यांजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं तुह्मांपैकीं धोंडू इचा नवरा मयत तात्या बिन नेजापा चव्हाण यानें मौजे कोर्वे ता. खानापूर येथील सर्वे नंबर १३७ व सर्वे नंबर १३९ या दोन्ही जमीनी पैकीं समाइकांतील चवथा हिस्सा निरंतरचे भाडेपट्यानें लागणीस पत्करिला आहे. इनामी हक्काबद्दल खालीं सह्या करणार यांना सदर तात्या यानें दरसाल रुपये ४॥–। देण्याचा करार केला असून सारा सदर तात्या यानें अगर त्याचे वारसानें खालीं सह्या करणार करणार यांना अगर त्यांचे वारसास न दिल्यास त्या सालीं निरंतरची व मिरासीची वगैरे सबब न सांगता जमीनी पीक असल्यास त्यासह सोडून देऊन कबज्यांत देऊं वगैरे करार केले. सदर प्रमाणें तुह्मां पैकीं धोंडू अगर तिचा नवरा मयत तात्या यानें सन १९०३।४ ते सन १९०९।१० पावेतों सात सालचा वसूल दिला नाहीं व यापुढें सदर धोंडू इजकडून वसूल येईल असें वाटत नाहीं. कारण ती सदरच्या जमीनी तुह्मांपैकीं रामचंद्र वासुदेव भागवत यांचे कबज्यांत आहेत परंतु वास्तविक सदर जमीनी सदर [illegible] इचे कबजांत आहेत. या प्रमाणें सारा वक्तशीर ७ सात सालें आला नाहीं सबब या नोटीसी वरून तुह्मास कळविण्यांत येतें कीं आतां या जमीनीवरील सदर तात्या याचा अगर सदर धोंडू इचा हक्क नाहींसा झाला आहे व यापुढें तुह्माकडे जमीन ठेवण्याची आमची इच्छा नाहीं. सबब सदरच्या जमीनी सन १९११ चे मार्च अखेर सोडून आमचे कबज्यांत द्याव्यात व सन १९०८।९ १९०९।१० व सन १९१०।११ या तीन सालचे पैसेहि द्यावेत या प्रमाणें न केल्यास जमीन कबज्यांत मिळण्या बद्दल कायदेशीर इलाज करावा लागेल त्याचा खर्च व या नोटीसीचा खर्च तुह्मावर पडेल. तारीख २४ माहे आक्टोबर सन १९१० इसवी.

सह्या

हरी नारायण कुळकर्णी हल्लीं मुक्काम पातुर द० खुद्द.

वासुदेव नारायण कुळकर्णी राहणार पातूर दस्तुर खुद्द.

नों० नं० ण २५

नोटीस

नोटीस बेशमी किसन वल्लद सखाराम राउत पाटील राहणार फरमर्दाबाद तालुके व पोष्ट आकोला यांस—

खालीं सही करणार यांजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं तुह्मी तारीख १२।९।१० रोजीं दिलेली नोटीस पावली. तुह्मी लिहिलें कीं लक्ष्मी मर्द गोविंदा इनें नवऱ्याची इस्टेट माझे येथें आणली हें तुमचे लिहिणें अगदीं खोटें आहे. तिने माझे घरीं कांहीं एक आणलें नाहीं. तिचा नवरा ह्मणजे तुमचा भाऊ गोविंदा हा प्लेगचे रोगानें पाळोधी येथें वारला. त्या वेळीं त्याचे घरास तुह्मींच कुलूप लाऊन लक्ष्मी इला तुह्मीच खोपडीवर घेऊन गेलेत व तेथून तिला आपले घरीं फरमर्दाबाद येथें नेऊन १ महिनाभर ठेविलें. नंतर ती माझे घरीं आली. तिच्या पायांत फक्त गुंडवाळ्या होत्या व त्या हल्लीं तिचाच जवळ आहेत. तेव्हांपासून आज तीन वर्षे मी तिला पोसून राहिलों आहे. तुह्मी तिला दोन वर्षांत अन्नवस्त्राबद्दल कांहीं दिलें नाहीं गोविंदा मयत होताच त्याची सर्व जंगमस्थावर जिनगी तुह्मी आटोपली आहे. माझेकडे नगदी रुपये किंवा सोन्या-चांदीचे दागीने किंवा-चांदीसोनें कांहीं आलें नसून तुह्मी विनाकारण खोटी नोटीस देतां ही तुमची लबाडी आहे. लक्ष्मीला अन्नवस्त्र देण्याची तुमची नियत नसून मयताचे कर्जाबद्दल तुमचेवर दोन हुकूमनामे झाले आहेत. त्याचीही फेड करण्याची तुमची इच्छा नाहीं. तुह्मास सरळ रीतीनें कळवितों की लक्ष्मीचे अन्नवस्त्राबद्दल दरसाल ६० रुपये प्रमाणें दोन वर्षांचे रुपये १२० व शिवाय कपडालत्ता असे ही नोटीस पावल्यापासून ८ दिवसांचे आंत द्यावे. तुह्मी आज तीन वर्षे मयताचे शेताचें पीक खात असून तुमची भावजई लक्ष्मी हिला अन्नवस्त्र तुह्मी देत नाहीं हें तुह्मी अगदीं गैर करीता. मयत गोविंदाची सर्व स्थावरजंगम इस्टेट मात्र तुह्मास पाहिजे आहे. परंतु त्याचे बायकोस अन्नवस्त्र देण्याची व मयताचें कर्ज फेडण्याची तुमची इच्छा नाहीं व तुह्मी मयताचे कर्जाचा निकाल न केल्यामुळें त्याची स्थावर जिनगी आह्मी जप्त केली आहे. तरी वर लि-

[illegible] झाली आहे. त्याचे मरणा नंतर त्याच्या दोन आया मंगी, लहेमी, भाऊ शंकर व चुलता गणू हे चार इसम वारस लावून त्याची बायको नामें बुनी हिचे नांवानीं मौजे खडाळ येथील शेत सर्वे नंबर १३ व १४ यांचें खातें लागलें गेलें आहे. तिच्या नांवें खातें लागल्याचे आधारें ती वरील शेतें कोणास खरेदी देईल, गहाण अगर पट्यानें देईल तर तें कोणी घेऊं नये. त्याच प्रमाणें मयत नऱ्ही याची सर्व जंगम इस्टेट तीहि बुनीचेच ताब्यांत आहे. करितां नऱ्हीच्या कोणत्याही जंगम अगर स्थावर इस्टेटीशीं बुनीचे मार्फतीनें देवघेव करूं नये. देवघेव केल्यास ती बातल असे. तिच्याशीं देवघेव केल्यास मयत नऱ्हीचे कोणत्याही स्थावर अगर जंगम इस्टेटीवर हक्क चालणार नाहीं. ही जाहीरात दिली असे सही ता. ७।११।१०.

सही

लहेमा मर्द शंभु निशाणी हातची चांगडी.

अहिली मर्द संभु हिचा आंगठा.

नों० नं० ण ३५

नोटीस

नोटीस बेशर्मी बुनी मर्द नऱ्हा महारे रा. खडाळ ता. बाळापूर इस:—

खालीं सही करणार इजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं माझा मुलगा नामें नऱ्ही हा सरासरी २ महिने झाले मरण पावला आहे. त्याचे मरणानंतर त्याच्या दोन आया मंगी व लहमी, भाऊ शंकर व चुलता गणु असे चार इसम वारस लावून मौजे खडाळ ता. बाळापूर येथील शेत सर्वे नंबर १३ व १४ यांचें खातें तुझे नांवानीं लागलें आहे खातें तुझे नांवें लागल्याचे आधारें तूं तीं शेतें कांहीं लोकांचे मदतीनें विकण्यास, गहाण देण्यास अगर पट्यानें देण्यास हरगय करणार नाहीं. असें तुझ्या वर्तणुकीवरून दिसत आहे. तरी सदरहू मयताचे स्थावर व जंगम इस्टेटीवर मालकी वरील चार इसमांची आहे, त्या प्रमाणें मयताची कोणतीहि स्थावर अगर जंगम इस्टेट विकण्यास तुला कोणत्याच प्रकारचा हक्क नाहीं. तुझा फक्त अन्नवस्त्राचा हक्क आहे. त्या प्रमाणें तुझ्या अन्नवस्त्रा बद्दलचा जो खर्च होईल तो आह्मास दाखवावा. तूं वर दाखविल्या प्रमाणें स्थावर अगर जंगम इस्टेट खरेदी अगर गहाण दिल्यास त्याबद्दल योग्य रीतीनें तजविज केली जाईल. व ह्या नोटिसीचा खर्च भरून घेतला जाईल. ही नोटीस दिली असे सही. ता. १४।११।१०

सही

लहेमी मर्द संभु निशाणी हातची चांगडी.

अहिली मर्द संभु हिचा आंगठा.

नों० नं० ण ३६

नोटीस

रा. रा. नामदेव वल्लद भोनाजी कुणबी रा. बावनबीर यांस:—

खालीं सही करणार नोटीस देतो कीं, तूं माझा भाचा असून माझा वृद्धापकाळ झाल्यामुळें व पोटीं संतान नसल्यामुळें माझी मुलगी वारस असोन तिजला सोडून मी आजारी असतां शुद्धीत नसल्यानें माझे मुलीस सोडून फंदानें मजला तूं मोहून घेतलें. मला भाकरी वगैरे खाण्यापिण्याची व्यवस्था करण्याकरितां तुला आणीले होते त्या बद्दल मी माझी सर्व जिनगी व डागडागीने व कांहीं पैसे वगैरे तुझ्या खरेदी करून दिली आहे. मी कारितां दिली होती मी जिवंत [illegible] पर्यंत ती जिनगी माझेच ताब्यांत असें तूं कबूल केलें होतें. आतां न करितां माझी इतक्यांतच फार करूं लागला हें बरें नाहीं. मी [illegible] घरोघर लागलों आहे. तरी आतां सर्व गोष्टी ध्यानांत आणून माझी जिनगी व जंगम जिनगी ह्मणजे [illegible] व डागडागीने कोपरखोळ्याचा जो [illegible] चांदीचा वजन तोळे तीस ३०, तील बाळ्या सोन्याच्या वजन तोळे स[illegible] व हल्लीं तूं वेचलेला कापूस पंध[illegible] व पुढें येईल तो. ही माझी व[illegible] लेली सर्व इस्टेट नोटीस पावल्य[illegible] आठ दिवसांचे आंत माझे स्वाधीन[illegible] न केल्यास तुजला जी खरेदी [illegible] रद्द असे. याउपर जर माझ्याशीं तंटा केल्यास मी तुजवर फौजदारी क[illegible] माझे मतास येईल त्यास मी देईन. या नोटिसीचा खर्च तुझे असे. व पुढें ह्मणाशीं तंटा वगैरे कोर्टांत फि[illegible]फाद्याचाही खर्च तु[illegible] लागेल. कळवें तारीख ८ माहे [illegible] सन १९१० इसवी.

सही

चिनाजी वल्लद भवानी ख[illegible]

राहणार कजबे बावनबी[illegible]

जळगांव नि० खु[illegible]

नों० नं० ण ३७

नोटीस

रा. रा. रावोजी बापुजी [illegible] मौजे गलमगांव परगणे गिरोली [illegible] मंगरूळपीर य[illegible]

खालीं सही करणार यांजक[illegible] विण्यांत येतें कीं तुह्मी तारीख [illegible] ची हस्तलिखित नोटीस र.ल[illegible] सर्व्हे नं. १० चें शेत निश[illegible] हें १।३।१९११ रोजीं खा[illegible] मागणे विषयीं दिली. तशी नोटी[illegible] तुह्माला अधिकार नाहीं. ही [illegible] च्याकडे पुष्कळ वर्षांपासून वहिवाटीच्या हक्कानें आहे. तुह्मी ह्या सर्व्हेच्या आकाराची रक्कम वसूल करण्याचे मालक आहां. [illegible] प्रमाणें तुह्मी आज तागाईत [illegible] करून घेतला आहे. शेतीचा [illegible] ण्याचा अधिकार तमचा नाहीं [illegible] अशी नोटीस कायद्या अन्वयें [illegible] नाहीं. तुह्मी विनाकारण नोटि[illegible] मला खर्चांत घातल्यामुळें [illegible] नुकसानी तुह्माकडून योग्य रीति[illegible] करण्यांत येईल. तुह्मी शेती प[illegible] तीन वर्षांचा सारा दिला न[illegible] खोटीच सबब तुह्मी पुढें क[illegible] अशा लबाडीनें शेतां मिळ[illegible] तुह्मी बेमरवशाचें वर्तन केलें आहे तेव्हां चालू सालचा [illegible] वेळीं अगोदर आह्मी तुमच्या स[illegible] घेतल्या शिवाय तुह्माला वायद[illegible] नाहीं. कळावें. तारीख १९ [illegible] सन १९१० इ०

सही

रामचंद्र कर्णाराम मार[illegible]

कारखेडे तालुका [illegible]

तर्फे मुख[illegible]

बाळाण्या रामशेट [illegible]

नो. नं. ण ३८

नोटीस

नोटीस बेशमी—नारायण वा सेनाजी तेली राहणार देवदरी आणि कसबे बारशी-टाकळी ता० जि० आकोला यांस:—

खालीं सही करणार यांजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं मौजे वरखेड एथील सर्व्हे नंबर १८ चें शेत माझे पूर्ण मालकीचें असून माझेच कबज्यांत आहे. असें असतां सदरहू शेतापैकीं एक त्रितियांश हिस्सा महादू मसाजी तेली (तुमचा मेहूणा) याजपासून तुह्मी हल्लीं खरेदी करून घेतल्याचें समजतें वास्तविक त्या शेताशीं महादूचा कांहीं एक संबंध नाहीं. असो. हल्लीं सदरहू हिस्सा "तुह्मी मला पत्र्यानें दिला आहे" असें दाखविण्या करितां माझे नांवचे खोटे पट्टेखत करून ठेविल्याचें मी ऐकतों. तरी तुमचें हें करणें बेकायदेशीर आहे. मला लिहितां येत नाही यामुळें तुह्मी असें केलें असेल तरी तें पट्टेखत नोंदविल्या शिवाय अंमलांत आहे असें समजतां येणार नाहीं. मला जरी लिहितां येत नाहीं तरी मी दस्तैवजावर सही करितां मी आपला आंगठा करीत असतों हें तुह्मास माहीत आहे. तरी या नोटिशीनें तुह्मास कळविलें आहे. इतःपर मी आपला आंगठा दिल्या शिवाय निशाणी करीत नसतो. माझा आंगठा ही माझी सही आहे त्या शिवाय दुसरी सही मी कबूल करणार नाहीं. तुह्मी माझ्याशीं जो दस्तैवजी व्यवहार करणार तो माझा त्यावर आंगठा असल्या वांचून व्यर्थ समजला जाईल. आंगठ्याचे शाईची बोटली मी आपले जवळ ठेविली आहे. कळावे. तारीख २१-९-१० इसवी.

दस्तुर नारायण बळवंत पटवारी रा० बारशी टाकळी.

सही

दावल वा मारुती तेली राहणार वाघ त्याचा निशाणी आंगठा.

नो. नं. द ६४

नोटीस.

अजुधाबाई जवजे कृपाराम, भागीरथीबाई जवजे श्रीराम दोन्ही राहणार अडगांव जाहगीर ता. आकोट यांना:—

खालीं सही करणार याजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं आमचे आडगांवच्या जाहागीरीची शेती तुमचे वहीतीस असून त्याचा सारा सन १३१९ फसली बद्दल तुमचे कडून घेणें असून सदरहू सालची साऱ्याची रकम तुह्मी आजपर्यंत दिली नाहीं. सबब तुह्मास या नोटीसीनें कळविण्यांत येतें कीं तुमचेकडून येणें असलेली साऱ्याची रकम व त्याचे नुकसानी पुरतें व्याज अशी रकम नोटीस पावले दिवसापासून आठ दिवसांत आणून द्यावी. व या प्रमाणें न दिल्यास रीतीप्रमाणें तजवीज करून खर्चासुद्धां पैसे घेतले जातील ता. १९।९।१०

सही

गदाधर श्रीधर जहागीरदार.

नो० नं० द ६१

नोटीस

शेट श्रीराम शंकरलाल यां नांवाची दुकान मालक शेट इंद्रसींग जसराज दुकान पेठ बाळापूर वस्ती खामगांव यांस:—

खालीं सही करणार याजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं माझी इस्टेट दोन शेतें मौजे मांडवे खुर्द येथील शेत सर्वे नंबर ७ व २४ व पेठ बाळापूर येथील दुकानें ३ इतकी जिनगी तुमचे जवळ ४५०० हजार रुपयांस तावेगहाण आज अदाजा दोन वर्षांपासून आहे. पण मला मध्यें दारूच्या दुकानांत बरीच नुकसान आली तेव्हां मी इस्टेट विकून तुमचे गाहणाचे नुकसानीचे पैसे देणार होतों. पण आपण मला असें ह्मटलें कीं जर आमचे जवळ असलेली जिनगी दुसऱ्यास न देतां मलाच ८००० ला खरेदी दे. ती खरेदी पोकळ राहील. तूं जर आमची रकम एक वर्षाच्या आंत परत देशील तर मी तुला तुझी इस्टेट उलट खरेदी लिहून देऊन तुझ्या ताब्यांत देईन. रकमेस व्याज कटमित्तीच्या करारानें ।॥. आणे प्रमाणें घेईन. इतकेच नव्हे तर त्यांतील एक दुकान मी गुलाब नबी व दस्तगीर बल्लद शेख अबदुल यांस २२५० रुपयांस विकल्याचें व त्रिसारही घेतल्याचें तुह्मास त्या वेळीं मी सांगितलें पण तुह्मी त्या वेळीं असें ह्मणाला कीं तूं सध्या आपलें काम करून घे, मग तूं ह्मणशील त्या वेळीं मी तुला तें दुकानें परत खरेदी लिहून देईन, या सर्व गोष्टी येथील शेट, सावकारा समोरच झाल्या आहेत. आतां मी तुह्मांस दुकानाची उलट खरेदी मागितली असतां तुह्मी आतां तसें करण्याचें नाकारतां, इतकेंच नव्हे तर मला उलट शेताचा राजीनामा, कबुलायत करून मागतां व अजून ८००० रकमेपैकीं २०५६ रुपयेही मला घेणें आहेत तेही मागितले असतां देत नाहीं, तावेगहाणाचाही हिशेब देत नाहीं व तावे गहाणखत वापस देत नाहीं. यावरून आपले मनांत लबाडी करण्याचें आलेसें दिसतें. सबब या नोटिशीनें कळविण्यांत येतें कीं ही नोटीस पावल्यापासून आठ दिवसांच्या आंत तुह्मी आपल्या तोंडी करारप्रमाणें मला दुकान जें मी विकलें आहे तें— परत खरेदी लिहून द्यावें. मला घेणें असलेले २०५६ रुपये द्यावेत. तावेगहाणाचा हिशेब द्यावा. व तावेगहाणखतही परत द्यावें. आपण राजीनामा कबुलायत करून मागतां यावरून मला असें दिसतें कीं आपण शेताचा तावा करणार तर शेताचा तावा करण्यास आपण येऊं नये. वरील गोष्ट मुदतींत न झाली तर मला आपणावर दोन्ही कोर्टीत काम चालवावें लागेल. व त्यास लागणारा सर्व खर्च या नोटिशीच्या खर्चा समवेत भरून घेतला जाईल. तुह्मी माझ्याशीं निव्वळ फसवेगिरी केली आहे. कळावें. तारीख २३-९-१९१० इ.

सही

चांदखा वल्लद दुलेखा राहणार पेठ बाळापूर निशाणी खुद उजवा आंगठा.

नो. नं. द ६६

दोन आया मंगी, लहेमी, भाऊ शंकर व चुलता गणू हे चार इसम वारस लावून त्याची बायको नामें बुनी हिचे नांवानीं मौजे खंडाळ येथील शेत सर्वे नंबर १३ व १४ यांचें खातें लागलें गेलें आहे. तिच्या नांवें खातें लागल्याचे आधारें ती वरील शेतें कोणास खरेदी देईल, गहाण अगर पट्यानें देईल तर तें कोणी घेऊं नये. त्याच प्रमाणें मयत नऱ्ही याची सर्व जंगम इस्टेट तीहि बुनीचेच ताब्यांत आहे. करितां नऱ्हीच्या कोणत्याही जंगम अगर स्थावर इस्टेटीशीं बुनीचे मार्फतीनें देवघेव करूं नये. देवघेव केल्यास ती बातल असे. तिच्याशीं देवघेव केल्यास मयत नऱ्हीचे कोणत्याही स्थावर अगर जंगम इस्टेटावर हक्क चालणार नाहीं. ही जाहीरात दिली असे सही ता. ७।११।१०.

सही

लहेमा मर्द शंभु निशाणी हातची बांगडी.

अहिली मर्द संभु हिचा आंगठा.

नो० नं० ण ३९

नोटीस

नोटीस देशमी बुनी मर्द नऱ्हा महार रा. खंडाळ ता. बाळापूर इस:—

खालीं सही करणार इजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं माझा मुलगा नामें नऱ्ही हा सरासरी २ महिने झाले मरण पावला आहे. त्याचे मरणानंतर त्याच्या दोन आया मंगी व लहमी, भाऊ शंकर व चुलता गणु असे चार इसम वारस लावून मौजे खंडाळ ता. बाळापूर येथील शेत सर्वे नंबर १३ व १४ यांचें खातें तुझे नांवानीं लागलें आहे खातें तुझे नांवें लागल्याचे आधारें तूं तीं शेतें कांहीं लोकांचे सल्लतीनें विकण्यास, गहाण देण्यास अगर पट्यानें देण्यास हयगय करणार नाहीं. असें तुझ्या वर्तणुकीवरून दिसत आहे. तरी सदरहू मयताच स्थावर व जंगम इस्टेटीवर मालकी वरील चार इसमांची आहे. त्या प्रमाणें मयताची कोणतीहि स्थावर अगर जंगम इस्टेट विकण्यास तुला कोणत्याच प्रकारचा हक्क नाहीं. तुझा फक्त अन्नवस्त्राचा हक्क आहे. त्या प्रमाणें तुझ्या अन्नवस्त्रा बद्दलचा जो खर्च होईल तो आह्मास दाखवावा. तूं वर दाखविल्या प्रमाणें स्थावर अगर जंगम इस्टेट खरेदी अगर गहाण दिल्यास त्याबद्दल योग्य रीतीनें तजविज केली जाईल. व ह्या नोटिसीचा खर्च भरून घेतला जाईल. ही नोटीस दिली असे सही. ता. १४।११।१०

सही

लहेमी मर्द संभु निशाणी हातची बांगडी.

अहिली मर्द संभु हिचा आंगठा.

नो० नं० ण ३६

नोटीस

रा. रा. नामदेव वल्लद भोनाजी कुणबी रा. बावनबीर यांस:—

खालीं सही करणार नोटीस देतो कीं, तूं माझा भाचा असून माझा वृद्धापकाळ झाल्यामुळें व पोटीं संतान नसल्यामुळें माझी मुलगी वारस असोन तिजला सोडून मी आजारी असतां शुद्धीत नसल्यानें माझे मुलीस सोडून फंदानें मजला तूं मोहून घेतलें. मला भाकरी वगैरे खाण्यापिण्याची व्यवस्था करण्याकरितां तुला आणीले होते त्या बद्दल मी माझी सर्व जिनगी व डागडागीने व कांहीं पैसे वगैरे तुझ्या खरेदी करून दिली आहे. मी करितां दिली होती मी जिवंत [illegible] पर्यंत ती जिनगी माझेच ताब्यांत असें तूं कबूल केलें होतें. आतां न करितां माझी इतक्यांतच फार करूं लागला हें बरें नाहीं. मी [illegible] घरोघर लागलो आहे. तरी आतां सर्व गोष्टी ध्यानांत आणून माझी जिनगी व जंगम जिनगी ह्मणजे [illegible] व डागडागीने कोपरवाळ्याचा जो चांदीचा वजन तोळे तीस ३०, तील वाळ्या सोन्याच्या वजन तोळे स[illegible] व हल्लीं तूं वेचलेला कापूस पंधर[illegible] व पुढें येईल तो. ही माझी वर लेली सर्व इस्टेट नोटीस पावल्या आठ दिवसांचे आंत माझे स्वाधीन न केल्यास तुजला जी खरेदी दि[illegible] रद्द असे. याउपर जर माझ्याशीं तंटा केल्यास मी तुजवर फौजदारी करी[illegible] गाझे मतास येईल त्यास मी देईन. या नोटिसीचा खर्च तुझे असे. व पुढें हल्लीशीं तंटा वगैरे कोर्टांत फिर्यादीचाही खर्च तु[illegible] लागेल. कळवें तारीख ८ माहे [illegible] सन १९१० इसवी.

सही

चिनाजी वल्लद भवानी ख[illegible]

राहणार कजबे बावनबी[illegible]

जळगांव नि० खु[illegible]

नो० नं० ण ३७

नोटीस

रा. रा. रावोजी बापुजी मौजे गलमगांव परगणे गिरोली मंगरूळपीर य[illegible]

खालीं सही करणार यांजक[illegible] विण्यांत येतें कीं तुह्मी तारीख [illegible] ची हस्तलिखित नोटीस ग[illegible] सर्व्हे नं. १० चें शेत निश[illegible] हें १।३।१९११ रोजीं खा[illegible] मागणे विषयीं दिली. तशी नोटी[illegible] तुह्माला अधिकार नाहीं. ही [illegible] च्याकडे पुष्कळ वर्षांपासून वहितीच्या हक्कानें आहे. तुह्मी च्या सर्व्हेच्या आकाराची रकम वसूल करण्यांच मालक आहां. प्रमाणें तुह्मी आज तागाईत [illegible] करून घेतला आहे. शेतीचा त[illegible] ण्याचा अधिकार तमचा नाहीं अशी नोटीस कायद्या अन्वयें [illegible] नाहीं. तुह्मी विनाकारण नोट[illegible] मला खर्चांत घातल्यामुळें नुकसानी तुह्माकडून योग्य रीत[illegible] करण्यांत येईल. तुह्मी शेती प[illegible] तीन वर्षांचा सारा दिला न[illegible] खोटाच सबब तुह्मी पुढें क[illegible] अशा लबाडीनें शेती मिळ[illegible] तुह्मी बेमर्यादशाचें वर्तन केलें आहे तेव्हां चालू सालचा वेळीं अगोदर आह्मी तुमच्या स[illegible] घेतल्या शिवाय तुह्माला फायद[illegible] नाहीं. कळावें. तारीख १९ सन १९१० इ०

सही

रामचंद्र कर्णीराम मार[illegible]

कारखेडें तालुका

तर्फे मुख[illegible]

बाळाण्या रामशेट

द[illegible]

नो. नं. ण ३८

[illegible]क कंपनी, मथुरा.

नोटीस.

सन १८८६ च्या वऱ्हाड म्युनिसिपल कायद्याचें कलम ४४ अन्वयें नोटीस तारीख १४-२-१९१० इसवी रोजीं भरलेल्या स्पेशल सभेंतील ठराव नंबर ३ अन्वयें कलम ४१ (१) अ (ब) याप्रमाणें मलकापूर म्युनीसिपल कमेटीचे हद्दींत जे लोक बोजे काढण्याचा व गाठी बांधण्याचा व्यापार करतील त्यावर कर बसविण्याचा कमेटी-चा इरादा आहे तो कर खालीं लिहिलेल्या नियमा प्रमाणें बसवून वसूल केला जाईल.

१ मलकापूर म्युनिसिपल कमेटीचे हद्दींत जो इसम कापसाची रुई किंवा रुईच्या गाठी वाफेच्या अथवा यांत्रिक शक्तीच्या योगानें बांधतो त्या प्रत्येक इसमावर सदर्हू कर आकारला जाईल.

२ कराचा दर येणें प्रमाणें.

	रु.	आ.	पै
१० मणाच्या रुईच्या प्रत्येक बोज्यास	०	०	६
१४ मणाच्या प्रत्येक गाठीस	०	०	८

३ सदर्हू कराची आकारणी तो कर बसविण्याकरितां नेमलेली सब कामिटी करील व ही आकारणी जनरल कमेटीचे मंजुरातीनें पक्की केली जाईल.

(ब) यादी तयार झाल्या बरोबर मुनादीनें आणि गांवांत निघणारे एखादे वर्तमानपत्रांत एक नोटीस सर्वांचे माहिती करितां दिली जाईल. ती यादी म्युनिसिपल कमेटीचे आफीसांत सर्वांस पहावयास मिळेल. व तिची एक प्रत प्रत्येक जिनाच्या फाटकावर लावला जाईल.

(क) कराचे आकारणीचे यादीचे प्रसिद्धीचे तारखे पासून एक महिन्याचे आंत सदर्हू कराचे आकारणी विरुद्ध लेखी तक्रारी सब कमेटी कडेस दाखल केल्यास ती त्यांचा विचार करील.

(ड) सदर्हू कर प्रत्येक वर्षाच्या आगष्ट महिन्याचे १ ले तारखेस एकदम द्यावा लागेल.

वरील सूचने विरुद्ध मलकापूरचे राहिवाशांपैकीं कोणाची तक्रार असल्यास त्यानें कमेटीकडेस या नोटीशीचे प्रसिद्धीचे तारखे पासून ३० दिवसांचे आंत ती लेखी दाखल करावी.

S. Muniruddin,
चेअरमन.
म्युनिसिपल कमेटी मलकापूर.

मु० मलकापूर
ता. १९।९।१९१०.

नो. नं. द ६७

NOTICE,

Notice under section 44 of the Berar Municipal Law of 1886 the Municipal Committee at Malkapur have at their Special Meeting dated 14-9-10 passed a resolution (No. 3) proposing the imposition of a tax under section 41 (1) (A & B.) on persons who practise the trade of ginning cotton & pressing the same into bales with the following rnles:—

1. Every person who practises within the limits of the Malkapur Municipality the trade of ginning cotton & pressing the same into bales by means of steem or mechanical process shall be assessable to this tax.

II. The tax shall be levied at the following rates:—
For every boja of 10 Maunds ginned 0-0-6.
For every bale of 14 Maunds pressed 0-0-8.

III. (A) The tax shall be assessed by a Sub-Committee appointed for the purpose subject to the sanction of the General Committee.

(B) When the list of assessment is ready a notice by tom tom & in a local news paper shall be given to the public & the list shall be open for inspection at the Municipal office & will be affixed to the gate of each factory.

(C) Objections to the assessment shall be received & considered by the Sub-Committee a foresaid if presented in writing withinone month from the publication of the list of assessment.

(D) The tax shall be payable in on enstalment on the 1st. August every year.

Any inhabitant of the town of Malkapur objecting to the above proposal should submit his objection to the Committee in writing within 30 days from the da.e of the publication of the notice.

S. Muniruddin.
Ohairman Municipal Committee
Malkapur.

D/ Malkapur
19th September 1910.

n. No, dh 68

दोन आया मंगी, ल्हेमी, भाऊ शंकर व चुलता गणू हे चार इसम वारस लावून त्याची बायको नामें बुनी हिचे नांवानीं मौजे खंडाळ येथील शेत सर्वे नंबर १३ व १४ यांचें खातें लागलें गेलें आहे. तिच्या नांवें खातें लागल्याचे आधारें ती वरील शेतें कोणास खरेदी देईल, गहाण अगर पट्ट्यानें देईल तर तें कोणी घेऊं नये. त्याच प्रमाणें मयत नऱ्ही याची सर्व जंगम इस्टेट तीहि बुनीचेच ताब्यांत आहे. करितां नऱ्हीच्या कोणत्याही जंगम अगर स्थावर इस्टेटीशीं बुनीचे मार्फतीनें देवघव करूं नये. देवघेव केल्यास ती बातल असे. तिच्याशीं देवघेव केल्यास मयत नऱ्हीचे कोणत्याही स्थावर अगर जंगम इस्टेटावर हक्क चालणार नाहीं. ही जाहीरात दिली असे सही ता. ७।११।१०.

सही

ल्हेमा मर्द शंभु निशाणी हातची बांगडी.
अहिली मर्द संभु हिचा आंगठा.

नो० नं० ण ३५

नोटीस

नोटीस देणार बुनी मर्द नऱ्हा महारे रा. खंडाळ ता. बाळापूर इस:—

खालीं सही करणार इजकडून नोटीस देण्यांत येते कीं माझा मुलगा नामें नऱ्ही हा सरासरी २ महिने झाले मरण पावला आहे. त्याचे मरणानंतर त्याच्या दोन आया मंगी व ल्हेमी, भाऊ शंकर व चुलता गणु असे चार इसम वारस लावून मौजे खंडाळ ता. बाळापूर येथील शेत सर्वे नंबर १३ व १४ यांचें खातें तुझे नांवानीं लागलें आहे खातें तुझे नांवें लागल्याचे आधारें तूं तीं शेतें कांहीं लोकांचे मदतीनें विकण्यास, गहाण देण्यास अगर पट्ट्यानें देण्यास हयगय करणार नाहीं. असें तुझ्या वर्तणुकीवरून दिसत आहे. तरी सदरहू मयताच स्थावर व जंगम इस्टेटीवर मालकी वरील चार इसमांची आहे. त्या प्रमाणें मयताची कोणतीहि स्थावर अगर जंगम इस्टेट विकण्यास तुला कोणत्याच प्रकारचा हक्क नाहीं. तुझा फक्त अन्नवस्त्राचा हक्क आहे. त्या प्रमाणें तुझ्या अन्नवस्त्रा बद्दलचा जो खर्च होईल तो आम्हास दाखवावा. तूं वर दाखविल्या प्रमाणें स्थावर अगर जंगम इस्टेट खरेदी अगर गहाण दिल्यास त्याबद्दल योग्य रीतीनें तजविज केली जाईल. व ह्या नोटिसीचा खर्च भरून घेतला जाईल. ही नोटीस दिली असे सही. ता. १४।११।१०

सही

ल्हेमी मर्द संभु निशाणी हातची बांगडी.
अहिली मर्द संभु हिचा आंगठा.

नो० नं० ण ३६

नोटीस

रा. रा. नामदेव वल्लद भोनाजी कुणबी रा. बावनबीर यांस:—

खालीं सही करणार नोटीस देतो कीं, तूं माझा भाचा असून माझा वृद्धापकाळ झाल्यामुळें व पोटीं संतान नसल्यामुळें माझी मुलगी वारस असोन तिजला सोडून मी आजारी असतां शुद्धीत नसल्यानें माझे मुलीस सोडून फंदानें मजला तूं मोहून घेतलें. मला भाकरी वगैरे खाण्यापिण्याची व्यवस्था करण्याकरितां तुला आणीले होते त्या बद्दल मी माझी सर्व जिनगी व डागडागीने व कांहीं पैसे वगैरे तुझ्या [illegible] करितां दिली होती मी जिवंत [illegible] पर्यंत ती जिनगी माझेच ताब्यांत असें तूं कबूल केलें होतें. आतां न करितां माझी इतक्यांतच फार करूं लागला हें बरें नाहीं. मी [illegible] घरोघर लागलो आहे. तरी आता सर्व गोष्टी घ्यानांत आणून माझी जिनगी व जंगम जिनगी ह्मणजे [illegible] व डागडागीने कोपरवाळ्याचा जो[illegible] चांदीचा वजन तोळे तीस ३०, तील बाळ्या सोन्याच्या वजन तोळे स[illegible] व हल्लीं तूं वेचलेला कापूस पंधर[illegible] व पुढें येईल तो. ही माझी वर लेली सर्व इस्टेट नोटीस पावल्या आठ दिवसांचे आंत माझे स्वाधीन न केल्यास तुजला जी खरेदी दि[illegible] रद्द असे. याउपर जर माझ्याशीं तंटा केल्यास मी तुजवर फौजदारी करी[illegible] माझे मतास येईल त्यास मी देईन. या नोटिसीचा खर्च तुझे असे. व पुढें ह्याशीं तंटा वगैरे कोर्टांत फि[illegible]फाद्याचाही खर्च तु[illegible] लागेल. कळावें तारीख ८ माहे सन १९१० इसवी.

सही

चिनाजी वल्लद भवानी खर[illegible]
राहणार कजबे बावनबी[illegible]
जळगांव नि० खु[illegible]

नो० नं० ण ३७

नोटीस

रा. रा. रावोजी बापुजी मौजे गलमगांव परगणे गिरोली[illegible] मंगरूळपीर य[illegible]

खालीं सही करणार यांजक[illegible] विण्यांत येतें कीं तुह्मी तारीख[illegible] ची हस्तलिखित नोटीस र[illegible] सर्व्हे नं. १० चें शेत निश[illegible] हें १।३।१९११ रोजीं खा[illegible] मागणे विषयीं दिली. तशी नोटी[illegible] तुह्माला अधिकार नाहीं. ही [illegible] च्याकडे पुष्कळ वर्षांपासून वहिवाटीच्या हक्कानें आहे. तुह्मी [illegible] ह्या सर्व्हेच्या आकाराची रक्कम वसूल करण्याचे मालक आहां. [illegible] प्रमाणें तुह्मी आज तागाईत [illegible] करून घेतला आहे. शेतीचा त[illegible] ण्याचा अधिकार तमचा नाहीं. [illegible] अशी नोटीस कायद्या अन्वयें [illegible] नाहीं. तुह्मी विनाकारण नं[illegible] मला खर्चीत घातल्यामुळें [illegible] नुकसानी तुह्माकडून योग्य रीत[illegible] करण्यांत येईल. तुह्मी शेती प[illegible] तीन वर्षांचा सारा दिला न[illegible] खोटीच सबब तुह्मी पुढें क[illegible] अशा लबाडीनें शेता मि[illegible] तुह्मी बेमरवशाचें वर्तन केलें आहे तेव्हां चालू सालचा [illegible] वेळीं अगोदर आह्मी तुमच्या स[illegible] घेतल्या शिवाय तुह्माला वाय[illegible] नाहीं. कळावें. तारीख १९ [illegible] सन १९१० इ०

सही

रामचंद्र कर्णाराम मा[illegible]
कारखेडें तालुक[illegible]
तर्फे मु[illegible]
बाळाप्पा रामशेट

नो. नं. ण ३८

[illegible]क कपना, मथुरा.
कर्पण करतो

नोटीस

नोटीस बेशमी-- लक्ष्मी मर्द हिरामण तेली राहणार दहिहांडा ता० आकोट जि० आकोला हिस:--

खालीं सही करणार याजकडून जाहीर नोटीस देण्यांत येतें कीं आमचा भाऊ नामें हिरामण वल्लद हरबाजी भोपत रा० दहिहांड ता० अकोट जि० अकोला याजला मरून आज पांच सहा महिने झाले मयताची स्वतःची मालकीची जिंदगी खेरीज करून वडिलोपार्जित स्थावरजिंदगी आहे. त्या वडिलोपार्जित स्थावरजिंदगीची अफरातफर करण्याचें तुह्मी मांडलें आहे त्या वडिलोपार्जित स्थावरजिनगीवर आमचा हितसंबंध आहे तुमचा आमचा नवरा मयत झाल्यापासून बेबनाव आहे तुह्मी आह्मांला बुडविण्याचे इरायानें व त्रास देण्याचे इरायानें वडिलोपार्जित स्थावर जिंदगीची अफरातफर झाल्यावर तुह्मी येथें न राहतां दुसरा घरठाव करण्याचा संभव दिसतो. सबब तुह्मास व सर्व लोकांस जाहिर नोटिशीनें कळविण्यांत येतें कीं कोणी सदहू आमची वडिलोपार्जित स्थावरजिंदगीची विक्री, गहाण, ताबेगाहाण, वगैरेचा व्यवहार करूं नये. केल्यास तो पोकळ आहे असें समजण्यांत येईल. कळावें. ता० ३१।८।१० इ०

सही

तुकाराम वल्लद हरबाजी द० खु०

नो. नं. ढ २८

नोटीस

सेट—गेलाभाई शापुरजी चांदाभाई आणि कंपनी मुंबई यांची [एडवर्ड म्यान्युफ्याकचरींग कंपनीचे नांवची फ्याकटरी बाळापुर] चे चीफ म्यानेजर—पेस्तमजी करसेटजी इराणी रा० मुंबई यांस: —

खालीं सही करणार यांजकडून कळविण्यांत येतें कीं आमचे कासारखेडे येथील सर्वे नं. ९३ व ९९ यांतील ८ एकर जमिनीवर तुह्मी जिनींग व प्रेसींग फ्याकटरी बांधून त्या जागेबद्दल दरसाल भाड्याचे रु० २८० दरसालचे जानेवारी महिन्यांत देण्याचें कबूल करून ता० २७-६-३ रोजीं भाडेचिठी लिहून दिली आहे. त्याप्रमाणें जानेवारी १९११ ला सन १९१० सालचें भाडें आह्मास देऊन, पुढें १९११ सालपासून ते सन १९२३ साल अखेर पर्यंत तेरा वर्षांचें भाडें सालोसाल वक्तशीर बुलाखीदास नारायणदास गुजराथी दुकान बाळापूर यांस देत जावें. हें तेरा वर्षांचें भाडें मी वि. अ. डि. जज आकोलें यांचे कडील दि. मु. नं. ९ सन १९१० चे फेडींत इतर शेतांसुद्धां बुलाखीदास नारायणदास यांना लावून दिलें आहे. व त्याप्रमाणें भाडेपट्टा झाला आहे. कळावें. ही नोटीस दिली. ता० २६।८।१० इ.

सही

सैयद नुरोद्दीन वकलम खुद रा० बाळापूर

नो० नं० ढ २९

नोटीस

भुलाई मर्द हरी मानकर कुणबी राहणार वाडेगांव तालुके बाळापुर हिस :-

खालीं सही करणार याजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं, वाडेगांव तालुके बाळापुर येथील शेत सर्वे नंबर ४८२ एकर १२ गुंठे ३३ आकार रुपये २० यांतील पाव हिस्सा खातें रामू विठोबा याच्या नांवचें व सर्वे नंबर ३७९ एकर ९ गुंठे ९ आकार ८ रुपये ८ आणे यांतील निम्मा हिस्सा याचें खातें जैराम सीताराम याच्या नांवचें या वडिलार्जित संपादन केलेल्या मालमत्तेंत तुझा स्वतःचा कोणत्याच प्रकारचा हक्क नाहीं. तूं माझ्या कनिष्ट भावाची लग्नाची बायको असून तुला कांहीं मुलबाळ नाहीं. तुला खाण्यापिण्यास कमी नसतां तूं आमच्या वरील शेतांतील हिस्से सर्व बळकावूं पहातेस. तुझा हेतु नंबरांतील सदहू हिस्से कोणास विकून, किंवा गहाण मांडून पैसा करून आपल्या बापास सधन करून माझ्या जिंदगींत व्यस्ताचा शिरकाव करण्याचा आहे. तूं या घरांत आहे तों पावेतों खाण्यापिण्याची फक्त मालकीण आहेस. तुला जरूर पडल्यास अन्नवस्त्रही इमानें इतबारें राहिल्यास देऊं. तुला आमचे हिस्से खरेदी करून देण्याचा वगैरे कोणताच हक्क नाहीं. माझा भाऊ मरण्यास अजमासें ६ महिने झाले. आपल्या वांटण्या न झाल्याचें तुला माहीत आहे. त्याच प्रमाणें तूं बायकोमनुष्य असून धाकटी आहेस. तूं अजून तरुण असून अल्लड आहेस. सबब तुला कळवितो कीं, तूं या पुढें वरील आमचे हिस्से कोणास पट्ट्यानें, माडून, खरेदी करून किंवा बक्षीस देऊं नये. दिल्यास तो व्यवहार आह्मांस कबूल होणार नाहीं. तुला कांहीं हक्क शाबीत करणें असल्यास कायदेशीर इलाज करावे; तूं पोर असल्यानें तुला हें अगाऊ सुचविलें आहे, तसेंच कोणी फसी पडूं नये ह्मणून या द्वारें जाहीर केलें आहे. कळावें. तारीख ३०-८-१० ई०

सही

सखाराम माहादाजी मानकर राहणार व पोस्ट वाडेगांव ता० बाळापुर याचा आंगठा निशाणी खुद.

नो. नं. ढ ३०

नोटीस

अजान मर्द बापुना हल्लींचा नवरा हनवती वल्लद विक्रम जाणोरकार रा० महान ता० आकोला हिस :-

लक्ष्मण वा॥ बापुना अ० पा० चुलता मारुती वा॥ श्रावण रा० महान ता० आकोला याजकडून देण्यांत येतें कीं, बापुना हा आपले भाऊबंदांतून एकत्र कुटुंबांतील मिळकतीची वांटणी घेऊन वेगळा राहिला व नंतर थोडे दिवसांनीं मयत झाला. त्याचे मिळकतीचा वारस मुलगा लक्ष्मण आहे. पण तो अज्ञान असल्यानें त्याचा पालन करणार या नात्यानें वांटणीस आलेली आणि त्या नंतर झाला आहे. त्याचे मरणा नंतर त्याच्या दोन आया मंगी, लहेमी, भाऊ शंकर व चुलता गणू हे चार इसम वारस लावून त्याची बायको नामें बुनी हिचे नांवानीं मौजे खंडाळ येथील शेत सर्वे नंबर १३ व १४ यांचें खातें लागलें गेलें आहे. तिच्या नांवें खातें लागल्याचे आधारें ती वरील शेतें कोणास खरेदी देईल, गहाण अगर पट्यानें देईल तर तें कोणी घेऊं नये. त्याच प्रमाणें मयत नऱ्ही याची सर्व जंगम इस्टेट तीहि बुनीचेच ताब्यांत आहे. करितां नऱ्हीच्या कोणत्याही जंगम अगर स्थावर इस्टेटीशीं बुनीचे मार्फतीनें देवघव करूं नये. देवघेव केल्यास ती बातल असे. तिच्याशीं देवघेव केल्यास मयत नऱ्हीचे कोणत्याही स्थावर अगर जंगम इस्टेटीवर हक्क चालणार नाहीं. ही जाहीरात दिली असे सही ता. ७।११।१०.

सही

लहेमा मर्द शंभु निशाणी हातची बांगडी.

अहिली मर्द संभु हिचा आंगठा.

नो० नं० ण ३९

नोटीस

नोटीस देणार बुनी मर्द नऱ्हा महार रा. खंडाळ ता. बाळापूर इस:—

खालीं सही करणार इजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं माझा मुलगा नामें नऱ्ही हा सरासरी २ महिने झाले मरण पावला आहे. त्याचे मरणानंतर त्याच्या दोन आया मंगी व लहमी, भाऊ शंकर व चुलता गणु असे चार इसम वारस लावून मौजे खंडाळ ता. बाळापूर येथील शेत सर्वे नंबर १३ व १४ यांचें खातें तुझे नांवानीं लागलें आहे खातें तुझे नांवें लागल्याचे आधारें तूं तीं शेतें कांहीं लोकांचे मदतीनें विकण्यास, गहाण देण्यास अगर पट्यानें देण्यास हयगय करणार नाहीं. असें तुझ्या वर्तणुकीवरून दिसत आहे. तरी सदरहू मयताच स्थावर व जंगम इस्टेटीवर मालकी वरील चार इसमांची आहे. त्या प्रमाणें मयताची कोणतीहि स्थावर अगर जंगम इस्टेट विकण्यास तुला कोणत्याच प्रकारचा हक्क नाहीं. तुझा फक्त अन्नवस्त्राचा हक्क आहे. त्या प्रमाणें तुझ्या अन्नवस्त्रा बद्दलचा जो खर्च होईल तो आह्मास दाखवावा. तूं वर दाखविल्या प्रमाणें स्थावर अगर जंगम इस्टेट खरेदी अगर गहाण दिल्यास त्याबद्दल योग्य रीतीनें तजविज केली जाईल. व ह्या नोटिसीचा खर्च भरून घेतला जाईल. ही नोटीस दिली असे सही. ता. १४।११।१०

सही

लहेमी मर्द संभु निशाणी हातची बांगडी.

अहिली मर्द संभु हिचा आंगठा.

नो० नं० ण ३६

नोटीस

रा. रा. नामदेव वल्लद भोनाजी कुणबी रा. बावनबीर यांस:—

खालीं सही करणार नोटीस देतो कीं, तूं माझा भाचा असून माझा वृद्धापकाळ झाल्यामुळें व पोटीं संतान नसल्यामुळें माझी मुलगी वारस असोन तिजला सोडून मी आजारी असतां शुद्धीत नसल्यानें माझे मुलीस सोडून फंदानें मजला तूं मोहून घेतलें. मला भाकरी वगैरे खाण्यापिण्याची व्यवस्था करण्याकरितां तुला आणीले होते त्या बद्दल मी माझी सर्व जिनगी व डागडागीने व कांहीं पैसे वगैरे तुझ्या खरेदी करून दिली आहे. मी करितां दिली होती मी जिवंत पर्यंत ती जिनगी माझेच ताब्यांत असें तूं कबूल केलें होतें. आतां न करितां माझी इतक्यांतच फार करूं लागला हें बरें नाहीं. मी घरोघर लागलो आहे. तरी आतां सर्व गोष्टी ध्यानांत आणून माझी जिनगी व जंगम जिनगी ह्मणजे व डागडागीने कोपरखळयाचा चांदीचा वजन तोळे तीस ३०, तील बाळ्या सोन्याच्या वजन तोळे स व हल्लीं तूं वेचलेला कापूस पंधर व पुढें येईल तो. ही माझी वर लेली सर्व इस्टेट नोटीस पावल्या आठ दिवसांचे आंत माझे स्वाधीन न केल्यास तुजला जी खरेदी दि रद्द असे. याउपर जर माझ्याशीं तंटा केल्यास मी तुजवर फौजदारी करी माझे मतास येईल त्यास मी देईन. या नोटिसीचा खर्च तुझे असे. व पुढें तुझ्याशीं तंटा वगैरे कोर्टांत फि फाद्याचाही खर्च तु लागेल. कळावें तारीख ८ माहे सन १९१० इसवी.

सही

चिनाजी वल्लद भवानी खर राहणार कजबे बावनबी जळगांव नि० खु

नो० नं० ण ३७

नोटीस

रा. रा. रावोजी बापुजी मौजे गलमगांव परगणे गिरोली मंगरूळपीर य

खालीं सही करणार यांजक विण्यांत येतें कीं तुह्मी तारीख ची हस्तालिखित नोटीस र.ल सर्व्हे नं. १० चें शेत निश हें १।३।१९११ रोजीं खा मागणे विषयीं दिली. तशी नोटी तुह्माला अधिकार नाहीं. ही च्याकडे पुष्कळ वर्षांपासून वहिवाटीच्या हक्कानें आहे. तुह्मी ह्या सर्व्हेच्या आकाराची रक्कम वसूल करण्याचे मालक आहां. प्रमाणें तुह्मी आज तागाईत करून घेतला आहे. शेतीचा त ण्याचा अधिकार तमचा नाहीं अशी नोटीस कायद्या अन्वयें नाहीं. तुह्मी विनाकारण नोट मला खर्चांत घातल्यामुळें नुकसानी तुह्माकडून योग्य रीत करण्यांत येईल. तुह्मी शेती प तीन वर्षांचा सारा दिला न खोटाच सबब तुह्मी पुढें के अशा लबाडीनें शेती मिळ तुह्मी बेभरंवशाचें वर्तन केलें आहे तेव्हां चालू सालचा वेळीं अगोदर आह्मी तुमच्या स घेतल्या शिवाय तुह्माला वायद नाहीं. कळावें. तारीख १९ सन १९१० इ०

सही

रामचंद्र कर्णाराम मार कारखेडें तालुका तर्फे मुख बाळाप्पा रामशेट द

नो. नं. ण ३८

केली सर्व जिंदगी तुझ्याच ...- तुझा विचार थोडे दिवसां ...स बाधक होऊन आपले ... फायदा करून अज्ञानास बुद्धवि-ण्याचे विचारानें घरांतील जंगमजिंदगी नगदी, भांडींवरनन, सोन्याचांदीचे दाग. दागीने वगैरे वरांनून घेऊन जाऊन हनवती याच्याशीं पाउ लावून घेतला व पुष्कळशा जिनसा त्याचे येथें ठेविल्या व कांहीं त्याचे मार्फत विकविल्या. हें सर्व कृत्य विनअधिकारानें व अज्ञानास विरुद्ध असें झालें असल्यानें या द्वारें कळविलें जातें कीं ही नोटीस पावल्यापासून आठ दिवसांत वाटणीचे वेळेची मिळकत व त्या नंतर संपादन झालेली यांतून योग्य खर्च जातां बाकी शिलक राहिली तिचा हिशेब व ती स्वाधीन करून आमची पावती घ्यावी. तसें न झाल्यास रीती प्रमाणें तजवीज केली जाऊन त्याचा खर्च तुम्हाला सोगावा लागेल. याची एक प्रत हनवती वल्लद विक्रम यासकडेसही पाठविली आहे. कळावें. ता० ३१-८-१० इ०

सही

लक्ष्मण वल्लद बापुना अ० पा० चुलता मारुती वल्लद श्रावण रा० महान द० खु०

नो० नं० ८ ३१

नोटीस.

रा० रा० रामराव अमृतराव केदार राहणार राजंदे प्रगणें पातुरसेकबाबु ता० व जि० आकोला यांसः—

खालीं सही करणार इजकडून नोटीस देण्यांत येते कीं मी तुमची लग्नाची बायको असून आज सरासरी बारा १२ वर्षें झालीं तुम्ही मजला वागवत नसून मजला घरांतून काढून दिलें आहे. मध्यंतरी तुम्ही माझा प्रतिपाळ कराल या आशेनें मी आपणहून तुमचे येथें आली असतांही तुम्ही गावचे व परगावचे लोकां समक्ष मारठोक करून घरा बाहेर काढून दिलें. असें असूनही मी तुमचे नांवावर राहून सावकाराचें कर्ज काढून उदरनिर्वाह करीत आहे व आज मितीस सावकाराचें कर्ज शंभर रुपये झालें असे हल्लीं मजला कोणी कर्ज देत नाहीं म्हणून कळवितें कीं ही नोटीस पावले दिवसा पसून आठ दिवसाचे आंत तुम्ही मौजे पाळोदी प्रगणें गिरोली ता. मंगरूळपीर येथें यादव सटवाजी सानप याचे येथें येऊन मी सांगेल त्या त्या सावकाराचें कर्ज आदा करून मला तुम्ही घेऊन जावें. वरील मुदतीचे आंत तुम्ही न आल्यास हीच फारकती आहे असें समजून दुसरा घरठाव करीन. मग पुढें तुमचा सजवर नवरेपणाचा हक्क राहिला नाहीं. ही नोटीस लिहून दिली. कळावें. ता० २७-८-१० इ.

दस्तुर रंगनाथ नरसींह पिंपरकर

सही

जनी मर्द रामराव हातची नि० बांगडी असे.

नो. नं. ८ ३२

नोटिसीचें उत्तर.

रा० सुंदरसींग वा॥ सीतारामसींग रजपूत व छतनसिंग वा॥ सुंदरसिंग दोघे रा० लेसपूर ता० आकोला यांस :—

खालीं सही करणार हिजकडून नोटीस देण्यांत येते कीं, माझ्या बापास आपण वतनदार प्रेस मधून ता० ८-८-१० इ० रोजीं नोटीस दिली. तींतील मजकूर सर्व खोटा आहे. माझा लग्नाचा नवरा छतनसिंग हा मला नेण्यास हिंगणे ता० आकोला येथें माझ्या चुलत्याचे घरीं आला होता. माझ्या चुलत्यानें मला माझ्या बापाचे घरून घेऊन जाण्यास सांगितलें तर तो एकदम ४।५ संभावित लोकां समक्ष तुला मी जबरीनें न नेईन तर मी तुझें दूध पिईन किंवा ... नेऊन तुला न कापीन तर तुझ्या ... होईन असें बोलला. यावर हिंगण्यास व हालास पंचाईत झाली. त्या मध्यें तुला पंचाकडून मला नेण्याचा अधिकार नसल्याचा जबाब मिळाला आहे. मी माहेरीं आल्या वक्तीं माझ्या अंगावर तुमच्या घरचा दागदागीना नव्हता. तुला माझ्या बद्दल कायदेशीर इलाज करण्या साठीं मी तुमच्या नोटीसी शिवाय आणखी १५ दिवसांची मुदत देतें यांत तुम्ही निकाल करून घ्यावा. नाहीं तर या मुदती नंतर तुमचा माझ्यावर कोणत्याच प्रकारचा हक्क राहणार नाहीं. व मी हाच जबाब फारकत समजून दुसरा घरठाव करीन. कळावें ता० ३१-८-१९१० सीताराम वा॥ रायसींग रजपुत द० खु०

सही

गंगाबाई मर्द छतनसिंग रजपुत रा० अंदुर ता० बाळापुर.

नो० नं० ८ ३३

नोटीस.

नोटीस वेशमी मेहरबान बाहदरखा पोलीस कानस्टेबल राहणार खामगांव भुसावळ पासून खामगांव पर्यंत रेलवेवर यासः—

खालीं सही करणार यांज कडून नोटीस देण्यांत येतें कीं, मी तुमची नीकाची बायको आहे. व मला कांहीं दिवस तुम्ही वागविलें. आणि अजमासें दोन अडीच वर्षें झालीं मी माझे माहेरीं आहे. व मजला तुम्हीही नेत नाहीं. या बद्दल बरेच मी तुम्हास निरोप पाठविले. आणि जातींत वगैरे तंटाही झाला. परंतु तुम्ही मजला नेलेंही नाहीं, व पंचा समोर कबूल केलें कीं, मी नामोदास तुला खाण्यास देईन व कोणाचेंही ... काढल्यास तेंही देईन तर ही नोटीस पावल्या पासून आठ दिवसांचे आंत अजमासें रुपये १०० शंभर दुसऱ्याचें देणें व मजला घेऊन जावें तसें न केल्यास व रुपये न दिल्यास हीच फारकती समजावी पुढें कोणत्याच तऱ्हेची तकरार ऐकली जाणार नाहीं. नोटीसीचा खर्च तुमचे वर आहे. व मी माझे मनास वाटेल तसें करीन ता० २१।८।१० ई॥ः

द० विठोबा जानजी पा० नामोद

सही

कुलसमबी मर्द बाहादर

नो० नं० ८ ३४

झाला आहे. त्याचे मरणा नंतर त्याच्या दोन आया मंगी, लहेमी, भाऊ शंकर व चुलता गणू हे चार इसम वारस लावून त्याची बायको नामें बुनी हिचे नांवानीं मौजे खंडाळ येथील शेत सर्वे नंबर १३ व १४ यांचें खातें लागलें गेलें आहे. तिच्या नांवें खातें लागल्याचे आधारें ती वरील शेतें कोणास खरेदी देईल, गहाण अगर पट्यानें देईल तर तें कोणी घेऊं नये. त्याच प्रमाणें मयत नऱ्ही याची सर्व जंगम इस्टेट तीहि बुनीचेच ताब्यांत आहे. करितां नऱ्हीच्या कोणत्याही जंगम अगर स्थावर इस्टेटीशीं बुनीचे मार्फतीनें देवघेव करूं नये. देवघेव केल्यास ती बातल असे. तिच्याशीं देवघेव केल्यास मयत नऱ्हीचे कोणत्याही स्थावर अगर जंगम इस्टेटीवर हक्क चालणार नाहीं. ही जाहीरात दिली असे सही ता. ७।११।१०.

सही

लहेमा मर्द संभु निशाणी हातची बांगडी. अहिली मर्द संभु हिचा आंगठा.

नो० नं० ण ३५

नोटीस

नोटीस बेशमी बुनी मर्द नऱ्ही महार रा. खंडाळ ता. बाळापूर इसः—

खालीं सही करणार इजकडून नोटीस देण्यांत येते कीं माझा मुलगा नामें नऱ्ही हा सरासरी २ महिने झाले मरण पावला आहे. त्याचे मरणानंतर त्याच्या दोन आया मंगी व लहेमी, भाऊ शंकर व चुलता गणु असे चार इसम वारस लावून मौजे खंडाळ ता. बाळापूर येथील शेत सर्वे नंबर १३ व १४ यांचें खातें तुझे नांवानीं लागलें आहे खातें तुझे नांवें लागल्याचे आधारें तूं तीं शेतें कांहीं लोकांचे मदतीनें विकण्यास, गहाण देण्यास अगर पट्यानें देण्यास हयगय करणार नाहीं. असें तुझ्या वर्तणुकीवरून दिसत आहे. तरी सदरहू मयताचे स्थावर व जंगम इस्टेटीवर मालकी वरील चार इसमांची आहे. त्या प्रमाणें मयताची कोणतीहि स्थावर अगर जंगम इस्टेट विकण्यास तुला कोणत्याच प्रकारचा हक्क नाहीं. तुझा फक्त अन्नवस्त्राचा हक्क आहे. त्या प्रमाणें तुझ्या अन्नवस्त्रा बद्दलचा जो खर्च होईल तो आम्हास दाखवावा. तूं वर दाखविल्या प्रमाणें स्थावर अगर जंगम इस्टेट खरेदी अगर गहाण दिल्यास त्याबद्दल योग्य रीतीनें तजवीज केली जाईल. व ह्या नोटिसीचा खर्च भरून घेतला जाईल. ही नोटीस दिली असे सही. ता. १४।११।१०

सही

लहेमा मर्द संभु निशाणी हातची बांगडी. अहिली मर्द संभु हिचा आंगठा.

नो० नं० ण ३६

नोटीस

रा. रा. नामदेव वल्लद भोनाजी कुणबी रा. बावनबीर यांसः—

खालीं सही करणार नोटीस देतो कीं, तूं माझा भाचा असून माझा वृद्धापकाळ झाल्यामुळें व पोटीं संतान नसल्यामुळें माझी मुलगी वारस असोन तिजला सोडून मी आजारी असतां शुद्धीत नसल्यानें माझे मुलीस सोडून फंदानें मजला तूं मोहून घेतलें. मला चाकरी वगैरे खाण्यापिण्याची व्यवस्था करण्याकरितां तुला आणीलें होते त्या बद्दल मी माझी सर्व जिनगी व दागदागीने व कांहीं पैसे वगैरे तुझ्या

खरेदी करून दिली आहे. मी करितां दिली होती मी जिवंत ... पर्यंत तो जिनगी माझेच ताब्यांत असें तूं कबूल केलें होतें. आतां न करितां माझी इतक्यांतच फार करूं लागला हें बरें नाहीं. मी ... घरोघर लागलो आहे. तरी आतां सर्व गोष्टी ध्यानांत आणून माझी जिनगी व जंगम जिनगी म्हणजे ... व डागडागीने कोपरखाळ्याचा जो ... चांदीचा वजन तोळे तीस ३०, तील वाळ्या सोन्याच्या वजन तोळे स... व हल्लीं तूं वेचलेला कापूस पंचर ... व पुढें येईल तो. हा माझा वर ... लेली सर्व इस्टेट नोटीस पावल्या ... आठ दिवसांचे आंत माझे स्वाधीन ... न केल्यास तुमचा जो खरेदी दि... रद्द असे. याउपर जर माझ्याशीं तंटा केल्यास मी तुमवर फौजदारी करी ... माझे मनास येईल त्यास मी ... देईन. या नोटिसीचा खर्च तुझे ... असे. व पुढें हुज्जतीं तंटा वगैरे ... केल्यास फि... ... ... लागेल. कळावें तारीख ८ माहे ... सन १९१० इसवी.

सही

चिमाजी वल्लद भवानी ... राहणार कजबे बावनबी... जळगांव जि० बु...

नो० नं० ण ३७

नोटीस

रा. रा. रावोजी बापूजी ... मौजे गलमगांव परगणे गिरोली ... मंगरूळपीर ...

खालीं सही करणार यांजक... विण्यांत येते कीं तुम्ही तारीख ... ची हातलिखित नोटीस र... सर्व्हे नं. १० चें शेत निश... हे १।३।१९११ रोजीं खा... मागणे विषयीं दिली. तशी नोटी... तुम्हाला अधिकार नाहीं. ही ... च्याकडे पुष्कळ वर्षांपासून ... वहिवाटीच्या हक्कानें आहे. तुम्ही ... त्या सर्व्हेच्या आकाराची रक्कम वसूल करण्याचे मालक आहां. ... प्रमाणें तुम्ही आज तागाईत ... करून घेतला आहे. शेतीचा ... त्याचा अधिकार तमचा नाहीं. ... अशा नोटीस कायदा अन्वयें ... नाहीं. तुम्ही विनाकारण मं... मला खर्चांत घातल्यामुळें ... नुकसानी तुम्हाकडून योग्य रीतीं ... करण्यांत येईल. तुम्ही शेती ... तीन वर्षांचा सारा दिला न... खोटीच सबब तुम्ही पुढें के... अशा लबाडीनें शेता मि... तुम्ही बेमानपणानें वर्तन केलें आहे तेव्हां चालू साल... वेळीं अगोदर आधीं तुमच्या स... घेतल्या शिवाय तुम्हाला ... नाहीं. कळावें. तारीख १९ ... सन १९१० इ०

सही

रामचंद्र कर्णाराम मार... कारखेडे तालुका ... तर्फे मुख... बाळाप्पा रामशेट ...

नो. नं. ण ३८

ब्रह्मसिद्धांतमाला ... ला वऱ्हाड

नोटीस

...चौरे सा बेथ्रर ता. गाहिती मर्द शंकऱ्या

नोटीस.

प्यारु खेरंमद वकरकसाई कोंडवाळ्या ने मार्गे रा० हल्लीं आकोट इस—

खालीं सही करणार हिजकडून नोटीस देण्यांत येते कीं माझी सासू मासूमवी मर्द लालन वकरकसाई रा० आकोट ही मजजवळच राहत होती; परंतु हल्लीं ती म्हातारी झाली असून भ्रमिष्ट झाली होती. अजमासें दीड महिना झाला मी माझ्या आईस भेटण्यास गेले असतांना माझ्य मार्गे मला नकळत तुह्मी दुखण्यांत तिची मुलगी ह्मणून भेटण्यास ती आली असतां तिजजवळून ती बेहोष असतां एक फोकळ खरेदीखत करून घेतल्याचें समजतें. मी तिचा सांभाळ आज पावेतों एकसारखा करीत असतां मला न विचारतां माझ्या वडिलोपार्जित व चालू वहिवाटीतील आणि माझ्या नवऱ्याचे स्वसंपादित स्थावर मालक बखळ जागेसुद्धां त्या सर्वच मिळकतीची मी वारस असतां तुह्मी लबाडकी करून मला नागवूं पाहता. वास्तविक माझ्या नवऱ्याचे हयाती पासून वरील सर्व इस्टेटीवर आमचा—नवरा बायकेचा—हक्कसंबंध आहे हें तुह्मांसाहि माहीत आहे. मयत सासूला वरील स्थावरजंगम इस्टेट विकण्याचा अधिकार नव्हता. सबब तिनें बेहोषपणांत तसेंच भ्रमिष्ट स्थितींत केलेला कोणताहि व्यवहार मला कबूल नाहीं व मी किंवा माझी वडिलोपार्जित इस्टेट त्याजबद्दल जबाबदार नाहीं. मी घरची एकटी आहे ह्मणून तुह्मी आपल्या खाविंदासह दंगाफिसाद करण्यास बघता. तुह्मी अन्यायाचें कृत्य करूं नये ह्मणून मी तुह्मास ही नोटीस दिली आहे. या उपर जर तुह्मी ताबा वगैरे घेण्यास याल तर त्या बद्दल योग्य तजविज करणें भाग पडेल. मग त्यास लागणारा सर्व खर्च या नोटीशीच्या खर्चासकट आपणास द्यावा लागेल. आपणास जर आपलें खरेदीखत खरें वाटत असेल तर कोर्टमार्फत शाबीत करावें कळवें. तारीख १३।८।१०

सही

सामा मर्द शेखरहिम वकरकसाई नि० खु० आंगठा व मुखत्यार शेखबन्नु वा॥ शेखन्हनु रा० आकोट द० खु०

नो० नं० द १०

जाहिर नोटीस.

सर्वत्र लोकांस जाहिर नोटिशीनें कळविण्यांत येतें कीं, सखाराम रामजी सदार राहणार वेताळाची शेलू हे माझ्या नोकरीस मुखत्यार या नात्यानें कोर्टाचें काम करण्यास होते. त्यास सुमारें १। महिना झाला मी आपल्या नोकरीनरून कमी केलें आहे. करितां त्यांनीं माझ्या करितां कोणत्याच प्रकारचा व्यवहार करूं नये. केल्यास मी याबद्दल जबाबदार नाहीं. ता० १३-८-१०

सही

तुकारामजी तिडके द खु.

नो. नं. द ११

नोटीस.

नोटीस वेणुमी हंजा वल्लद झांगो महार रा. आ गांव ता. आकोट यांस:—

मी खालीं सही करणार तानी मर्द हंजा जात महार राहणार देवरी तालुके आकोट इजकडून नोटीस देण्यांत येते कीं मी तुमची लग्नाची बायको आहे. लग्न होऊन वीस वर्षें झालीं. माझेकडेस कोणत्याच प्रकारचें दूषण नसून अजमासें १४ वर्षे झालीं तुह्मी मला टाकून दिलें तेव्हांपासून मी आपले आईबापाचे घरीं राहून मोलमजूरी करून पोट भरतें. माझें पोषण करण्याचें तुमचे मनांत अगदीं नाहीं. कारण तुह्मी पाटाची बायको केली आहे व तिजपासून तुह्मास संततीही झाली आहे. माझी तुह्मास जरूर नाहीं असें खास दिसतें व कायद्या प्रमाणें नवरेपणाचा तुमचा हक्क माझेवर मुळींच राहिला नाहीं, ही गोष्ट तुह्मास व सर्वांस जाहिर होण्यास ही नोटीस दिली आहे. तुमचें कांहीं ह्मणणें असल्यास ही नोटीस पावल्या पासून आठ दिवसांत लेखी कळवावें तसें न केल्यास ही फारकती समजून मी दुसरा घरठाव करीन. कळावें तारीख १९-८-१०

सही

तानी मर्द हंजा महार निशाणी खुद हातची बांगडी ० द० विष्णू प्रभूराम पेनशनर.

नो. नं. द १२

नोटीस

भातुरसेकवाबू, देऊळगांव, भानोसा, गडपफ्लागीर, जावलन, इत्यादि, वाकुळगांव, तांदळी, टीमसखुजरूख, वाडेगांव, बाळापूर, पींपळखुर्द, सावरगांव, माळराजूर आकोला, चांदूर, येथील लोकांस आणि इतरत्र सर्व लोकांस या जाहिर लेखानें कळवितों कीं अमचे वडील बंधूनीं वडिलोपार्जीत ठेव मोहरा दोन हजार खेटी करून चिठोबानें तारीख १७।१०।१८९१ ईसवी रोजीं पंचमार्फत सर्व समाईक इस्टेटीची आपसांत सारखी वाटणी करून दिली. चिठोबास माझें स्वतःचें नावानें देवघेवचें कोणतेंही प्रकारचें माझें कुळांकडून कर्ज व. मूल करून समाइक बनावट पावती व लेख देणेंघेणेंचा मज संबंधानें साहुमारकारी कोणतेच प्रकारचा व्यवहार करूं नये. जर कोणी केल्यास चिठोबानें व त्याचा मु. हरीनें केलेली कोणतीच गोष्ट मला मंजुर नाहीं ज्याचा तोच जोखीमदार राहील.

सही

भवानसा लक्ष्मणसा सोनार पातुरसेखबाबू द० खु०

नो. नं. द १३

जाहिर खबर

खाली सही करणार यांजकडून सर्वत्र लोकांस कळविण्यांत येतें कीं मी आकोले येथें दिवाणी कोर्टांत. ता० ११-३-१०

झाला आहे. त्याचे मरणा नंतर त्याच्या दोन आया मंगी, ल्हेमी, भाऊ शंकर व चुलता गणू हे चार इसम वारस लावून त्याची बायको नामें बुनी हिचे नांवानीं मौजे खडाळ येथील शेत सर्वे नंबर १३ व १४ यांचें खातें लागलें गेलें आहे. तिच्या नांवें खातें लागल्याचे आधारें ती वरील शेतें कोणास खरेदी देईल, गहाण अगर पट्यानें देईल तर तें कोणी घेऊं नये. त्याच प्रमाणें मयत नऱ्ही याची सर्व जंगम इस्टेट तीहि बुनीचेच ताब्यांत आहे. करितां नऱ्हीच्या कोणत्याही जंगम अगर स्थावर इस्टेटीशीं बुनीचे मार्फतीनें देवघेव करूं नये. देवघेव केल्यास ती बातल असे. तिच्याशीं देवघेव केल्यास मयत नऱ्हीचे कोणत्याही स्थावर अगर जंगम इस्टेटीवर हक्क चालणार नाहीं. ही जाहीरात दिली असे सही ता. ७।११।१०.

सही

ल्हेमा मर्द शंभु निशाणी हातची बांगडी. अहिली मर्द संभु हिचा आंगठा.

नो० नं० ण ३५

नोटीस

नोटीस देणार बुनी मर्द नऱ्हा महारे रा. खडाळ ता. बाळापूर इस:—

खालीं सही करणार इजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं माझा मुलगा नामें नऱ्ही हा सरासरी २ महिने झाले मरण पावला आहे. त्याचे मरणानंतर त्याच्या दोन आया मंगी व ल्हेमी, भाऊ शंकर व चुलता गणु असे चार इसम वारस लावून मौजे खडाळ ता. बाळापूर येथील शेत सर्वे नंबर १३ व १४ यांचें खातें तुझे नांवानीं लागलें आहे खातें तुझे नांवें लागल्याचे आधारें तूं तीं शेतें कांहीं लोकांचे मदतीनें विकण्यास, गहाण देण्यास अगर पट्यानें देण्यास हरगय करणार नाहीं. असें तुझ्या वर्तणुकीवरून दिसत आहे. तरी सदरहू मयताच स्थावर व जंगम इस्टेटीवर मालकी वरील चार इसमांची आहे, त्या प्रमाणें मयताची कोणतीहि स्थावर अगर जंगम इस्टेट विकण्यास तुला कोणत्याच प्रकारचा हक्क नाहीं. तुझा फक्त अन्नवस्त्राचा हक्क आहे. त्या प्रमाणें तुझ्या अन्नवस्त्रा बद्दलचा जो खर्च होईल तो आह्मास दाखवावा. तूं वर दाखविल्या प्रमाणें स्थावर अगर जंगम इस्टेट खरेदी अगर गहाण दिल्यास त्याबद्दल योग्य रीतीनें तजविज केली जाईल. व ह्या नोटिसीचा खर्च भरून घेतला जाईल. ही नोटीस दिली असे सही. ता. १४।११।१०

सही

ल्हेमी मर्द संभु निशाणी हातची बांगडी. अहिली मर्द संभु हिचा आंगठा.

नो० नं० ण ३६

नोटीस

रा. रा. नामदेव वल्लद भानाजी कुणबी रा. बावनबीर यांस:—

खालीं सही करणार नोटीस देतो कीं, तूं माझा भाचा असून माझा वृद्धापकाळ झाल्यामुळें व पोटीं संतान नसल्यामुळें माझी मुलगी वारस असोन तिजला सोडून मी आजारी असतां शुद्धीत नसल्यानें माझे मुलीस सोडून फंदानें मजला तूं मोहून घेतलें. मला भाकरी वगैरे खाण्यापिण्याची व्यवस्था करण्याकरितां तुला आणीले होते त्या बदल मी माझी सर्व जिनगी व डागडागीने व कांहीं पैसे वगैरे तुझ्या खरेदी करून दिली आहे. मी करितां दिली होती मी जिवंत पर्यंत ती जिनगी माझेच ताब्यांत असें तूं कबूल केलें होतें. आतां न करितां माझी इतक्यांतच फार करूं लागला हें बरें नाहीं. मी घरोघर लागलो आहे. तरी आतां सर्व गोष्टी ध्यानांत आणून माझी जिनगी व जंगम जिनगी ह्मणजे ... व डागडागीने कोपरखाळयाचा जो चांदीचा वजन तोळे तीस ३०, तील बाळ्या सोन्याच्या वजन तोळे स... व हल्लीं तूं वेचलेला कापूस पंधर... व पुढें येईल तो. ही माझी वर... लेली सर्व इस्टेट नोटीस पावल्या आठ दिवसांचे आंत माझे स्वाधीन न केल्यास तुजला जी खरेदी दि... रद्द असे. याउपर जर माझ्याशीं तंटा केल्यास मी तुजवर फौजदारी करी... माझे मतास येईल त्यास मी देईन. या नोटिसीचा खर्च तुझे असे. व पुढें ह्याशीं तंटा वगैरे कोर्टांत फिर्यादीच्याचाही खर्च तु... लागेल. कळवें तारीख ८ माहे ... सन १९१० इसवी.

सही

चिनाजी वल्लद भवानी ख... राहणार कजबे बावनबी... जळगांव नि० खु...

नो० नं० ण ३७

नोटीस

रा. रा. रावोजी बापुजी ... मौजे गलमगांव परगणे गिरोली ... मंगरूळपीर ... य...

खालीं सही करणार यांजक... विण्यांत येतें कीं तुह्मी तारीख ... ची हस्तलिखित नोटीस ग... सर्वे नं. १० चें शेत निश... हें १।३।१९११ रोजीं खा... मागणे विषयीं दिली. तशी नोटि... तुह्माला अधिकार नाहीं. ही ... त्याकडे पुष्कळ वर्षांपासून वहिवाटीच्या हक्कानें आहे. तुह्मी ... ह्या सर्वेच्या आकाराची रक्क... वसूल करण्याचे मालक आहां... प्रमाणें तुह्मी आज तागाईत ... करून घेतला आहे. शेतीचा ... घ्याचा अधिकार तमचा नाहीं... अशी नोटीस कायद्या अन्वयें ... नाहीं. तुह्मी विनाकारण नं... मला खर्चांत घातल्यामुळें ... नुकसानी तुह्माकडून योग्य री... करण्यांत येईल. तुह्मी शेती ... तीन वर्षाचा सारा दिला ... खोटीच सबब तुह्मी पुढें ... अशा लबाडीनें शेती ... तुह्मी बेभरंवशाचें व... केलें आहे तेव्हां चालू साल... वेळीं अगोदर आह्मी तुमच्या ... घेतल्या शिवाय तुह्माला व... नाहीं. कळावें. तारीख १... सन १९१० इ०

सही

रामचंद्र कर्णाराम ... कारखेडें ता... तर्फे ... बाळाप्पा रामचं...

नो. नं. ण ३८

इ० रोजीं, गहाण रजिस्टर नोंदलेला अनु क्रम नंबर ७४ चा दस्तवज समागमे

२३--१--०७

नेला होता तेथें कचेरींत अगर रस्त्यानें तो दस्तवज हरपला तरी ज्यांस सांपडला असेल त्यांनीं आह्मास आणून द्यावा त्या-बद्दल पांच रुपयें इनाम देऊ कळावें तारीख २३.७.१९१० इ०

सही

विठोबा वल्लद रमजी पाटील मुक्काम धामणगां द० खुद तालुका व पो० आकोट

नो० नं० ढ १४

नोटीस

वेशमी-- माहादु वल्लद जानजी कुणबी राहणार माळराजुर पोस्ट पातुर शेखबाबू ता० बाळापूर या :....

खालीं सही करणार याजकडून नोटीस देतो कीं तुह्मी ता० ७ माहे जानेवारी सन १९०७ इ० ची जाहीर बनावटी नोटीस माझे विरुद्ध पक्ष विठोबा व त्याचे मुलाचे संमतीनें मला व विठोबास दिली होती मौजे मळराजुर ता० बाळापूर येथील शेत सर्वे नंबर ११० एकर २६ गुंठे २४ आकार रुपये २१ चे शेताशीं तुझा व विठोबाचा कोणतेच प्रकारचा हक्क संबंध नाहीं तुह्मी वरील शेत दामोदर आपाजी हेड मास्तर रा० मेडशी ता० वाशीम याजला सुमारे १६ वर्षापूर्वी दीडशे १५० रुपयास तुह्मी विकले या शेतावर तुझा कांहींच हक्कसंबंध राहिला नाहीं या खरेदीखतावर माझी साक्ष आहे तेच शेत मला दामोदर आपाजी लगाडे ब्राह्मण राहणार मेडशी ता० वाशीम यांनीं त्या नंतर वरील शेत २०० रुपयांस दामोदरपंतानीं मला विकले या खरेदीखतावर तुझी साक्ष आहे ह्मणून तुझा हक्क संबंध नाहीं. या शेतावर विठोबाचा कोणतेही प्रकारचा कांहींच हक्क संबंध नाहीं हे शेत माझे पूर्ण मालकीचे आहे याप्रमाणें ताबाही माझाच आहे माझे स्वताहा मालकीचे नावचे देव घेव संबंधीं कोणतेही प्रकारचा विठोबाचा हक्क संबंध नाहीं विठोबाची व माझी ता. १७।१२।१८९१ इ० रोजीं सर्व समाईक इस्टेटची पंच मार्फत आदपांत सारखी वांटणी झाली तेव्हांच आह्मी उभयता विभक्त राहिलों त्या नंतर वरील शेत मी खरेदी घेतलें. तुह्मी व विठोबा व त्याचा मु० हरी संगनमत करून लबाडीनें वरील शेता संबंधी बनावटी पुराव्याचा दावा केल्यास तो मला कबूल नाहीं. कळावें. ता० १९।८।१० इ०

सही

भवानसा लक्ष्मणसा सोनार रा० पातुर द० खु०

नो. नं. ढ १५

नोटीस

नोटीस वेशमी जयवंतराव वल्लद सूर्यभान देशमुख राहणार बेलूर खुर्द तालुके बाळापूर यांसः—

नोटीस

[illegible] मर्द

खालीं सही करणार यांजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं तारीख ३।८।१० रोजीं ब्राराचे वाजण्याचे मुमारास बेलूर खुर्द येथील सर्वे नंबर १६ चे शेतात माझा धाकटा भाऊ नारायण हा बैल चारीत होता तेथें तुह्मी दौत लेखणी घेऊन आलेत व माझे भावास सांगितलें कीं ढोराचे रस्त्याबद्दल तहशीलदार साहेबाकडे अर्ज देणें आहे तर कागदावर तुझे भावाची सही करून दे तेव्हां नारायण याने सांगितलें कीं माझा भाऊ भंडारज येथें गेला आहे सबब तो आल्यावर सही देईल त्यावर त्याला तुह्मी थाप दिली कीं तुझा भाऊ घरीं आला आहे त्यांनीं तुला सही देण्यास सांगितले आहे त्यावरून ढोराचे रस्त्यासंबंधी योग्य कारण आहे सही देण्यास हरकत नाहीं असें नारायण यांस वाटून त्यांनीं कोरे कागदावर लाल तिकीटावर सही कंव्या वल्लद सदाशीव धनगर अशी करून दस्तुर नारायण ह्याप्रमाणें सही करून दिली. नारायण हा सरासरी २० वर्षांचा आहे त्यास व्यवहार ज्ञान कांहीं नाहीं त्यानीं मला भंडारज येथून आल्यावर वरील हकीकत सांगितली त्यावरून मला संशय आला पण प्रथम ढोराचा अर्ज केला कीं काय हा तपास केला असतां अर्ज वगैरे कांहीं केला नाहीं असें समजलें वरून मला ज्यास्तच संशय आला कीं मी घरी नसतांना माझे मार्गे कांहीं सबब सांगून व विश्वास दाखवून माझे नांवाची सही कोरे कागदावर तिकीट लाऊन तुह्मी करून घेतलीत तुमचे मनात कांहीं तरी दगलबाजी आली आहे असा मला संशय उत्पन्न झाला आहे तरी सदर्हू कोरे कागदावर माझे मार्गे प्रामेसरी नोट किंवा दुसरा कोणताही दस्तऐवज केला असल्यास किंवा कराल तर तो रद्द असे. तुह्मांस असें ही कळवितों कीं सदर्हू सही केलेला कोरा कागद ही नोटीस पावल्यापासून आठ दिवसांचे आंत चार पंचासमक्ष माझा मला परत द्यावा तुमच्याशीं माझा आजपर्यंत पैशाचा वगैरे कोणत्याच प्रकारचा व्यवहार नाहीं. माझे सर्वे नंबर १६ यात ०५८४ चा हिस्सा आहे तेव्हां त्या शेता संबंधीं किंवा दुसऱ्या कोणत्याही शेतासंबंधी कांहीं खोटा कागद केला असल्यास किंवा करण्याचा तुमचा इरादा झाला आहे कीं काय तें ही समजत नाहीं. असे अनेक प्रकारचे तर्क माझे मनांत येतात त्याकरितां तुह्मांस ही नोटीस दिली आहे तरी माझे मनांतील सदर्हू कागदा संबंधीं झालेला संशय नोटीस पावतांच दूर करावा न केल्यास तुह्मी माझे भावापासून दगलबाजीनें व थाप देऊन तिकीटावर सही करून घेतली त्याबद्दल कायदेशीर काम चालविलें जाईल कळावें ता० १७।८।१० इ.

सही

कंव्या वल्लद सदाशीव धनगर नि. हातची असे

माझे समक्ष वाचून दाखविली सही गणपत निंबाजी पाटील पा. पातूरसेखबाब.

नो. नं. ड १६

झाली आहे. [illegible] दोन आया मंगी, लहेमी, भाऊ शंकर व चुलता गणू हे चार इसम वारस लावून त्याची बायको नामें बुनी हिचे नांवानीं मौजे खंडाळ येथील शेत सर्वे नंबर १३ व १४ यांचें खातें लागलें गेलें आहे. तिच्या नांवें खातें लागल्याचे आधारें ती वरील शेतें कोणास खरेदी देईल, गहाण अगर पट्ट्यानें देईल तर तें कोणी घेऊं नये. त्याच प्रमाणें मयत नऱ्ही याची सर्व जंगम इस्टेट तीहि बुनीचेच ताब्यांत आहे. करितां नऱ्हीच्या कोणत्याही जंगम अगर स्थावर इस्टेटीशीं बुनीचे मार्फतीनें देवघेव करूं नये. देवघेव केल्यास ती बातल असे. तिच्याशीं देवघेव केल्यास मयत नऱ्हीचे कोणत्याही स्थावर अगर जंगम इस्टेटीवर हक्क चालणार नाहीं. ही जाहीरात दिली असे सही ता. ७।११।१०.

सही

लहेमा मर्द शंभु निशाणी हातची बांगडी.
अहिल्या मर्द संभु हिचा आंगठा.

नो० नं० ण ३५

नोटीस

नोटीस देशमी बुनी मर्द नऱ्हा महारे रा. खंडाळ ता. बाळापूर इसः—

खालीं सही करणार इजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं माझा मुलगा नामें नऱ्ही हा सरासरी २ महिने झाले मरण पावला आहे. त्याचे मरणानंतर त्याच्या दोन आया मंगी व लहमी, भाऊ शंकर व चुलता गणु असे चार इसम वारस लावून मौजे खंडाळ ता. बाळापूर येथील शेत सर्वे नंबर १३ व १४ यांचें खातें तुझे नांवानीं लागलें आहे खातें तुझे नांवें लागल्याचे आधारें तूं तीं शेतें कांहीं लोकांचे सदतीनें विकण्यास, गहाण देण्यास अगर पट्ट्यानें देण्यास हयगय करणार नाहीं. असें तुझ्या वर्तणुकीवरून दिसत आहे. तरी सदरहू मयताच स्थावर व जंगम इस्टेटीवर मालकी वरील चार इसमांची आहे. त्या प्रमाणें मयताची कोणतीहि स्थावर अगर जंगम इस्टेट विकण्यास तुला कोणत्याच प्रकारचा हक्क नाहीं. तुझा फक्त अन्नवस्त्राचा हक्क आहे. त्या प्रमाणें तुझ्या अन्नवस्त्रा बद्दलचा जो खर्च होईल तो आह्मास दाखवावा. तूं वर दाखविल्या प्रमाणें स्थावर अगर जंगम इस्टेट खरेदी अगर गहाण दिल्यास त्याबद्दल योग्य रीतीनें तजविज केली जाईल. व ह्या नोटिसीचा खर्च भरून घेतला जाईल. ही नोटीस दिली असे सही. ता. १४।११।१०

सही

लहेमी मर्द संभु निशाणी हातची बांगडी.
अहिल्या मर्द संभु हिचा आंगठा.

नो० नं० ण ३६

नोटीस

रा. रा. नामदेव वल्लद भोनाजी कुणबी रा. बावनबीर यांसः—

खालीं सही करणार नोटीस देतो कीं, तूं माझा भाचा असून माझा वृद्धापकाळ झाल्यामुळें व पोटीं संतान नसल्यामुळें माझी मुलगी वारस असोन तिजला सोडून मी आजारी असतां शुद्धीत नसल्यानें माझे मुलीस सोडून फंदानें मजला तूं मोहून घेतलें. मला भाकरी वगैरे खाण्यापिण्याची व्यवस्था करण्याकरितां तुला आणीले होते त्या बदल मी माझी सर्व जिनगी व डागडागीने व कांहीं पैसे वगैरे तुझ्या खरेदी करून दिली आहे. मी कारितां दिली होती मी जिवंत [illegible] पर्यंत ती जिनगी माझेच ताब्यांत असें तूं कबूल केलें होतें. आतां न करितां माझी इतक्यांतच फार करूं लागला हें बरें नाहीं. मी घरोघर लागलो आहे. तरी आतां सर्व गोष्टी ध्यानांत आणून माझी जिनगी व जंगम जिनगी ह्मणजे [illegible] व डागडागीने कोपरखाळयाचा जो चांदीचा वजन तोळे तीस ३०, तील वाळ्या सोन्याच्या वजन तोळे स[illegible] व हल्लीं तूं वेचलेला कापूस पंधर[illegible] व पुढें येईल तो. ही माझी वर[illegible]लेली सर्व इस्टेट नोटीस पावल्या[illegible] आठ दिवसांचे आंत माझे स्वाधीन न केल्यास तुजला जी खरेदी दि[illegible] रद्द असे. याउपर जर माझ्याशीं तंटा केल्यास मी तुजवर फौजदारी करी[illegible] माझे मतास येईल त्यास मी देईन. या नोटिसीचा खर्च तुझे[illegible] असे. व पुढें इसमाशीं तंटा वगैरे कोर्टांत फिर्यादाफाद्याचाही खर्च तु[illegible] लागेल. कळावें तारीख ८ माहे सन १९१० इसवी.

सही

चिमाजी वल्लद भवानी ख[illegible] राहणार कजबे बावनबी[illegible] जळगांव नि० खु[illegible]

नो० नं० ण ३७

नोटीस

रा. रा. रावोजी बापुजी मौजे गलमगांव परगणे गिरोली मंगरूळपीर य[illegible]

खालीं सही करणार यांजक[illegible] विण्यांत येतें कीं तुह्मी तारीख [illegible] ची हस्तलिखित नोटीस र[illegible] सर्व्हे नं. १० चें शेत निश[illegible] हें १।३।१९११ रोजीं खा[illegible] मागणे विषयीं दिली. तशी नोटी[illegible] तुह्माला अधिकार नाहीं. ही [illegible] च्याकडे पुष्कळ वर्षांपासून वहितीच्या हक्कानें आहे. तुह्मी [illegible]च्या सर्व्हेच्या आकाराची रक्कम वसूल करण्याचे मालक आहां. [illegible] प्रमाणें तुह्मी आज तागाईत [illegible] करून घेतला आहे. शेतीचा [illegible] ण्याचा अधिकार तमचा नाहीं [illegible] अशी नोटीस कायदा अन्वयें [illegible] नाहीं. तुह्मी बिनाकारण नो[illegible] मला खर्चांत घातल्यामुळें [illegible] नुकसानी तुह्माकडून योग्य रीत[illegible] करण्यांत येईल. तुह्मी शेती प[illegible] तीन वर्षांचा सारा दिला न[illegible] खोटीच सबब तुह्मी पुढें के[illegible] अशा लबाडीनें शेता मिळ[illegible] तुह्मी बेभरंवशाचें वर्तन केलें आहे तेव्हां चालू सालचा वेळीं अगोदर आह्मी तुमच्या स[illegible] घेतल्या शिवाय तुह्माला वायद[illegible] नाहीं. कळावें. तारीख १५ सन १९१० इ०

सही

रामचंद्र कर्णाराम मार[illegible] कारखेडें तालुका [illegible] तर्फे मुख[illegible] बाळाप्पा रामशेट [illegible]

नो. नं. ण ३८

[illegible] मिळण्याचा पत्ता—सरखसचारक कपनी, मथुरा. [illegible] कर्पण करतो

ब्रह्मसिद्धांतमाला

अथवा

वेदांताचें युक्लीड.

रा. खंडो कृष्ण उर्फ बाबा गर्देकृत हा अपूर्व ग्रंथ अगदीं सरळ सोप्या मराठी भाषेंत भूमितीच्या धर्तीवर लिहिला आहे. या ग्रंथाचा लक्ष्यपूर्वक अभ्यास केला असतां ब्रह्मविद्येचीं तत्वें मनामध्यें चांगलीं ठसून वेदांतावरील कोणत्याही पुस्तकाचें वर्म तेव्हांच समजेल. प्रकरणें १२, पृष्ठसंख्या ३४९, स्वदेशी मोहरेदार कागद, टाइप मोठा व ठळक. छपाई व बांधणी सुबक, किंमत १॥ टपाल हांसल निराळें. पुस्तकें मिळण्याचीं ठिकाणें—

१ किर्लोस्करबंधु, किर्लोस्करवाडी, पो० कुंडल.

२ म्यानेजर, श्रीरामतत्वप्रकाश प्रेस, बेळगांव.

नो० नं० ण २९

जाहिरात

वर्षफल—प्रत्येक महिन्याचे फलासह लाभालाभ सुखदुःख कळवूं. फी. ३ रुपये वर्ग २ चे २ रुपये. खर्च ८= जन्मकाल पाठवावा.

पत्ता----

श्री अन्नपूर्णा ज्योतिषालय—लोणखेडें पो. शहादा. प. खानदेश.

नो० नं० ण ३९

नोटीस

नोटीस बेशमी गोपाळ अंबादास कृष्णपक्षी राहणार पारडी ताडाची यांसः—

खालीं सही करणार इजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं, तुह्मी माझे पासून ता. २२- ८- १९१० इसवी रोजीं जनरल मुखत्यारपत्र लिहून घेतलें तें रद्द केलें आहे असें तुह्मांस पूर्वीच कळविलें आहे. व हल्लीं या नोटीसीनें तुह्मांस कळवित आहे. तुमचें मुखत्यारपत्र रद्द केलें असल्यामुळें तुह्मी सदरहू मुखत्यारपत्राचे आधारें कोणताही व्यवहार केल्यास तो रद्द समजला जाईल व त्या बद्दलची सर्व जबाबदारी तुमचेवर राहील कळावें. ता. १९- ११- १०

सही

झिबी उर्फ भागेर्थी मर्द पांडु इची निशाणी खुद्द असे.

दस्तुर रामराव माधव देशमुख.

नो० नं० ण ३१

जाहिर खबर

सर्व लोकांस कळविण्यांत येतें कीं, गोपाळ अंबादास कृष्णपक्षी राहणार पारडी ताडाची तालुके गंगरूळ यांस माझें जनरल मुखत्यारपत्र होतें तें मी रद्द केलें आहे. सबब सदरहू गोपाळ अंबादास याचे पाशीं माझा मुखत्यार या नात्यानें कोणी कोणताही व्यवहार करूं नये. केल्यास तो रद्द असून त्याची सर्व जबाबदारी सदरहू प्रमाणें व्यवहार करणाऱ्या इसमावर राहील त्या योगानें मी कोणत्याही रीतीनें बांधली जाणार नाहीं कळावें. तारीख १९- ११ १०

सही

झिबी उर्फ भागेर्थी मर्द पांडू इची निशाणी खुद्द असे.

दस्तुर रामराव माधव देशमुख.

नो० नं० ण ४०

नोटीस

नोटीस बेशमी- गहिनी मर्द शंकऱ्या जात माहार राहणार मौजे खेडाळा परगणे आनसींग तालुके पुसद जि० यवतमाळ या नोटिशीनें शंकऱ्या वल्लद नावनाक जात महार आणखन राहणार वरील खेडाळा कारणें नोटीसीनें कळवितें कीं तूं माझे लग्नाचा नवरा असून मजला माझे माहेरीं कसबे पुसद ता० पुसद जि० यवतमाळ येथें ७ सात वर्षा पासून विनाकारण ठेविलें आहे. मी इतके दिवस ३ तीन कुळ्यांचें नांव राखून राहिले आहे. आतां तुह्मी मजला आपले घरीं संसार करण्यास घेऊन जावें मी आपला संसार करण्यास राजी आहे. १ एक महिन्याचे आंत नेल्यास ठीक आहे. न नेल्यास हीच फारकत आहे. नोटीस पावल्या तारखे पासून १ महिन्याचे आंत न्यावें. न नेल्यास नवरेपणाचा कोणतेच प्रकारचा हक्क नाहीं किंवा राहणार नाहीं. कळावें. ता० १२ ९-१० इ०

दस्तुर कचरुजी संभाजी, पुसद.

सही

सहीची निशाणी गहिनी मर्द शंकऱ्या माहार पुसद निशाणी बांगडी

नो. नं. ण ३२

नोटीस

नोटीस बेशमी झुमकाई मर्द संपत रा० धापटी तालुका मलकापूर हिसः—

खालीं सही करणार यानकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं तूं माझी गंधर्वाची बायको आहेस. तुझे पोटचा एक मुलगा आहे. गंधर्व लावल्यापासून मीं तुजला चांगले रीतीनें वागविलें व सर्व घरांतील जिंदगी तुझे ताब्यांत होती असें असून तुझं वर्तणुकींत फेर पडून तुझे मनांत बदी आल्यावरून मी घरीं नाहींसें पाहून घरांस कुलूप लावून घरांतील सोन्याचांदीचे डागिने सरासरी रुपये २०० चे बापाचे घरीं घेऊन गेलीस तरी मी तुजला तीन चार वेळां घरीं नेण्याकरितां तुझे भावाचे घरीं आलों त्या वेळीं तूं साफ मजला जबाब दिलास कीं मी नांदत नाहीं व डागिने मजला माहीत नाहीं व मुलास मजकडे एकटे पाठऊन दिलें. असा प्रकार त्वां केला आणि ता० २८।९।१० रोजीं खोट्या मजकुराची नोटीस मजला त्वां दिली. त्यांत मजकूर कीं लोकांचें कर्ज काढून रु. ६० खाल्ले व नांदवीत नाहीं. हें अगदीं खोटें असून दुसरा नवरा करीन असें लिहिलें. जर माझे परवानगी वांचून तूं मुकाट्यानें नवरा केलास तर तुजला सरकार मार्फत सजा होईल हें पक्कें समजावें. मी नांदविण्यास कबूल आहे. नोटीस पावतांच माझे घरांतील त्वां नलेले डागिने घेऊन आपले घरीं नांदण्यास यावें असें न केल्यास डागिन्यांबद्दल तुझे भावावर फिर्याद करून कोर्टाचे मार्फत तुझा ताब घेतला जाईल हें पक्कें समजावें कळावें. तारीख १४।११।१० इ.

सही

संपत वा सूर्यभान पाटील द. खु.

नो. नं. ण ३४

जाहिरात

खालीं सही करणार इजकडून सर्वत्र लोकांस व साहु सावकार यांनाः—

कळविण्यांत येतें कीं माझा मुलगा नामें नऱ्ही हा सरासरी २ महिने झाले मयत झाला आहे. त्याचे मरणा नंतर त्याच्या दोन आया मंगी, लहेमी, भाऊ शंकर व चुलता गणू हे चार इसम वारस लावून त्याची बायको नामें बुनी हिचे नांवानीं मौजे खेडाळ येथील शेत सर्वे नंबर १३ व १४ यांचें खातें लागलें गेलें आहे. तिच्या नांवें खातें लागल्याचे आधारें ती वरील शेतें कोणास खरेदी देईल, गहाण अगर पट्ट्यानें देईल तर तें कोणी घेऊं नये. त्याच प्रमाणें मयत नऱ्ही याची सर्व जंगम इस्टेट तीहि बुनीचेच ताब्यांत आहे. करितां नऱ्हीच्या कोणत्याही जंगम अगर स्थावर इस्टेटीशीं बुनीचे मार्फतीनें देवघेव करूं नये. देवघेव केल्यास ती बातल असे. तिच्याशीं देवघेव केल्यास मयत नऱ्हीचे कोणत्याही स्थावर अगर जंगम इस्टेटीवर हक्क चालणार नाहीं. ही जाहीरात दिली असे सही ता. ७।११।१०.

सही

लहेमा मर्द शंभु निशाणी हातची बांगडी.

अहिली मर्द संभु हिचा आंगठा.

नो० नं० ण ३५

नोटीस

नोटीस बेशमी बुनी मर्द नऱ्ही महारे रा. खेडाळ ता. बाळापूर हसः—

खालीं सही करणार इजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं माझा मुलगा नामें नऱ्ही हा सरासरी २ महिने झाले मरण पावला आहे. त्याचे मरणानंतर त्याच्या दोन आया मंगी व लहेमी, भाऊ शंकर व चुलता गणु असे चार इसम वारस लावून मौजे खेडाळ ता. बाळापूर येथील शेत सर्वे नंबर १३ व १४ याचें खातें तुझे नांवानीं लागलें आहे खातें तुझे नांवें लागल्याचे आधारें तूं तीं शेतें कांहीं लोकांचे मदतीनें विकण्यास, गहाण देण्यास अगर पट्ट्यानें देण्यास हयगय करणार नाहीं. असें तुझ्या वर्तणुकीवरून दिसत आहे. तरी सदरहू मयताचे स्थावर व जंगम इस्टेटीवर मालकी वरील चार इसमांची आहे. त्या प्रमाणें मयताची कोणतीहि स्थावर अगर जंगम इस्टेट विकण्यास तुला कोणत्याच प्रकारचा हक्क नाहीं. तुझा फक्त अन्नवस्त्राचा हक्क आहे. त्या प्रमाणें तुझ्या अन्नवस्त्रा बद्दलचा जो खर्च होईल तो आह्मास दाखवावा. तूं वर दाखविल्या प्रमाणें स्थावर अगर जंगम इस्टेट खरेदी अगर गहाण दिल्यास त्याबद्दल योग्य रीतीनें तजविज केली जाईल. व या नोटिसीचा खर्च भरून घेतला जाईल. ही नोटीस दिली असे सही. ता. १४।११।१०

सही

लहेमी मर्द संभु निशाणी हातची बांगडी.

अहिली मर्द संभु हिचा आंगठा.

नो० नं० ण ३६

नोटीस

रा. रा. नामदेव वल्लद भोनाजी कुणबी रा. बावनबीर यांसः—

खालीं सही करणार नोटीस देतो कीं, तूं माझा भाचा असून माझा वृद्धापकाळ झाल्यामुळें व पोटीं संतान नसल्यामुळें माझी मुलगी वारस असोन तिजला सोडून मी आजारी असतां शुद्धीत नसल्यानें माझे मुलीस सोडून फंदानें मजला तूं मोहून घेतलें. मला भाकरी वगैरे खाण्यापिण्याची व्यवस्था करण्याकरितां तुला आणीले होते त्या बद्दल मी माझी सर्व जिनगी व डागडागीने व कांहीं पैसे वगैरे तुझ्या खरेदी करून दिली आहे. मी करितां दिली होती मी जिवंत ३ पर्यंत ती जिनगी माझेच ताब्यांत असें तूं कबूल केलें होतें. आतां न करितां माझी इतक्यांतच फार करूं लागला हें बरें नाहीं. मी घरोघर लागलो आहे. तरी आतां सर्व गोष्टी ध्यानांत आणून माझी जिनगी व जंगम जिनगी ह्मणजे व डागडागीने कोपरवाळ्याचा जो चांदीचा वजन तोळे तीस ३०, तील वाळ्या सोन्याच्या वजन तोळे स व हल्लीं तूं वेचलेला कापूस पंधर व पुढें येईल तो. ही माझी व लेली सर्व इस्टेट नोटीस पावल्या आठ दिवसांचे आंत माझे स्वाधीन न केल्यास तुजला जी खरेदी रद्द असे. याउपर जर माझ्याशीं तंटा केल्यास कीं तुजवर फौजदारी कर माझे मतास येईल त्यास मी देईन. या नोटिसीचा खर्च तुझे असे. व पुढें हरणाशीं तंटा वगैरे कोर्टांत फिर्यादफाट्याचाही खर्च तु लागेल. कळावें तारीख ८ माहे सन १९१० इसवी.

सही

चिनाजी वल्लद भवानी ख राहणार कजबे बावनबी जळगांव जि० खु

नो० नं० ण ३७

नोटीस

रा. रा. राघोजी बापुजी मौजे गलमगांव परगणे गिरोली मंगरूळपीर य

खालीं सही करणार यांजक विण्यांत येतें कीं तुह्मी तारीख ची हस्तलिखित नोटीस रल सर्व्हे नं. १० चें शेत निश हें १।३।१९११ रोजीं खा मागणे विषयीं दिली. तशी नोटी तुह्माला अधिकार नाहीं. ही च्याकडे पुष्कळ वर्षांपासून वहितीच्या हक्कानें आहे. तुह्मी ध्या सर्व्हेच्या आकाराची रक्कम वसूल करण्याचे मालक आहां. प्रमाणें तुह्मी आज तागाईत करून घेतला आहे. शेतीचा त्याचा अधिकार तमचा नाहीं अशी नोटीस कायद्या अन्वयें नाहीं. तुह्मी विनाकारण नो मला खर्चांत घातल्यामुळें नुकसानी तुह्माकडून योग्य रीत करण्यांत येईल. तुह्मी शेती प तीन वर्षांचा सारा दिला न खोटाच सबब तुह्मी पुढें के अशा लबाडीनें शेती मिळ तुह्मी बेभरंवशाचें वर्तन केलें आहे तेव्हां चालू सालचा वेळीं अगोदर आह्मी तुमच्या स घेतल्या शिवाय तुह्माला वायद नाहीं. कळावें. तारीख १९ सन १९१० इ०

सही

रामचंद्र कर्णाराम मार कारखेडें तालुका तर्फे मुख बाळाप्पा रामशेट द

नो. नं. ण ३८

माल मिळण्याचा पत्ता-सुखसंचारक कंपनी, मथुरा.

ासिद्धांतमाला

अथवा

वेदांताचें युक्लीड.

ंडो कृष्ण उर्फ बाबा गर्देकृत
ंथ अगदीं सरळ सोप्या मराठी
ीमितीच्या धर्तीवर लिहिला आहे.
ा लक्ष्यपूर्वक अभ्यास केला असतां
. तत्वें मनामध्यें चांगलीं बिंबून
ल कोणत्याही पुस्तकाचें वर्म
मजेल. प्रकरणें १२, पृष्ठसंख्या
स्वदेशी मोहरेदार कागद, टाइप
ठळक. छपाई व बांधणी सुबक,
१॥ टपाल हांसल निराळें.
मेळण्याचीं ठिकाणें—
ाकर्लोस्करबंधु, किर्लोस्करवाडी,
पो० कुंडल
यानेजर, श्रीरामतत्वप्रकाश प्रेस,
बेळगांव.

ो० नं० ण २९

जाहिरात

—प्रत्येक महिन्याचे फलासह ला-
म सुखदुःख कळवूं. फी. ३ रुपये
चे २ रुपये. खर्च ८= जन्म-
ाठवावा.

पत्ता----

ी अन्नपूर्णा ज्योतिषालय–लोणखेडें
पो. शहादा. प. खानदेश.

नो० नं० ण ३९

नोटीस

ा वेशमी गोपाळ अंबादास कृष्णपक्षी
पारडी ताडाची यांस:—
सही करणार इजकडून नोटीस
येतें कीं, तुह्मी माझे पासून ता.
- १९१० इसवी रोजीं जनरल
त्र लिहून घेतलें तें रद्द केलें
सें तुह्मांस पूर्वीच कळविलें आहे.
या नोटीसीनें तुह्मांस कळवितं
मचें मुखत्यारपत्र रद्द केलें अस-
तुह्मी सदरहू मुखत्यारपत्राचे आधारें
व्यवहार केल्यास तो रद्द सम-
ईल व त्या बद्दलची सर्व जबाबदारी
ाहील कळावें. ता. १९-११-१०

सही

ाबी उर्फ भागेर्थी मर्द पांडु इची नि-
ाी खुद्द असे.
तुर रामराव माधव देशमुख.
ण ३१

जाहिर खबर

लोकांस कळविण्यांत येतें कीं,
अंबादास कृष्णपक्षी राहणार पारडी
तालुके गंगरुळ यांस मझें जन-
्यारपत्र होतें तें मी रद्द केलें
व सदरहू गोपाळ अबादास याचें
ा मुखत्यार या नात्यानें कोणी
व्यवहार करूं नये. केल्यास तो
त्याची सर्व जबाबदारी सदरहू
वहार करणाऱ्या इसमावर राहील
नें मी कोणत्याही रीतीनें बांधली
ी कळावें. तारीख १९-११-१०

सही

ी उर्फ भागेर्थी मर्द पांडू इची
ाणी खुद्द असे.
ुर रामराव माधव देशमुख.
ण ४०

नोटीस

नोटीस बेशमी— गहिनी मर्द शंकऱ्या जात माहार राहणार मौजे खेडाळा परगणे आनसींग तालुके पुसद जि० यवतमाळ या नोटिशीनें शंकऱ्या वल्लद नावनाक जात महार आणववन राहणार वरील खेडाळा कारणें नोटीसीनें कळवितें कीं तूं माझे लग्नाचा नवरा असून मजला माझे माहेरीं कसबे पुसद ता० पुसद जि० यवतमाळ येथें ७ सात वर्षां पासून विनाकारण ठेविलें आहे. मी इतके दिवस ३ तीन कुळयांचें नांव राखून राहिले आहे. आतां तुह्मी मजला आपले घरीं संसार करण्यास घेऊन जावें मी आपला संसार करण्यास राजी आहे. १ एक महिन्याचे आंत नेल्यास टीक आहे. न नेल्यास हीच फारकत आहे. नोटीस पावल्या तारखे पासून १ महिन्याचे आंत न्यावें. न नेल्यास नवरेपणाचा कोणतेच प्रकारचा हक्क नाहीं किंवा राहणार नाहीं. कळवें. ता० १२-९-१० इ०

दस्तुर कचरुजी संभाजी, पुसद.

सही

सहीची निशाणी गहिनी मर्द
शंकऱ्या माहार पुसद
निशाणी नांगर

नो. नं. ण ३२

नोटीस

नोटीस बेशमी झुमकाई मर्द संपत रा० धापटी तालुका मलकापूर हिस:—

खालीं सही करणार याजकडून नोटीस देण्यांत येते कीं तूं माझी गंधर्वाची बायको आहेस. तुझे पोटचा एक मुलगा आहे. गंधर्व लावल्यापासून मीं तुजला चांगले रीतीनें वागविलें व सर्व घरांतील जिंदगी तुझे ताब्यांत होती असें असून तुझे वर्तणुकींत फेर पडून तुझे मनांत बदी आल्यावरून मी घरीं नाहींसें पाहून घरांस कुलूप लावून घरांतील सोन्याचांदीचे डागीने सरासरी रुपये ३०० चे बापाचे घरीं घेऊन गेलीस तरी मी तुजला तीन चार वेळां घरीं नेण्याकरितां तुझे भावाचे घरीं आलों त्या वेळीं तूं साफ मजला जबाब दिलास कीं मी नांदत नाहीं व डागीने मजला माहीत नाहीं व मुलास मजकडे एकटे पाठऊन दिलें. असा प्रकार त्वां केला आणि ता० २८।१०।१० रोजीं खोट्या मजकुराची नोटीस मजला त्वां दिली. त्यांत मजकूर कीं लोकांचें कर्ज काढून रु. ६० खाल्ले व नांदवीत नाहीं. हें अगदीं खोटें असून दुसरा नवरा करीन असें लिहिलें. जर माझे परवानगी वांचून तूं मुकाट्यानें नवरा केलास तर तुजला सरकार मार्फत सजा होईल हें पक्कें समजावें. मी नांदविण्यास कबूल आहे. नोटीस पावतांच माझे घरांतील त्वां नलेले डागीने घेऊन आपले घरीं नांदण्यास यावें असें न केल्यास दागीन्यांबद्दल तुझे भावावर फिर्याद करून कोर्टाचे मार्फत तुझा ताबा घेतला जाईल हें पक्कें समजावें कळावें. तारीख १४।११।१० इ.

सही

संपत वा सूर्यभान पाटील द. खु.

नो. नं. ण ३४

जाहिरात

खालीं सही करणार इजकडून सर्वत्र लोकांस व साहु सावकार यांना:—

कळविण्यांत येतें कीं माझा मुलगा नामें नन्ही हा सरासरी २ महिने झाले मयत झाला आहे. त्याचे मरणा नंतर त्याच्या दोन आया मंगी, लहेमी, भाऊ शंकर व चुलता गणू हे चार इसम वारस लावून त्याची बायको नामें बुनी हिचे नांवानीं मौजे खडाळ येथील शेत सर्वे नंबर १३ व १४ यांचें खातें लागलें गलें आहे. तिच्या नांवें खातें लागल्याचे आधारें ती वरील शेतें कोणास खरेदी देईल, गहाण अगर पट्यानें देईल तर तें कोणी घेऊं नये. त्याच प्रमाणें मयत नन्ही याची सर्व जंगम इस्टेट तीहि बुनीचेच ताब्यांत आहे. करितां नन्हीच्या कोणत्याही जंगम अगर स्थावर इस्टेटीशीं बुनीचे मार्फतीनें देवघेव करूं नये. देवघेव केल्यास ती बातल असे. तिच्याशीं देवघेव केल्यास मयत नन्हीचे कोणत्याही स्थावर अगर जंगम इस्टेटीवर हक्क चालणार नाहीं. ही जाहीरात दिली असे सही ता. ७।११।१०.

सही

लहेमी मर्द संभु निशाणी हातची बांगडी.
आहिली मर्द संभु हिचा आंगठा.

नो० नं० ण ३६

नोटीस

नोटीस बेशमी बुनी मर्द नन्ही महार रा. खडाळ ता. बाळापूर इस:—

खालीं सही करणार इजकडून नोटीस देण्यांत येते कीं माझा मुलगा नामें नन्ही हा सरासरी २ महिने झाले मरण पावला आहे. त्याचे मरणानंतर त्याच्या दोन आया मंगी व लहमी, भाऊ शंकर व चुलता गणु असे चार इसम वारस लावून मौजे खडाळ ता. बाळापूर येथील शेत सर्वे नंबर १३ व १४ याचें खातें तुझे नांवानीं लागलें आहे खातें तुझे नांवें लागल्याचे आधारें तूं तीं शेतें कांहीं लोकांचे मदतीनें विकण्यास, गहाण देण्यास अगर पट्यानें देण्यास हयगय करणार नाहीं. असें तुझ्या वर्तणुकीवरून दिसत आहे. तरी सदरहू मयताचे स्थावर व जंगम इस्टेटीवर मालकी वरील चार इसमांची आहे. त्या प्रमाणें मयताची कोणतीहि स्थावर अगर जंगम इस्टेट विकण्यास तुला कोणत्याच प्रकारचा हक्क नाहीं. तुझा फक्त अन्नवस्त्राचा हक्क आहे. त्या प्रमाणें तुझ्या अन्नवस्त्रा बद्दलचा जो खर्च होईल तो आह्मास दाखवावा. तूं वर दाखविल्या प्रमाणें स्थावर अगर जंगम इस्टेट खरेदी अगर गहाण दिल्यास त्याबद्दल योग्य रीतीनें तजवीज केली जाईल. व ह्या नोटिसीचा खर्च भरून घेतला जाईल. ही नोटीस दिली असे सही. ता. १४।११।१०

सही

लहेमी मर्द संभु निशाणी हातची बांगडी.
आहिली मर्द संभु हिचा आंगठा.

नो० नं० ण ३६

नोटीस

रा. रा. नामदेव वल्लद भोनाजी कुणबी रा. बावनबीर यांस:—

खालीं सही करणार नोटीस देतो कीं, तूं माझा भाचा असून माझा वृद्धापकाळ झाल्यामुळें व पोटीं संतान नसल्यामुळें माझी मुलगी वारस असोन तिजला सोडून मी आजारी असतां शुद्धीत नसल्यानें माझे मुलीस सोडून फंदानें मजला तूं मोहून घेतलें. मला भाकरी वगैरे खाण्यापिण्याची व्यवस्था करण्याकरितां तुला आणीले होते त्या बद्दल मी माझी सर्व जिनगी व डागडागीने व कांहीं पैसे वगैरे तुझ्या स्वाधीन करून दिलेत. व स्थावर जिनगीही खरेदी करून दिली आहे. मी माझे सोईकरितां दिली होती मी जिवंत आहे तों पर्यंत ती जिनगी माझेच ताब्यांत राहावी. असें तूं कबूल केलें होतें. आतां त्वां असें न करितां माझी इतक्यांतच फार फजीती करूं लागला हें बरें नाहीं. मी लोकांच्या घरांवर लागलो आहे. तरी आतां वरील सर्व गोष्टी ध्यानांत आणून माझी स्थावर जिनगी व जंगम जिनगी हागणे भांडेकुंडीं व डागडागीने कोपरकाळ्याचा जोड एक चांदीचा वजन तोळे तीस ३०, कानांतील बाळ्या सोन्याच्या वजन तोळे सहा मासे, व हल्लीं तूं वेचलेला कापूस पंधरा मण व पुढें येईल तो. ही माझी वर लिहिलेली सर्व इस्टेट नोटीस पावल्या पासून आठ दिवसांचे आंत माझे स्वाधीन करावी. न केल्यास तुजला जी खरेदी दिली ती रद्द असे. याउपर जर माझ्याशीं तंटा वगैरे तूं केल्यास मी तुजवर फौजदारी करीन. व माझे मतास येईल त्यास मी जिनगी देईन. या नोटिसीचा खर्च तुझे माथीं असे. व पुढें तुझ्याशीं तंटा वगैरे झाल्यास कोर्टांत फिर्यादीच्याचाही खर्च तुला द्यावा लागेल. कळवें तारीख ८ माहे नोव्हेंबर सन १९१० इसवी.

सही

चिनाजी वल्लद भवानी खरप कुणबी
राहणार कसबे बावनबीर तालुके
जळगांव जि० बु०

नो० नं० ण ३७

नोटीस

रा. रा. राघोजी बापुजी इजारदार मौजे गलमगांव परगणे गिरोली तालुका मंगरूळपीर यांस:—

खालीं सही करणार यांजकडून कळविण्यांत येतें कीं तुह्मी तारीख २-९-१० ची हस्तलिखित नोटीस गलम येथील सर्व्हे नं. १० चें शेत निशाणी वहाचें हें १।३।१९११ रोजीं खालीं करून मागणे विषयीं दिली. तशी नोटीस देण्याचा तुह्माला अधिकार नाहीं. ही शेती आमच्याकडे पुष्कळ वर्षांपासून कायमच्या वहितीच्या हक्कानें आहे. तुह्मी फक्त शेतीच्या सर्व्हेच्या आकाराची रक्कम सालोसाल वसूल करण्याचे मालक आहां. आणि त्या प्रमाणें तुह्मी आज तागाईत सारा वसूल करून घेतला आहे. शेतीचा ताबा मागण्याचा अधिकार तमचा नाहीं. तुह्माला अशी नोटीस कायद्या अन्वयें देता येत नाहीं. तुह्मी विनाकारण नोटीस देऊन मला खर्चांत घातल्यामुळें त्यासंबंधाची नुकसानी तुह्माकडून योग्य रीतीनें वसूल करण्यांत येईल. तुह्मी शेती पचाविण्यासाठीं तीन वर्षांचा सारा दिला नाहीं अशी खोटीच सबब तुह्मी पुढें केली आहे. अशा लबाडीनें शेती मिळत नसते. तुह्मी बेमरवशाचें वर्तन सुरू केलें आहे तेव्हां चालू सालचा वायदा देते वेळीं अगोदर आह्मी तुमच्या सहीची पावती घेतल्या शिवाय तुह्माला वायदा देणार नाहीं. कळावें. तारीख १९ माहे नोव्हेंबर सन १९१० इ०

सही

रामचंद्र कर्णाराम मारवाडी राहणार
कारखेडें तालुका मंगरूळपीर
तर्फे मुखत्यार
बाळाप्पा रामशेट आप्पा वाणी
दस्तुर खुद्द.

नो. नं. ण ३८

...मिळण्याचा पत्ता—सुखसंचारक कंपनी, मथुरा.

अर्पण करतो

रा. रा. नागोजी वा रामजी चवरे रा० मौजे गादेगांव प्र. गिरोली ता. मंगरुळपीर जि. आकोला

यांसः—

खालीं सही करणार हिजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं तुह्मी माझे गंधर्वाचे भ्रतार असून आज सहा वर्षे झालीं तुह्मी माझें नांव न घेतां दुसरी बायको करून नांदत आहांत माझे भाऊ वगैरे पंच मंडळींनीं तुमचे येथें आणून घातले असतां तुह्मी माझा प्रतिपाळ न करितां मला मारहाण करून घराबाहेर काढून दिलें. तरी आजपर्यंत तुमचे नांवावर सावकाराचे ४०० रुपये कर्ज काढून खात आहे; परंतु आतां मला कोणी कर्ज देत नाहीं. या वरून तुह्मास या नोटीशीनें कळवितें कीं ही नोटीस पावले दिवसापासून पंधरा दिवसांचे आंत येथें येऊन मी सांगेल त्या सावकाराचें कर्ज व्याजा मुद्दां देऊन मजला घेऊन जावें; मुदतींत जर आपण आला नाहीं व कर्जाची कांहीं सोय केली नाहीं तर आपणास माझी गरज नाहीं ह्मणून हीच फारकती समजून मी गंधर्वाचा दुसरा घरठाव करीन; व वरील रकमेबद्दल आपणावर फिर्याद करून रक्कम वसूल करीन; मग मजवर तुमचा नवरेपणाचा हक्क राहणार नाहीं कळावें तारीख २९।११।१० इ.

दस्तुर रंगनाथ नरसिंह पटवारी.

सही

यसोदी मर्द नागोजी चवरे रा. दिगी. ता. मंगरुळपीर पो. कारंजा हिचे हातची निशाणी बांगडी

नो. नं. ण ६२

नोटीस

माहाभार्थी गुरु कासीभार्थी रा० कजबे लांजूड ता० मलकापूर जि० बुलढाणा

यांसः—

काशीभार्थी गुरु निरंजनभार्थी गोसावी दुकान कसबे नांदुरा ता० मलकापूर यांजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं आह्मी तुह्मास ता० २४।११।१९०९ इ० रोजीं कुलमुखत्यारनामा आमचें काम करण्याकरितां लिहून दिला होता परंतु आपण आमचें कांहींच काम केलें नाहीं व तुमचे करीतां आमचें मनाहि प्रांजळ नाहीं करीता लिहून दिलेला मुखत्यारनामा रद्द केला आहे. तर आतां तुह्मी आमचे नांवाचा कोंणतीही गोष्ट केल्यास रद्द असे ह्मणून स्वप्रांताचे लोकांस व तुह्मास माहिती करीतां ही नोटीस दिली आहे हें आपणास कळावें ता० ५।१२।१० इ.

सही

काशीभार्थी गुरु निरंजनभार्थी गोसावी रा० नांदुरा द. खु.

नो. नं. ण ६३

नोटीस.

नोटीस बेशमी, शेखचुढण वा महमद अनवर राहणार पिंपळगांवराजा ता० मलकापूर जि० बुळडाणें

यांसः—

खालीं सही करणार तुह्मांस नोटिशीनें कळवितो कीं माझी बायको असिरनी हिजला तुह्मी आपले घरीं एक कीं पाठवा तर तुह्मीं असें ह्मटलें कीं तुह्मी पिंपळगांव येथें रहावें त्याप्रमाणें मज जवळून एक रुपयाचे स्टांपावर लिहून घेतलें त्याप्रमाणें मी रहत आहे. माझी बायको तुह्मी पाठवीत नसून तिला लपवत छपवत फिरता तरी या नोटीशीनें कळविण्यांत येतें कीं पंधरा दिवसांचे आंत नोटीस पावल्या पासून आणून घालावें. तसें न केल्यास रीतीप्रमाणें कोर्टांत दावा करून व नोटीशीचा खर्च व कोर्टखर्च तुह्मा पासून घेतला जाईल कळावें तारीख १-१२-१९१० इ.

सही

हुसेनखा वा लालखा मुसलमान राहणार जालना हल्लीं मु० पिंपळगांवराजा याचे हातची निशाणी असे.

नो. नं. ण ६४

नोटीस

केशव सीताराम देशमुख रा. कवठळ तालुके जळगांव यांसः——

खालीं सही करणार नागोराव कृष्णाजी देशमुख रा. आडमूल ता. खामगांव यांजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं अज्ञान त्रिंबक दौलतराव देशमुख रा. शिरसगांव ता. मलकापूर याचे वडील दौलतराव हे तारीख १।२।११।०९ चे सुमारास मयत झाल्यानंतर तुह्मी अज्ञानाचे मामा असले कारणानें अज्ञानाचे इस्टेटीची व्यवस्था पहूं लागला. सदर व्यवस्था तुह्मी वरील तारखेपासून ता. २०।१०।१० पर्यंत पाहिली. सदर व्यवस्थे बद्दलचा हिशोब तुह्मीं आह्मांस ही नोटीस पावल्यापासून पंधरा दिवसांचे आंत द्यावा तुमचे जवळ अज्ञानाची जिंदगी असेल ती आमचे ताब्यांत देऊन आमची पावती घ्यावी त्याच प्रमाणें अज्ञानाचे व अज्ञानाचे बापाचे नांवाचे दस्तऐवज जे तुमचे जवळ असतील ते आह्मांपाशीं आणून द्यावे. आह्मास अज्ञानाचे मिळकती संबंधीं व देण्याघेण्या संबंधीं साद्यंत रिपोर्ट मेहरबान डिस्ट्रिक्ट जज साहेब आकोला यांचेकडे दाखल करावयाचा आहे. सबब ही नोटीस पावतांच आपले म्यानेजमेंटचा हिशोब द्यावा. व अज्ञानाची जी जिंदगी असेल ती आह्मांस द्यावी. सदर नोटीसी प्रमाणें तुह्मी वागला नाहीं तर आह्मांस तुमचेवर दिवाणींत दावा करावा लागेल. व त्यास लागणारा खर्च व या नोटीसीचा खर्च तुमचेपासून भरून घेतला जाईल. कळावें. ता १ माहे दिसेंबर सन १९१०

सही

त्रिंबकराव दौलतराव अ० पा० नागोराव कृष्णाजी देशमुख द० खु०

नो० नं० ण ६५

जाहिर नोटीस.

या जाहिर नोटीसीनें सर्वत्र लोकांस कळविण्यांत येतें कीं खालीं सही करणार नागोराव कृष्णाजी देशमुख रा. आडमूल तालुके खामगांव यांस अज्ञान त्रिंबक दौलतराव देशमुख रा. सिरसगांव तालुके मलकापूर याचे इस्टेटीचे पालन करणार मेहरबान डिस्ट्रिक्ट जज साहेब बहादूर जि. आकोला यांनीं नेमिलें आहे. तरी असेल त्या सर्वांनीं आपआपले द[illegible] घेऊन खालीं सही करणार यांस [illegible] नोटीस पावल्या पासून पंधरा दिवसांचे आंत मेहरबानी करून भेटावें. ह्मणजे अज्ञानाचे इस्टेटीस किती कर्ज आहे याचा अंदाज करून सर्व सावकारांचे देण्याची फेड करण्यास बरें पडेल. हिशोबांतीं जे रुपये देणें निघतील ते देण्याची व्यवस्था खालीं सही करणार यांजकडून होईल. कळावें. तारीख १ माहे दिसेंबर सन १९१० इसवी.

सही

त्रिंबकराव दौलतराव अ० पा० नागोराव कृष्णाजी देशमुख दस्तुर खुद्द.

नो० नं० ण ६६

नोटीस.

नोटीस बेशमी श्रीकृष्ण नारायण राखे रहणार कजबे कारंजा हल्लीं राहणार लोही ता० दारव्हा जि० यवतमाल यांस—

खालीं सही करणार यांजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं संवत १९६६ चे आषाढ शुद्ध १ रोजीं तुमची नोकरी बंद केली, ह्मणून तुह्मास कारंज्याहून कार्ड लिहिल्यावरून त्यानंतर तुह्मी श्रावण महिन्यांत कार्तीचे यात्रेकरितां कारंजास आले त्यावेळेस समक्ष तुह्मास सांगितलें कीं तुमची नोकरी आषाढ शुद्ध १ पासून बंद केली आहे. व तारीख ५-२-१० चे मुकत्यारपत्रांतील तुमचें नांव कमी केलें आहे. त्यानंतर बळवंत सोनार आगचे जिनांतील कारकून याचे बरोबर दोन पत्रें तुमचे नांवानें दिलीं. त्या पत्रांतील मजकूर आमचे लोही दुकानांतील सामान जो जो आहे तो सर्व सामान बळवंत सोनार याचे स्वाधीन करून द्यावें असें असतां दिलें नाहीं. शिवाय तुमचे नांवें खात्यांत तुमची नोकरी केल्याची तनखा संवत १९६६ चे आषाढ शुद्ध १ पावेतों जमा करून घेऊन बाकी तुमचकडेस रुपये ५२॥≡ निघत आहेत ते अद्याप पावेतों तुह्मी दिले नाहीं. व वरील सामानही समजाऊन दिला नाहीं. या शिवाय तुमचे हातचें देणेंघेणें दारव्हा तालुक्यांत आमचे येथें नोकरी केल्यापासून ज्या असाम्यांस तुह्मी देवघेव केली त्या असाम्यांची जोखीम फरारी झाल्या किंवा मुदतीचे बाहेर गेल्या असतील त्याची जबाबदारी तुमचेवर व ज्या असाम्या आहेत त्या असाम्यांची तुह्मी अद्याप पावेतों रुजू करून दिल्या नाहींत. व असाम्यांच्या सह्या अगर दस्तऐवजही करून दिले नाहीं. करितां ही नोटीस पावल्यापासून आठ दिवसांचे आंत वरील रुपये व लोही दुकानांतील सर्व माल व हल्लीं असाम्या आहेत त्या सर्व सदरहू वरील मुदतीचे आंत रुजू करून द्यावे. व फरारी असाम्यांची व मुदतीचे बाहेर असाम्या गेल्याची जोखीम तुमचेवर आहे. नाहीं तर कायदा प्रमाणें तजवीज करणें भाग पडेल. व कोर्टखर्च आपणास द्यावा लागेल कळावें तारीख ५ माहे दिसेंबर सन १९१० इ.

सही,

नरहर रामचंद्र घुडे मु० कारंजा तर्फे वकील नी. नी. हातवळणे, वकील आकोला.

नो. नं. ण ६७

[illegible] वहेद [illegible] कु[illegible] राहणार वांबद ता० मलकापु[illegible] डाणा पो० धामणगांव.

यांस[illegible]

नोटीस देण्यांत येते कीं [illegible] विवाहा संबंधाचे मालक अ[illegible] स्वत्री आहे. आपला उभय[illegible] व्यवहार वर्षे २० झालीं [illegible] तुह्मास महाव्याधी रोग उ[illegible] समागमाकरितां निरोपयोगी [illegible] पले स्वजातीस विवाहहक्क [illegible] येतो. तो हक्क आज ३ वर्षे [illegible] देतों ह्मणजे (फारकत करतों [illegible] द्याप ही विवाहहक्क परत [illegible] या तीन वर्षांत मी आप[illegible] अन्नवस्त्र खाल्लें. त्याचें दर [illegible] ६० रुपये प्रमाणें ३ वर्षांचे [illegible] झाले. तेव्हां हे नोटीस प[illegible] ८ दिवसांचे आंत अन्नवस्त्र[illegible] हिलेलें कर्ज देऊन विवाहह[illegible] परत करावे. तसें न केल्यास [illegible] अन्नवस्त्राचा खर्च विवाहहक्क [illegible] ण्याचा खर्च व नोटीसख[illegible] पासून भरून घेतले जाईल [illegible] ८-१२-१० इ.

तानी मर्द मारोती [illegible] ममदाबाद ता[illegible] जि. बुलडा[illegible]

नो. नं. ण ६८

नोटीस

नोटीस बेशमी— रायाजी [illegible] चांभार रा० कानुवाळगी चो[illegible]

खालीं सही करणार यांज[illegible] देण्यांत येतें कीं माझी पुत[illegible] ही तुह्मी बायको असून [illegible] १०-११ वर्षे झालीं व ती श[illegible] ३-४ वर्षे झालीं तुह्मी तिज[illegible] नेलें नाहीं व तिजला खाण्यास [illegible] तिजला नेण्याबद्दल तुह्मांस बरे[illegible] रोप पाठविले. परंतु तुह्मी त्य[illegible] देत नाहीं. तिचे खाण्यास [illegible] ५० प्रमाणें खर्च होत आहे [illegible] तुह्मास नोटिशीनें कळविलें जा[illegible] आठ दिवसांचे आंत तिचे [illegible] तीन वर्षांचे रुपये १[illegible] देऊन तिला घेऊन जावें. तसें [illegible] नोटीस हीच फारकत समजून [illegible] दुसरे ठिकाणीं देऊं व तुम[illegible] बद्दल रुपये १५० चा [illegible] खर्चासह रुपये भरून घेऊं. [illegible] दिली सही तारीख ६-१२-१० [illegible]

सही

निशाणी निंबाजी [illegible] चांभार राहणार[illegible]

नो. नं. ६९ ण

दहा वर्षांनीं नांवाजलेलें व
लोकमान्य झालेलें

झेंडेब्रदर्स यांचे आरोग्य हितचिंतक औषधालय वऱ्हाणपूर

आमच्या कोणत्याच औषधानें गूण आला नाहीं अशी खात्री करून दिल्यास १०० रु. इनाम देऊं !

थवदा दिवस याचे सेवन केल्यास कडकी, इंद्रियशिथिलता, नपुंसकत्व, हाडीज्वर, अस्तका, स्वप्नांत धातू जाणें, सर्व धातुपात, स्त्रियांना प्रदररोग वांझ, बाळंतरोग, उष्णवात, रक्तदूषण हे रोग ताबडतोब जाऊन, रक्तशुद्धि व धातूंची पूर्ण वृद्धि होऊन शक्ति येते जर संसारसुख भोग ण्याची इच्छा असेल तर निराश होऊं नका वृद्ध असल्यास कायमचे तरुणत्व येते. हा पाक २० ताळे पुरे.

नवरत्न गोखरू पाक] सर्वांस घेतां यावा ह्मणून किंमत सिर्फ १। रु. तीन बॉक्स घेतल्यास ३। रु. [नवरत्न गोखरू पाक

घोडा चोळी गुटिका.

वातशुळ, कास, श्वास, क्षय, पांडु, नेत्ररोग, मुळव्याध विषम, अर्धशिशी, संग्रहणी, सन्निपात, वायू, प्रमेह, धातुविकार, गंडमाळा, कुष्ठ इसब, नारु, मुतखडा, रक्तपित्त, अर्धांग, गरमी हे रोग त्वरित बरे होतात. परंतु रोगाच मानानें कांहीं दिवस घेतले पाहिजे. २८ गोळ्यास १ रु. ६० गोळ्यास २ रु अथवा गोळ्यास ३ रु एकदम चाळीस गोळ्यास ४ रु पावणे दोनशे गोळ्यास ५ रु.

निळीकाळी शाईच्या पुड्या.

दोनशे पुडी रुपये दोनची घेणारांस सुगंधीचे २ मासे अत्तर फुकट दिले जाईल. निळी-शाईचे पावडर बॉक्सला २ रु. या पाव डरांत सातशे दौती शाई तयार होते. गाळावी लागत नाहीं. नीक गळत नाहीं. रबर स्टॅपाची सर्व रंगाची शाई तयार मिळेल. एक औंसाचे बाटलीस ४४ आणे सहा घेतल्यास सवा रुपया पडेल.

आयोडाइड सार्सापरेला.

शरीरांत रक्त मुख्य होय. रक्त बिघडलें ह्मणजे अनेक रोग जडतात. गरमी फुटणें, सांधे धरणें, ठणकणें, उष्णवात, अर्धांग, थकवा, जीर्णज्वर, दमा, खोकला, रसायन घेतल्यानें रोग बरे होतात ते बरे करून रक्त शुद्ध होते. पचन क्रिया वाढते. कोठा साफ होतो. गरमीसंबंधी मुरलेले विकारावर अचुक गुण पडणारे या सारखे दुसरें औषध नाहीं. पूर्ण गुणास ३ बाटल्या पुरे. एक बाटलीस एक रु. ३ बाटलीस २॥ रु.

कॅलेंडर नमस्कार. १९११

हें वर्ष सुखकर होवो !

	जानेवारी	फेब्रुवारी	मार्च	एप्रिल	मे	जुन
र.	१ ८ १५ २२ २९	.... ५ १२ १९ २६	.... ५ १२ १९ २६	२ ९ १६ २३ ३०	.... ७ १४ २१ २८	४ ११ १८ २५
सो.	२ ९ १६ २३ ३०	.... ६ १३ २० २७	.... ६ १३ २० २७	३ १० १७ २४	१ ८ १५ २२ २९	५ १२ १९ २६
मं.	३ १० १७ २४ ३१	.... ७ १४ २१ २८	७ १४ २१ २८	४ ११ १८ २५	२ ९ १६ २३ ३०	६ १३ २० २७
बु.	४ ११ १८ २५	१ ८ १५ २२	१ ८ १५ २२ २९	५ १२ १९ २६	३ १० १७ २४ ३१	७ १४ २१ २८
गु.	५ १२ १९ २६	२ ९ १६ २३	२ ९ १६ २३ ३०	६ १३ २० २७	४ ११ १८ २५	१ ८ १५ २२ २९
शु.	६ १३ २० २७	३ १० १७ २४	३ १० १७ २४ ३१	७ १४ २१ २८	५ १२ १९ २६	२ ९ १६ २३ ३०
श.	७ १४ २१ २८	४ ११ १८ २५	४ ११ १८ २५	१ ८ १५ २२ २९	६ १३ २० २७	३ १० १७ २४

	जुलई	आगष्ट	सपटेंबर	आक्टोबर	नवंबर	डिसेंबर
र.	२ ९ १६ २३ ३०	६ १३ २० २७	३ १० १७ २४	१ ८ १५ २२ २९	५ १२ १९ २६	३ १० १७ २४ ३१
सो.	३ १० १७ २४ ३१	७ १४ २१ २८	४ ११ १८ २५	२ ९ १६ २३ ३०	६ १३ २० २७	४ ११ १८ २५
मं.	४ ११ १८ २५	१ ८ १५ २२ २९	५ १२ १९ २६	३ १० १७ २४ ३१	७ १४ २१ २८	५ १२ १९ २६
बु.	५ १२ १९ २६	२ ९ १६ २३ ३०	६ १३ २० २७	४ ११ १८ २५	१ ८ १५ २२ २९	६ १३ २० २७
गु.	६ १३ २० २७	३ १० १७ २४ ३१	७ १४ २१ २८	५ १२ १९ २६	२ ९ १६ २३ ३०	७ १४ २१ २८
शु.	७ १४ २१ २८	४ ११ १८ २५	१ ८ १५ २२ २९	६ १३ २० २७	३ १० १७ २४	१ ८ १५ २२ २९
श.	१ ८ १५ २२ २९	५ १२ १९ २६	२ ९ १६ २३ ३०	७ १४ २१ २८	४ ११ १८ २५	२ ९ १६ २३ ३०

मोहनी चूर्ण.

हें चुर्ण रतिसौख्या पूर्वी अर्धा तास ३ मासे घेऊन वर अर्धा शेर दुध प्याल्यानें रतिसौख्याची वृद्धि करिते. किं. अडीच तोळ्याचे बाटलीस १। रु. ३ बाटलीस ३ रु.

चंद्रोदय पालिस— कांहीं दिवस तोंडास लाविल्यानें काळेपणा जाऊन गौरवर्ण होतो. तोंडावरील काळे डाग मुरूम फोड बरे होऊन गुलाबी झांक येते बाटली किं. १। रु. ३ बाटली ३ रु.

भस्म.

कथिलभस्म दर तोळ्यास दोन रुपये.
प्रवाळभस्म दर तोळ्यास दोन रुपये.
हरताळ भस्म दर तोळ्यास दोन रुपये.
अभ्रक भस्म दर तोळ्यास ७ रुपये.
तीक्ष्णलोह भस्म दर तोळ्यास ७ रुपये,
सुवर्णमाक्षिक भस्म दर तोळ्यास दोन रु.
मौक्तिक भस्म दर तोळ्यास वीस रुपये.
रौप्य भस्म दर तोळ्यास ३ रुपये.

पक्का कलप.

एक दोन वेळ लावल्यास ३ महिने चैन चामडीस डाग पडणार नाहीं. पांढरे व भुरे केस काळेभोर, चकचकीत व नरम होतात. केस गळणार नाहींत. सुवासिक आहे. बाटली किं. १ सहा बा ५ रु.

अमृत चाटण— दमा, श्वास, कास हे रोग कसेही हट्टी आणि जुनाट असले तरी १४ अगर २१ दिवसांत पूर्ण गुण येतो. बॉक्स किं. १॥ तीन बॉक्स घेतल्यास ३॥ रु.

नांवगाव ताळुका जिल्हा पूर्ण सुवाच्य लिहावा [अनुपान खर्डी असतो] किमतीशिवाय खर्च निराळा पडेल

वऱ्हाड समाचार पत्राचे आजचे अंकाची पुरवणी.

जपून ठेवा! फाडूनका! पूर्ण वाचून पहा! मागणी करा! आरोगी व्हा! धोका होणार नाही.

विंचूवर रामबाण अर्क.

चावल्यास जागी १ थेंब ठेवल्यास त्वरीत वेदना बंद होईल व थंडावा वाटून झोंप येते १० इसमास पुरेल किंमत ०८ आणे.

कारबोलीक दंतमंजन

वृद्धास जर हरबरे न चावले गेले तर पैसे परत. हे वापरल्यानीं सर्व दंतरोग मुखरोग बरे होऊन सुवास व रुची येते बाक्स किं. ०४ आणि ६ बाक्स किंमत १। रुपाया.

केशनिरंजन तेल,

हें तेल वापरल्यावर दुसरे तेल वापरण्याची इच्छा होणार नाहीं. उत्तम सुवासीक असून केश पिकण्याची मुळीच भास्ती नको केश मोठे घुंगरदार काळे भोर चकचकीत व नरम रहावे हेच स्त्रीयांचे भूषण होय केश चिकटणार नाहीं उवा व मळ होणार नाहीं १० तो. बा. १ रु. ३ बा. २॥ रु.

नवरंगी अत्तर

एकदा लावल्यास पांघरूण धुतल्यावरहि सुवास येतो व जसा वारा खातो तसा बास ९ प्रकारचा येतो दर तो. ९ रु. नमुन्याची शीशी ३ मास १। रुपाया.

टीप.

सर्व प्रकारचे वरखी सामान सुपारी काथ गोळ्या लवंग वलदोडे सुवासीक अमरि सामान वेलाळ जरदा, तंबाखुच्या गोळ्या. गुडाखु. तपकीर. होक्याचा मसाला, लवेंडर, गुलाबजल अर्गजा. तांबुलविहार सर्व प्रकारचीं सुवासीक तेलें व अत्तर. वेळेवर खात्रीचे स्वस्त मिळतील.

भानामती तास.

यात सात खेळ चमत्कारीक होतात माहितीसह, सीर्फ किंमत १ रुपाया.

रास्कोप सिस्टीम घड्याळ.

काम फार मजबूत सुरेख टाइम बराबर दाखविणारे चावी रोजची काच कमान पेटीसह ग्यारंटी १ वर्ष किंमत सीर्फ रु. ९ पुर्वी ही रुपये १९ मध्यें विकत होते व आताही भपकेदार जाहिरात वाले रु. ७ मध्यें विकतात याचा ग्राहकानीं विचार करावा सर्व प्रकारची घड्याळें आमच्याकडें विकत मिळतील

मालीस करण्याचे तेल,

मामकायनी तेल. लखतेल, टरपेन टाइन मोहरिचे तेल प्रत्येक बाटलीस किंमत ०४ आणे,

नारायण तेल.

सर्व प्रकारचे वात सांधे दुःखणे ठणकणे; आकडणे; गाठ्यावर रामबाण ५ तोळे बा. ०८ आणे, ३ बा, १। रुपया

टिंकचर आईन.

ईसब नारू व जबरदस्त जखमेवर अचुक लागूपडते डबीस ०१२ आणे ३ ड, २ रु, ६ ड, ३॥ रुपये,

चुरण. चटणी दालकामसाला.

हे चुरण साक भाजीत अंदाजानें टाकले असता मीठ तिखट आंबट काहीं टाकणे पडत नाहीं अजीर्ण झाल्यास चुरण घेतां येते भाजी नसल्यास पाणी टाकून चटणीही होते बाक्स ०४ आ, डझन २॥ रु, २ ड, ७ रुपये.

इंद्रिय जुलाब— ३ रोज घेतल्यानें सर्व आतस व छीघाटे निवते बाटली ०४ तीन बाटल्या ०१० आणे

दिलपसंत जुलाब— जितके पाण्याचे घुटके घ्याल तितके जुलाब होतील बाटली ।-।-०। तीन बा ०१० आ.

भैरव धुनी— बिस्तरावर टाकली असतां पिसू, ढारमुंग्या, दिमक आणि प्लेग नाहिसे होतात बॉक्स ०९ तीन बाक्स ०१४ आणे ६ बा, १॥ रुपया

अद्भुत तेल

यात दिलखुष रुपया आणे वे पैसे गुप्त होऊन पुन्हा येते किंमत फारच स्वस्त सीर्फ ०९ आणे,

जादुची पेटी

यात ११ खेळाचे निर निराळे समास ठेवले आहे तुटफुट व खराब होणार नाहीं दोन तास खेळ होतो पैसें एका रात्रीत उभे रहातात हातचलाखी व फासे श्रम पडत नाहीं दवाची शाई १ शाईचे दूध २ झाड लावणे ३ पाणी जमविणे ४ लिहिलेले हारप न दिसणे शेकल्यावर दिसणे ५ वरील प्रमाणे ऊन दाखविल्यावर लाल हारप दिसणे ६ वरील प्रमाण कागद भिजविल्यावर दिसणे ७ चवली चालविणे ८ पत्ता रंग बदलेल ९ विरुध्द पेटविणें १० रुपयाचा पैसा करणे ११ माहितीसह सीर्फ ५ रु,

मिकचर अडॅनि — कोणत्याच कारणानी रक्त निघाल्यास १ मासावर टाकल्यास त्वरीत रक्त बंद होते दहाला पुरेल किंमत ०४ आणे,

कडवा सुरमा यात अनेक औषध टाकले आहे, सर्व नेत्ररोग बरे होऊन दिव्य दिष्टी होते दर तो, ०१० आ.

टीप.

सर्व प्रकारचे हिंदी मराठी पुस्तके व सर्व प्रकारचे चित्रें फोटो फार स्वस्त पाठविण्यांत येतील,

कापुर-अर्क

पहा हा देह क्षण भंगुर आहे याचा भरोसा नाहीं कीं अमुक वेळा अमुक प्रसंग येईल या कलियुगांत माहामारी फार जोर करते तर यावर हाच अर्क नंबर १ चा आहे संग्रहास प्रत्येकानीं १।१ बाटली ठेवल्यास पुष्कळ फायदा आहे किंमत सर्फ ०४ आणे साहा बाटल्यास १। रु, १ डझन बा, २।.

कारबोनीस बाम

३ दिवसास कितीही जुनाट गजकर्ण खरूज दाद, फोड असल्यास आग वगैरे न होता बरे होतात, १ डबीस ०४ आ. ६ ड, १। रु, डझन २। रु

अमृतगुटीका.

ताप हिवताप पाळीव ताप ३ गोळ्यांत बरा होतो बाटलीस गोळ्या १५ किंमत ०४ आणे ६ बाटली १०१ डझनास २॥ रुपये

सुलेमानी मीठ

सर्व प्रकारचे अजीर्ण वाढी पोटाचा फुगारा, चमका, कबजीयत हे रोग बरे होऊन भुख वाढते व अन्न पचून रुची येते ९ तोळे बाटलीस ०८ आणे तीन बा. १। रु. ६ बा. २। रुपये

दिंगाष्टक चुर्ण

वाय गोळ्यावर रामबाण आहे ३ तोळा बा. १० ६ बा. १०१० आणे

औषधी तेलें

इलायची तेल दाल चिनी तेल लवंग तेल ओमवानी तेल प्रत्येक अर्धा औंस बा. ०४ आणे ३ बा, १० आणे साहा बा. १०२

बालामृत

मित्रांनो आपला मुलगा किंवा मुलगी सदा रोगी राहून आइबाप चिंतेत दिवस काढतात ते सदा निरोगी व शक्तिवान बळकट राहून आपली चिंता दूर करून मुलाचे कौतुक पाहणे असेल तर वरील औषध पाजा गोड असल्यानें हौशीनें पितात पूर्णगुणास ३ बा. रे किं. सीर्फ १२ आ, ३ बा, १०२

कर्ण बिंदु

सर्व प्रकारचे कर्ण रोग ठणक सुज रक्त पु वहाणे त्वरीत बरे होतात बाटलीस ०९ आणे ३ बा. १४ आ. साहा बा. १॥ रुपये.

वर्तमानसार यंदा कापसाचे पीक फार आले आहे व भावही गुदस्त्या पेक्षां दिढीन वाढला आहे तर लोकांनीं यंदाच्या उत्पन्नाकडे पाहून पुढें सर्व कपास वे अन्नाचा पुरवठा कमि करू नये हे विनंती.

गहुं परदेशी गेला ता० १ जानेवारिपासून ता० ३१ आक्टोंबर आखेर पर्यंत कराचींबंदरातून ७ लक्ष टन गहूं परमुलखी गेला असे व्यापारी पत्रावरून

पाक :— बदाम पाक दर शेर रु. ८ शालमपाक दर शे. रु. ५ ब्रह्मकिन्नपाक दर शे रु. ८ मेथीपाक रु. शे २॥ कुष्मांडपाक रु. शे २ रु. कुमारीपाक रु. शे. रु. ५

मे, दा, करवे यांचे विद्याभूषण छा. छा नासिक ६०० ११-१०

आमच्या महाराष्ट्र देशवासी ग्राहक मित्रांस माहीत आहच कीं गेल्या वर्षी आमच्याकडून कशीं सुंदर गायनयंत्रें, एडिसन फोनोग्राफ वगैरे त्यांजकडे पाठविण्यांत आलीं होतीं हल्लीं तशा यंत्रांचा फैलाव बंद झाला असून प्लेट मशीनचा फैलाव झाला आहे. अर्थात् आम्हीहि ग्राहकांच्या रुचीप्रमाणें फार उत्तम गायन यंत्रें मागविलीं आहेत. आमच्याकडे हिंदुस्थानी, मराठी, पारशी, गुजराथी वगैरे सर्व प्रकारच्या गाण्यांचा संग्रह आहे. विशेषतः बालगंधर्व यांचीं गाणीं फारच कर्णमधुर आहेत.

१ गायनयंत्रासोबत प्लेट फुकट पाठविली जात नाहीं.

२ प्रत्येक गायन यंत्राबरोबर गाणें ऐकण्याच्या ६०० सुया फुकट पाठविल्या जातात.

३ आगाऊ पांच रुपये पाठविल्याशिवाय व रेल्वेस्टेशन कळविल्या शिवाय गायन यंत्र पाठविण्यांत येणार नाहीं. ह्मणून लवकर मागविणें असल्यास पांच रुपये, स्टेशनचें नांव, यंत्राची किंमत जरूर लिहून पाठवावी.

४ एखादें गायन यंत्र पसंत न पडल्यास ज्या दिवशीं तें मिळालें असेल त्याच दिवशीं जसेंच्या तसेंच परत पाठविलें असतां अधिक किंमतीचें यंत्र अथवा केवळ किंमतीचे नक्त रुपये परत पाठविले जातील.

५ जें गायन यंत्र जितकें अधिक किमतीचें असतें तितका त्याचा आवाज हार्न वगैरे सर्व त्याच हिशेबानें उत्तम असतात.

६ प्रत्येक यंत्राची ग्यारंटी ५ वर्षें. प्याकिंग चार्ज फुकट.

नंबर १११ व १२ ग्यारंटी २ वर्षें.

फारच कमी किंमत केलेलें पण उत्तम आवाज करणारें ७। इंच लांब व तितकेंच रुंद साध्या हार्नचें यंत्र किं. १५ रु. आणि फुलदार हार्नचें किं. १६ रु.

नंबर २०१ ग्यारंटी ३ वर्षें.

८॥ इंच लांब व तितकीच रुंद आणि ५॥ इंच उंच फुलदार हार्न १७ इंचाचें आहे. एकवेळ किल्ली दिली असतां १० इंच एक प्लेट पूर्ण होते. किंमत २० रु. मोठें नंबर २०२ याचें हार्न नं. २०१च्या पेक्षां १ इंच मोठें आहे. किंमत २५ रु.

नंबर २०३ ग्यारंटी ४ वर्षें.

हें यंत्र ११ इंच लांब, तितकेंच रुंद आणि ५॥ इंच उंच आहे. हें यंत्र फार उत्तम बनविलेलें असल्यामुळें यांतील आवाज खुललेला आणि साफ येतो. याचें हार्न फुलदार आहे. हें १२ इंच लांब आहे. यांत रबराच्या नळ्याही लावतां येतात. हें यंत्र व्यापार करण्यासाठीं मागवा, अगर शोकाखातर मागवा. किंमत ३० रु.

नंबर २१५५ ग्यारंटी १० वर्षें.

या यंत्राची सुंदर बनावट पाहिल्यावांचून समजणें शक्य नाहीं. इतकी सुंदर मशीन इतक्या कमी किंमतींत मिळणारी ही एकच मशीन आहे. आवाज इतका मोठा आहे कीं, शेंकडों लोकांस तो सहज ऐकूं येतो. किंमत ३५ रु.

नंबर २१२० ग्यारंटी १० वर्षें. १४ इंच लांब, १४ इंच रुंद आणि ६। इंच उंच, हार्न २०॥ इंच लांब, फारच मोठ्या आवाजाचें आहे. बनावट सांगून उपयोग नाही. ती डोळ्यांनींच पाहिली पाहिजे. हें यंत्र २०० रुपये किंमतीच्या यंत्राची बरोबरी करूं शकतें. इतर यंत्रापेक्षां हें यंत्र मजबूत बनविलेलें आहे. एकदम १००० लोकांस याचें गाणें ऐकूं येथें. किमत ५० रु.

१५ इंच ल. मिळणारीं ७ इंच उंच. एक वेळ ...पधें. १० इंची प्लेटा तीन पुन्या... आ- आंतील सामान फार सुंदर री... विलेलें आहे. यामुळें यंत्राचा आ... बाहेर ऐकूं येत नाहीं. आवाज कमी जास्त करण्याचें यंत्र यांत आहे. या यंत्रावर शिंपल्याचें काम केलें आहे व हें लांबून चांदीसारखें चकाकतें किंमत ७० रुपये.

याहून जास्त किमतीची यंत्रें सुद्धां आमच्याजवळ तयार आहेत. पत्रद्वारा खुलासा विचारा.

मराठी गायन.

मि० कृष्णराव गोरे.

१००१ वाही तूंतें हृदय हे — कुंजविहारी
वीनवणी करी — कुंजविहारी
१००२ जो लोक कल्याण — शारदा
नच सुंदरी करुं कोपा — सौभद्र
१००३ मन पोळलें — कुंजविहारी
व्यक्त रदन बघुन वदन — मूकनायक
१००४ होय संसार तरु मृग्ध — मुकनायक
पाहीन सिंहासनी — रामराज्यवियोग
१००५ पेरा मेंडा नजर — सोहणी
चतुर सुगर बैंया — केदार
१००६ काय करूं — रामराज्यवियोग
रवीचा (मालकौंस) — गोपीचंद

मि० रामभाऊ

१००७ धाडुनी दिधलें — शापसंभ्रम
लाल शाल जोडी — सौभद्र
१००८ नीरक्षीरालिंगनरूपी — „
होय मला अपशकुन — शापसंभ्रम
१००९ कळवा सगळ्यांना — रमुजी
मन्नेत्र गुंतले — सौभद्र

मि० गोखले.

१०१० रमवाया जाऊं — मृच्छकटीक
राधिका विरह — भैरवी
१०११ अरसिक किती हा — सौभद्र
मजवरी तरु — शापसंभ्रम
१०१२ बघुनी त्या भयंकर — शारदा
श्रीमंत पतीची राणी — शारदा
१०१३ अजुनी खुळा हा — शारदा
वैशाख मासीं — सौभद्र
१०१४ घेउनि ये पंखा — शारदा
कमलनयन — रामराज्यवियोग
१०१५ ह्यातारा ह्युका — शारदा
बिंबाधरा मधुरा — शारदा
१०१६ धाडुनी दिधलें — शापसभ्रम
प्रियकर माझे — सौभद्र

मि० बालगंधर्व.

१०१७ व्यर्थ आह्मी अबला — रामराज्यवि
बघुनि उपवना — सं० सौभद्र.
१०१८ बहुत छळियलें नाथा — सं. सौभद्र
मूर्तिमंत भीति उभी. — भीमपलास सं० शारदा.

मि० रघुनाथ.

१०१९ दतात्रय महाराज बैसले — भैरवी
प्राणपती जिवलग — लावणी
१०२० नाचुं नाचुं पोरा लाडं — छकड
करुं हौसेनें रंग — „

मि० हल्याळकर.

१०२१ मन माझें भकुडनी गेलें — राम.
लाल शाल जोडी — सौभद्र
१०२२ जागृत ठेवा लग्नाची — शारदा
कार्धि करिती लग्न माझें — शारदा
१०२३ मधुरा बींबाधरा — शारदा
मंगळाष्टक — सावधान

मि० पीरोजशाह.

१०२४ मला मुंबईला जायचा — लावणी
झटपट पलुन अगीन बो. — „

या प्लेटींत दोन्ही बाजूनीं गाणीं भरलेलीं आहेत. किं. प्रत्येक प्लेटीची रु. १॥।=।

अत्यन्त स्वस्त आणि ...

आ. आमचे हारमोनियम असे नाहीं ... दार सुंठी चीडचे लाकडानें आणि जर्मन ... केलेलें ...तात. हे हारमोनियम उत्तम देवदार ... या देशांतील दी मानास अनुकूल असे बनलेले आहेत हे ... पोरिसचे सामानानें फिट आणि ट्यून केलेलें असुन यांचा एक सुद्धां पुरजा बेसुरा नाहीं, करितां अह्मीं ग्यारंटी सह विकतो. ग्यारंटीचे मुदतीत तूट फूट झाल्या शिवाय बिघडल्यास आह्मी फुकट दुरुस्ती करून देऊं. प्रत्येक हारमोनिय बरोवर शिक्षका शिवाय शिकविणारें पुस्तक फुकट पाठाविलें जाईल.

किंमत खालील तपशिला प्रमाणें.

नं० ४ तीन सप्तक तीन स्टांप सिंगल रीड किं. रु. ३०, २८ हैंच प्रवासी २५

नं० ५ वरील प्रमाणें उत्तम प्रतीची किंमत रु. ३५—४०

नं० ६ डबलरीड ह्मणजे त्याचा आवाज पहिल्यापेक्षां दुप्पट आहे तीन सप्तक चार स्टाप किमत रु. ५०–६०

अकार्डियन बाजा.

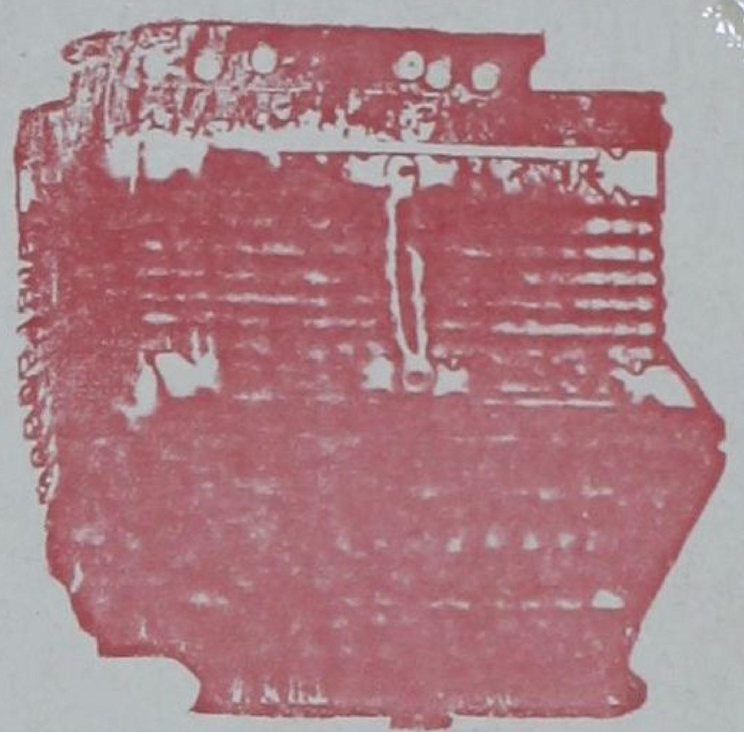

हा बाज दोन्हीं हातांनीं वाजविला जातो यांचे स्वर फारच मधुर आहेत किंमत १२, ९, ८, ५, रु.

॥ अलगुजा ॥

हा तोंडानें वाजवितात, ह्यात सात स्वर असतात, मुरली वाजविता येण्यास अभ्यास करावा लागतो परन्तु हा अलगोजा वाजविण्यास अभ्यासाची जरूर नाहीं सर्व राग रागिण्या, ताल टप्पे वगैरे वाटेल ते वाजवि... येतात विलायती धातुचा कि. चार आणे.

...थ हारमोनियम.

तोंडानें वाजविण्याचा हारमोनियम.

या बाज्यांत अकार्डियन सारखे पडदे लागलेले आहेत याचा आणि अकार्डियनचा आवाज सारखाच आहे. हा बाजा तोंडानें वाजविला जातो, अभ्यास झाल्यानें पाहिजेल ती चीज यांत वाजवितां येईल याची किं. १२ आणे व १ रुपया.

सोंगाचें आणि नाटकांचें सामान.

दाढी, मिशा, सफेत हव्या तर सफेत घ्या किंवा काळ्या घ्या किंमत १, १।, १॥, २, रुपये.

स्त्रियांसाठीं लांब केस किंमत २॥, ३, रुपये.

शिवजीची जटा काळी किंमत १॥ रुपया.

शिवजीची जटा सफेत आणि लाल किंमत १॥। रुपया.

गालमुच्छ पुरुषांचे किमत १। रुपया.

मिशा फक्त—काळ्या, सफेत, देशी विलायती, चिनी, काबुली हव्या त्या फॅशनच्या घ्या. किंमत प्रत्येकी २ व ३ आण.

विलायती चेहरा--हा घातल्यानें मनुष्य विलायतीचा बाबा दिसूं लागतो. किंमत १।, १॥ रुपया.

तोंडावर लावावयाची पावडर--रात्रीं तर काय पण दिवसा देखील ही तोंडास लाविली असतां सिद्धयासारखें काळें तोंड अगर शरीर असलें तरी गोरें होऊन जातें, मग त्या माणसास ओळखण्यासही कठीण पडतें- पॅकेटची किंमत ४ ते ६ आणे.

या शिवाय आमच्या मार्फत देवतांच्या पितळी अथवा इतर धातूंच्या मूर्ती व त्यांचे दागिने आणि मुकुट मथुरा येथें तयार केलेले कपडे, माळा पाठपूजेचें सामान, जर्मन सिल्व्हरचीं भांडीं, मथुरेचे पेढे, इत्यादि सर्व सामान फार स्वस्त दरानें पाठवूं. मागवून परीक्षा करा.

वर्तमानसार.

—लवकरच बॅरन डी केटर्स साहेब मद्रास येथें येऊन विमानोड्डाणाचे कित्येक प्रेक्षणीय प्रयोग करून दाखविणार आहेत.

--रविवारीं जुनागडचे नवाब साहेब रसुलखानजी बाबी बहादुर यांना जुनागड येथें देवाज्ञा झाली असें लिहिण्यास आह्मांला अत्यंत वाईट वाटतें.

--आपल्या लष्करी खात्याला जोडून लवकरच हिंदुस्थान सरकारला उडण्याचे एरोप्लेन यंत्रांचीही शाखा काढावी लागेल असें दिसतें.

--माघमेळ्याच्या संबंधानें सध्यां अलाहाबाद येथें पुष्कळच यात्रेकरू जमले आहेत आणि त्यांपैकीं हजारों लोक रोज अलाहाबाद यथील प्रदर्शन पहावयास जात आहेत.

आमच्या मालांत आणि जाहीर पत्रकांत धोका नसतो.

तुह्म... कराल.

आमच्याक... मतांचे मोबद... चागला माल ...क्तो. ह्मणून ...कांस पत्र... वा लाग... कपण करितो...

माल मिळण्याचा पत्ता-सरवसंचारक कंपनी, मथुरा.

... का फुकट ... २० ... किंमत रुपये २०.

... रात री ...

या क्यामेरांत पोष्ट कार्डा ... नी मथुरा तसबीर काढतां येते. यांत १... एकदम ठेवतां येतात. आणि ए... मागून दुसरी याप्रमाणें १२ प्लेटी पुन्या होईपर्यंत तसबिरा काढता येतात. प्लेटी संपल्यावर पुन्हां घालाव्या. वाटेल तसा व वाटेल त्याचा फोकस मिळवितां येतो. किं. २० रु. फोटोची तसवीर काढण्याच्या पूर्ण रीतीचें लिहिलेलें पुस्तक आणि त्यास जरूर लागणारें सामान या सोबत फुकट पाठविलें जातें.

हेंही साधारण वर लिहिलेल्या चित्राप्रमाणें दोन प्लेटी ठेवण्याचा सर्व सामानसुद्धां किं. पांच रुपये.

लांकडावर वेलबुट्टी काढण्याचें यंत्र.

हें यंत्र लाकडावर काम करणारांस फार उपयोगी आहे. या यंत्रानें सर्व प्रकारच्या लाकडावर वाटेल तशी लहान मोठी वेलबुट्टी काढतां येते. लाकूड आडवें, तिरकें, वाटोळें जसें पाहिजे असेल तसें कापतां येतें. जें काम करण्यास कांहीं तास लागतात तें काम या यंत्रानें हातोहात करतां येतें. किं. फक्त रु.१६ या यंत्राबरोबर एक निराळी करवतही मिळते.

सायक्लो स्टाईल प्रेस.

यावर एकदां लिहिलें असतां कमीतकमी १००० प्रती छापूं शकतात.

या प्रेसांत हिंदी, उर्दू, मराठी, गुजराथी, इंग्रजी वगैरे वाटेल त्या भाषेचें काम फार उत्तम रीतीनें छापतां येतें. हातानें एकदां लिहा आणि छापण्याचें काम चालू करा. लहान लहान नोटिसा, लेबलें, हुकुमनामे, लहान लहान पुस्तकें सुद्धां यांत छापतां येतात. याच्या बरोबर शाई, रूळ, कॉपीकागद इत्यादि जरूर सामान फुकट पाठविलें जातें. लोखंडी व लांकडी सामान मजबूत आहे. किं. ४० रु. टपाल मार्फत पाठवितां येत नाहीं.

हें सर्व वजनदार यंत्र अगाऊ पांच रुपये पाठविल्यास आणि रेलवेस्टेशन कळविल्यास पाठवितां येईल. इतर वस्तूंच्या मागणीबरोबर आगाऊ रकमेची जरूरी नाहीं.

मुलांचें शिवण्याचें यंत्र.

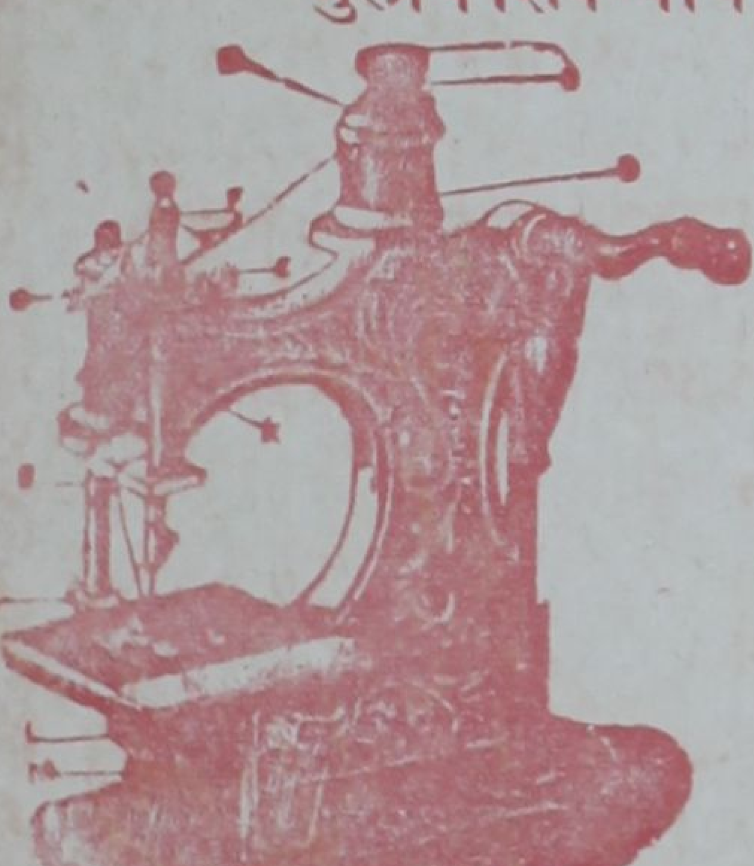

मुलांस घर बसल्या शिवणकाम शिकविण्याकरितां हें यंत्र फारच उपयोगी आहे. पाहिजे तो कपडा यानें बोलतां बोलतां शिवला जातो. पूर्वी किंमत ४ रु. होती आतां २ रुपये.

ताप पहाण्याचें थर्मामेटर.

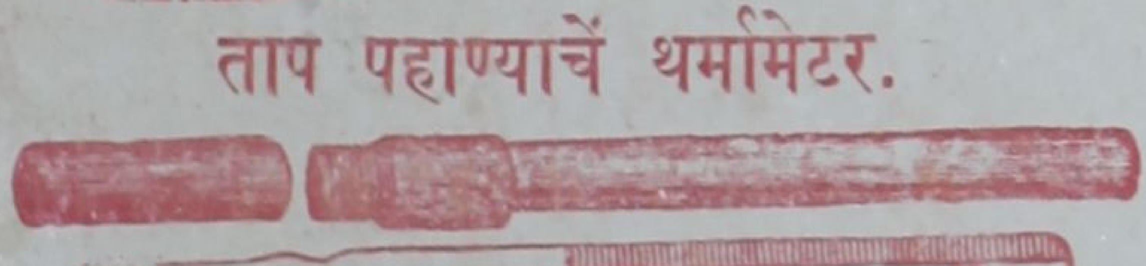

प्रत्येक घरांत हें असणें अवश्य आहे पूर्वी किंमत २ रु. होती. आतां १ रु.

दुधांत पाणी पाहाण्याचें यंत्र.

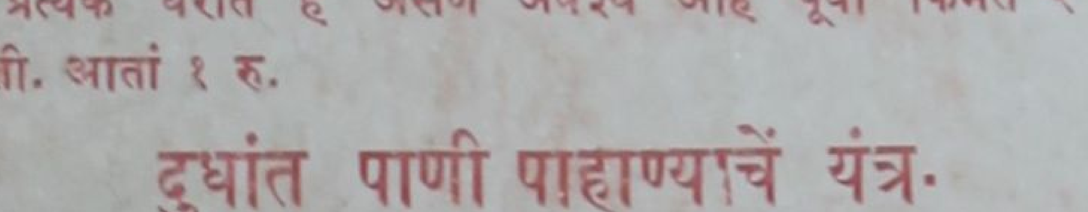

यंत्रांत दूध भरल्यानें त्यांत पाणी किती आहे हें सहज कळतें किंमत पूर्वी १॥ होती. आतां -॥।- आण्यांत मिळेल.

मखमलीचे गालीचे वनविण्याचें यंत्र.

या यंत्रानें मखमलीचे गालीचे, टोप्या, जोडे, गाड्यांतील गाद्या इत्यादि फारच सुरेख सुरेख कामें घरीं बसल्या बायका व मुली तयार करूं शकतात. शिकण्याची माहिती बरोबर पाठविली जाते. किंमत पूर्वी ६ रु. होती आतां ३ रुपये आहे. कामाकरितां लोकर व दुप्पेटा आमचे येथें मिळतात.

... ठलें स्वदेशी इतर ... मान.

... तयार करण्याचें यंत्र.

किंमत फक्त ३० रु.

साबणाच्या व्यापाराची प्रत्येक लहान मोठ्या शहरांत जरूरी आहे. यासाठीं आह्मी फारच थोड्या किंमतीचें यंत्र तयार केलें आहे. या यंत्रानें थोड्या पुंजीवाल्या माणसासही साबण तयार करतां येतो. साबणाच्या कामांत अजूनही पुष्कळ फायदा मिळूं शकतो या किंमतींत आह्मी खालीं लिहिलेलें यंत्र आणि कोणीही न शिकवितां साबण तयार करतां येईल अशी रीत ज्यांत लिहिली आहे तें पुस्तक मोफत पाठवितों.

साबण ओतण्याचें व कापावयाचें सुखवावयाचें यंत्र, भट्टी तयार करण्याचा साचा आणि त्या संबंधाचें यंत्र, कापण्याची फ्रेम प्रथम अनुभव घेण्यास पुरेसें सामान सुगंधी रंग आणि तेल या सर्व वस्तू ३० रुपयांत पाठवितों.

वासुदेव पेला.

हा पेला खुद्द मथुरेतच तयार होतो. वासुदेव श्रीकृष्णास मथुरेस नेत आहेत असें यांत दाखविलें आहे. यांत पाणी घालावें आणि तें श्रीकृष्णाच्या पायास लागेपर्यंत एक थेंबही गळत नाहीं पण श्रीकृष्णाच्या पायास लागतांच सर्व पाणी गळून जातें. ही कारागिरी पाहून इंग्रज लोकही चकित होतात. किं. एका पेल्यास १२ आणे.

कापराची माळ.

फक्त कापराचीच तयार केलेली. देवाचे देवळांत किंवा राजेरजवाड्यांच्या घरांत ठेवण्यास फार उत्तम. राजे, महाराजे अथवा इंग्रज लोक यांस भेट पाठविण्यास एक उतम वस्तु. ५४ दाण्याच्या एका माळेस किं. १ रु.

लीव्हरचें कुलूप.

(लोखंडाचें तयार केलेलें)

हें कुलूप इतकें मजबूत आहे कीं, हें उघडूं लागल्यास चोरास सुद्धां कमीत कमी एक तास लागेल. साधारण बुद्धीच्यामाणसास हें उघडणारच नाहीं. दुसऱ्याची किल्ली यास लागत नाही. किं. १। रु.

बाळबोध अक्षरांचें कुलूप.

या कुलपास किल्लीची जरूरी नाहीं. अक्षरें सारखीं मिळविलीं ह्मणजे तें उघडतें अक्षरें कशीं मिळवावयाचीं त्याची रीत मागविणारास समजून दिली जाईल किंमत लहान १२ आणे, मोठें १ रु.

केस काढण्याचा साबण.

या साबणास पाण्याबरोबर केसावर लावल्यास पांच मिनिटांत कोणत्याही प्रकारची इजा नुकसान न होतां केस निघून जातात. कातड्यास कांहीं इजा होत नाही. हा साबण बहुतेक सुवासात सुगंधित द्रव्यानें मिश्र केला आहे. व किंमत प्रत्येक डबीची ४आणे. बारा डब्या घेतल्यास २।४ पडतील. ट. ख. मा. रु.

राधाकृष्ण, शिवपार्वती रामचंद्रजी, श्रीदत्त इत्यादि अनेक प्रकारच्या हिंदू देवतांचीं दर्शनें या आंगठ्यांत होतात. ज्यास ज्या देवतेची आंगठी पाहिजे त्यानें ती मागवावी. पूर्वीची किंमत ३ रुपये आतां १॥ रु. डझन. ६ आंगठ्या पेक्षां कमी पाठविल्या जाणार नाहींत.

रास्कोप सिस्टम घड्याळ त्या बरोबर १२ उपयुक्त औषधांचें बक्षीस.

किंमत फक्त ३ रुपये. टपाल खर्च ।= आणे.

अलीकडे घड्याळें बाळगण्याची हौस लोकांत फारच वाढत चालली आहे, व ती पुरी करण्याच्याच इच्छेनें आह्मी हीं घड्याळें मुद्दाम आरडर देऊन मागविलीं आहेत; ज्या योगानें खेडेगांवांत राहणारे लोक सुद्धां घड्याळें खरेदी करूं शकतील. तसें पाहूं गेलें असतां आलीकडे रास्कोप सिस्टिम घड्याळें मातीमोल विकलीं जात आहेत, व जीं आज काल ठिकठिकाणच्या माला बरोबर बक्षीस दिलीं जातात. पण हीं आमचीं घड्याळें त्या रद्दी घड्याळांपेक्षां अगदीं निराळीं आहेत. इतक्या उत्तम घड्याळाबरोबर असें मौल्यवान बक्षीस देण्याचें फक्त हें एकच कारण आहे कीं आमची ख्याति व्हावी. ज्या करितां प्रत्येक मनुष्य निःस्वार्थ भावानें पाण्यासारखा पैसा खर्च करूं शकतो.

बक्षिस कसें आहे

ह्याचा आपणच विचार करावा. प्रत्येक गृहस्थाच्या घरांत उपयोगी पडणाऱ्या वस्तू आहेत. असा कोणी मनुष्य नसेल कीं, ज्यास खालीं लिहिलेल्या वस्तू पैकीं कोणत्याही एखाद्या वस्तूची गरज लागणार नाहीं. हीं सर्व औषधें तत्काळ गुण देणारीं आहेत. एक वेळ मागवून पाहावीं नापसंत पडल्यास मागितलेली जिन्नस जशीची तशी पोहोंचल्यापासून २४ तासांचे आंत परत करून किंमत परत मागावी.

दोन्हींकडून फायदा

बाटल्यास घड्याळ विकून औषधें फुकट उपयोगांत आणावीं, अथवा औषधें विकून घड्याळ उपयोगांत आणावें. खालीं लिहिलेल्या प्रत्येक औषधाची किंमत -।- आणे आहे.

१ गजकर्णाचें औषध, २ शक्तीचें औषध ३ दांतांचें औषध. ४ केंस उडविण्याचें औषध ५ क्वीनाईनच्या गोळ्या ६ डोळ्यांत घालण्याचें अंजन ७ तैल सुवासिक करण्याचें औषध ८ विड्यांत घालून खाण्याचा तांबूल विहार ९ दम, खोकला व जुलाब यांवर औषद १० भूक वाढण्याचें चूर्ण ११ मुलांचे पोटांतील कृमिवर औषध १२ खोसौंदर्य या औषधानें तोंड व ओंठ फुटत नाहींत तोंडावर तेज येतें वेणीवर लावल्यानें केस सुगंधित होऊन जागच्या जागीं बसलेले राहतात. एवढ्या सामानांसह घड्याळाची किंमत फक्त ३ रुपये. घड्याळाची उत्तमता त्याच्या चित्रावरूनच आपणांस व्यक्त होईल. घड्याळ फारच मजबूत, उघड्या तोंडाचें डोक्यावर किल्ली, एकदां किल्ली दिल्यानें ३० तास चालणारे असून रास्कोप पेटंटच्या रीतीवर तयार केलेलें आहे.

२४ बाटल्या भरलेली मखमली अत्तरदाणी.

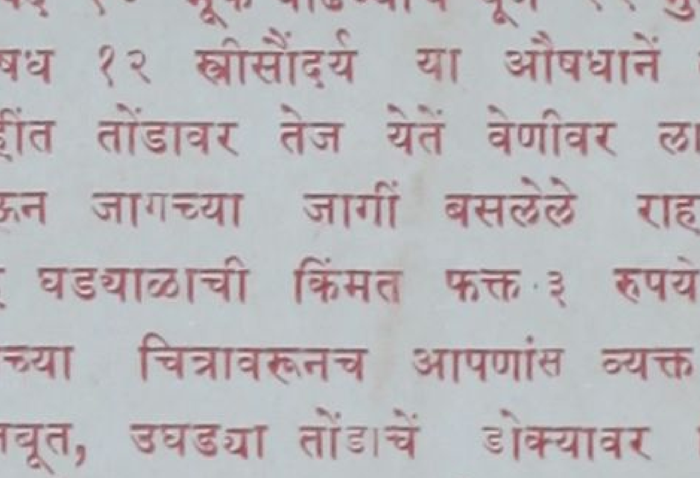

या अत्तरदाणींत तीन तीन माशाच्या २४ बाटल्या भरून ठेविल्या आहेत. अत्तरदाणी मखमलीची असून अशा उत्तम रीतीनें तयार केली आहे कीं ती पाहतांच मन आनंदित होतें. यांत १२ बाटल्या हीना, केवडा इत्यादि देशी अत्तरांच्या आहेत, व १२ बाटल्या विलायती अत्तरांच्या आहेत. एक वेळ मागवून पहा. पूर्वी किं. ५ रु. होती, आतां २॥ रु. आहे.

खिशांतील वस्तरा ह्मणजे हजामत करण्याचें यंत्र.

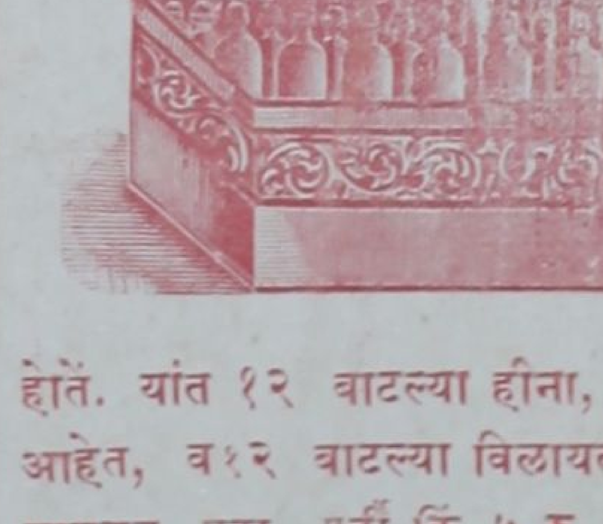

यांत न्हाव्यास पैसे देण्याची गरज नाहीं व लागण्याचीही भीती नाहीं फारच विलक्षण वस्तू आहे प्रत्येक मनुष्यानें आपल्या संग्रहीं ठेवावी. किंमत पूर्वी प्रत्येक वस्तऱ्यास १॥ रु. होती. आतां बारा आणे.

राजर्स वस्तरा किंमत १ रु. राजर्स चाकू किं. -॥।-

केस कापण्याची कळ ह्मणजे विलायती कात्री किं. ३रु.

...से नसल्यास पो... २१ दिवस व्ही... हाहूं शकते. ति... ...तात ऐसें.

दुसऱ्या वस्तु पा... त्यास मोठा कमी... नवा; कुठ...

सर्व माल मागविण्याचा पत्ता मखमंचारक कंपनी मथुरा.

ऊन पैसा का फुकट घालवितां ?

२० वर्षपर्यंत अनुभव घेतलेलें आणि सरकारांत रजिष्टर केलेलें सुखसंचारक कंपनी मथुरा यांनीं तयार केलेलें

दद्रुगज केसरी

आजकाल गजकर्णावरील अनेक प्रकारच्या औषधांच्या जाहिराती आपल्या हातीं येत आहेत आणि त्यांच्या प्रशंसेच्या जाळ्यांत अडकून तुह्मी आपल्या पैशाचा नाश करून घेत आहांत. परंतु रोगाचा समूळ नाश करणारीं औषधें फारच थोडीं आहेत. गजकर्ण हा रोग क्षुद्ररोग समजून पुष्कळ लोक त्याची हेळसांड करतात पण तो कायमचा बरा होणें महामुष्किलीचें काम आहे इकडच्या तिकडच्या औषधानें तें कांहीं कालपर्यंत बरें होतें, पण नंतर तें त्याच जागीं पुनः होतें. या रोगावरील कांहीं औषधें इतकीं त्रासदायक आणि दुःखद होतात कीं त्यापेक्षां गजकर्ण पुरवलें असें होऊन जातें. डाक्टर आणि वैद्य या दोघांच्या मतानें जें औषध गजकर्णास नाहींसें करूं शकेल तेंच हें सर्वोत्तम दद्रुकेसरी नांवाचें पवित्रचूर्ण तयार केलें आहे. हें पाण्यांत मिसळून गजकर्णावर लावलें असतां कोणत्याही प्रकारचा त्रास, आग वगैरे होत नाहीं; आणि गजकर्ण समूळ नाहींसें होतें. शरीराच्या कोणत्याही भागांत कशाही प्रकारचें गजकर्ण असो तें या चूर्णानें निःसंदेह बरें होतें. या औषधासंबंधानें मोठमोठ्या डाक्टरांनीं एकमतानें असें सांगितलें आहे कीं, गजकर्णाची कीड नाहींशी करण्याची अपूर्व खात्री या चूर्णांत आहे. गजकर्ण अगोदर धुवून नंतर त्यावर हें चूर्ण लावल्यासही तें बरें होतें.

किंमत इतकी कमी आहे कीं
एक रुपयांत एक रुपयाचा लाभ होतो

कारण आमच्या येथील दद्रुगजकेसरी नामक औषधाच्या एका बाटलींत लिंबाचा अर्क, दारू, किंवा ग्यासलेट मिळविलें असतां दोन बाटल्यांवर अर्क तयार होतो. एका बाटलीची किंमत ८४ आणे असेल तर आपणच सांगा कीं एक रुपयांत एक रुपया लाभ झाला कीं नाहीं. तुपांत मिसळली असतां एक बाटली औषध दोन डब्यांत सहज मावूं शकतें. दद्रुगजकेसरीच्या एका बाटलीची किंमत ८४ आणे आहे. एक बाटलीपासून सहा बाटल्यापर्यंत टपालखर्च ८४ आणे.

परंतु १२ बाटल्या घेतल्या असतां ट. ख. माफ व ६ लहान बा. नमुन्यकरितां फुकट मिळतील.

दद्रुगजकेसरीच्या १२ बाटल्या मागविल्यास एजंटांत नांव नोंदलें जातें. औषध न विकलें गेलें तर सहा महिनेंपर्यंत तें परत घेतलें जातें व किंमत परत देण्यांत येते. एजंटाच्या नांवाच्या जाहिरखबरा, पाट्या [साईनबोर्ड] वगैरे सर्व छापून आह्मी आमच्या खर्चानें पाठवून देतों. आता तुह्मीच पहा कीं यांत अधीक सोय होते कीं नाहीं. आमच्या दद्रुगजकेसरी संबंधानें ब्राह्मण सर्वस्व मासिक पुस्तक वर्ष ७ अंक १२ यांत संपादक श्रीमान पंडित भीमसेन शर्माजी यांणीं काय लिहिलें आहे तें वाचा.

दद्रुगजकेसरी.

हिंदुस्थानांत अतीशय सुप्रसिद्ध सुधासिंधू नामक औषध तयार करणार क्षेत्रपाळ शर्मा मथुरा याजकडून एक बाटली गजकर्णाचें औषध ह्मणून पाठविण्यांत आली आहे. हें औषध आह्मी एका रोग्यास परीक्षेसाठीं दिलें त्यावरून असें दिसून आलें कीं हें औषध फार गुणकारी आहे.

सनातनधर्मपताका पत्राचे संपादक ऋषीकुमार पंडीत रामस्वरूपजी हे लिहितात कीं: आपलें सुधासिंधु व दद्रुगजकेसरी अनुभव पाहण्यास घेतलें व त्यापासून फायदा झाला.

—जें आपलेकडून दद्रुगजकेसरी कित्येक वेळ मागविलें तेंच तेच अस्सल. २ शिशी दद्रुगज केसरी, व्ही. पी. द्वारें पाठवितील.

आपला चतुर्भुज मोजा टटीहरी वागपत, मेरठ.

आपण जें गजकर्णाचें ओषध पाठविलें त्यानें इतका गुण केला कीं तें मागवीत आहे. १२ शिशी आणखी व्ही. पी. नें पाठवितील.

आपला रामटील वडोरा वदनूर वेतूल.

महाशयजी, आपल्याकडील वस्तु बहुत उत्तम आहेत मी दद्रुगजकेसरी मागविला होता तरी तो बहुत गुणदायक आहे खालीं लिहिलेला माल व्ही. पी. नें पाठवा, २ गजकर्णाचें औषध, १ पानाचा मसाला, आणि २ मैजिक तार.

आपला मोहनलाल मारवाडी, सतना जब्बलपुर.

आपण औषधी पाठाविली होती त्यांत गजकर्ण औषध उत्तम गुणदायक झालें खालीं लिहिलेलें औषध व्ही. पी. नें पाठवितील. दद्रुगज केसरी १ सुधासिंधु ९.

आपला शिवशंकर भट्ट हेडमास्तर कोडिया नरसिंहपूर

आपण २ शिश्या दद्रुगजकेसरीच्या पाठविल्या तरी मला तो फार लाभदायक झाला करितां २ शिश्या दद्रुगज व पावशेर मोदक पाठवितील.

आपला बद्रीप्रसाद थर्ड अ. मास्टर, जगदलपुर, रायपुर.

आणखी प्रसंशा पत्रें पाहिजे असल्यास मोठा क्याटलाग मागवून पहावें.

...गवून अ... व घ्या. मग तुह्मीच प्रशंसा कराल.

आमच्या येथें मिळणारीं इतर प्रसिद्ध औषधें.

या औषधांबद्दलचीं सर्टिफिकेटें आमच्या मोठ्या क्याटलागमध्यें छापलीं आहेत तीं मागवा.

नमक सुलेमानी.

ह्मणजे सुलेमानी मीठ. पूर्वी सुलेमान नामक एक प्रसिद्ध वैद्य होऊन गेला. त्यानें अशा प्रकारचें औषध तयार केलें होतें कीं, त्याच्या सेवनानें अजीर्ण व त्याच्या योगानें होणारे इतर रोग बरे होतात. मागवून पहा. किं. रु. १.

नयनामृतांजन.

नेत्रासंबंधाच्या सर्व रोगांवर हें औषध प्रसिद्ध आहे. किं. ८४ आणे.

दशनकांतिचूर्ण.

दातांतून रक्त पडत असलें किंवा दांत व दाढ हालत असतील तर किंवा सुजल्या असतील तर या चूर्णानें बऱ्या होतात. शिवाय दांत स्वच्छ राहतात. किं. एक डबीची ६ आणे.

स्वरभंगनाशक चूर्ण.

नानातऱ्हेच्या कारणांनी गळा बिघडून जातो. आवाज साफ बाहेर निघत नाहीं तरी हें औषध कांहीं दिवस घेतल्यास गळा अगदीं साफ होईल. किं. ८ आणे.

सुखसंचारक वटीका अशक्ततेवर सर्वोत्तम औषध.

या औषधांत अशा कांहीं औषधी घातल्या आहेत कीं त्यामुळें हें औषध हल्लीं शक्तीवर सर्वोत्तम मानलें गेलें आहे. यांत विशेष औषधी ह्मणजे लोह ही धातू आहे. या लोहानें प्रमेह व क्षयरोग बरे होतात. रक्त शुद्ध करून वाढवितें तोंडावर तेज येतें. कामवासना वाढते. तरुणपणाच्या ज्वानींत न समजतां जे गुप्तरोग होतात त्यावर हें औषध फार उपयोगी आहे. किं. एक डबी. १ रु. ट. ख. ४ आ.

मूळव्याधिवर मलम.

हें मलम लावल्यानें मूळव्याधीला बराच फायदा होतो. नवीनच मुळव्याध असेल तर बरीही होते. किं. ८ आणे,

क्किनाईनच्या गोळ्या.

हल्लीं सर्व ठिकाणीं तापाची सांथ वाढत जात आहे. ह्मणून ज्या कित्येक उपयोगी वस्तूंचा संग्रह करावा लागतो त्यांपैकीं क्किनाईन हें एक आहे. मलेरिया ताप नाहींसा होण्यास क्किनाईन सर्वोत्कृष्ट आहे. आपल्या घरांत खाण्यासाठीं व गरीब लोकांस वांटण्यासाठीं एक रुपयास १०० गोळ्या याप्रमाणें या गोळ्या आह्मी देतों.

दम्यावर औषध.

पुष्कळ दिवस अनुभव पाहून आह्मी आज या औषधाचा प्रसार करीत आहों. केवळ दोन वेळ हें औषध घेतल्यास दम्याचा कसलाही रोग असो नष्ट होतो. एक वेळ घेतल्यास चांगली झोंप लागते. १ बाटली घेतल्यास कसलेही कष्ट होत असोत आराम वाटतो. हें औषध कित्येक वर्षपर्यंत पुष्कळ रोग्यांनां देऊन अनुभवून पाहिलें आहे. किं. १ रु. प्याकिंग व ट. हां. ४ आणे.

तेल.

ओव्याचें तेल....	कि.	शीशी ।=
सुंठीचें तेल....	,,	शीशी ।=
दालचीनीचें तेल........	,,	शीशी ।=
लवंगाचें तेल............	,,	शीशी ।=
लिंबूचें तेल............	,,	शीशी ।=
लवेंडरचें तेल	,,	शीशी ।=
वेलचीचें तेल	,,	शीशी ।=

सुखसंचारक कंपनीचा सार्सापरीला.

कोणत्याही कारणानें शरीरांतील रक्त नासलें अगर बिघडलें असल्यास, तोंडांत चट्टे अगर फोड आलेले असले तर ते या औषधानें साफ बरे होतात. अर्श रोग, यकृत् विकार इत्यादि रोगावर गोड व स्वादिष्ट असें हें औषध आहे. किं. एक बाटलीस रु. १.

विशेष महत्वाची सूचना.

सुखसंचारक कंपनी मथुरा यांणी तयार केलेल्या औषधांवर घड्याळ वगैरे कोणत्याही वस्तू बक्षिस मिळत नाहींत. एकदम माल मागविल्यास कमिशन कापून माल पाठविला जातो. कमींत कमी ५ रुपयांचा माल मागविणारासही कमिशन देण्यांत येतें. जितकें कमिशन होईल तितक्या किंमतीचें घड्याळ मागविल्यास पाठवूं.

खालील लिहिलेल्या वस्तु अतीशय स्वस्त किंमतींत मिळतील.

छापण्याचे स्वदेशी प्रेस.

स्वदेशी लाकूड आणि लोखंड यांनी तयार केलेले हे प्रेस आहेत. यावर अर्धा फुलिसकेप आकाराचा कागद अतीशय उत्तम रीतीनें छापतां येतो एखादा साधारण समजुतीचा माणूस या प्रेसावर एका दिवसांत दोन हजार प्रती छापूं शकतो. किंमत ४० रु. विशेषमाहिती पत्र लिहून विचारा.

पक्कें शिवण्याचें यंत्र.

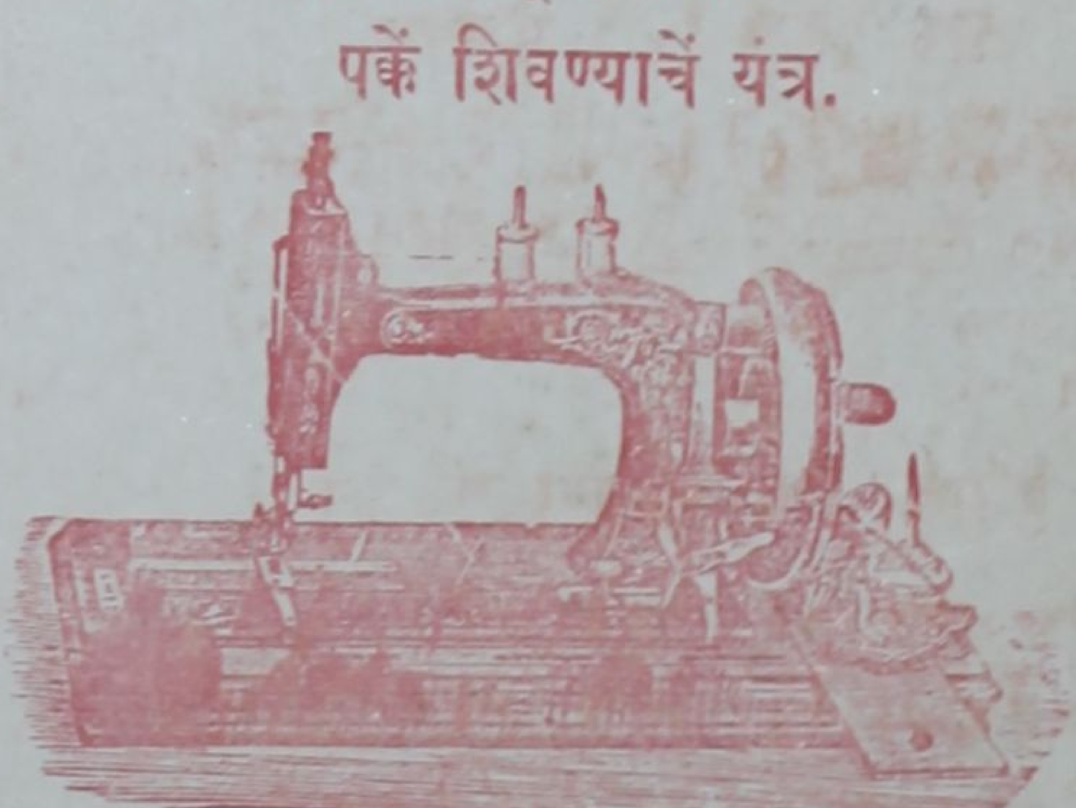

पक्कें शिवण्याचें यंत्रः—या यंत्रानें सिंगरच्या यंत्राप्रमाणें शिवण घालतां येते. शिंपी लोक अथवा घरांतील स्त्रिया यांस हें फार उपयोगी आहे. ग्यारंटी ५ वर्षें सोबत पाठविली जाते. किंमत नं १ हातानें चालवावयाचें रु. ३० नं २ हातानें चालवयाचें किं. ४० रु. पायानें चालविण्यासाठीं लागणाऱ्या टेबलाची वगैरे किंमत २० रु. हून अधीक पडेल.

गंजीफ्राक शिवण्याचें यंत्र किं. रु. २५

...पड्या... वगै... क्षिस देऊन ... नाहीं. गुण... धें देऊन स... कर्षण करतों

माल मिळण्याचा पत्ता-सुखसंचारक कंपनी, मथुरा.

...नियमध्यें हें एकच औषध आहे ...ध्याची परीक्षा करून इतक्या वर्तमा... नपत्रकारांनीं आपल्या पत्रांत प्रशंसा केली आहे,

हिंदुस्थान, ब्रह्मा, दक्षिण, पदन इ... त्यादि ठिकाणीं आजपर्यंत ह्याचे ३००० एजंट होऊन गेले आहेत कारण ह्याच्या एजन्सींत कोणत्याही तऱ्हेचें जोखम नाहीं.

सिंधु

साम्राज्याधिपती पाचवे जॉर्ज व त्यांच्या पत्नी.

सिंधु

सुखसंचारक क्यालेंडर सन १९११.					जेन्युआरी.	फेब्रुआरी.	मार्च.	एप्रिल.	मे.	जून.	जुलै.	आगस्ट.	सेप्टेंबर.	आक्टोबर.	नवम्बर.	डिसेम्बर.
१	८	१५	२२	२९	र.	बु.	बु.	श.	चं.	गु.	श.	मं.	शु.	र.	बु.	शु.
२	९	१६	२३	३०	चं.	गु.	गु.	र.	मं.	शु.	र.	बु.	श.	चं.	गु.	श.
३	१०	१७	२४	३१	मं.	शु.	शु.	चं.	बु.	श.	चं.	गु,	र,	मं.	शु.	र.
४	११	१८	२५		बु.	श.	श.	म.	गु.	र.	मं.	शु,	चं.	बु.	श.	चं.
५	१२	१९	२६		गु.	र.	र.	बु.	शु.	चं.	बु.	श.	मं.	गु.	र.	मं.
६	१३	२०	२७		शु.	चं.	चं.	गु.	श.	मं.	गु.	र.	बु.	शु.	चं.	बु.
७	१४	२१	२८		श.	मं.	मं.	शु.	र.	बु.	शु.	चं.	गु,	श.	मं.	गु.

सु धा सि न्धु सु धा सि न्धु सु धा सि न्धु सु धा सि न्धु

नानातऱ्हेच्या वस्तू.

एकेजागींच पाहून ज्याप्रमाणें ग्राहकास बरें वाईट याचा निर्णय करणें कठीण पडतें त्याचप्रमाणें पुष्कळ जाहीरपत्रकांपैकीं खरी कोणती याचा निर्णय करणें कठीण होऊन जातें. यासाठीं शहाण्या लोकांचें नेहमीचें असें ह्मणणें असतें कीं :—

परीक्षा हाच संशय दूर करण्याचा उत्तम उपाय आहे.

आमच्या कंपनींतील सर्व वस्तू फार सावधपणानें, सुव्यवस्थित रीतीनें, नियमपूर्वक आणि योग्य माणसांच्या परीक्षेनें तयार केलेल्या असतात. सर्व औषधें शास्त्रीय नियमाप्रमाणें विद्वानांनीं सांगितलेल्या रीतीनें तयार केलेलीं असतात. ह्मणून रोगाचें उत्तम निदान करून औषध दिल्यास आमचें औषधउत्तम गुणकारी होतें.

आह्मी **बाहेरच्या रोग्यास घरीं बसून आज २० वर्षें औषधें देत आहों** ह्मणून आमचीं औषधें **लाखों रोग्यानींच परिक्षित** झालेलीं आहेत. यासाठीं आमच्या औषधांबद्दल संशय आला तरी तो फार टिकणार नाहीं हें खास. तुह्मी विचार केला असतां तुमचें तुम्हांसच दिसून येईल कीं, खोट्या व्यवहारानें कधींही उन्नति होत नाहीं. स्वच्छ आणि ताजां तयार केलेल्या औषधांशिवाय रोगाचें निदान योग्य झालें तरी त्यापासून गुणप्राप्ती होत नाहीं ही गोष्ट विचाराअंतीं तुम्हांसही समजेल. यासाठीं आमच्या येथील औषधें सर्व प्रकारानें गुणावह व्हावीं म्हणून आह्मीं पूर्णरीतीनें तीं लक्षपूर्वक तयार करतों.

सुधासिंधु

आह्मी तयार केलेलें हें सुधासिंधू औषध नेहमी लागणाऱ्या अत्यंत उपयोगी व अचूक गुणकारी औषधांपैकींएक आहे. याचा पुकारा सर्व हिंदुस्थानभर जाहीर पत्रिकांनी केलेला नाहीं. अजूनपर्यंत आमच्याकडे असें एकही पत्र आलेलें नाहीं कीं, ज्यांत हें औषध निरुपयोगी आहे असें लिहिलें आहे. इतकेंच नाहीं तर त्याची प्रशंसा केलेली पत्रें आमच्या इकडे इतकीं आलेलीं आहेत कीं, तीं सांभाळून ठेवणें आह्मांस फार कठिण पडत आहे. तसेंच मतलबी व दुष्ट लोकांच्या लबाडीपासून रक्षण करण्यासाठीं आह्मी हें औषध मुद्दाम सरकारांत रजिस्टर केलें आहे. सर्व हिंदुस्थानांत निरनिराळ्या प्रांतांत या औषधाचे तीन हजारांहून जास्त एजंट आहेत.

सुधासिंधु.

वीस वर्षांच्या अनुभाविक परीक्षेनें खालीं लिहिलेले रोग या औषधानें पूर्ण रीतीनें बरे होतात. जसें:-कफ, खोकला, दमा, ओला खोकला, कोरडी ढास, थंडीचा ताप, पटकी, (शूल पोटदुखी) संग्रहणी पोटातील रोग, कंबर दुखी, ओकारी, जीव घाबरा होणें, रात्रीं झोंप न येणें, लहान मुलांचे हिरवे पिंवळें हगणें दूध ओकून पडणें, आणि रडणें वगैरे—असल्या रोग्यांस हें औषध फार स्वादिष्ट आणि सुगंधित असें आहे. इतक्या गुणकारी औषधाची किंमत सर्व साधारण लोकांस घेतां यावें ह्मणूनच केवळ ८८ आणे ठेविली आहे. या शिवाय टपालखर्च एक पासून चार बाटल्यापर्यंत फक्त तीन आणे पडतो. सुधासिंधु औषध मागविलें असतां त्याचें पार्सल तयार करण्यास लागणरा [प्यार्किंग] खर्च द्यावा लागत नाहीं.

हिंदुस्थानांत

केवळ सुधासिंधु हें एकच औषध असें आहे कीं, त्याची प्रशंसा जितक्या पत्रकारांनीं केली आहे, तितकी दुसऱ्या कोणत्याही औषधाची केलेली नाहीं. या पत्रकारांत हिंदी, उर्दू, मराठी, गुजराथी वगैरे सर्व प्रकारचे संपादक आलेले आहेत. याहून जास्त प्रशंसापत्रें पहावयाचीं असल्यास आमचा मोठा क्याटलाग मागवा. खालीं लिहिलेल्या पत्रकारांनीं या औषधाची तारीफ केली आहे:—

हिंदुपंच ठाणें; व्यापारी पुणें; सत्यशोधक रत्नागिरी; आर्यावर्त धुळें; कर्तव्य उमरावती; प्रकाश सातारा; बेळगांवसमाचार बेळगांव; मारवाडी अहमदनगर; श्रीव्यंकटेश्वरसमाचार मुंबई; भारत मुंबई; सरस्वती अलाहाबाद; काव्यसुधानिधी काशी; मारवाडी नागपूर; विहारबंधु बांकीपूर; भारतमित्र कलकत्ता; सनाढ्योपकारक अलीगढ; भारतोदय हरिद्वार; सनातनधर्म पताका मुरादाबाद; स्वदेशबांधव आग्रा; कोरोनेशन आडव्हरटायझर अहमदाबाद; राजस्थान अमदाबाद, बडोदावत्सल बडोदें, इसलाम गझेट सातारा; गुजरात नडियाद; इत्यादि.

या शिवाय राजे रजवाडे, वकील, मुखत्यार, पाटील, कुळकर्णी, पटवारी, पोलीस कामगार, माजिस्त्रेट, व्यापारी, शास्त्री, वैद्य, हकीम वगैरे सर्व लोकांनीं या सुधासिंधूची परीक्षा करून त्याची स्वमुखानें उत्तम प्रशंसा केली आहे.

यासांठीं आह्मी असें स्पष्ट ह्मणतो कीं, आमचें हें औषध कधींहीं निर्फळ होऊं शकणार नाहीं. एकवेळ मागवून पहा आणि आपली आपण परीक्षा करून घ्या.

सुधासिन्धुचे होणाऱ्या एजंटाविषयीं जोखमावांचून नियम.

प्रत्येक मनुष्य फक्त १२ बाटली सुधासिंधु एकाच वेळीं व एकाच पार्सलांत मागविल्यानें एजंट समजला जाईल. ह्यांच्याच बरोबर मागितल्यास लहाना पैकीं ६ बाटल्या नमुन्या करितां फुकट पाठवूं ज्या अजमावण्यास द्याव्या

एजंट यांस २५ रुपये शेकडा कमीशन कापून १२ शीशी पाठवूं १२ शीशीचा टपाल खर्च ५ आणे. लागेल. पेकिंग चार्ज कांहीं लागणार नाहीं. २४ शीशी मागविणारास टपाल खर्च वगैरे कांहीं एक पडणार नाहीं. परंतु माल आगाऊ रुपये आल्यावर अथवा व्ही. पी. ने पाठविण्यांत येईल. उधारी पाठविला जाणार नाहीं

प्रत्येक एजंटाकडे त्यांचें नांव व पत्यासह भिंतीवर चिकटविण्याच्या ठळक ठळक अक्षरनीं छापविलेल्या जाहिराती तसेच छापिलेले हेंडबिलें स्वतःच्या खर्चानीं फुकट पाठवून देऊं ज्या योगानें थोडक्याशा उद्योगानें माल विकला जाऊन एजंटाचा कांहीं सुद्धां खर्च पडणार नाहीं आणि त्याचें नांव व ख्याती मात्र होईल.

सुधासिन्धु जर एजंटाकडे विकला न गेला तर आह्मी ६ महिने पावेतों परत घेऊं फक्त टपाल खर्च मात्र एजंटास सोसावा लागेल.

एजंटासाठीं एक सुंदर साइनबोर्ड फुकट पाठविण्यांत येईल.

या प्रमाणें औषधाची एजंसी जोखमे वांचून आहे, कारण असे केल्यानें एजंटास खर्चाशिवाय पुरे कमिशन मिळेल. करितां प्रत्येक शाळामास्तर, डाक्टर, हिंदुस्थानीं दवा विकणार, विलायती माल विकणार, सौदागर पाटील, कुलकर्णी, मालगुजर वगैरे सर्व दर्जाच्या लोकांस एजंट होता येतें.

प्रत्येक वर्षी एजंटास दिवाळीस सुंदर चित्र, आणि तऱ्हेतऱ्हेच्या चिजा भेटीदाखल फुकट मिळत असतात इतक्या थोडया भांडवलांत हाच एक व्यापार साध्य आहे.

सिंधु सिंधु

सर्व माल मागविण्याचा पत्ता सुखसंचारक कंपनी मथुरा.

नोटीस

खालीं सही करणार जहागीरदार पाटील मौजे बेलुर परगणें वणी जि० यवतमाळ यांजकडून सर्वत्रास जाहीर करण्यांत येतें कीं वजीरमहमद वलद नासरमहमद राहणार कसबे वणी यांस:--

आह्मी आपले तर्फे कुलमुखत्यारपत्र ता० २१-५-१० रोजीं देऊन रजिष्टर केलें होतें. त्याप्रमाणें त्यांनीं सरासरी ७ महिने काम केलें. तेव्हांपासून तो आमचे कामावर नाहीं. तेव्हां आह्मी त्याचें मुखत्यारपत्र खारीज केलें आहे. यावरून त्याचा व आमचा कांहीं संबंध राहिला नाहीं ह्मणून यापुढें त्याच्याशीं कोणी कोणत्याही प्रकारची देवघेव करूं नये. व केल्यास त्याजबद्दल आह्मी कोणत्याही प्रकारचे देणेंदार होणार नाहीं. ही जाहीर नोटीस दिली असे. कळावें. ता० ३०-४-१० इ.

सही (उर्दूत)

रहीमतुल्लाशा जहागीरदार

द० खु०

नो. नं. ठ ७२

नोटीस

नोटीस बेशमी दशरथ वा ग्यानु कुणबी रा० निमकर्दा

यांस:--

खालीं सही करणार हिजकडून नोटीस देण्यांत येते कीं तुह्मी मला ६ वर्षे झालीं गंधर्वानें केलें त्यांत तुह्मी मला ३ वर्षे वागवून तुमचे पोटची असलेली मुलगी हिसकावून घेऊन ३ वर्षांपासून हांकून लाविलें आहे. हल्लीं मी लोकाचें कर्ज काढून पोट भरीत आहे. आजपर्यंत मी कर्ज काढून राहिले या पुढें मला आपल्या शिवाय दुसरा कोणाचाच आधार नाहीं. करितां माझे ३ वर्षांच्या खावटीचा खर्च आणून देऊन मला कर्जांतून मुक्त करून घेऊन जावें. असें न केल्यास हीच फारकत समजून दुसरा घरठाव करीन व आनंदानें संसार करण्यास लागेन मग आपला नवरे पणाचा हक्क मुळींच राहणार नाहीं. ही नोटीस पावल्या पासून आठ दिवसांचे आंत असें करण्यास चुकाल तर मग कोणतेच प्रकारची सबब ऐकली जाणार नाहीं. ही नोटीस दिली असे सही

दस्तुर संभु अनसू पी. रा. आकोला ता० १९-५-१९१० इ.

१ गंगु मर्द दशरथ नि. वांगडी रा० निमकर्दा हल्लीं वस्ती इरुळ सुलतानपूर पोष्ट रामतीर्थ ता. मुर्तीजापूर

नो. नं.७३ ठ

मोरोक्को प्रकरण- हायेना जमात मुल्ला हकीद यांच्या सैन्यावर रोज हल्ला करून सैन्याचें बरेंच नुकसान करीत आहे. सुलतानांनीं जेवढें ह्मणून सैन्य रवाना केलें आहे तेवढें सर्व आपल्या कुमकेस यावें असें कमांडरांनीं लिहून कळविलें आहे. सध्यांच्या परिस्थितींतील कॉन्सल अत्यंत निराशेचे उद्गार काढीत आहेत-

आर्यवनौषधालय मुंबई

हाईउराय व हिंदुस्थानचे गव्हर्नर जनरल यांजकडील आनररी असिस्टंट सर्जन मामी अ. स. डॉ. विश्राम रामजी घोले यांनीं आमचीं औषधें बारिक हल्लीं वर्तमानपत्रांतून ज्या कांहीं नव्या जुन्या जाहिराती प्रसिद्ध होत आहेत याहून आमचीं औषधें त्या त्या रोगावर अत्यंत गुणकारी असल्याचें सर्टिफिकेट आह्मास दिलें आहे. हें अवश्य लक्षांत ठेवावें.

आमच्या अत्यंत खात्रीच्या औषधाचा गुण शेंमरांतून एक दोन रोग्यास कदाचित आला नाहीं तर पैसे परत देऊनही त्याचे आरोग्यार्थ आणखी एखादें औषध द्यावें लागल्यास तें फुकटही देऊं परंतु रोग्यास पूर्णपणें बरा करूं अशी प्रतिज्ञा आहे.

मदनामृत संजविनी

धातुवर्धक, अत्यंत कामोत्तेजक, व पौष्टीक, वीर्यस्तंभक, रक्तशोधक; मनोत्साहक कांति व बुद्धिवर्धक सुवर्ण माक्षीक मौक्तिक कस्तुरी व अनेक वनस्पती मिश्र

अद्भुत गुटिका.

शरीरांतील मुख्य राजा जी धातू ती शुद्ध असेल तरच शरिर निरोगी राहून सर्व सौख्य प्राप्त होतें ती दोषी असेल तर शरीरांत नानाप्रकारचे रोगरुपी शत्रु उत्पन्न होऊन शारिरीक सौख्याचा खरा लाभ मुळींच मिळणार नाहीं. करितां धातू शुद्ध व पुष्ट होण्यास या गुटिका प्रत्येक वर्षी पाहिजे या दिवसांत एकदा तरी अवश्य सेवन केल्यानें शरीर रोगरहित होऊन सौख्य प्राप्त होतें. हें अवश्य लक्षांत ठेवावें याच्या सेवनानें नपुंसकत्व, स्वप्नजन्य इतर धातुपात उन्हाळे इंद्रियशिथलता, कडकी. गर्मीसंबंधी मुरलेले विकार वस्त्रसंकोच; धातुचा पातळपणा, स्त्रियाची धुपणी, छातींतील रोग, सठ पायत्रगाग. व नेत्र याचा दाह, क्षय, पंडुरोग, मुखाची खर, जीर्णज्वर, अग्निमांद्य मस्तकशूळ, मुळव्याधी, वातरोग, निद्रानाश पित्तविर. बाळंतरोग, धूमेहजुनाट परमा, मुष्ठीमैथूनानें आलेली कृशता इत्यादि अनेक विकार खात्रीनें होऊन शरिर निरोगी मजबूत व सतेज बनते. पचनशक्ती व स्मरणशक्ती भरपूर वाढून धातु रक्त याची शुद्धी वृद्धि वीर्यस्तंभ व भरपूर कामोद्दीपक होते व मनास उत्साह देतात. दुध व जडान्न पचू लागते त्यांत उपयुक्त वनस्पतींचें मिश्रण गुणकारक आहेत. करितां गुणाबद्दल असंख्य सर्टिफिकीटें मिळालीं आहेत आणि मिळतात. पथ्य सेवनाची मुळींच गरज नसून स्त्रिया, पुरुष मुलें यास पाहिजे त्या दिवसांत घेण्यास अत्यंत उपयोगी आहेत गुटिका रुपयाचे आंत मिळणार नाहींत. एकदम ४ रुपयांच्यावर कितीही घेणारास टपाल खर्च माफ आहे ४ रुपयांचे आंत वेगळा टपालखर्च ५ आणे पडेल अनुपान खर्डा सोबत किंवा व्ही. पीनें खालील पत्त्यावर मिळतील.

दर:-एकदम ३५ गो० १ रु० ७५ गो० २ रु. ११५ गो ३ रु० १५५ गो. ४ रु. २७५ गो० ६ रु. ५५० गो० रु.

२ अपूर्व नेत्रांजन:--यानें वढत, साहर, फुल, लुपऱ्या, बिंदु, कांच इत्यादि नेत्राचे सर्व विकार त्वरीत बरे होऊन दृष्टी तीव्र व थंडगार राहते. या रोगांस अंजन खरें रामबाण आहे. १॥ तोळ्याच्या डबीस १ रु.

३ परम्यावर अपूर्व मिश्रण:---कोणताही नवा जुना परमा व उष्णय दहा हिडीक मूत्राची लाली, संकोच पुत्स्राव, रक्तस्राव, इत्यादि विकार पथ्य नसत पांच दिवसांत जातात तिडिक एका घटकेंत जाते असें रामबाण औषध कोठें दिसत नाहीं. बा० किं० १ ११ भार बाटलीस रु. २

४ दंतबलवर्धक पूड:--दंतसंबंधी सर्व विकार उत्तम बरे ।

५ विंचूचें विष:--औषध लावतांच उतरतें मुळी ३ तो. ८ आणे

६ गजकर्ण:--खरूज, नायटे वगैरे सर्व विकार ३ दिवसांत जातात ड. ६ आणे

७ सर्व हिमज्वर:-औषध घेताच कशाहि प्रकारचें ज्वर असले तरी तें औषध घेताच जाऊन पुनः उलटत नाहीत. १२ पुड्या १ रु.

८ प्लेगावर रामबाण औषध:--आजपर्यंत आमचे औषधानें हजारों लोक बरे झाले आहेत करितां प्लेग सुरूं होतांच सर्वांनीं संग्रह तापावर गोळया गाठीस मलम, वात चढू नये ह्मणून वातावर मात्रा याचा एकवार अनुभव पहावा गुणाबद्दल खात्री पटेलच, परोपकारार्थ माफक कि. २ आणे ख. सो.

९ सामानाचा मोठा कॅटलाग मागवा तो फक्त पाठवूं आपणांत अपायकारक पदार्थ अगदीं नसून पूर्ण खात्रीची असल्याबद्दल असंख्य सर्टीफिकीटें आहेत. याशिवाय मोठमोठ्या रोगावर अनेक औषधें ग्रंथोक्त रसायने भस्म धातु. गुटिका, आसव, तेलें, सुगंधी अत्तर, माफक दरानें मिळतात. अनुपान खर्डा सोबत टपाल खर्च वेगळा पडेल लेखीनें किंवा व्ही. पी. नें पाठवूं कातेचें मान कळविल्यास रोगाचे निदान चिकित्सा कळवूं.

अत्यंत आगत्याची सुचना.

हल्लीं वतमान पत्रांतून औषधाच्या अनेक जाहिराती सुरू असून प्रत्येक

जाहिरात सुशोभित करून जो तो पुढें येऊं पहात आहे.

आपला समाज निरुद्योगी व आळशी बनल्यामुळें एकानें जो धंदा सुरू केला त्याचेंच अनुकरण हुबेहुब नक्कल करून पाहिजे त्यानें करावा आमचे जाहितीस कोंकण, वऱ्हाड, गुजराथ, महाराष्ट्र इ. प्रांतांत ऊत आला असून आमच्या आंजर्लें वगैरे गावांतून तो पुर्णावस्थेंत येऊन आणखीही नवीन जाहिराती सुरू होत आहेत. अशा जाहिराती किंवा ते लोक याची आह्मास निंदा किंवा स्तुती मुळींच करणें नाहीं. इंग्रजी राज्यांत आपली थोरवी गाण्यास ज्याचा तो स्वतंत्र आहे आह्मास ग्राहकांस सुचविणें हेंच कीं ज्यांचा कारखाना आज सतत १५।२० वर्षें अव्याहत सुरू असून ज्यांच्या औषधास थोरले डाक्टरांनीं सर्टिफिकीट दिलें, ज्यांच्या औषधीनें कित्येक ग्राहक रोग मुक्त झाले व नित्य होत आहेत त्यांचींच औषधीं नेहमीं उपयोगांत आणणें अत्यंत हितकारक आहे. यापुढें जरी हजारों जाहिराती प्रसिद्ध झाल्या तरी आमची जाहिरात न बदलतां व कोणाचीही निंदा न करता अशाच रीतीनें कायम राहून हा सार्वजनिक व कल्याणकारीत असलेला व्यवसाय नवीन नवी उपयुक्त सुधारणा करून उर्जितावस्थेस आणण्याची खटपट करूं. आ पर्यंत आमचे खटपटीनें यशहि बरेंच आलें आहे, कारितां सकल आर्यबंधूस व ग्राहकांस इतकीच प्रार्थना आहे का, रोगमुक्त होण्यास आमचींच औषध अत्यंत गुणकारक आहेत. तींच सर्वांनीं वापरवा, एकवार अनुभवानेंच खात्री होईल इतर जाहिरातीशीं आमचा बिलकूल संबंध नाहीं, हें लक्षांत ठऊन औषधें मागणें तीं खालील पत्यावर बिनचूक मागवावी ह्मणजे खरीं गुणकारक औषधें मिळून हटकून व त्वरित आरोग्य येईल- नं. १

कृष्णशास्त्री पेंडसे वैद्य

पत्ता:—मुर्डी ता. दापोली जि० रत्नागिरी.

ORIENTAL GOVERNMENT

LIFE ASSURANCE COMPANY

LIMITED

ESTABLISHED IN 1874.

HEAD OFFICE—BOMBAY

CHIEF AGENCY FOR C. P., BERAR & KHANDESH

Head—Quarters—Nagpur C. P.

FUNDSEXCEED THREE CRORES AND THIRTY LAKHS

CLAIMS PAID FOR OVER TWO CRORES

IMMEDIATE SETTLEMENT OF CLAIMS

If there be one thing of more impothan another in connection wit Life Assurance, it is, when claims arise, that the amount due under the polic e paid to the Claimants at the earliest possible date. This the Directors of the Oriental' keep well before them andtreating heir clients with th utm ost liberali t

UNQUESTIONABLE SECURITY.

It is not sufficient to read that a Company's funds amount a given sum, bu t is essential to know how such Funds are invested if in miscellaneous and sky investments or how secured.

The Funds of the 'Oriental' are invested in Government Securities and lodged with the Government Official Trustee of Bombay and terms of the Company's Trust Deed, as Security for Claims arising, though decease of assured ves, and endowment policies matured.

Gvernment Offices, professional men, Tradesmen and others employin portion of their annual income or profits in effecting life policies create fund equivalent to the savings of many years.

No man can be sure how long he will live, and although he may ave money yet if he dies early, before he had time to save much, his wife and family may be in distress. Life Assurance is a means by which this danger is not over. Life being so uncertain, the sooner a man make his mind to assure his life the better. Once satisfied of the propriety of he step, do not delay. There are numerous instances in the records of the Oriental' where the delay of a month or less, has left the family withou e intended provision.

Influential and energetic Agents wanted. For terms please apply to tht undersigned.

Prospectuses, forms, and any further information can be obtained on application-

M. DESOUZA.
CHIEF AGENT.
Nagpur.

जाहिर नोटीस.

(१) बायजाई मर्द रामजी शिंदे जात कुणबी रा० डउचक परगणें पिंजर ता० आकोला आणि (२) विठू बल्लद कुकाजी रा० तिरसे ता० आकोला व तमाम साहू, सावकार वगैरे लोक

यांस:—

बापूना बल्लद रामजी शिंदे जात कुणबी रा० डउचक ता० आकोला यां-जकडून देण्यांत व कळविण्यांत येतें कीं बायजाई मर्द रामजी ही माझी सख्खी चुलत भावजई असून हिच्या नांवें डउ-चके येथील शेत सर्वे नं० १९ एकर ११८२२ आकार ७.८ यांतील एक द्वितियांश हिस्सा असून सर्वे नं० १७ एकर २१८१७ आकार २७ यांतील एक त्रितियांश हिस्सा सर्वे नं० १९ एकर २४८२० आकार २८ यांतील एक षष्ठांश हिस्सा सर्वे नं० १० एकर ३९ आकार ११ यांत बैल जो-ड्या ४ पैकीं ३ बैलांचा हिस्सा याच प्रमाणें भवानी बल्लद सटवाजी याचे नांवें असलेलें एक सालिम शेत अशीं चार शेतें तिचें नांववर विकत घेतलेलीं आहेत. बायजाई आणि मी आजवर एकत्र राहत आहोत. सर्व स्थावर जंगम इस्टेट वडिलार्जित आणि वडिलार्जित जिंदगीचे साह्यावर मिळविलेली आहे. अशा स्थितींत उपभोग घेत असतां सुमारे ८ आठ दिवस झाले बायजाई ही तिचा भाऊ विठू बल्लद कुकाजी याचे येथें मांदगीमुळें गेली व तेथून एक दोन दिवसांनीं परत आल्यावर लागलींच बेदल गोष्टी सांगून आपले भावाचे येथें म्हैस १ वगार १ व रोखे वगैरे माझे परवान-गीवांचून घेऊन गेली व त्याचेच शिक-वणीनें ती शेती, घर व जंगम जिंदगी व विठू याचे येथें आमानत ठेवीलेली ज्वारी १८१२ असे विकण्याचे वगैरे बोलत आहे व बेतात आहे यासाठीं तिला व तिचा भाऊ विठू बल्लद कुकाजी आणि सर्व लोकांस प्रसिद्ध व कळविलें जातें कीं बायजाई हिला असवत्रा वांचून कोणताच अधिकार नाहीं. यासाठीं तिनें कोणतीच जिंदगी कोणास विकूं नये. तिचा भाऊ विठू बल्लद कुकाजी यांनीं तिचे कृत्यास साह्य होऊं नये व तिचे पासून कोणी कोणतेहि रीतीनें कोणतीच जिंदगी गहाण, खरेदी व अन्य रीतीने घेऊं नये. याच्या विरुद्ध झाल्यास तो व्यवहार रद्द समजला जाऊन त्याची जोखीम ज्याची त्यास सोसावी लागेल. याची एक प्रत बायजाई व एक विठू बल्लद कुकाजी याजकडे पाठविली असून सर्वांस कळण्यासाठीं प्रसिद्ध केली आहे. ता० १४-५-१० इ०

सही

बापुना बल्लद रामजी शिंदे
नि० खु०

नो. नं. ठ ७४

हें पत्र आकोला येथें कैलासवासी खंडेराव बाळाजी फडके यांच्या वऱ्हाडसमाचार छापखान्यांत नारायण खंडेराव फडके यांनीं सदाशिवआश्रमांत छापून प्रसिद्ध केलें

वऱ्हाडसमाचार.

BERAR SAMACHAR

वर्ष ४३] आकोला, वऱ्हाडसमाचार सोमवार तारीख ३० माहे मे सन १९१० [अंक १९

वर्गणीचे दर

आकोल्यांतील लोकांस........१ रुपया
बाहेरगांवीं ट. हां. ....२ रुपये
वर्गणी आगाउच घेण्याची वहिवाट ठेविली आहे.

नोटिशींचे दर

दर ओळीस दीड आणा.
हेडिंगच्या दोन ओळी धरल्या जातील नोटीस सुवाच्य असली पाहिजे.

सुचनाः– गुरुवारच्या आंत येणाऱ्या नोटीसा त्याच आठवड्यांत घेतल्या जातील पुढें येणाऱ्या नोटिसास स्पेशल चार्ज पडेल.

जाहिरात

मुंबई ब्यांकेची सेव्हिंग ब्यांक.

ह्या बँकेंत खालीं दिलेल्या अटीवर ठेवी ठेवितां येतात.

कोणत्याही वर्षाचे १ ले जानेवारी आणि ३१ दिसेंबर याच्या दरम्यान एक हजार रुपये पर्यंत पैसा ठेविला जाईल.

ठेवी दोन अथवा अधिक इसमांच्या नांवावर ठेवतां येतील आणि तो पैसा त्या पैकीं एकास अथवा जास्त इसमांस अगर त्यापैकीं मयताचे मागें राहील त्यांस काढतां येईल

व्याज दर साल दर शेंकडा तीन रुपये प्रमाणें दिलें जाईल. व्याजाची आकारणी प्रत्येक महिन्याची जी कनिष्ट शिल्लक असेल तिजवर केली जाईल. मात्र पांच हजारांवरील शिल्लक रकमेस व्याज नाहीं नियमांच्या प्रती बँकेंत अर्ज केला असतां मिळतील

मुंबई ब्यांक आकोला ९।९।०९ } G. A. Phillips. एजंट
नं ७३

नाशिकचा शुद्ध व घाटदार सोन्या चांदीचा माल.

सोन्याच्या टुशा, वज्रटीका, अग्रफुलें फिरकीचीं व गुलाबाचीं फुलें, नाग, मुदा डोईचेनग, पुतळ्या, गोल व अष्टपैलु [illegible]णी इ०

चांदीचीं भांडीं, उपकर्णी, गडवे, पेले, फुलपात्रें, पातेल्या, गडव्या, झाऱ्या, पळ्या, ताटें, तबकें, अत्तरदाण्या, गुलाबदाण्यव वाट्या, करंडे, कुयऱ्या, मासोळ्या, व सर्व प्रकारचे दागीने मिळतील.

विशेष माहितीकरितां क्याटलाग पाठवूं, मालाचे खरेपणाबद्दल जोखीमदार आहे.

लक्षण आत्माराम अंबेकर
नाशीक.

नो. नं. ट ७६

वधू पाहिजे.

निरोगी, कुलीन, वय १३।१४ वर प्रथम-वर. वय. ३०. देशस्थ. ऋग्वेदी. भारद्वाज. गोत्र मनुष्य. गण. हुंड्याची अट नाहीं.

क्ष C/o वऱ्हाडसमाचार आकोला.

नो. नं. ठ ८१

जाहिर नोटीस

सर्वत्र लोकांसः––

खालीं सही करणार याजकडून जाहिर करण्यांत येतें कीं, मौजे येवत प्रगणें रिसोड ता० वाशीम येथील स्थावर जंगम इस्टेट तिचें खालीं लिहिल्या प्रमाणें वर्णनः--

१ जंगम बैल चार ४ रंगीबेरंगी व दोन २ ह्मशी रंगीबेरंगी व गाय १ एक रंगीबेरंगी व गोऱ्हा १ एक रंगीबेरंगी व वगार १ एक रंगीबेरंगी अशीं एकूण जनावरें नऊ आहेत.

२ जंगम तांब्यापितळेचीं लहान मोठीं भांडीं पात्रें व टिनचे पत्रे अजमासें २० वीस दहा फुट लांबीचे आहेत.

३ स्थावर माल घर खपरेली.

४ स्थावर माल

शेत सर्वे नं.	एकर गुंठे	आकार रुपये
३४	२०८३०	१८
३८	३१ ८३	२७
९३	१८३०	४॥.
२३	३२८३९	१९
२९	१३८३४	६॥.

येणें प्रमाणें वरील इस्टेट ही वडिलोपार्जित आहे आणि सदर्हू इस्टेट कासाई जवजे आण्णाजी माळीण रा० मौजे येवतें परगणें रिसोड ता० वाशीम जिल्हा आकोला हिचे ताब्यांत आहे व सदर्हू इस्टेटीपैकीं शेत सर्वे नंबर २३ व २९ ह्या दोन्ही शेतांतील निम्मा हिस्सा लोकांचे फंदफितुरानें कासाई जवजे अण्णाजी माळी हिणें येलु वलद तुळजजी माळी राहणार येवते परगणें रीसोड ता० वाशीम याजपासून ९०० पांचशें रुपये कलदार घेऊन त्यास खरेदी दिला असें मजला समजले वरून मी आपले जवळचे रुपये पांचशें येलु वलद तुळजाजी यास देऊन तो हिस्सा त्याजपासून सोडून घेतला व मी शेत सर्वे नंबर २३ व २९ यांतील येलु वलद तुळजाजी याजपासून सोडून घेतलेला निम्मा हिस्साखेरीज करून बाकीची जंगम स्थावर इस्टेट घर व शेत सर्वे नं. ३४-३८-९३ या तीन शेतांतील प्रत्येकांतील एक षष्ठांश हिस्सा हेहि राहिलेली इस्टेट लोकांचे फंदफितुरानें कासाई जवजे आण्णाजी माळीण हिनें विक्रीस काढली आहे ह्मणून मजला समजल्यावरून ह्या जाहिरातीनें जाहिर करितों कीं सदर्हू कासाई मर्द आण्णाजी हिचा मी नातु आहे व हिचा क्रियाकर्म दिवस वगैरे करणारा अधिकारी मीच आहे व कासाई ही माझी साक्षात चुलत आजी आहे व हिजला माझ्याशिवाय दुसरा वारस कोणीच नाहीं व हिचा फारच जवळचा वारस मी आहे. हिजला सदर्हू वर दर्शविलेली इस्टेट विकण्याचा अधिकार मुळींच नाहीं. ही फक्त अन्नवस्त्राची मालकीण आहे. सबब मी तिजला अन्नवस्त्र देण्यास कबूल आहे. करितां हिणें वर दर्शविलेली इस्टेट लोकांचे फंदफितुरानें विक्रीस काढली आहे, तर सदर्हू इस्टेट कासाई हिजजवळून कोणी गहाण अगर खरेदी वगैरे कांहीं एक करून घेऊं नये, अगर घेतल्यास इस्टेट गहाण अगर खरेदी घेणाऱ्या इसमाचे पैशाबद्दल आह्मी जबाबदार राहणार नाहीं. कळावें ता. २१-५-१०

द० हरी सखाराम अर्जनवीस.

साक्ष

१ तिमाजी बाळकृष्ण नि० खु०

१ भाऊ नारायण पटवारी नि० खु०

सही

लक्ष्मण वलद बाळाजी माळी
राहणार वाशीम नि०
खु० रेघ––

नो. नं. ठ ८२

नोटीस

नोटीस बेशमी भागाई मर्द उकर्डा जात कुणबी इंगळे राहणार मौजे वरखेड बु॥ ता० आकोला. इसः-

खालीं सही करणार यांजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं, तुझा नवरा उकर्डा वलद पुंजाजी हा मरून अजमासें ५ महिने झाले. मैताचे जवळ असलेली जंगम जिंदगी तुझे जवळ असलेली सोनें, चांदी, गाई, ह्मशी, जवारी, टीनचे पत्रे, गाड्या, बैल अताम्याचे दस्तऐवज मिळून अंदाज किंमत २५०० अडीच हजार व रोख नगदी रुपये अजमासें २००० दोन हजार. अशी एकंदर ४५०० साडेचार हजार रुपये किंमतीचा माल तुझे जवळ होता त्या मालाची तूं आपले जावयाचे (जैराम व॥ राघोजी ढोबाळे) याचे सांगण्यावरून अफरातफर केली आहे. त्याच प्रमाणें जैराम याचेही घरीं कांहीं इस्टेट आहे. आणि तुझा आदले घरचा मुलगा बाहदु व॥ महादू सिंदे याचेही घरीं कांहीं इस्टेट नेली आहे. आणि राहिलेल्या इस्टेटीचीही अफरातफर करण्याची खटपट तुझी जारी आहे. तेव्हां तुझें हें करणें अगदीं गैरकायदेशीर आहे. मैत तुझा नवरा उकर्डा ह्याचे नांवें असलेलीं शेतें वडीलोपार्जित असून पैकीं सर्व्हे नंबर ११ आणि १४ (काजळेश्वर येथील) हीं शेतें तूं ता० १९-५-१० इसवी रोजीं एक हजार रुपयांस–फकरोदीन वलद खाजे गुलाम जहागीरदार राहणार कोतळी यास आमचें नुकसान करण्याचे इराद्यानें पोकळ खरेदीखत करून दिलें. वास्तविक पाहतां तुझेजवळ मैताची ४५०० साडेचार हजारांची इस्टेट असून हल्लीं तुला शेताची विक्री करण्याचें कांहींच योग्य कारण नव्हतें. आतां या नोटीशीनें तुला कळविलें जातें कीं, तुझे जवळ असलेल्या सर्व जंगम इस्टेटीचा अगदीं तूं अफरातफर करूं नये. केल्यास तुझेवर योग्य कोर्टांत फिर्याद चालवितेवेळीं तुला हिशेब देते वेळीं फार जबाबदार धरलें जाईल. पुढें तूं सर्वस्वी बुडवून बसून अन्नवस्त्रास देखील मोताद होशील पुढें आह्मी कांहीं एक अन्नवस्त्राबद्दल जबाबदार राहणार नाहीं. मैताचे नांवचे दस्तैवज तुझेजवळ असलेले ते आमचे स्वाधीन करावे. नाहीं पेक्षां ते मुदतीपलीकडे गेल्यास त्याजबद्दल तुला जबाबदार धरलें जाईल. मैत मरते वेळीं त्याजकडेस कर्ज मुळींच नव्हतें. कळावें तारीख २४ माहे मे सन १९१० इ०

सही

तुळसाई मर्द उकर्डा इंगळे रा० मौजे काजळेश्वर नि० बांगडी.
तुकाराम राघोजी इंगळे पाटील रा० मौजे काजळेश्वर
दस्तुर खुद.

नो. नं. ठ ८३

आकोला बाजारभाव

हुंडी दर्शनी		१००८॥=
मुंबई ब्यांकेची सोन्याची चीप दर तोळ्यास		२४८=
चांदी		७४
जवस		१५४
जवारी नवी	६८	७४
गहूं काठे		११०
गहूं खांडवा पीवडा		१२५
गहूं बनशी		१२५॥
चणे	४	४।
तुरी		३॥
उडीद		४
मुंग		४।
टोळी मोहाचे बीज		३१
तेल		७।
सरकी		१२
तुप		१३॥
कापूस	६०	६५
आकोला रुई जीन		८५

वर्तमानसार.

कविराज आनंदप्रसाद रॉय यांजवर इं. पी. को. १२१ आणि १२४ अ या कलमान्वयें वारंट सुटून त्यांच्या घराची झडती घेण्यांत आली.

बेदारी पत्राच्या संपादकावर राजद्रोहाचा खटला होऊन त्यास तीन वर्षें सक्तमजुरीची शिक्षा झाली होती. यावर त्या पत्रकारानें चीफ कोर्टाकडे अपील केलें होतें परंतु तें नामंजूर झालें आहे.

स्वराज्य पत्राचे माजी संपादक व मालक लधाराम यांजवर १२४ अ प्रमाणें राज्यद्रोहाचा खटला चालून त्यांस अलाहाबाद सेशन कोर्टांत प्रत्येक अपराधाबद्दल १० वर्षें काळेपाण्याची शिक्षा झाली आहे. सदर्हू पत्रकाराकडून सरकारांत जामीन रक्कम भरतां न आल्यानें तें पत्र बंद करण्यांत आलें आहे.

मिदनापूर पैकीं नारायणगड येथें लेफ्टनंट गव्हर्नर प्रवास करीत असलेली आगगाडी मोडून पाडण्याचा प्रयत्न करण्याच्या आरोपावर १९०७ सालीं सहा मजुरांवर खटला होऊन एकाला जन्मठेप काळेपाणी व इतर पांचांना कमी जास्त कैद अशा शिक्षा झाली होती. या सहाही कैद्यांची सर एडवर्ड बेकर यांच्या हुकुमावरून मुक्तता करण्यांत आली आहे, अलीपूर बाम्ब खटल्यांत आरोपींनीं गाडी मोडून पाडण्याचा प्रयत्न केल्याचें कबूल केलें होतें; आणि या गोष्टीचा सरकारतर्फेच्या वकीलानें अराजकांविरुद्ध पुराव्याच्या कामीं उपयोग केला होता हें वाचकांच्या स्मरणांत असेलच.

ता. १० रोजींचे लाज जिल्ह्यांतील बाबूसर गांवीं वादळाची हवा सुटल्यानें सर्व माणसें घरांत बसून होतीं, इतक्यांत दुपारीं ४ वाजतां एक बर्फाचा डोंगर पडून २६ माणसें व बऱ्याच शेळ्या गडप झाल्या. यांपैकीं नऊ माणसांना जिवंत काढण्यांत आलें. जमिनीवर २०--३० फूट बर्फ झालें आहे. आतां यंदा तेथें पीक होणें शक्य दिसत नाहीं.

बेळगांव येथील वकील रा. नरगुंदकर यांजवरील उपस्थित झालेल्या व आज बरेच दिवसपर्यंत चालूं असलेल्या खटल्याचा निकाल बेळगांवचे डि. मॅजिस्ट्रेट मि. कोवेन यांनीं अखेरीस दिला. डि. मॅजिस्ट्रेटच्या परवानगीनें मि. नरगुंदकर यांजवर खटला करण्यांत आला होता. या खटल्यांत ज्या ज्या गोष्टी बाहेर आल्या त्यांवरून खुद्द बेळगांव शहरांत व जिल्ह्यांत बरीच चर्चा चालूं होती. मध्यंतरी हें प्रकरण दोनदां हायकोर्टाकडेही गेलें होतें. मि. नरगुंदकर यांच्यातर्फेचें काम सातारचे प्रसिद्ध वकील मि. दादासाहेब करंदीकर यांनीं चालविलें होतें. अखेर आरोपी रा. नरगुंदकर यांच्या तर्फेचे साक्षीदार कोर्टापुढें येण्यापूर्वींच खटला काढून घेण्यांत आल्यानें आरोपी रा. नरगुंदकर यांस निर्दोषी ठरवून सोडून देण्यांत आलें. हा निकाल समाधानकारक लागल्यानें जिकडे तिकडे आनंदी आनंद झाला आहे.

[ता. २४] रोजीं किंग्स बेंचमध्यें आल्व्हरस्टन यांनीं सावरकराला पोलिसांच्या अटकेंतून कोर्टापुढें आणून हजर करण्याकरितां नेहमींच्या पद्धतीप्रमाणें 'हेबिअस कॉर्पस' चा दाखला दिला. हा दाखला देण्याचें कोर्टानें ठरविलें तें खटल्याच्या एकंदर स्वरूपावरून लॉर्ड आल्व्हरस्टन यांची तशी खात्री झाली ह्मणून नव्हे तर या संबंधीं कोर्टांत शहानिशा व्हावी असें न्यायमूर्तींना वाटलें ह्मणून तसें ठरविलें.

पुढीलप्रमाणें 'गॅझेट' चा जादा अंक प्रसिद्ध झाला आहे:–ज्यांची ता. २३ मे १९१० रोजीं एक महिन्यापेक्षां अधिक कैदेची किंवा काळ्या पाण्याची शिक्षा भोगावयाची शिल्लक राहिली असेल अशा हिंदुस्थानांतील सर्व कैद्यांना शिक्षेंत सूट देण्याचें स्टेट सेक्रेटरीच्या सल्ल्यावरून बादशहांनीं मेहेरबानीदाखल ठरविलें आहे. शिक्षा किती कमी होईल हें गव्हर्नर जनरल इन कौन्सिल प्रसिद्ध करतील.

कलकत्ता म्युनिसिपालिटीच्या भंग्यांनीं व झाडूंनीं संप केला होता, परंतु त्यांच्या तक्रारीचा योग्य विचार करण्याचें म्युनिसिपल अधिकाऱ्यांकडून आश्वासन मिळाल्याकारणानें हा संप आतां बहुतेक पुरा मोडल्यासारखाच आहे असें ह्मटलें तरी चालेल. (ता. २४] रोजीं बरेच लोक परत कामावर गेले आणि जे कांहीं काल गेले नाहींत ते आज जातील असा अंदाज आहे.

कराची येथील 'सिंध गॅझेट' नांवाच्या पत्राकडून तेथील कलेक्टरनें एक हजाराचा जामीन मागितला आहे. हें पत्र युरोपियनाच्या देखरेखीखालीं असल्या कारणानें पायोनीअर' नें कलेक्टरच्या या हुकमावर कडक टीका केली आहे. तें ह्मणतें:-- या पत्राचा क्रांतिकारक उद्देश होता अशी शंकाही घेतां येणार नाहीं. असें असतां याच पत्रावर कलेक्टरची कां वक्र दृष्टि फिरावी हें समजत नाहीं. हा कायदा सर्वच पत्रांना तरी लागू करावा किंवा कारण दाखविल्यावांचून त्याचा अंमल होणें बंद तरी व्हावें. कोणत्या तरी एका पत्रावर तो लागू करणें हें त्या पत्रास अन्यायकारक आहे. आणि त्या पत्राचें वजन त्यानें कमी होतें. या पत्रानें कांहीं तरी गुन्हा केला आहे असा लोकांचा समज होतो आणि सरकारच्या कृत्याचें जरी त्यानें समर्थन केलें तरी शिक्षेच्या भीतीनें हें समर्थन झालें असेल असा लोकांचा निष्कारण गैरसमज होऊन त्या समर्थनाचा कांहीं उपयोग झाला नाहीं.

गेल्या मेमध्यें बारिसाल येथील ब्रजमोहन शाळेंतील प्रमथनाथ चटरजी नांवाच्या एका विद्यार्थ्याचा खून झाला. त्याचा भाऊ गणेशचंद्र, नारिया येथील दरवड्याच्या खटल्यांतील माफीचा साक्षीदार याचा खून करण्याचा उद्देश धरून खुनी माणसानें चुकून प्रमथनाथाचा खून केला असावा असा संशय आहे. या संबंधांत फत्तेगंजपुरच्या सुरेंद्रचंद्र घोषवर खुनाचा वहीम होता; परंतु तो फरारी झाला असल्या कारणानें आतांपर्यंत त्याचा तपास लागला नव्हता. त्यास नुकतेंच कलकत्ता येथें पकडलें असून त्याला [ता. २४] फरीदपूरच्या डि. मॅजिस्ट्रेटसमोर उभें करण्यांत आलें. खटल्याच्या सुनावणीस सुरुवात झाली आहे.

कालरोजीं सार्जंट मॅकनमेरा यावरील खटल्याचा निकाल लागून आरोपी निर्दोषी ठरल्यानें त्यास सोडून देण्यांत आलें. आरोपीनें पेरीराला भिवविण्याकरितां बंदूक झाडली व त्यांत त्याचा खून करण्याचा हेतु नव्हता ह्मणून निर्दोषी आहे असें ज्यूरीनें आपलें मत दिलें.

अलिपूर बांब प्रकरणाच्या नं. २ च्या खटल्यांत इन्स्पेक्टर विश्वास यांची जबानी झाली. ते ह्मणाले सर अँड्र्यू फ्रेझर यांची स्पेशल गाडी उडविण्याचा प्रयत्न झाल्यानंतर मी अरविंद घोष यांच्या व इतर कांहीं इसमांच्या हालचालींवर नजर ठेवीत होतों. चंद्रनगर येथील मेयर यांजवर बांबचा प्रयोग व्हावयाचा आहे अशी बातमी मला लागली. ता. २० एप्रील रोजीं कांहीं बंगाली लोक मि. किंग्ज् फोर्ड यांजवर बांब उडविण्याकरितां मुझफरपूर येथें गेल्याचें मला कळलें. ता. १ मे रोजीं दोन स्त्रियांना बांब उडवून मारल्याचें समजलें. मला मिळालेल्या बातमीकडे लक्ष न पोंचवितां मजूरांना शिक्षा देण्यांत आली.

जमात्राचे सब डिव्हिजनल मॅजिस्ट्रेट मि. बानर्जी यांनीं गुरेशनाथ पाल, व आनंदीप्रसाद मुकर्जी यांजवरील खटल्याचा निकाल गेल्या सोमवारीं दिला. आरोपींचे पोषाख युरोपियन तऱ्हेचे होते. त्यांच्या जवळ बायसिकल व दोन बारी बंदुक होती. आपल्या जवळ परवाना असून, आपण पारधीसाठीं आलों होतों, असें वरील आरोपींचें ह्मणणें होतें. मॅजिस्ट्रेटांचें असें मत पडलें कीं, त्यांच्याजवळ असलेले परवाने दुसऱ्यांच्या नांवाचे होते व आरोपींचा हेतु अत्याचारमूलक होता. असें ह्मणून आरोपी गुरेशास त्यांनीं १०० रुपये व आरोपी आनंदी यांस २०० रुपये दंडाची शिक्षा देण्यांत आली. वरील शिक्षा हत्यारांच्या कायद्याखालीं देण्यांत आल्या आहेत.

बंगालच्या उपसागरांत बरसातीस सुरुवात झाली आहे व बंगाल आणि ब्रह्मदेशाच्या समुद्र किनाऱ्यावरील प्रदेशांत पर्जन्यवृष्टि होत असल्याचें सरकारी रीतीनें प्रसिद्ध झालें आहे.

ता. २३–२४ रोजीं आयर्लंडमधील कॉर्क प्रांतीं राष्ट्रीय पक्षांतील लोकांची मारामारी होऊन कित्येक लोकांस बरीच दुखापत झाली आहे.

चंदहत खेड्यांत तीन सावकारांच्या घरांवर दरोडा पडून जी १० हजारांची चोरी झाली तिच्या संबंधांत आनंदचरण घोष नांवाच्या एका बंगाली तरुणास पकडलें आहे.

साहित्य समागम.

आमच्या आयुष्यांतील कांहीं आठवणी.

—:०:※:०:—

पर० माधवराव गोविंद रानडे यांच्या कौटुंबिक चरित्रांतल्या कांहीं ठळक गोष्टी त्यांच्या सुशिक्षित व सुशील पत्नी श्री० रमाबाई रानडे यांनीं या पुस्तकांत लिहून ठेविल्या असून हें पुस्तक लवकरच प्रकाशित व्हावयाचें असल्यामुळें त्याचा किंचित् आस्वाद आमच्या वाचकांस अगोदरच देऊन ठेवून त्यांची जिज्ञासा प्रक्षुब्ध करण्याचा हा यत्न आहे. आपल्या देशांत जे थोर, विद्वान, आणि कर्तृत्ववान् पुरुष होऊन गेले, त्यां पैकीं फारच थोड्यांच्या नशिबीं सुशिक्षित आणि सुविचार व विनय यांनीं संपन्न अशा पत्नीचा लाभ होता असें दिसून येईल. प्रेमळ, गृहकृत्यांत दक्ष, आणि पतीच्या सेवेंत तत्पर अशा गृहिणी कित्येकांना मिळाल्या असतील; पण त्यांच्या खाजगी अथवा व्यक्तिगत गुणांत सार्वजनिक चारित्र्याचा अत्यंताभाव दिसून येतो. याचें कारण त्यांच्या शिक्षणासंबंधानें जितकी काळजी घ्यावयाला पाहिजे तितकी घेतली गेली नाहीं असें बहुधा दिसून येईल. रा. सा. रानडे यांनीं आपल्या पत्नीच्या शिक्षणासाठीं किती खस्ता खाल्ल्या व घरांतल्या वडिल माणसांकडून व इतरांकडून किती छळ सोसला याचें फार सुंदर चित्र श्री. रमाबाई यांनीं वठविलें आहे. रावसाहेबांपेक्षां रमाबाईंनाच हा छळ अधिक सोसावा लागला, आणि तो निमूटपणें सोसून आपल्या कर्तव्याच्या दिशेंत यत्किंचित् फरक न करतां अडचणींतून मार्ग काढण्यास लागणारें ज्ञान व मनोधैर्य त्यांना रावसाहेबांच्या शिकवणीमुळें प्राप्त झालें. शिक्षण शिक्षण ह्मणतात तें हेंच. वहिनीबाईंनीं चार दोन पुस्तकें अधिक किंवा कमी वाचलीं, त्या इंग्रजींतला हार्वर्डचा सेकंद पार्ट शिकल्या, किंवा त्यांनीं आर्यमहिला समाजांत जाऊन चार व्याख्यानें धीटपणानें पाठ ह्मणून दाखविलीं ह्मणून आह्मी त्यांना सुशिक्षित ह्मणतों असें नाहीं. तर त्यांचें मन सुसंस्कृत झालें; विनय, क्षमा, सहिष्णुता, व्यवहारज्ञान, कर्तव्यजागृति, व सुविचार यांचें बीजारोपण रावसाहेबसारख्या प्रेमळ पतीच्या समागमानें वहिनीबाईंच्या ठायीं झालें, आणि हेंच खरें शिक्षण होय. आमच्या दृष्टीनें या पुस्तकांतला अत्युत्कृष्ट भाग हाच आहे, आणि हा भाग संयुक्त कुटुंबांत राहणाऱ्या व स्त्रीशिक्षणाविषयीं उत्सुक असलेल्या प्रत्येक गृहस्थानें अगत्यानें वाचावा अशी आमची शिफारस आहे.

पुस्तकाचा जवळ जवळ अर्धा भाग या एका गोष्टीनें व्यापिला आहे ह्मटलें तरी चालेल. कुलवृत्तांत, पर० शंकर पांडुरंग पंडित यांचे विषयींच्या गोष्टी, प्रवासवृत्त, दुखण्याची हकीकत वगैरे दुसऱ्याही कित्येक गोष्टी बऱ्याच विस्तारानें दिल्या आहेत. त्यांचा थोडक्यांत निर्देश करून रावसाहेबांच्या मनाचें प्रतिबिंब दाखविणाऱ्या तेवढ्याच गोष्टींचा विशेष उल्लेख केला असता तर अधिक बरें झालें असतें असें पुष्कळ

वाचकांना वाटण्याचा संभव आहे; तथापि रावसाहेबांच्या मनाची प्रेमळता, परमेश्वराचे ठायीं त्यांची निष्ठा, वडिलांविषयींचा त्यांचा आदर, साधी राहणी, नोकराचाकराविषयींचें त्यांचें अगत्य, सतत उद्योग करीत राहण्याची त्यांची हौस, आभारी माणसांची काळजी, वगैरे त्यांच्या स्वभावांतलीं अंगें दाखविण्यास या क्षुद्र दिसणाऱ्या गोष्टीसुद्धां चरित्रकर्त्रीच्या फार उपयोगी पडल्या आहेत. थोर माणसांचा खरा स्वभाव अशा क्षुद्र गोष्टींतच अधिकच स्पष्ट दिसून येतो. ठळक ठळक सार्वजनिक स्वरूपाच्या गोष्टींत थोर माणसें रंगभूमीवरील नटाप्रमाणें जपून बोलावयाचीं, जपून वागावयाचीं, आणि आपलें खरें स्वरूप झांकून ठेवून लोकांस भुलविणारें स्वरूप तेवढें धारण करावयाचीं असा सार्वत्रिक नियम आहे. साधुवेष धारण केलेल्या नटाची खरी वागणूक एरव्हीं साधुत्वापासून अत्यंत भिन्न असली तरी तो रंगभूमीवर असे तों पर्यंत साधूच्या सोंगाची बतावणी त्यांना करावी लागते. तसेंच थोर व्यक्तींच्या चरित्रांतल्या ठळक सार्वजनिक प्रसंगाविषयीं समजावें; आणि म्हणून थोर व्यक्तींच्या चरित्रांतल्या क्षुद्र गोष्टीच त्यांचें यथार्थ स्वरूप दाखविणाऱ्या असतात. अशा अनेक गोष्टींचा संग्रह या पुस्तकांत असल्यामुळेंच रा. सा. रानडे यांचें कौटुंबिक चरित्र या पुस्तकांत उत्तम व्यक्त झालें आहे असें आम्ही म्हणतों.

आतां एका हिंदु स्त्रीनें आपल्या पतीचें हें चरित्र लिहिलें, आणि त्या चरित्राच्या यथार्थ दर्शनास उपयोगीं पडणाऱ्या बारीकसारीक गोष्टींच्या आठवणीवरून लिहिलेलें हें चरित्र इतकें उत्तम वठलें ही गोष्ट अभिनव खरी; पण येथें असा प्रश्न उद्भवतो कीं चरित्रनायकाशीं चरित्रकाराचा किंवा चरित्रकर्त्रीचा इतका निकट संबंध असणें हें त्या चरित्राच्या निष्पक्षपातित्वास बाधक होण्याचा संभव आहे कीं नाहीं ? मिसेस ब्राडलॉ बॉनर यांनीं आपल्या परमपूज्य पित्याचें चरित्र लिहिलें, मिसेस टेनिसन यांनीं आपल्या प्रिय पतीचें चरित्र लिहिलें, सर चार्लस ट्रिव्हेलियन यांनीं आपल्या मामाचें (मेकॉलेचें) चरित्र लिहिलें, व अशा प्रकारचे शेंकडों चरित्रग्रंथ इंग्रजी भाषेंत लिहिले गेले आहेत, त्यासंबंधानें सुद्धां असे आक्षेप टीकाकारांनीं घेतले आहेत, आणि एका दृष्टीनें ते आक्षेप यथार्थ ही आहेत. आत्मचरित्रांवर तर हे आक्षेप विशेष जोरानें लादतां येतात. असें असतां ही इंग्रजी भाषेंत अशा प्रकारचे ग्रंथ अधिकाधिक बाहेर पडून मान्यता ही पावत आहेत. पण इंग्रजी भाषेंतले अशा प्रकारचे ग्रंथ व मराठींत होत असलेले तसेच ग्रंथ यांच्यांत सूक्ष्म दृष्टीनें पाहणारास बराच भेद दिसून येईल आम्ही लोक निसर्गतःच विभूतीचे पूजक आहों. त्यांतून चरित्रनायकाशीं नात्याचा संबंध असून त्या चरित्राचें कर्तृत्व आमचेकडे आल्यावर तर आम्ही चरित्रनायकाचे कसे अंधभक्त बनतों हें पाहावयाचें असेल तर मराठींतले अशा प्रकारचे चरित्रग्रंथ बारकाईनें पाहावे म्हणजे झालें. इंग्रजी विदुषींकडून आपल्या पतीचें चरित्र लिहिलें गेलें तर ते पतिपत्नीच्या संबंध प्रत्येक क्षणीं लक्षांत ठेवून आणि पतीच्या स्वभावांतला दोष यथार्थ रीतीनें दाखविणें हें महत् पाप अशी बुद्धि ठेवून कधीं लिहिलें जात नाहीं. इकडे तसा प्रकार नाहीं. या गोष्टीचा पुरावा पाहिजे असल्यास तो या पुस्तकांत हवा तेवढा मिळण्यासारखा आहे. आमच्याइकडे पति म्हटला म्हणजे तो गुरु, तेंच दैवत, मग त्याच्या चरित्रांत किंवा स्वभावांत दोष कुठला ? आणि असला तरी तो काढण्यास आपणांस काय अधिकार आहे ? अशी दृढभावनाच चरित्रकर्त्रीच्या ठायीं असल्यामुळें एका स्तुतिपाठकाशिवाय अन्य काम तिच्या हातून घडणेंच अशक्य असतें याला प्रत्यंतर या पुस्तकांतलें १८ वें पंच हौद मिशनमधील ग्रामण्यप्रकरण पहा म्हणजे दिसून येईल. या चहाप्रकरणांत रा० सा. रानडे यांच्या हातून नामर्दपणाचें—मानहानीचें—वर्तन घडलें यांत कोणालाही तिळमात्र शंका नाहीं. खुद्द रमाबाईंना ही त्यावेळीं तसेंच वाटलें होतें. त्या म्हणतात—' (प्रायश्चित्त घेण्यासाठीं पुण्यास जाणें) मला अतिशय दुःसह वाटलें. कांहीं तरी विशेष गुन्हा केला असून कोणी तरी शिक्षा करण्यास घेऊन जात असावें, अशा वेळीं जें काय मला वाटलें असतें, त्यापेक्षां यावेळीं ज्यास्त दुःख व मानहानि वाटून मला रडूं आलें.' पण ही मनाची सारी तळमळ—हें परमावधीचें दुःख—किती क्षुल्लक कारणानें शांत झालें पहा ! रा. सा. नीं आपल्या पत्नीच्या शांतवनार्थ म्हटलें कीं ' खरी स्थिति आपल्या मनाला माहित असली म्हणजे झालें. (मग कोणी कांहीं म्हणेना ?) जी मंडळी आपली म्हणावयाची, व ज्यांना आपल्या बरोबर घेऊन वागावयाचें त्यांच्या करितां लोकांकडून थोडा वाईटपणा आला म्हणून काय झालें ?' झालें, मनाच्या तळमळीचें आणि परमावधीच्या दुःखाचें पिशाच्च मांत्रिकाच्या या एका मंत्रानें कायमचें जागचे जागीं थंडगार झालें ! आमची तर खात्री आहे कीं रमाबाईसारख्या हिंदुपत्नीचे जागीं एखादी इंग्रज बाई असती, व आपल्या पतीच्या वर्तनासंबंधानें तिला लिहिण्याचा प्रसंग आला असता तर ती अंधश्रद्धेनें इतकी विचारमूढ खात्रीनें झाली नसती. श्री. रमाबाई या आमच्या विदुषी स्त्रियांतलें रत्न आहे. त्यांची ही स्थिति ! मग इतरांची काय कथा ?

अपूर्ण

वऱ्हाडसमाचार.

वैशाख वद्य ६ शके १८३२ दुर्मतिनामसंवत्सरे

सर्व दिशांनीं प्रगति.

आंग्लो-इंडियन पत्रकर्ते व त्यांच्या मताला अंधत्वानें अनुसरणारे दुसरे आंग्लो-इंडियन लोक यांचा आजपर्यंत असा ठाम ग्रह होऊन बसला होता कीं हिंदुस्थानांत मूठभर इंग्रजी शिकलेले लोक कांग्रेससारख्या सभा भरवून अधिक राजकीय हक्कांना हिंदुस्थान पात्र आहे असें तोंडानें खुशाल म्हणो, पण वस्तुस्थिति याच्या अगदीं उलट आहे. हिंदुस्थानांतले लोक इतके हट्टवादी व गुन्याला चिटकवून राहणारे आहेत कीं त्या देशाच्या जनतेची प्रगति होणें ही गोष्ट अशक्य कोटींतली आहे. अशा प्रकारचीं मतें कांहीं वर्षांपूर्वी सर जार्ज चेसनें प्रभृति आंग्लो-इंडियन लेखकांकडून इतक्या जोरानें प्रतिपादण्यांत येत होतीं कीं त्या मतांच्या विरुद्ध एक अक्षर कोणी लिहिल्यास तो उपहासास पात्र होत असे. त्यामुळें अशा एककल्ली मताचा तितक्याच जोरानें निषेध करणें बहुतेक अशक्य होतें. पण काळ कोणाची पर्वा बाळगणारा नाहीं. अशक्य मानलेल्या शेंकडों गोष्टी प्रत्यक्ष घडवून आणण्यांतच त्याला मौज वाटते. या काळानें गेल्या दहावीस वर्षांत एक विलक्षण क्रांति घडवून आणिली आहे आणि हिंदुस्थानची सर्व दिशांनीं प्रगति करण्याचा जणूं विडाच उचलला आहे. सर्व हिंदुस्थानची सामाजिक परिषद, जातिपरिषदा, औद्योगिक परिषद, साहित्य संमेलन, व इतर संमेलनें हीं कशाचीं चिन्हें आहेत ? हिंदुस्थानच्या लोकांना स्वस्थ हात जोडून दुसऱ्या राष्ट्रांच्या प्रगतीचें कौतुक करणें आवडतें असें या उपर म्हणण्याची कोणाची छाती होईल काय ? या परिषदा व हीं संमेलनें केवळ मौजेखातर भरविण्यांत येत असतात कीं आपली प्रगति व्हावी अशी इच्छा खरोखर हिंदुस्थानच्या लोकांच्या मनांत उत्पन्न झाली आहे, आणि कर्तव्याची जाणीव त्यांच्या मनांत या उपायांचें अवलंबन करण्याची प्रेरणा करीत आहे ! हीं केवळ सोंगें, तमाशे, खेळ, आहेत असें कोणास खरोखर वाटत असेल तर परवा पुण्यास भारतीय नाट्यसमाजातर्फे भरलेल्या नाट्यसंमेलनाची हकीकत त्यांनीं अवश्य वाचावी. आमच्यांतले नट कांहीं वर्षांपूर्वी पूर्णपणें अक्षरशत्रु असत; आज त्या व्यवसायांत कॉलेजचें शिक्षण मिळालेली तरुण मंडळी पडूं लागली आहे. पूर्वी नकला पाठ करणें व त्या कशातरी कर्कश स्वरानें व आवेशानें रंगभूमीवर म्हणून दाखविणें हा काय तो अभिनय गणिला जात असे; आज नाट्यकलेवरील उत्तमोत्तम ग्रंथ वाचून अभिनयाची थोडीशी तरी कल्पना आमच्या नटवर्गाला करतां येऊं लागली आहे. पूर्वी निरनिराळ्या नाटकमंडळ्यांतून इतकी चुरस, द्वेष, व मत्सर वागत असे कीं एका कंपनींतलीं चांगलीं पोरें दुसऱ्या कंपनीनें फुसलावून पळवावीं; आज त्याच कंपन्या किंवा त्यांचे प्रतिनिधि मुद्दाम शेंकडों कोसांवरून येऊन आपल्या कलेची व स्थितीची सुधारणा कशी करतां येईल या गोष्टीचा गंभीरपणें विचार करूं लागले आहेत. पूर्वी प्रेक्षकांनीं नाटक प्रयोग पहावा, आणि तो आवडल्यास धन्यवाद, न आवडल्यास दूषणें देत चालतें व्हावें, या पलीकडे नटवर्ग आणि प्रेक्षक यांचा अधिक कांहीं संबंध नव्हे; आज एका प्रमुख नाटकमंडळीचे मालक भरसभेंत प्रेक्षकांना अशी विनंति करतांना आढळतात कीं ' महाराज, आपण आम्हांला द्रव्याश्रय देत आलां आहां; पण येवढ्यानें या उपर भागावयाचें नाहीं. आमच्यांत नाट्यकलेची प्रगति व्हावी या साठीं आपण आणखी एक गोष्ट केली पाहिजे. आपण आमचे कार्यकारी--आम्हांस सन्मार्गाला लावणारे--असे टीकाकार व्हावयास पाहिजे. आम्ही अभिनयांत कोठें चुकलों तर आमची भीड न धरतां आमच्या पाठीवर आपल्या टीकेच्या चाबकाचे तडाखे बसले पाहिजेत.' आपल्या कलेविषयींचा अभिमान, सुधारणा व प्रगति करण्याविषयींची खरी मनःपूर्वक इच्छा, आणि लोकमताची थोरवी ओळखण्याची पात्रता या गोष्टी या गृहस्थाच्या ठायीं वसत असल्या. शिवाय अशा तऱ्हेचे उद्गार त्याच्या तोंडून निघणें अशक्य आहे. आजपर्यंत अशिक्षित, दुर्व्यसन निमग्न आणि सर्वांनीं तुच्छ म्हणून गणिलेल्या नटवर्गांत अशा प्रकारचे उच्च विचार उत्पन्न झाले आहेत याहून प्रगतीचें स्पष्ट चिन्ह आणखी कोणतें पाहिजे ! सामाजिक बाबतींत आमच्या देशांत इतक्या जाती व इतके मतभेद आहेत कीं तेथें तरी निदान प्रगति कोठें दिसत नाहीं असें निराशेचे उद्गार काढणारांनीं बेळगांवास नुकत्याच भरलेल्या सारस्वत संमेलनाची हकीकत वाचावी, म्हणजे सारस्वत ब्राह्मणांतले पोटभेद मोडून त्यांचे एकीकरण करण्याविषयींची खटपट कशी चालली आहे तें दिसून येईल. देशस्थ, कोंकणस्थ, व कऱ्हाडे यांच्यांत रोटीव्यवहार आहेच, पण बेटीव्यवहारही व्हावा अशी इच्छा पुष्कळ सुशिक्षितांमध्यें उत्पन्न होऊं लागली आहे. तथापि ती इच्छा कृतीच्या रूपानें प्रत्यक्ष दिसूं लागली नाहीं याला कांहीं कारणें आहेत. देशस्थांच्या अगदीं सवयी, त्यांची राहण्याची तऱ्हा व त्यांच्यांतल्या रूढ समजुती यांच्यांत क्रांति होऊन त्यांचें स्वरूप पालटल्याशिवाय भिन्न सवयीचे, भिन्न स्वभावाचे व भिन्न समजुतीचे कोंकणस्थ त्यांच्याशीं बेटीव्यवहार करण्यास तयार होणार नाहींत. या अडचणी शिक्षणाच्या प्रसाराबरोबर नाहींशा होत जाणाऱ्या आहेत व देशस्थ, कोंकणस्थ, व कऱ्हाडे--निदान यांतले सुशिक्षित लोक--तरी आतां बहुतेक एका वळणाचे, एका विचाराचे, व एकाच प्रकारच्या सवयीचे लवकर होऊं लागतील. तसें झालें म्हणजे त्यांच्यांत बेटीव्यवहार होण्याला जो प्रतिबंध आज आहे तो आपोआप दूर होईल. सध्या समाधान मानण्याला येवढीच जागा आहे कीं हिंदुस्थानची प्रगति सर्व दिशांनीं व्हावयास पाहिजे अशी प्रबळ इच्छा सुशिक्षित, अशिक्षित सर्व लोकांमध्यें हळूहळू दिसूं लागली आहे. दहा वीस वर्षें पूर्वी ही जागृति--या सदिच्छेचा प्रादुर्भाव झालेला नव्हता, तेव्हां हिंदुस्थानचे लोक हे शेणाच्या पोह्यासारखे आहेत, ते स्वतः कधीं हालचाल करावयाचे नाहींत, आणि पिढ्यानपिढ्या चालत आलेल्या समजुतींना सोडून पुढें सरकावयाचे नाहींत हा आंग्लो-इंडियन लेखकांचा दोषारोप साजेसा होता. पण वर सांगितल्याप्रमाणें

हिंदुस्थानांत निरनिराळ्या जातींच्या, निरनिराळ्या व्यवसायांच्या, व निरनिराळ्या दर्जाच्या लोकांच्या मनांत प्रगतीविषयींची कळकळ व कर्तव्याची जागृति यांचीं चिन्हें स्पष्ट दिसूं लागल्यावर ही टीकाकारांनीं पूर्वीचें आपलें रडगाणें पुनः पुनः गावें ह्मणजे शुद्ध हटवाद आहे.

नव्या बादशहांचा निरोप.

इंग्लंडचे नवे राजे आणि हिंदुस्थानचे बादशहा पांचवे जॉर्ज यांनीं हिंदुस्थानचे राजेरजवाडे आणि रयत यांना जो निरोप पाठविला आहे, तो वाचून सर्वांना परम संतोष होईल. पूर्वीच्या काळीं जेव्हां राजसत्ता अनियंत्रितपणें एका व्यक्तीच्या (राजाच्या) हातांत होती, तेव्हां राजेलोक राज्यारोहण प्रसंगीं प्रजेवरले कर माफ करीत, लाखो रुपयांची खैरात करीत, कैद्यांना बंधमुक्त करीत, आपल्या इष्टमित्रांना मोठ्याल्या पदव्या व अधिकार देत, व कर्जानें ग्रासलेल्या रयतेला ऋणमुक्त करीत. या गोष्टी अनियंत्रित राजसत्ता हातीं असलेल्या राजांनाच शक्य होत्या. इंग्लंडच्या राजाची सत्ता नियंत्रित आहे ही गोष्ट महशूर आहे. तेव्हां अशा प्रकारच्या गोष्टी करण्याचें आमच्या नव्या बादशहांनीं मनांत आणिलें तरी तें त्यांना करतां येणार नाहीं. पण आहे या स्थितींत करतां येण्यासारखें सर्व कांहीं करण्यास ते तयार आहेत ही मोठी आनंदाची गोष्ट आहे. त्यांनीं जो संदेश पाठविला आहे त्यावरून परमपूज्य व्हिक्टोरिया महाराणी साहेबांचे आपण नातू आहों ही गोष्ट कबूल करण्यास व त्यांनीं घालून दिलेला आणि त्यांच्या मागून आपले तीर्थरूप पर० एडवर्ड बादशहा यांनीं वळविलेला कित्ता आपलेसमोर ठेवण्यास त्यांना मोठा अभिमान वाटत आहे असें स्पष्ट दिसतें. सन १८५८ सालीं व्हिक्टोरिया राणी साहेबांकडून हिंदुस्थानच्या लोकांना जी सनद मिळाली तिचा वेडावाकडा अर्थ करून तिला हताळ फासूं पाहणाऱ्या लॉर्ड कर्झन प्रभृति मुत्सद्यांना एडवर्ड बादशहाप्रमाणेंच या नव्या बादशहांनीं ही चांगली थप्पड लगावली आहे. पांच वर्षांपूर्वीं हिंदुस्थानांत प्रवास करून परत गेल्या नंतर या बादशहांनीं हिंदुस्थानचा राज्यकारभार अधिक सहानुभूतीच्या तत्वावर चालवावयास पाहिजे असें मी वडिलांना सांगेन असें आश्वासन दिलें होतें. तें वचन प्रिन्स ऑफ वेल्स असतां त्यांनीं अक्षरशः पाळलें, हें एडवर्ड बादशहांनीं त्यानंतर लवकरच पाठविलेल्या संदेशावरून दिसून आलें. प्रजेविषयीं इतकी सहानुभूति व कळकळ बाळगणाऱ्या बादशहांनीं आपल्या निरोपाच्या शेवटीं 'हिंदुस्थानचे लोक राज्यनिष्ठ राहून राज्यकारभारासारख्या जोखमीचे कामीं अनन्यभावानें मदत करतील अशी आशा प्रकट केली आहे. बादशहाची ही इच्छा पूर्णपणें सफळ करण्यास हिंदुस्थानांतला प्रत्येक समंजस मनुष्य सदैव तत्पर राहील अशी आमची पूर्ण खात्री आहे. हिंदुस्थानांत असलेला थोडा बहुत असंतोष आतां नाहींसा होऊन त्या देशांत आतां शांतता स्थापित झाली आहे असें सरकारी अधिकाऱ्यांचे रिपोर्टच खुद सांगत आहेत. अशा वेळीं बादशहांचा वरील सहानुभूति युक्त कळकळीचा निरोप अत्यंत समयोचित आहे व प्रजेच्या मनांत वागत असलेली राजनिष्ठा त्यानें दृढ होईल असें आह्मांस वाटतें.

समाज आणि नाटकें.

रा० अनंत वामन बरवे यांनीं महाराष्ट्ररंगभूमीचें सांवत्सरिक पर्यालोचन ह्मणून जें एक पत्रक नुकतेंच प्रसिद्ध केलें आहे यांतलें पुढील वाक्य आमच्यांतल्या होतकरू नाटककारांनीं व कादंबरीकारांनीं लक्षांत ठेवण्यासारखें आहे. रा० बरवे ह्मणतात—"नाटकाच्या रचनेंत—विशेषतः आधुनिक सुशिक्षित ह्मणविणाऱ्या नाट्यकर्त्यांच्या नाट्यरचनेंत—अलीकडे एक भलताच अनिष्ट प्रघात पडत चालल्याचें दृष्टोत्पत्तीस येतें. इंग्रजी कादंबरी, इंग्रजी नाटक, किंवा निदान त्या नाटकांतील विदेशी विशेष पात्रें आपल्या नाट्यरचनेस आधार घेऊन त्यावर इकडील पौराणिक, ऐतिहासिक, किंवा सामाजिक नाट्यरचना करून दाखवावयाची ही खोड सध्यांच्या नाट्यकर्त्यांना लागलेली आहे' रा० बरवे यांनीं अलीकडे हा फार मोघम शब्द योजिला आहे. त्यामुळें दहापांच वर्षांच्या आंतलीं नाटकें या दोषास पात्र आहेत असा वाचकांचा ग्रह होतो. पण तो ग्रह चुकीचा आहे. पंचवीस वर्षांपूर्वींपासून—अव्वल इंग्रजीपासून ह्मटलें तरी चालेल—कै० शंकर मोरो रानडे, रा० अण्णासाहेब महाजनि, कै० आगरकर व प्रो० केळकर यांच्यासारख्या नांवाजलेल्या लेखकांनींच हें चुकीचें वळण घालून दिलें आहे. कोणत्याही देशाचें वाङ्मय त्या देशाच्या प्रकृतिनुरूप असावयास पाहिजे तरच त्या वाङ्मयाचा इष्ट परिणाम लोकांवर होतो. आमच्या लोकांची प्रकृति सात्विक अथवा राजसी आहे, तामसी खास नाहीं, हें जाणूनच आमच्या साहित्यशास्त्रकारांनीं त्या प्रकृतीस मानवतील असे नाट्यासंबंधाचे वगैरे नियम घालून दिले. पण वर निर्दिष्ट केलेल्या विद्वान् भाषांतरकारांना शेक्सपियर, मोलिएर प्रभृति पाश्चात्य नाटककाराचे ग्रंथ मराठींत केव्हां आणूं अशी घाई झाल्यामुळें त्यांनीं साहित्यशास्त्राला झुगारून देऊन धर इंग्रजी पात्र की कर त्याचें मुंडन आणि बनीव त्याला हिंदु अशा प्रकारें दीक्षासत्र मांडलें. त्यामुळें धड पाश्चात्य चालीरीति ही नाहींत, आणि धड हिंदु चालीरीती ही नाहींत अशा प्रकारचीं विद्रूप नाटकें जन्माला आलीं. हीं नाटकें मराठी वाङ्मयाला दूषणरूप होत असें आह्मी समजतों. 'एका काळच्या (किंवा देशच्या) प्रकृति, दुसऱ्या काळच्या (किंवा ठिकाणच्या) कल्पना, आणि तिसऱ्याच काळचें दर्शन असा संकर नाट्यरचनेंत बिल्कुल क्षम्य नाहींत' हें रा० बरवे यांचें मत अगदीं बरोबर आहे. टेमिंग ऑफ दि श्रू नाटकाचें प्रो० केळकर यांनीं केलेलें 'त्राटिका' नाटक कोणत्या देशचें किंवा काळचें ह्मणून समजावयाचें? नांवें पाहिलीं तर प्रतापराव, आनंदी, रणधीरराव, कमळः अशीं. कृति पहावी तर नवरदेव कांहीं तरी वेडावाकडा पोषाख करून उभ्या उभ्या येतो, आणि उभ्यानें लग्न लावून बायकोला घेऊन जातो! लग्न ह्मणजे करार नाहीं, संस्कार आहे ही आह्मां लोकांची समजूत प्रो० केळकर यांनीं शुद्ध लाथाडून टाकली आहे. आमच्यांतल्या प्रमुख नाटककारांच्या हातून जर असे अक्षम्य अपराध घडूं लागले तर इतरांची काय कथा?

वऱ्हाडवृत्त.

हवामान— उष्मा फार होतो व वाराही फार सोसाट्याचा वाहतो. या चिन्हावरून व कोलंबोच्या तारेवरून पाहतां पर्जन्यास मृग नक्षत्रांतच सुरुवात होईलसें वाटतें. रोगराई विशेष ह्मणण्या सारखी नाहीं.

रा. रा. वासुदेव विठ्ठल चांदेकर तहशिल्दार दर्यापूर यांनीं हक्काची रजा घेतल्यान्वयें तेथील ऑफि० ना० तहशिल्दार विठ्ठल श्रीधर सहस्त्रबुद्धे यास आॅफि० तहशिल्दार कायम केलें.

माजी **एडवर्ड** बादशहा यांच्या स्मशान विधिचा दिवशीं हिंदु लोकांची एक जंगी सभा मागील शुक्रवारीं येथील श्री राजेश्वराच्या देवळांत सप्तम एडवर्ड राजे साहेब यांच्या आत्म्यास शांती मिळावी, अशी प्रार्थना करण्याकरितां भरली होती. सभामंडप आणि बाजूच्या सर्व उघड्या जागा माणसांनीं गच्च भरल्या होत्या. जमलेल्या मंडळींत आपले लोकप्रिय डेपुटी कमिशनर रा० काशिनाथ श्रीराम जठार त्यांच्या हाता खालचे हिंदु कामगार, शेटसावकार, वकील, व्यापारी वगैरे होते. गदाधर शास्त्री यांचे चिरंजीव राजेश्वर शास्त्री यांनीं प्रसंगास अनुरूप असे गरुड पुराणांतील पांच सहा संस्कृत श्लोक वाचून ते मराठींत समजून सांगितले. सुमारें २० मिनिटें पुराण झाल्यावर सर्व उभे राहून शोकास्पद मुद्रेनें देवळांतून बाहेर पडले.

मि० नारायणराव गुप्ते ट्रेझरी ऑफिसर व मि० सुरजमल शेट यांनीं गरीब लोकांस मुद्दाम जमविलेल्या वर्गणींतून पैसे वाटले.

प्रेक्षकाचीं टांचणें.

उंदीर हा किती उपयुक्त प्राणी आहे! त्याचा सर्वत्र संहार चालत असलेला पाहून त्याच्या ज्ञातिबांधवांना दुखवट्याची तार पाठविण्याचें माझे मनांत किती तरी वेळां येतें. पण तारहपिस इतकें निष्ठुर आहे कीं अशा तारा तें घेतच नाहीं. उंदीर हा प्राणी किती तरी नव्या नव्या गोष्टी सुचवितो, किंवा नव्यांना जुन्याचें स्वरूप देत असतो. आमच्या लहान मुलां मुलींना केव्हांही सांगण्यासारख्या, कधींही न संपणाऱ्या गोष्टींचा पुरवठा करण्यास 'उंदिरमामा' वांचून दुसरा कोण समर्थ आहे! नव्या नव्या गोष्टी कसोटीला लावून पाहण्याचें साधन ह्मणजे उंदीरमामाच! परवा कोठें माझ्या वाचण्यांत आलें कीं एका ज्योतिर्विदानें दुर्बिणींतून हालेच्या धूमकेतूकडे पाहिलें तेव्हां त्याला सात शेंपट्या आहेत असें आढळून आलें. अशा नव्या शास्त्रीय शोधांचा खरेपणा पहावयाचा ह्मणजे मी उंदीरमामाकडे जातों. त्याप्रमाणें मी गेलों. तेव्हां हा कांहीं नवा शोध नाहीं. सात शेपट्यांचा प्राणी आजच देवानें निर्माण केला आहे असें नाहीं, फार काय पण खुद आमच्या पूर्वजांना एके काळीं सात शेंपट्या होत्या अशी अपूर्व माहिती उंदीर मामाकडून मिळाली. त्याविषयींची कथा उंदीरमामांच्या कागदोपत्रीं—जुन्या दप्तरांतून—आढळते ती अशी—पूर्वीं उंदरांना सात शेंपट्या होत्या. पण सात हा आंकडा विषम आहे आणि विषमता ही कोणत्या समाजांत तिरस्कारणीय समजली जात असल्यामुळें एक शेंपटी कमी करावी अशी त्यांनीं सभा भरवून ईश्वराची प्रार्थना केली, व ईश्वरानें ती ऐकली. तेव्हां सहाच शेंपट्या राहिल्या. पण आह्मी षट्शास्त्रसंपन्न, षट्कर्मी ब्राह्मण तसा हा उंदीर हा षट्पुच्छी ह्मणवून आमची बरोबरी करूं पाहतो असें प्रोटेस्ट ब्राह्मणवर्गाकडून गेल्यामुळें आणि 'ब्राह्मणो मम दैवतम्' अशी देवाची प्रतिज्ञा असल्यामुळें उंदरांचें ह्मणणें ऐकून न घेतां त्यांचें आणखी एक शेंपूट कापण्यांत आलें. तेव्हां पुनः विषमता आली, तेव्हां आणखी एक शेंपूट कापून देवानें ती दूर केली. तेव्हां चार शेंपट्या राहिल्या. 'चातुर्वर्ण्यं मया सृष्ट, असें भगवंतांनीं ह्मटलें आहे तें चातुर्वर्ण्य ह्मणजे उंदराचीं चार रंगाचीं चार शेपटें कीं काय अशी शंका कोणी कदाचित् घेतील आणि पुनः अर्थाचा घोटाळा होईल ह्मणून आणखी एक शेंपूट कापून टाकलें. याप्रमाणें एकेक शेंपूट जातां जातां शेवटीं एकच शेंपूट राहिलें. तशी कांहीं कथा हॅलेच्या पूर्वजांसंबंधानें ज्योतिर्विदानें ऐकली असेल, आणि 'मनीं वसे तें दुर्बिणीं दिसे' या ह्मणीप्रमाणें घडलें असेल असा खुलासा उंदीरमामाकडून मिळाला, तो जिज्ञासु वाचकांकरितां प्रसिद्ध करीत आहे.

हॅलेच्या सात पुच्छासंबंधानें दुसऱ्याही कित्येक कल्पना कित्येकांनीं बसविल्या आहेत. कोणी ह्मणतात कीं आकाशांत उड्डाण करणारा हनुमान आहे. हनुमान हा चिरंजीव आहे, तेव्हां ही कल्पना जुळते हें सांगावयास नकोच. कोणी ह्मणतात कीं हा गगनविहारी कोणी तरी जटाधारी जोगी असेल. कोणी ह्मणतात कीं या धूमकेतूची शेंडी चवरी प्रमाणें दिसते. तेव्हां इंद्रावर रोज ढाळण्यांत येणारें चामर सेवकाच्या हातून गळून पडलें असावें. इंद्रधनुष्य जसें आपणांस प्रत्यक्ष दिसतें, तशी इंद्राची चवरी कां दिसूं नये? कोणी ह्मणतात कीं स्वर्गलोकींच्या सायनमताच्या ज्योतिष्यांनीं वैशाखांत दिवाळी वर्तविली, आणि अर्थात हा धूमकेतु ह्मणजे देवांनीं दिवाळींत सोडलेलें दारूकाम होय; आणखी कित्येक आंग्लो-इंडियन पत्रकर्ते ह्मणतात कीं स्वर्गलोकींच्या माणिकतोळा बागेंतला उघडकीस आलेल्या अराजक टोळीच्या पेटींत सांपडलेला बांब हा असेल. यांतली कोणती उपपत्ति खरी व कोणती खोटी याचा निर्णय करणें हें ज्याच्या त्याच्या मनाच्या स्थितीवर आहे हें उघड आहे.

सुधारलेले लोखंडी नांगर

लांकडी नांगर जाऊन त्यांच्या जागीं हळू हळू लोखंडी नांगर प्रचारांत येऊं लागले आणि हल्लीं हंगामाच्या दिवसांत तर त्यांची जरूरी फारच भासणार हें जाणून आह्मी तुमच्या करितां मोठ्या मेहनतीनें हल्लीं सुधारलेले लोखंडी नांगर आमच्या कारखान्यांत तयार करून ठेविले आहेत. व हे नांगर सर्वत्र पसंत असल्याचें तुमच्या वाचण्यांत अगर ऐकण्यांत आलें असेलच, शिवाय आमचे नांगर परदेशी नांगरापेक्षां प्रत्येक बाबतींत फारच मजबूत असून किंमतींत स्वस्त आहेत, ह्मणून जास्त माहितीच्या हस्तपत्रका करितां आजचें आज लिहा.

किर्लोस्कर बंधु, बेळगांव.

नो. नं. ट ७२

सत्रा वर्षांपासून परीक्षित व सरकाराकडून रजिष्टर केलेला.

सुधासिन्धु

कालरा, (पटकी) दमा, खोकला, कफ, पोटशूळ, अतिसार, संग्रहणी, जुलाब, अतिनिद्रा, वातजन्यरोग, व मुलांचे रोग या सर्वांवर एकच स्वादिष्ट व रामबाण औषध. प्रत्येक शिशीची किंमत ।॥. एका डझनास रुपये ६ टपाल हांशील १ पासून ४ पर्यंत ॥= आणे व डझनास ।. आणे. एकदम ६ घेणारास १ फुकट. पूर्ण माहिती व सरटिफिकीट पाहण्याकरितां क्याटलाग फुकट पाठवूं. प्रत्येक ठिकाणीं एजंट पाहिजेत. नियम मागवून पहा.

मिळण्याचा पत्ता

सुख संचारक कंपनी, मथुरा.

नो. नं. घ. ६३

नोटीसीचें उत्तर

पुतळी मर्द मारुती गुजर जात मराठे राहणार टिटव प्रगणें पिंजर तालुके आकोला जिल्हा आकोला हिजला —

नोटिसीचें उत्तर देणार मारुती वल्द नागोजी गुजर जात मराठे राहणार टिटव प्रगणें पिंजर तालुके व जिल्हा आकोला यांजकडून—

नोटिसीचें उत्तर देण्यांत येत आहे कीं, तूं मला ता० २ माहे मे सन १९१० इसवीचे वऱ्हाडसमाचार आकोला या वर्तमानपत्रांतून दिलेली नोटीस ता० १९ माहे मे १९१० इसवी रोजीं मिळाली त्यांत लिहिलेला मजकूर सर्व खोटा आहे.

तूं माझी लग्नाची बायको खरी, परंतु नीट रीतीनें राहून माझे घरांत नांदली नाहीं तुझी चाल वाईट व परद्वार करण्याची आहे. तूं माझे घरीं असतांना मी झोपी गेलों ह्मणजे रात्रीं भलत्याच वेळीं अहमद कच्छी याचे समागमें जारकर्म करण्यास निघून जात असे व असें न करण्याविषयीं तुला मी बरेच वेळां समजावून सांगीतलें. परंतु न ऐकतां उलट मला मारण्याकरितां त्यास पाठवून देत होतीं तरी मी गरीब असल्यामुळें सर्व गोष्टी सहन करून ही तुला नांदवीतच होतों परंतु अलीकडे अंदाज ९।१० महिन्यां पासून ह्मणजे अहमद कच्छी यास माझे घरांत तुझ्या समागमें जारकर्म करतांना धरलें दिवसापासून तुला कांहींएक न बोलतां व भांडण कजा न होतां तूं घरांतून निघून आपले आईचे घरीं जाऊन बसली व अगदीं गैरचालीची झाली ही वार्ता जातीच लोकांस समजल्यावर तुला व तुझे सर्व कुटुंबास जाती बाहेर टाकलें आहे. व हल्लींही त्या संबंधानें पंचायती चालू आहेत.

तूं नीट रीतीनें माझे घरांत न वागल्यामुळें मला दुसरी बायको करणें भाग पडलें, जर तूं नीट रीतीनें वागत होती तर दुसरी बायको करण्याची गरज पडली नसती, कारण मी गरीब असून माझे जवळ पैसा नाहीं. बायको करण्यास कर्ज काढणें भाग पडलें.

बायको करण्यास सुमारें तीन महिने झाले त्या नंतर तूं माझे घरांत मुळींच आली नाहीं.

मी तुला कोणतेही तऱ्हेचा जांच आजपावेतों कोणतेही रीतीनें मुळींच केला नाहीं.

तुझी वर्तणूक वाईट गैरशिस्त असल्यामुळें वेगळे अन्नवस्त्राची सोय मुळींच करतां येत नाहीं.

तुला फारकती पाहिजे असल्यास लग्नास लागलेले रुपये ३०० व गंधर्वास लागलेले रुपये २०० असे एकंदर ५०० पांचशें रुपये आणून देऊन फारकती लिहून घ्यावी. कारण तूं वाईट चालीची असल्यामुळें मीही फारकती देण्यास तयार आहे. मात्र फुकट फारकती मिळणार नाहीं. फारकती शिवाय दुसरा घरठाव केल्यास सरकारचे गुन्हेगार ठरून सरकारी कायद्या प्रमाणें शिक्षेस पात्र व्हाल. कळावें तारीख २३ माहे मे सन १९१०.इ.

सही

१ मारुती वल्द नागोजी गुजर मराठे राहणार टिटव निशाणी खुद.—

नो. नं. ठ ७७

नोटीस

नोटीस बेशमी खाजा फकरोद्दीन खाजा गुलाम जाहगीरदार रा० मौजे कोतळी तालुका व जिल्हा आकोला

यांस:—

खालीं सही करणार यांजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं मौजे काजळेश्वर एथील शेतें सर्व्हे नंबर ११।१४ हीं शेतें तुह्मी १००० एक हजार रुपयांस भागाई मर्द टकर्डा इंगळे रा० वरखेडचा तालुका आकोला इजपासून खरेदी करून घेतल्याचें समजतें करितां या नोटीशीनें तुह्मास कळविलें जातें कीं मैत टकर्डा मरते वेळीं त्याचे जवळ अजमासें नगदी वगैरे मिळून अंदाज चार पांच हजारांची जिंदगी होती व त्याजकडेस कोणाचें कर्ज ही नव्हतें. मैतास लग्नाची बायको नामें तुळसाई आणि पाटाची बायको भागाई अशा होत्या. शेतें वडिलोपार्जित असून खातें भागाईचें नांवें नसून वडील तुळसाईचें नांवें आहे. भागाई हिचे ताब्यांत मैताची चारपांच हजारांची इस्टेट असून त्याजकडे कोणाचें कर्जही नव्हतें. मैतास मरून अजवे ४।५ माहिने झाले. इतक्या काळांत भागाई इजला आपणास शेतें खरेदी देण्यास कांहींच जरूरी नव्हती. वास्तविक पाहतां माझें नुकसान करण्याचे इराद्यानें तुह्मी भागाईला वळवून खरेदी करून घेतले आहे. आणि तुह्मी जहागीरदार असून केवळ धमकीनें आणि मारहाण करून कबजा घेऊन जमीन बळें काबिण्याचे इराद्यांत आहां कारण तुमचे मनुष्य जमावानें दांडगाईनें कबजा घेण्याचे वेळीं माझा दम अगदींच पोंचणार नाहीं आणि आपण कबजा घेऊंच घेऊं असें तुह्मी जाणून आहांत. परंतु तुह्मी दांडगाईनें कबजा घेण्याचे भरीस मूळींच पडूं नये. कारण त्यापासून परिणाम चांगला निघणार नाहीं. आपल्यास वाटल्यास योग्य कोर्टांत फिर्याद करून निकाल मिळवावा. दांडगाईचे कृत्यास मात्र प्रवृत्त होऊं नये. जमिनीवर माझा असलेला कबजा योग्य कोर्ट मार्फतच घ्यावा. कळावें तारीख २४-५-१०

सही

तुकाराम वा। रामजी पाटील इंगळे राहणार मौजे काजळेश्वर द० खु०

नो. नं. ठ ७८

नोटीस

शेट मंगणीराम मुलतानचंद राहणार वाडी प्रगणें वडनेर भोलजी व मे. सोपी रोहिला राहणार कसबे चांदूर

या उभयतांस—

नोटीस देण्यांत येतें कीं तुह्मी माझा मुलगा धर्मचंद यांस फसवून वाईट नादीं लावून तो अज्ञान असतां मला न विचारतां आपण पैसे देऊन पुर्जा लिहून घेतल्याचें समजतें सबब या नोटीशीनें कळविण्यांत येतें कीं, मुलगा अज्ञान आहे त्याला कोणाचेंच कर्ज वगैरे काढण्याचा अधिकार नाहीं. व त्यांनीं कर्ज काढलें असेल तर त्याचा जबाबदार मी अगर माझी इस्टेट नाहीं. कर्जाबद्दल जबाबदार व्यवहार करणारेच आहेत. तर आपण माझ्या इस्टेटीवर कोणी त्यास मला न विचारतां तो सज्ञान झाला तरी कर्ज वगैरे कोणत्याच प्रकारची देवघेव करूं नये. देवघेव केल्यास त्याबद्दल मी अगर माझी इस्टेट जबाबदार राहणार नाहीं. व्यवहार करणारे फसतील. कोणाचें नुकसान होऊं नये, सबब कळविलें आहे. कळावें. तारीख २२-५-१९१० इ०

सही (मारवाडींत)

चुन्नीलाल पन्नालाल मारवाडी राहणार वाडी. दस्तुर खुद.

नो० नं० ठ ७९

नोटीस

नोटीस बेशमी— कृष्णाजी वल्लद राघोजी पाटील राहणार मौजे वस्तापूर ता० आकोला यांस:—

खालीं सही करणार हिजकडून नोटीस देण्यांत येते कीं, तुह्मी तारीख ७-३ चे वऱ्हाडसमाचार मधून दिलेली नोटीस मी बायकोची जात असल्यामुळें मला भेवण्याचे इराद्यानेंच दिलेली आहे. वास्तविक पाहतां माझी स्थावर जंगम इस्टेट माझ्या नवऱ्याचे स्वसंपादीत असून तुमचा आमचा ७–८ पिढ्यांचा फरक असून तुमचा माझे इस्टेटीशीं कांहीं एक अर्थी संबंध नाहीं. याजबद्दल माझा नवरा बापुना हा मरतेवेळीं त्यानें करून ठेवलेले मृत्युपत्रांत साफ लिहून ठेविलें आहे त्यापुढें मला कांहींच करतां येत नाहीं. नवऱ्याचे आज्ञे प्रमाणें केल्यास तुह्मास किंवा कोणास वेकायदेशीर ह्मणतां येणार नाहीं. तुह्मी अन्यायानें माझ्या कोणत्याच इस्टेटीशीं संबंध ठेऊं नये. ठेविल्यास गुन्ह्यास पात्र व्हाल कळावें. तारीख २४ माहे मे सन १९१० इ०

सही

सहीची निशाणी अहीआई मर्द बापुना पाटील राहाणार वस्तापूर उर्फ बो... ता० आकोला

नो. नं. ठ ८०

जाहिर नोटीस.

सर्वत्र सावकार व इतर लोक

यांस:—

जाहिर नोटीस देणार चुन्नीलाल पन्नालाल गांधी राहणार मौजे वाडी प्रगणें वडनेर भोलजी ता। मलकापूर जि० बुलडाणें यांजकडून कळविण्यांत येतें कीं माझा मुलगा नामें धरमचंद चुन्नीलाल गांधी हा हल्लीं मजजवळ आहे त्याचें वय आज सुमारें १५ वर्षांचें आहे. परंतु तो कांहीं वाईट मनुष्यांचे संगतीला लागून बिघडला आहे व घरांतील कांहीं चीजवस्तही तो लांबवितो आतां असें ऐकण्यांत आलें आहे कीं त्यानें कांहीं लोकांस दस्तऐवज करून दिले आहेत. याकरितां नोटीशीनें कळवितों कीं सदर्हू मुलगा वाईट चालीचा आहे. याचे बरोबर कोणी देण्याघेण्याचा व्यवहार करूं नये. केल्यास त्याचे देण्याबद्दल मी किंवा माझी जिनगी कोणत्याही प्रकारें जबाबदार राहणार नाहीं. सदर्हू मुलग्याची वर्तणूक सुधारण्याची मी ...ट करितों एक वर्षांचे आंत जर त्याची वर्तणूक सुधारली नाहीं तरी मी माझे जिनगीचा वाटेल त्याप्रमाणें चांगल्या कार्याकडे विनियोग करीन तरी त्याच्याशीं कोणी देणें घेणें करूं नये व फसूं नये याकरितां ही, नोटीस देऊन सर्वांस जाहिर केलें आहे. इतके उपर जर कोणी व्यवहार करील तर वरील मुलगा जबाबदार राहील. मी किंवा माझी जिनगी जबाबदार राहणार नाहीं. ही जाहिर नोटीस दिली कळावें ता० १९।५।१० इ०

सही

चुन्नीलाल पन्नालाल द० खु०

नो. नं. ठ ८१

सुधारलेले लोखंडी नांगर

लांकडी नांगर जाऊन त्यांच्या जागीं हळू हळू लोखंडी नांगर प्रचारांत येऊं लागले आणि हल्लीं हंगामाच्या दिवसांत तर त्यांची जरूरी फारच भासणार हें जाणून आह्मी तुमच्या करितां मोठ्या मेहनतीनें हल्लीं सुधारलेले लोखंडी नांगर आमच्या कारखान्यांत तयार करून ठेविले आहेत. व हे नांगर सर्वत्र पसंत असल्याचें तुमच्या वाचण्यांत अगर ऐकण्यांत आलें असेलच, शिवाय आमचे नांगर परदेशी नांगरापेक्षां प्रत्येक बाबतींत फारच मजबूत असून किंमतींत स्वस्त आहेत, ह्मणून जास्त माहितीच्या हस्तपत्रका करितां आजच आज लिहा.

किर्लोस्कर बंधु, बेळगांव.

नो. नं. ठ ७२

सत्रा वर्षांपासून परीक्षित व सरकाराकडून रजिष्टर केलेला.

सुधासिन्धु

कालरा, (पटकी) दमा, खोकला, कफ, पोटशूळ, अतिसार, संग्रहणी, जुलाब, अतिनिद्रा, वातजन्यरोग, व मुलांचे रोग या सर्वांवर एकच स्वादिष्ट व रामबाण औषध. प्रत्येक शिशीची किंमत ।॥. एका डझनास रुपये ९ टपाल हांशील १ पासून ४ पर्यंत ४= आणे व डझनास ।. आणे. एकदम ६ घेणारास १ फुकट. पूर्ण माहिती व सरटिफिकीट पाहण्याकरितां क्याटलाग फुकट पाठवूं. प्रत्येक ठिकाणीं एजंट पाहिजेत. नियम मागवून पहा.

मिळण्याचा पत्ता

सुख संचारक कंपनी, मथुरा.

नो. नं. ब. ९३

नोटीसीचें उत्तर

पुतळी मर्द मारुती गुजर जात मराठे राहणार टिटव प्रगणें पिंजर तालुके आकोला जिल्हा आकोला हिजला --

नोटिसीचे उत्तर देणार मारुती वल्द नागोजी गुजर जात मराठे राहणार टिटव प्रगणें पिंजर तालुके व जिल्हा आकोला

यांजकडून—

नोटिसीचें उत्तर देण्यांत येत आहे कीं, तूं मला ता० २ माहे मे सन १९१० इसवींचे वऱ्हाडसमाचार आकोला या वर्तमानपत्रांतून दिलेली नोटीस ता० १९ माहे मे १९१० इसवी रोजीं मिळाली त्यांत लिहिलेला मजकूर सर्व खोटा आहे.

तूं माझी लग्नाची बायको खरी, परंतु नीट रीतीनें राहून माझे घरांत नांदली नाहीं तुझी चाल वाईट व परद्वार करण्याची आहे. तूं माझे घरीं असतांना मी झोपी गेलों ह्मणजे रात्रीं भलत्याच वेळीं अहमद कच्छी याचे समागमें जारकर्म करण्यास निघून जात असे व असें न करण्याविषयीं तुला मी बरेच वेळां समजावून सांगीतलें. परंतु न ऐकतां उलट मला मारण्याकरितां त्यास पाठवून देत होती तरी मी गरीब असल्यामुळें सर्व गोष्टी सहन करून ही तुला नांदवीतच होतों परंतु अलीकडे अंदाज ९।१० महिन्यांपासून ह्मणजे अहमद कच्छी यास माझे घरांत तुझ्या समागमें जारकर्म करतांना धरलें दिवसापासून तुला कांहींएक न बोलतां व भांडण कज्जा न होतां तूं घरांतून निघून आपले आईचे घरीं जाऊन बसली व अगदीं गैरचालीची झाली ही वार्ता जातींच लोकांस समजल्यावर तुला व तुझे सर्व कुटुंबास जाती बाहेर टाकलें आहे. व हल्लींही त्या संबंधानें पंचायती चालू आहेत.

तूं नीट रीतीनें माझें घरांत न वागल्यामुळें मला दुसरी बायको करणें भाग पडलें, जर तूं नीट रीतीनें वागत होती तर दुसरी बायको करण्याची गरज पडली नसती, कारण मी गरीब असून माझे जवळ पैसा नाहीं. बायको करण्यास कर्ज काढणें भाग पडलें.

बायको करण्यास सुमारें तीन महिने झाले त्या नंतर तूं माझे घरांत मुळींच आली नाहीं.

मी तुला कोणतेही तऱ्हेचा जाच आजपावेतों कोणतेही रीतीनें मुळींच केला नाहीं.

तुझी वर्तणूक वाईट गैरशिस्त असल्यामुळें वेगळे अन्नवस्त्राची सोय मुळींच करतां येत नाहीं.

तुला फारकती पाहिजे असल्यास लग्नास लागलेले रुपये ३०० व गंधर्वास लागलेले रुपये २०० असे एकंदर ५०० पांचशें रुपये आणून देऊन फारकती लिहून घ्यावी. कारण तूं वाईट चालीची असल्यामुळें मीही फारकती देण्यास तयार आहे. मात्र फुकट फारकती मिळणार नाहीं. फारकती शिवाय दुसरा घरठाव केल्यास सरकारचे गुन्हेगार ठरून सरकारी कायद्या प्रमाणें शिक्षेस पात्र व्हाल. कळावें तारीख २३ माहे मे सन १९१०-इ.

सही

१ मारुती वल्द नागोजी गुजर मराठे राहणार टिटव निशाणी खुद.--

नो. नं. ठ ७७

नोटीस

नोटीस बेशमी खाजा फकरोद्दीन खाजा गुलाम जाहगीरदार रा० मौजे कोतळी तालुका व जिल्हा आकोला

यांस:—

खालीं सही करणार यांजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं मौजे कानशेवर एथील शेतें सर्व्हे नंबर ११।१४ हीं शेतें तुह्मी १००० एक हजार रुपयांस भागाई मर्द टकडो इंगळे रा० वरखेडच्या तालुका आकोला इजपासून खरेदी करून घेतल्याचें समजतें करितां या नोटीशीनें तुह्मास कळविलें जातें कीं मेत टकडो मरते वेळीं त्याचे जवळ अजमासें नगदी वगैरे मिळून अंदाज चार पांच हजारांची जिंदगी होती व त्याजकडेस कोणाचें कर्ज ही नव्हतें. मेतास लग्नाची बायको नामें तुळसाई आणि पाटाची बायको भागाई अशा होत्या. शेतें वडिलोपार्जित असून खातें भागाईचें नांवें नसून वडील तुळसाईचें नांवें आहे. भागाई हिचे ताब्यांत मेताची चारपांच हजारांची इस्टेट असून त्याजकडे कोणाचें कर्जही नव्हतें. मेतास मरून अवघे ४।५ महिने झाले. इतक्या काळांत भागाई इजला आपणास शेतें खरेदी देण्यास कांहींच जरूरी नव्हती. वास्तविक पाहतां माझें नुकसान करण्याचे इराद्यानें तुह्मी भागाईला वळवून खरेदी करून घेतले आहे. आणि तुह्मी जहामीरदार असून केवळ धमकीनें आणि मारहाण करून कबजा घेऊन जमीन वळे काविण्याचे इराद्यांत आहां कारण तुमचे मनुष्य जमावानें दांडगाईनें कबजा घेण्याचे वेळीं माझा दम अगदींच पोंचणार नाहीं आणि आपण कबजा घेऊंच घेऊं असें तुह्मी जाणून आहांत. परंतु तुह्मी दांडगाईनें कबजा घेण्याचे भरीस मुळींच पडूं नये. कारण त्यापासून परिणाम चांगला निघणार नाहीं. आपल्यास वाटल्यास योग्य कोर्टांत फिर्याद करून निकाल मिळवावा. दांडगाईचे कृत्यास मात्र प्रवृत्त होऊं नये. जमीनीवर माझा असलेला कबजा योग्य कोर्ट मार्फतच घ्यावा. कळावें तारीख २४-५-१०

सही

तुकाराम वा रामजी पाटील इंगळे राहणार मौजे कानशेवर द० खु०

नो. नं. ठ ७८

नोटीस

शेट मंगणीराम मुलतानचंद राहणार वाडी प्रगणें वडनेर भोलजी व मे. सोपी रोहिला राहणार कसबे चांदूर

या उभयतांस--

नोटीस देण्यांत येतें कीं तुह्मी माझा मुलगा धर्मचंद यांस फसवून वाईट नादीं लावून तो अज्ञान असतां मला न विचारतां आपण पैसे देऊन पुर्जा लिहून घेतल्याचें समजतें सबब या नोटीशीनें कळविण्यांत येतें कीं, मुलगा अज्ञान आहे त्याला कोणाचेंच कर्ज वगैरे काढण्याचा अधिकार नाहीं. व त्यांनीं कर्ज काढलें असेल तर त्याचा जबाबदार मी अगर माझी इस्टेट नाहीं. कर्जाबद्दल जबाबदार व्यवहार करणारेच आहेत. तर आपण माझ्या इस्टेटीवर कोणी त्यास मला न विचारतां तो सज्ञान झाला तरी कर्ज वगैरे कोणत्याच प्रकारची देवघेव करूं नये. देवघेव केल्यास त्याबद्दल मी अगर माझी इस्टेट जबाबदार राहणार नाहीं. व्यवहार करणारे फसतील. कोणाचें नुकसान होऊं नये. सबब कळविलें आहे. कळावें. तारीख २२-५-१९१० इ०

सही (मारवाडींत)

चुन्नीलाल पन्नालाल मारवाडी राहणार वाडी. दस्तुर खुद.

नो० नं० ठ ७९

नोटीस

नोटीस बेशमी— कृष्णाजी वल्द रायोजी पाटील राहणार मौजे बस्तापूर ता० आकोला यांस:—

खालीं सही करणार हिजकडून नोटीस देण्यांत येते कीं, तुह्मीं तारीख ७-३ चे वऱ्हाडसमाचार मधून दिलेली नो[illegible] मी बायकोची जात असल्यामुळें मला [illegible] वण्याचे इराद्यानेंच दिलेली आहे. वास्तविक पाहतां माझी स्थावर [illegible] इस्टेट माझ्या नवऱ्याचे स्वसंपादीत [illegible] तुमचा आमचा ७-८ पिढीचा फरक [illegible] तुमचा माझे इस्टेटीशीं कांहीं एक [illegible] अर्थी संबंध नाहीं. याजबद्दल माझा न[illegible] बापुना हा मरतेवेळीं त्यानें करून ठे[illegible] लेले मृत्युपत्रांत साफ लिहून ठेविलें [illegible] त्यापुढें मला कांहींच करतां येत ना[illegible] नवऱ्याचे आज्ञे प्रमाणें केल्यास तुह[illegible] किंवा कोणास वेकायदेशीर ह्मणतां येणार ना[illegible] तुह्मी अन्यायानें माझ्या कोणत्याच इस्टेट[illegible] संबंध ठेऊं नये. ठेविल्यास गुन्ह्यास [illegible] व्हाल कळावें. तारीख २४ माहे मे [illegible] १९१० इ०

सही

सहीची निशाणी अही बाई [illegible] बापुना पाटील राहाण[illegible] बस्तापूर ऊर्फ [illegible] ता० आकोला

नो. नं. ठ ८०

जाहिर नोटीस.

सर्वत्र सावकार व इतर लोक

यांस:—

जाहिर नोटीस देणार चुन्नीलाल पन्नालाल गांधी राहणार मौजे वाडी प्रगणें वडनेर भोलजी ता मलकापूर जि० बुलडाणें यांजकडून कळविण्यांत येतें [illegible] माझा मुलगा नामें धरमचंद चुन्नीलाल गांधी हा हल्लीं मजजवळ आहे [illegible] वय आज सुमारें १९ वर्षांचें आहे. पर[illegible] तो कांहीं वाईट मनुष्यांचे संगतीला लागू[illegible] बिघडला आहे व घरांतील कांहीं चीज[illegible] वस्तही तो लांबवितो आतां असें ऐकण्या[illegible] आलें आहे कीं त्यानें कांहीं लोकां[illegible] दस्तऐवज करून दिले आहेत. याकरि[illegible] नोटीशीनें कळवितों कीं सदर्हू मुल[illegible] वाईट चालीचा आहे. याचे बरोबर कोण[illegible] देण्याघेण्याचा व्यवहार करूं नये. केल्या[illegible] त्याचे देण्याबद्दल मी किंवा माझी जिनग[illegible] कोणत्याही प्रकारें जबाबदार राहणार नाहीं[illegible] सदर्हू मुलग्याची वर्तणूक सुधारण्याची [illegible] खटपट करितों एक वर्षाचे आंत [illegible] त्याची वर्तणूक सुधारली नाहीं तरी [illegible] माझे जिनगीचा वाटेल त्याप्रमाणें चांगल्य[illegible] कार्याकडे विनियोग करीन तरी त्याच्याशी कोणी देणें घेणें करूं नये व फसूं नये[illegible] याकरितां ही, नोटीस देऊन सर्वांस जाहिर केलें आहे. इतके उपर जर कोणी व्य[illegible]वहार करील तर वरील मुलगा जबाबदा[illegible] राहील. मी किंवा माझी जिनगी जबाबदा[illegible] राहणार नाहीं. ही जाहिर नोटीस दिली [illegible] कळावें ता० १९।५।१० इ०

सही

चुन्नीलाल पन्नालाल द० खु०

नो. नं. ठ ८१

आर्यवनौषधालय मुर्डी

हाईसराग व हिंदुस्थानचे गव्हर्नर जनरल यांजकडील आनररी असिस्टंट सर्जन असो. ब्रा. स. डॉ. विश्राम रामजी घोले यांनी आमचीं औषधें बारिक रीतीनें वर्तमानपत्रांतून ज्या कांहीं नव्या जुन्या जाहिराती प्रसिद्ध होत आहेत यांतून आमचीं औषधें त्या त्या रोगावर अत्यंत गुणकारी असल्याचें सर्टिफिकेट आम्हांस दिलें आहे. हें अवश्य लक्षांत ठेवावें.

आमच्या अत्यंत खात्रीच्या औषधाचा गुण शेंभरांतून एक दोन रोग्यास कदाचित आला नाहीं तर पैसे परत देऊनही त्याचे आरोग्यार्थ आणखी एखादें औषध द्यावें लागल्यास तें फुकटही देऊं परंतु रोग्यास पूर्णपणें बरा करूं अशी प्रतिज्ञा आहे.

मदनामृत संजीवनी

धातुवर्धक, अत्यंत कामोत्तेजक, व पौष्टीक, वीर्यस्तंभक,

रक्तशोधक; मनोत्साहक कांति व बुद्धीवर्धक सुवर्ण माक्षीक

मौक्तिक कस्तुरी व अनेक वनस्पती मिश्र

अद्भुत गुटिका.

शरीरांतील मुख्य राजा जी धातु ती शुद्ध असेल तरच शरीर निरोगी राहून सर्व सौख्य प्राप्त होतें. ती दोषी असेल तर शरीरांत नानाप्रकारचे रोगरुपी शत्रु उत्पन्न होऊन शारिरीक सौख्याचा खरा लाभ मुळींच मिळणार नाहीं. करितां धातू शुद्ध व पुष्ट होण्यास या गुटिका प्रत्येक वर्षी पाहिजे त्या दिवसांत एकदा तरी अवश्य सेवन केल्यानें शरीर रोगरहित होऊन सौख्य प्राप्त होतें हें अवश्य लक्षांत ठेवावें याच्या सेवनानें नपुंसकत्व, स्वप्नजन्य इतर धातुपात उन्हाळे इंद्रियशिथिलता, कडकी. गर्मीसंबंधी मुरलेले विकार वातसंकोच; धातुचा पातळपणा, स्त्रियाची धुपणी, छातींतील रोग, सठ पाय जळाग. व नेत्र याचा दाह, क्षय, पंडुरोग, मुत्राची खर, जीर्णज्वर, अग्निमांद्य मस्तकशूळ, मुत्रव्याधी, दातरोग, निद्रानाश पित्तविकार. बाळंतरोग, धूमहेवन जुनाट पामा, मुष्टीमैथुनानें आलेली कृशता इत्यादि अनेक विकार खात्रीनें हेऊन शरीर निरोगी मजबूत व सतेज बनते. पचनशक्ती व स्मरणशक्ती भरपूर वाढून धातु रक्त याची शुद्धी वृद्धि वीर्यस्तंभ व भरपूर कामोद्दीपक होते व मनास उत्साह देतात. दुध व जडान्न पचू लागते त्यांत उपयुक्त वनस्पतींचें मिश्रण गुणकारक आहेत. करितां गुणाबद्दल असंख्य सर्टिफिकीटें मिळालीं आहेत आणि मिळतात. पथ्य सेवनाची मुळींच गरज नसून स्त्रिया, पुरुष मुलें यास पाहिजे त्या दिवसांत घेण्यास अत्यंत उपयोगी आहेत गुटिका रुपयाचे आंत मिळणार नाहींत. एकदम ४ रुपयांच्यावर कितीही घेणारास टपाल खर्च माफ आहे ४ रुपयांचे आंत वेगळा टपालखर्च ९ आणे पडेल अनुपान खर्ची सोबत किंवा व्ही. पीनें खालील पत्यावर मिळतील.

दर:-एकदम ३९ गो० १ रु० ७९ गो० २ रु. ११९ गो ३ रु० १५९ गो. ४ रु. २७९ गो० ६ रु. ५९० गो० रु.

२ अपूर्व नेत्रांजन:-यानें वडव, साहर, फुल, खुपऱ्या, बिंदु, कांच इत्यादि नेत्राचे सर्व विकार त्वरित बरे होऊन दृष्टी तीव्र व थंडगार राहते. या रोगांस अंजन खरें रामबाण आहे. १॥ तोळ्याच्या डबीस १ रु.

३ परम्यावर अपूर्व मिश्रण:---कोणताही नवा जुना परमा व उष्णत्व दाह तिडीक मुत्राची लाली, संकोच पुस्त्राव, रक्तस्त्राव, इत्यादि विकार पथ्य नसत सात दिवसांत जातात तिडिक एका घटकेंत जाते असें रामबाण औषध कोठें दिसत नाहीं. बा० किं० १ ११ भार बाटलीस रु. २

४ दंतबलवर्धक पूड:-दंतसंबंधी सर्व विकार उत्तम बरे .

५ विंचूचें विष:-औषध लावतांच उतरतें मुळी २ तो. ८ आणे

६ गजकर्ण:-खरूज, नायटे वगैरे सर्व विकार ३ दिवसांत जातात ड. ६ आणे

७ सर्व हिमज्वर:-औषध घेताच कशाही प्रकारचें ज्वर असले तरी तें औषध घेताच जाऊन पुन: उलटत नाहींत. १२ पुड्या १ रु.

८ प्लेगावर रामबाण औषध:-आजपर्यंत आमचे औषधानें हजारों लोक. बरे झाले आहेत करितां प्लेग सुरूं होतांच सर्वांनीं संग्रह ठेवावा गोळ्या गाठीस लावा, वात चढू नये ह्मणून वातावर मात्रा याचा एकवार अनुभव पहावा गुणाबद्दल खात्री पटेलच, परोपकारार्थ माफक कि. २ आणे ख. सो.

९ सामानाचा मोठा कॅटलाग मागव तो फकट पाठवूं आमच्या औषधांत अपायकारक पदार्थ अगदीं नसून पूर्ण खात्रीची असल्याबद्दल असंख्य सर्टिफिकीटें आहेत. याशिवाय मोठमोठ्या रोगावर अनेक औषधें ग्रंथोक्त रसायनें भस्म चाटण. गुटिका, आसव, तेलें, सुगंधी अत्तर, माफक दरानें मिळतात. अनुपान खर्ची सोबत टपाल खर्च वेगळा पडेल पत्रानें किंवा व्ही. पी. नें पाठवूं जातीनें मात्र कळविल्यास रोगाचें निदान चिकीत्सा करवूं.

अत्यंत आगत्याची सुचना.

हल्लीं वर्तमान पत्रांतुन औषधाच्या अनेक जाहिराती सुरू असून प्रत्येक जाहिरात सुशोभित करून जो तो पुढें येऊं पहात आहे.

आपला समाज निरुद्योगी व आळशी बनल्यामुळें एकानें जो धंदा सुरू केला त्याचेंच अनुकरण हुबेहुब नक्कल करून पाहिजे त्यानें करावा आमचे जाहितीस कोकण, वऱ्हाड, गुजराथ, महाराष्ट्र इ. प्रांतांत ऊत आला असून आमच्या आंगिठें वगैरे गावांतून तो पुर्णावस्थेंत येऊन आणखीही नवीन जाहिराती सुरू होत आहेत. अशा जाहिराती किंवा ते लोक याची आह्मांस निंदा किंवा स्तुती मुळींच करणें नाहीं. इंग्रजी राज्यांत आपली थोरवी गाण्यास ज्याचा तो स्वतंत्र आहे आह्मास ग्राहकांस सुचविणें हेंच कीं ज्यांचा कारखाना आज सतत १५।२० वर्षे अव्याहत सुरू असून ज्यांच्या औषधास ले डाक्टरांनीं सर्टिफिकीट दिलें, ज्यांच्या औषधीनें कोट्यावधी ग्राहक रोगमुक्त झाले व नित्य होत आहेत त्यांचींच औषधीं नेहमीं उपयोगात आणणें अत्यंत हितकारक आहे. यापुढें जरी हजारों जाहिराती प्रसिद्ध झाल्या तरी आमची जाहिरात न बदलतां व कोणाचीही निंदा न करता अशाच रीतीनें कायम राहून हा सार्वजनिक व कल्याणकारीत असलेला व्यवसाय नवीन नवीन उपयुक्त सुधारणा करून उर्जितावस्थेस आणण्याची खटपट करूं. आजपर्यंत आमचे खटपटीनें यशहि बरेंच आलें आहे, करितां सकल आर्यबंधूस व ग्राहकांस इतकीच प्रार्थना आहे कीं, रोगमुक्त होण्यास आमचींच औषधें अत्यंत गुणकारक आहेत. तींच सर्वांनीं वापरावा, एकवार अनुभवानेंच खात्री होईल इतर जाहिरातीशीं आमचा बिलकूल संबंध नाहीं, हें लक्षांत ठऊन औषधें मागणें ती खालील पत्त्यावर बिनचूक मागवावी ह्मणजे खरीं गुणकारक औषधें मिळून हटकून व त्वरित आरोग्य येईल- नं. १

कृष्णशास्त्री पेंडसे वैद्य

पत्ता:—मुर्डी ता. दापोली जि० रत्नागिरी.

ORIENTAL GOVERNMENT

LIFE ASSURANCE COMPANY

LIMITED

ESTABLISHED IN 1874.

HEAD OFFICE—BOMBAY

CHIEF AGENCY FOR C. P., BERAR & KHANDESH

Head—Quarters—Nagpur C. P.

FUNDSEXCEED THREE CRORES

AND

THIRTY LAKHS

CLAIMS PAID FOR OVER TWO CRORES

IMMEDIATE SETTLEMENT OF CLAIMS

If there be one thing of more impothan another in connection wit Life Assurance, it is, when claims arise, that the amount due under the polic e paid to the Claimants at the earliest possible date. This the Directors of the 'Oriental' keep well before them and treating heir clients with th uamost liberalit

UNQUESTIONABLE SECURITY.

It is not sufficient to read that a Company's funds amount a given sum, bu t is essential to know how such Funds are invested if in miscellaneous and sky investments or how secured.

The Funds of the 'Oriental' are invested in Government Securities and lodged with the Government Official Trusteo of Bombay and terms of th Company's Trust Deed, as Security for Claims arising, though decease of assured ves, and endowment policies matured.

Gvernment Offices, professional men, Tradesmen and others employin portion of their annual income or profits in effecting life policies create fund equivalent to the savings of many years.

No man can be sure how long he will live, and although he may ave money yet if he dies early, before he had time to save much, his wife and family may be in distress. Life Assurance is a means by which this danger is not over. Life being so uncertain, the sooner a man make his mind to assure his life the better. Once satisfied of the propriety of he step, do not delay. There are numerous instances in the records of the Oriental' where the delay of a month or less, has left the family withou e intended provision.

Influential and energetic Agents wanted. For terms please apply to th ndersigned.

Prospectuses, forms, and any further information can be obtained on application—

M. DESOUZA.

CHIEF AGENT.

Nagpur.

हें पत्र आकोला येथें कैलासवासी खंडेराव बाळाजी फडके यांच्या वऱ्हाडसमाचार छापखान्यांत नारायण खंडेराव फडके यांनी सदाशिवआश्रमांत छापून प्रसिद्ध केलें